

Jaarstukken 2024

gemeente
son en breugel

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Algemene inleiding	4
Resultaatbestemming	5
Doorschuiven onttrekking reserves	6
Algemene toelichting en inleiding bij programma's	7
Programma 1. Interne en externe dienstverlening	8
Programma 2. Sociale leefomgeving	14
Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving	28
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	41
Maatschappelijk verantwoord inkopen	53
Paragrafen	68
Lokale heffingen	68
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	74
Onderhoud kapitaalgoederen	87
Financiering	93
Bedrijfsvoering	96
Verbonden partijen	101
Inleiding	101
Gemeenschappelijke regelingen	102
Vennootschappen en coöperaties	111
Stichtingen en verenigingen	114
Grondbeleid	118
Wet open overheid	121
Beleidsindicatoren	122
Jaarrekening	127
Balans	127
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	128
Toelichting op de balans	132
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	141
Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	142
Het overzicht van baten en lasten per taakveld	144
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	146
Vennootschapsbelasting	146
Begrotingsrechtmatigheid	146
Analyse overzicht van baten en lasten	148
Overzicht onvoorzien	149
Overzicht van de incidentele baten en lasten	149
Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	151
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	151
Rechtmatigheidsverantwoording	152
Overzicht van investeringen en projecten	154
Reserves en voorzieningen	159
Overzicht van reserves en voorzieningen	159
Toelichting op de reserves	162
Toelichting op de voorzieningen	167
Bijlage Single Information Single Audit (SISA)	170
Subsidie Bereikbaarheidsakkoord	186
Controleverklaring	188
Bijlagen	189
Subsidieoverzicht	189
Jaarverslag bezwaarschriftencommissie en juridische zaken 2024	191
Jaarverslag bestuurlijke en ambtelijke integriteit 2024	198

Algemene inleiding

Inleiding

Voor u ligt de jaarrekening waarin we verantwoording afleggen over het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2024.

Ambities

In 2024 hadden we te maken met forse prijsstijgingen, onder andere van salarissen en materialen. Dat bracht (financiële) onzekerheid met zich mee. We hebben echter wel verder kunnen werken aan onze ambities. Zoals het verder optimaliseren van het (financiële) vangnet voor onze inwoners, de bouw van de nieuwe sporthal De Bongerd, de verdere verduurzaming van onze gemeente en bedrijventerreinen en het werken aan een toekomstbestendig Ekkersrijt als economische toplocatie in Nederland.

Daarnaast bleven we op zoek naar mogelijkheden om tijdelijk asielzoekers op te vangen. Ter ontlasting van Ter Apel hebben we in 2024 een halfjaar 200 asielzoekers opgevangen in de Tijdelijke Gemeentelijke Opvang op Ekkersrijt. Door gebruik te maken van bestaande faciliteiten en efficiënte organisatie hebben wij de kosten hiervan kunnen beperken.

Begin 2024 hebben wij de locatie van den elsenstraat 36 aangeboden aan het COA als mogelijke opvanglocatie voor asielzoekers.

Personeel

Om de grote opgaven waar we als gemeente voor staan te kunnen realiseren, is het noodzakelijk om het personeelsbestand kwantitatief en kwalitatief op orde te hebben. Om onze concurrentiepositie op de arbeidsmarkt te versterken, hebben we in 2024 samen met Dienst Dommelvallei een strategie voor arbeidsmarktcommunicatie ontwikkeld en uitgerold. Voor diverse openstaande functies hebben we nieuwe collega's gevonden, terwijl wij ook zien dat de krappe arbeidsmarkt meer doorstroming en mutaties in ons vaste personeelsbestand heeft gegeven. Om de ambities te realiseren en de vacatures op te vangen is er ook tijdelijk personeel ingehuurd.

Jaarrekeningresultaat

De begroting 2024 is vastgesteld inclusief de eerste begrotingswijziging met een negatief saldo van € 821.617. In de loop van 2024 is een aantal begrotingswijzigingen doorgevoerd waardoor na de tweede bestuursrapportage er een geprognosticeerd resultaat ontstond van € 827.051 negatief. Het uiteindelijke resultaat over 2024 ten opzichte van de 2e bestuursrapportage is een nadeel van € 183.536. De opbouw van het jaarrekeningresultaat wijkt fors af ten opzichte van de vastgestelde meerjarenbegroting 2024-2027. Een analyse op hoofdlijnen is terug te vinden in de algemene inleiding en de uitgebreide analyse op taakveldniveau is opgenomen per programma. De structurele kostenstijgingen en tegenslagen zijn gecompenseerd door incidentele opbrengsten. Echter door de structurele kostenstijgingen zijn de opgaves voor 2025 en verder nog zeer uitdagend.

Hieronder volgt een toelichting op de resultaten in de periode tussen de 2e bestuursrapportage en 31 december 2024.

Analyse jaarrekeningresultaat na 2e bestuursrapportage	Bedrag
1. Interne en externe dienstverlening	
Voorziening wethouderspensioenen	-320.000
Vorming voorziening wachtgelders	-280.000
Algemene uitkering	75.000
Vpb	155.000
Post onvoorzien en stelposten	100.000
Onderhoud combigebouw	100.000
Personeel	-320.000
2. Sociale leefomgeving	
Wmo	105.000
Jeugd	-275.000
Opvang Oekraïense vluchtelingen	375.000
TGO Ekkersrijt	1.150.000
Bijstandsverlening	390.000
3. Fysieke en veilige leefomgeving	
Openbaar groen	-160.000
4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	
Verkoop openbaar groen	80.000
Grondexploitatie	-230.000
Overige verschillen	
Overige verschillen	-301.485
Totaal	643.515

Resultaatbestemming

De voorstellen voor resultaatbestemming worden in onderstaande tabel weer gegeven:

Voorstel resultaatbestemming	Bedrag
1. Interne en externe dienstverlening	
Planmatig onderhoud Combigebouw In 2024 hebben we incidenteel budget bijgeraamd om achterstallig onderhoud uit te voeren. Door een vertraagde voorbereiding staan deze gepland voor 2025.	85.000
Resultaat na 2e bestuursrapportage Het voorstel is om het restant te storten in de reserve vrije bestedingsruimte conform nota reserves en voorzieningen.	710.655
2. Sociale leefomgeving	
Planmatig onderhoud cultureel erfgoed Het geplande planmatig onderhoud voor de oude Kerktoeren en het Raadhuisje zijn door personele capaciteit niet tot uitvoering gebracht. De maatregelen staan gepland voor 2025.	29.200
3. Fysieke en veilige leefomgeving	
Opstellen MJOP civiele kunstwerken Deze werkzaamheden zijn in 2024 niet afgerond en worden in 2025 voortgezet.	9.950
4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	
Reststroken In 2024 zijn er binnen het reststroken project en het netcongestie project samen meer opbrengsten gerealiseerd dan dat er kosten zijn gemaakt. Voor zowel de netcongestie als het reststroken project is het uitgangspunt dat deze over de jaren heen kosten neutraal zijn. Daarom wordt het overschot over 2024 toegevoegd aan de reserve reststroken. Een toekomstige tekort worden gedekt uit de reserve reststroken.	39.710
Resultaat grondexploitaties In verband met het ophogen van de verliesvoorzieningen voor Herontwikkeling Breugel, Centrum Son en Akkerpad is er een negatief resultaat behaald voor de grondexploitaties. Het resultaat wordt gedempt door de tussentijdse winstneming van Sonniuspark. Hierdoor wordt voorgesteld conform de nota reserves en voorzieningen 2022 om het nadelig resultaat van de grondexploitaties ten laste te brengen van de algemene reserve grondexploitaties.	-
Totaal	643.515

Doorschuiven onttrekking reserves

Bij de jaarrekening maken we elk jaar inzichtelijk welke verschuivingen er zijn geweest in de onttrekkingen aan de reserves. Onderstaand overzicht geeft aan welke onttrekkingen of stortingen we voor volgend jaar voorstellen om beschikbaar te stellen. Uitvoering van de werkzaamheden heeft niet of gedeeltelijk plaatsgevonden.

Doorschuiven reserves	Bedrag
1. Interne en externe dienstverlening	
Organisatieontwikkeling De organisatieontwikkeling loopt door in 2025.	91.687
2. Sociale leefomgeving	
3. Fysieke en veilige leefomgeving	
Beheerplan kunst in de ruimte In 2022 is er een eenmalig bedrag van € 42.519, - vrijgemaakt voor de uitvoering van het beheerplan kunst in de openbare ruimte en het opstellen van een MJOP. Een belangrijk deel van dit bedrag was bestemd voor het uitvoeren van een 0-beurt voor alle beeldende kunstwerken. Voor het merendeel is dit werk in 2023 uitgevoerd. De rest is in 2024 uitgevoerd. Voor het MJOP zijn nog geen stappen gezet. We stellen daarom voor om het restant mee te nemen naar 2025 voor het opstellen van een MJOP voor kunstwerken in de openbare ruimte.	16.773
Amendement verkeersveiligheid Vooruitlopend op de vaststelling van het gemeentelijk mobiliteitsplan is € 250.000 ter beschikking gesteld voor maatregelen om de verkeersveiligheid te bevorderen. Hieruit is in 2023 en 2024 ondermeer ingezet op verkeersveiligheid rondom scholen zoals o.a. het opstellen van een visie, aanduidingspalen en zebrapaden. Daarnaast zijn ook snelheidsdisplays aangeschaft om gemeentebreed in te zetten.	69.688
4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	
Omgevingswet Er wordt in het kader van onze Omgevingsvisie nog steeds gewerkt aan de diverse uitwerkingen van deelthema's en deelgebieden. Dit zal in ieder geval nog in 2025 plaatsvinden. Daarna dienen deze uitwerkingen nog te worden vertaald naar de volgende versie(s) van onze Omgevingsvisie. De werkzaamheden in het kader van ons Omgevingsplan lopen op schema. Verwacht wordt dat we in de 2e helft van 2025 een 1e ontwerpversie van ons Omgevingsplan afgerond hebben t.b.v. de vaststellingsprocedure. Dat houdt in dat het beschikbare budget zeker dient te worden doorgeschoven naar 2025.	127.798
Bedrijfsvoering Ekkersrijt Middelen zijn nodig om werkzaamheden voortkomend uit het Masterplan Ekkersrijt uit te voeren.	24.500
Totaal	330.446

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

Algemene toelichting en inleiding bij programma's

In de programmaverantwoording worden de toelichtingen per programma weergegeven. Ingegaan wordt op de drie "wat"-vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we ervoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

De afwijkingen > € 25.000,- tussen begroting na wijziging en realisatie 2024 worden per taakveld toegelicht bij het onderdeel "Wat heeft het gekost". Uitgangspunt is het saldo van baten en lasten van het taakveld met uitzondering van de afwijkingen op de:

- kapitaallasten;
- directe salarislasten en overhead.

De afwijkingen op die onderdelen worden niet per taakveld maar hieronder toegelicht.

In programma 2 Sociale leefomgeving worden de afwijkingen op de taakvelden die betrekking hebben op zowel Wmo als op Jeugd in z'n totaliteit toegelicht.

Alle programma's	Bedrag
Kapitaallasten	166.000
Overhead	-1.119.000
Totaal	-953.000

Programma 1. Interne en externe dienstverlening

Portefeuillehouder(s)

Suzanne Otters-Bruijnen
Jan Boersma
Steven Grevink

Inleiding

Dit programma gaat over de kwaliteit van onze in- en externe dienstverlening.

De kwaliteit van onze dienstverlening uit zich in het gemak waarmee inwoners en ondernemers producten en diensten kunnen afnemen bij de gemeente en het gemak waarmee zij met de gemeente in contact kunnen komen. We hanteren daarbij het uitgangspunt dat de klant kiest op welke manier hij contact met de gemeente wil hebben. Dat kan via het online portaal zijn, via e-mail, website, telefoon, sociaal media, per brief, via een baliebezoek of in een persoonlijk gesprek. Alle kanalen zijn beschikbaar en dat houden we zo.

De mogelijkheden van onze digitale dienstverlening nemen toe, mede dankzij de invoering van het zaakgericht werken. De digitale dienstverlening wordt transparanter, gaat sneller en de mogelijkheden om in contact te komen met de juiste persoon zijn toegenomen. We zien dan ook dat inwoners voor steeds meer producten en diensten gebruikmaken van de digitale weg.

We kijken binnen dit programma niet alleen naar de dienstverlening zelf, maar ook naar de voorwaarden om kwalitatief goede dienstverlening te kunnen leveren. Is de capaciteit van onze organisatie op orde en in hoeverre dragen de werkwijzen van het gemeentebestuur en de medewerkers bij aan de kwaliteit van de dienstverlening? Is het besluitvormingsproces bijvoorbeeld transparant en begrijpelijk en zijn inwoners voldoende betrokken en geraadpleegd? En, hoe kunnen wij optimaal gebruikmaken van de deskundigheid en kracht binnen onze Son en Breugelse samenleving? De doelstellingen binnen dit programma richten zich daarom niet alleen op de dienstverlening zelf, als ook op de mate van participatie en de wijze van organisatie.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Dienstverlening	1. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten. 2. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen. 3. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn.
Participatie	4. Plannen en projecten komen in samenwerking met belanghebbenden tot stand. 5. Via de Jeugdgemeenteraad denken jongeren actief mee over het realiseren van plannen en leren zij hoe de lokale democratie werkt. 6. Inwoners, organisaties en ondernemers worden betrokken bij gemeentelijke plannen, en vinden onze beleids- en besluitvorming transparant en begrijpelijk.
Organisatie	7. De capaciteit van de gemeentelijke organisatie is op orde.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Informatiebeleid Dommelvallei	2021-2025	3 juni 2021	n.v.t.
Visie op Bestuurlijke Toekomst	onbepaalde tijd	18 juni 2015 en 2 november 2017	n.v.t.
Bestuursakkoord Samenwerken in, aan, voor, met Son en Breugel	2022-2026	7 juli 2022	n.v.t.
Beleidskader Integriteit 2015	onbepaalde tijd, vanaf maart 2015	26 maart 2015	n.v.t.
Persoonlijk en dichtbij	n.v.t.	12 juni 2012	n.v.t.
Visie op dienstverlening	n.v.t.	Commissie AZ 14 januari 2015	n.v.t.
Nota activering, waardering en afschrijving	n.v.t.	20 juni 2013	n.v.t.
Nota reserves en voorzieningen	n.v.t.	17 februari 2022	n.v.t.
Financiële verordening	n.v.t.	13 juli 2023	n.v.t.
Treasurystatuut	n.v.t.	2014	n.v.t.
Nota risicomanagement en weerstandsvermogen	n.v.t.	21 maart 2013	n.v.t.
Belastingverordeningen	2025	7 november 2024	najaar 2025

Wat hebben we ervoor gedaan?

Dienstverlening

1. Meer ondersteuning voor inwoners bij de digitale benadering van onze producten en diensten.

- We herschreven webpagina's op eenvoudige en toegankelijke taal op B1 niveau en blijven dit doen in volgorde van de meest bezochte pagina's.
- De samenwerking met het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) versterkten we in 2024 de kwaliteit van onze digitale dienstverlening.
- Naast het ontsluiten van informatie over producten en diensten in het Engels via YourEurope.eu, werkten we aan het meertalig maken van de website.

2. Betere mogelijkheden om contact met de gemeente te leggen door dienstverleningskanalen uit te breiden en op elkaar af te stemmen.

- De technische koppeling tussen de virtuele assistent en de live chat applicatie heeft langer geduurd dan op voorhand verwacht. Deze koppeling is in december 2024 gerealiseerd.
- We organiseerden kennissessies voor de medewerkers van telefonie en receptie. Het borgen van de kwaliteit stelden we als doel voor deze sessies. Gezamenlijk bespraken we de werkprocessen en bijbehorende aandachtspunten.
- De mogelijkheid om digitaal een rijbewijs te verlengen (DAR) konden inwoners vanaf 1 januari doen. Bij een eerste aanvraag van het rijbewijs is digitaal aanvragen niet mogelijk. Het gemiddelde percentage van 2024 bedraagt 26,4%. Het landelijke percentage is 27,3%.
- We hebben de mogelijkheden met en afstemming tussen dienstverleningskanalen uitgebreid met als resultaat de inwoners meer mogelijkheden hebben om contact op te nemen met de gemeente. Door integraal samen te werken handelen wij verzoeken efficiënter af, zijn we minder kwetsbaar en leveren we kwalitatief een beter product.

3. Optimalere processen met focus op doorlooptijden, wachttijd, verwerkingstijd en afhandeltermijn.

Naast DAR is het sinds 1 januari 2024 mogelijk om reisdocumenten en rijbewijzen af te halen zonder afspraak bij de receptie. Daarmee creëerden we extra ruimte voor afspraken aan de balie. We hebben de drukte en wachttijden aan de balie continue gemonitord. We stelden openingstijden bij naar behoefte van de inwoner en verruimden deze waar mogelijk. We hebben de beschikbare afspraakruimte optimaal benut door afspraken aan te laten sluiten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Participatie

4. Plannen en projecten komen in samenwerking met belanghebbenden tot stand.

Structureel aandacht voor participatie bij plannen en projecten

In 2024 hebben we samen met de gemeenteraad en medewerkers een deel van het proces doorlopen om te komen tot een participatieverordening en het gemeentelijk participatiebeleid. We hebben de beleidsadviseur Inwonerbetrokkenheid aangenomen, die verantwoordelijk is voor de begeleiding van dit proces. Daarnaast is invulling gegeven aan de (verplichte) participatievormen, voortkomende uit de Omgevingswet.

5. Via de Jeugdgemeenteraad denken jongeren actief mee over het realiseren van plannen en leren zij hoe de lokale democratie werkt.

Jeugdgemeenteraad

Via de Jeugdgemeenteraad leren jongeren hoe de gemeentelijke democratie werkt en denken zij actief mee over het realiseren van plannen.

Afgelopen jaar hebben de leden onder andere meegeholpen aan de opening van de legoclub, een autoloze schooldag georganiseerd, een glow in the dark zebrapad geopend bij basisschool De Bloktempel, en een kerstpakkettenactie opgezet samen met de Stichting Kerstpakkettenactie Son en Breugel.

Ook hebben de leden van de Jeugdgemeenteraad een actieve rol gehad bij de opening van Koningsdag, de herdenking op 4 mei en 17 september en de Oliebollenparty.

De Jeugdgemeenteraad is op excursie geweest naar waterschap De Dommel. Daar hebben zij een presentatie gekregen over de werking van het waterschap en een rondleiding op het terrein van de waterzuivering.

6. Inwoners, organisaties en ondernemers worden betrokken bij gemeentelijke plannen, en vinden onze beleids- en besluitvorming transparant en begrijpelijk.

Vergaderstructuur gemeenteraad

Sinds 2023 werkt de gemeenteraad met tweewekelijkse Politieke Avonden op donderdagavond, met de mogelijkheid om voorstellen informierend, adviserend, beeldvormend, oordeelsvormend of besluitvormend te bespreken. In dit model is de rol van inwoners in de verschillende fasen duidelijk afgebakend. In september 2024 heeft een tussentijdse evaluatie van het vergadermodel plaatsgevonden, wat heeft geleid tot enkele aanpassingen in de structuur. Het inloopuur van de gemeenteraad is afgeschaft, omdat in de praktijk bleek dat hier weinig belangstelling voor was.

De gemeenteraad kan een samenspraakbijeenkomst organiseren. Tijdens een samenspraakbijeenkomst gaan raadsleden, collegeleden, inwoners, deskundigen en andere geïnteresseerden met elkaar in overleg over een maatschappelijk vraagstuk dat de gemeente raakt. In 2024 zijn samenspraakbijeenkomsten georganiseerd over afval, kunst en cultuur en de subsidie aan zwembad Son.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Organisatie

7. De capaciteit van de gemeentelijke organisatie is op orde.

Voor het bereiken van de doelstellingen van de gemeente is het belangrijk dat de gemeentelijke organisatie over voldoende personele beschikt in kwalitatieve en kwantitatieve zin. Het toenemende aantal gemeentelijke opgaven in combinatie met financiële taakstellingen zetten deze ambitie onder druk. In 2024 hebben wij verder gewerkt aan onze Organisatieontwikkeling onder de naam Samen Werkt* via vier sporen: Met Elkaar, Goed Georganiseerd, Ieder zijn Plek en Slim Geregeld.

Wij hebben ingezet op een creatieve arbeidsmarkt strategie. Hiermee zijn wij (relatief) succesvol met het werven van nieuwe medewerkers en is de gemiddelde leeftijd van onze collega's gedaald.

'Behoud van personeel' is 'Het nieuwe werven'. Wij zetten in op ontwikkelmogelijkheden van personeel doordat we de gesprekscyclus hebben herzien, investeren in opleidingen en veel aandacht besteden aan sfeer en cultuur. 'Warm ontvangen' van nieuw personeel en wanneer een collega vertrekt: 'warm afscheid nemen', vormen hier onderdeel van.

In 2024 is verder geïnvesteerd op projectmatig werken en zijn werkprocessen herzien. Dit had als doel om de interne organisatie effectiever en efficiënter te laten werken met uiteindelijk een positieve doorwerking naar de dienstverlening van de gemeente.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning en control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen en dienstverlening ondergebracht in Dienst Dommelvallei. In 2023 is besloten om per 1/1/2024 de belastingheffing onder te brengen bij de Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB).

In dit jaar zijn de voorbereidingen gestart voor de omzetting van een 'klassieke GR' naar een Bedrijfsvoeringsorganisatie. Uitvloeisel daarvan is dat de bestuurlijke structuur wordt gewijzigd en het organisatieplan is aangepast om daarmee de dienstverlening aan en onderlinge samenwerking van de vier organisaties te versterken.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2024) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 1	0	1.056	1.056	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-851	-65	644	709
0.1 Bestuur	2.113	2.064	2.548	484
0.2 Burgerzaken	996	1.032	1.102	70
0.4 Overhead	7.984	8.978	8.704	-274
0.5 Treasury	-302	-247	119	366
0.61 OZB woningen	108	108	149	41

Omschrijving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
0.62 OZB niet-woningen	24	24	31	7
0.64 Belastingen Overig	30	30	33	3
0.8 Overige baten en lasten	679	103	1	-102
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	4	-155	-310	-155
Totaal Lasten	10.786	12.928	14.077	1.149
Baten				
0.10 Mutaties reserves programma 1	39	1.789	1.688	-101
0.1 Bestuur	2	2	2	0
0.2 Burgerzaken	218	297	407	110
0.4 Overhead	219	255	450	195
0.5 Treasury	124	128	115	-12
0.61 OZB woningen	2.814	2.806	2.901	95
0.62 OZB niet-woningen	2.676	2.918	2.934	16
0.64 Belastingen Overig	10	10	10	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	28.745	29.562	29.638	76
0.8 Overige baten en lasten	150	246	246	0
Totaal Baten	34.997	38.013	38.392	379
Saldo (baten -/- lasten)	24.212	25.085	24.315	-770

Analyse

1. Interne en externe dienstverlening	I/S	Bedrag
0.1 Bestuur	I	- 429.000
Er heeft voor de voorziening wethouderspensionen op basis van de actuariële berekening (waarbij de rekenrente t.o.v. vorig jaar gedaald is van 3,16% naar 2,325%) een aanvullende storting plaatsgevonden. Daarnaast is er een voorziening gevormd voor wachtgeld bestuurders.		
0.2 Burgerzaken	I	127.000
Bij de verkiezingen is er voor het eerst gewerkt met een projectleider verkiezingen in dienst van Dienst Dommelvallei, daardoor hebben we minder gebruikt gemaakt van een externe adviseur. Daarnaast hebben we, door de lage opkomst, minder vrijwilligersvergoedingen uitgekeerd dan verwacht. Het budget dienstverlening heeft een overschot, de kosten zijn elders geboekt.		
0.4 Overhead	I	417.000
Vanwege een aanzienlijke toename in opgebouwde verlofspaaruren is de voorziening verlofsparen incidenteel opgehoogd. De tegenboeking hiervan is verwerkt binnen de algemene personeelskosten. Daarnaast zijn er meer kosten toegedeeld aan de taakvelden dan oorspronkelijk geraamd. Ook is de bijstelling van de CAO geraamd op Overhead, terwijl de meerkosten volgens de werkelijke taakveldverdeling op het desbetreffende taakveld is geboekt.		
Combigebouw: In 2024 hebben we incidenteel budget bijgeraamd om achterstallig onderhoud uit te voeren. Door een vertraagde voorbereiding staan deze gepland voor 2025.		
0.61 OZB woningen	I	67.000
De OZB-opbrengst woningen heeft op een totaalbedrag van afgerond 2,8 miljoen "beperkt" 2% hoger gelegen.		
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	I	76.000
In de decembercirculaire gemeentefonds 2024 heeft het Rijk € 112.000 extra middelen beschikbaar gesteld. Dit konden we niet meer besteden in 2024 en ook niet verwerken in de begroting. Daarnaast is als correctie over voorgaande jaren nog € 36.000 terugbetaald.		
0.8 Overige baten en lasten	I	102.000
De post onvoorzien is in 2024 niet ingezet en de stelpost wet goedverhuurderschap is ook niet ingezet.		
0.9 Vennootschapsbelasting	I	155.000
De voorlopige aanslagen Vennootschapsbelasting 2021 en 2022 zijn in 2024 verminderd, met de raming is alleen rekening gehouden met 2021.		
0.10 Mutaties reserves programma 1	I	- 101.000
Er zijn een aantal onttrekkingen in de reserves (nog) niet nodig gebleken. Dit gaat met name om de volgende posten: - Organisatieontwikkeling - Vpb		
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	I	- 709.000
Voor een analyse van het jaarrekeningresultaat zie hiervoor de algemene inleiding.		
Kapitaallasten	I	- 307.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Directe salarislasten en overhead	I	- 165.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig		-3.000
Totaal		- 770.000

Programma 2. Sociale leefomgeving

Portefeuillehouder(s)

Steven Grevink
Jelle de Jong

Inleiding

Ook in 2024 zijn positieve gezondheid, welbevinden en ontwikkelmogelijkheden voor onze inwoners centrale pijlers geweest voor onze inzet ten behoeve van de sociale leefomgeving. Het opstellen van het nieuwe cultuurbeleid, waar we in 2024 mee zijn begonnen, is een goed voorbeeld van het verder invulling geven aan in de sociale leefomgeving. Ons instrumentarium om deze opgaven handen en voeten te geven en te vertalen in resultaten, bestaat voor een belangrijk deel uit goede voorzieningen voor inwoners, vrijwilligers en professionals. Onder voorzieningen verstaan we hier ondersteuningsmogelijkheden voor individuele inwoners door hulp en (financiële) steun en subsidies voor onder meer vrijwilligersorganisaties, activiteiten en maatschappelijke organisaties. Voorzieningen zijn ook accommodaties en bijeenkomsten/evenementen. Het programma heeft betrekking op alle inwoners als het gaat om preventie, gezonde leefstijl, ontwikkeling, ontmoeting en ontspanning. Hiervoor is onder meer ingezet op een passend aanbod van culturele activiteiten. Het programma gaat daarnaast specifiek in op ondersteuning van kwetsbare inwoners en jeugdigen. Ook voor de opvang is in 2024 veel aandacht geweest. Denk aan de voortgezette opvang van Oekraïense vluchtelingen en de opvang van 200 asielzoekers in een Tijdelijke Gemeentelijke Opvang.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Maatschappelijke participatie	1. We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren. 2. (De toegang naar) zorg en ondersteuning is laagdrempelig en efficiënt: klantgericht en op maat.
Ontmoeting	3. Son en Breugel kent een voldoende en gevarieerd aanbod van laagdrempelige ontmoetingsfuncties in de wijken, onder andere in de vorm van onderwijs-, sport- en verenigingsgebouwen. 4. We ondersteunen lokale initiatieven gericht op ontmoeting.
Jeugdigen	5. Goede voorschoolse voorzieningen en een erkend programma voor VVE (voor- en vroegschoolse educatie) dragen bij aan een goede ontwikkeling van peuters en voorkomen onderwijsachterstand. 6. We hebben goede en goed bereikbare schoolgebouwen voor een optimaal en gedifferentieerd lokaal onderwijsaanbod. 7. Jeugdigen en hun ouders krijgen ondersteuning wanneer zij problemen ondervinden in opgroei- en opvoedsituaties.
Gezonde leefstijl	8. Met voorlichting en ondersteuning stimuleren we inwoners zo gezond mogelijk te leven.
Cultuur en erfgoed	9. Wij stimuleren de mogelijkheden voor inwoners om zich cultureel te ontwikkelen en te ontplooiën en wij houden cultureel erfgoed en monumenten in stand.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Cultuurbeleid gemeente Son en Breugel 2025-2030	2025-2030	27 februari 2025	n.v.t.
Beleidsplan voorschoolse voorzieningen en voor-en vroegschoolse educatie	vanaf 2020	4 juli 2019	Q2-2025
Accommodatiebeleid (AP) & Vastgoedbeleid (2025-2029)	2025 - 2029	n.v.t.	Q2-2025
Visie Sport en bewegen	vanaf 2014	6 februari 2014	n.v.t.
Cultureel Erfgoed gemeente Son en Breugel	2021 - 2030		
Re-integratieverordening Participatiewet 2023	n.v.t.	22 februari 2024	n.v.t.
Lokaal Gezondheidsbeleid	2021-2024	17 december 2020	2025
Visie wonen met zorg	n.v.t.	29 augustus 2013	2025
Beleidskader Sociaal Domein	2023-2026	20 april 2023	n.v.t.
Jeugd- en jongerenbeleid	2025 e.v.	-	2025
Integraal HuisvestingsPlan (IHP) 2024-2028	2024-2028	22 februari 2024	2028
Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs 2015	vanaf 2015	5 november 2014	2025
Verordening maatregelen Pw, loaz en loaz 2024	2024 e.v.	december 2024	n.v.t.
Verordening individuele inkomenstoelag	2022 e.v.	december 2021	2026
Verordening Gemeentelijk Sociaal Fonds	2013	Beëindigd	
Integraal beleidskader armoedebestrijding & schuldhulpverlening	2023-2026	19 januari 2023	2027
Verordening Schuldhulpverlening Son en Breugel	2021 e.v.	4 februari 2021	Begin 2026
Verordening en uitvoeringsbesluit Wmo	2020	19 december 2019	2025
Verordening en uitvoeringsbesluit Jeugdhulp	2023	23 maart 2023	2025
Verordening bekostiging leerlingenvervoer	2022	22 september 2022	2026
Mantelzorgbeleid	2024-2029	14 november 2024	2030
Vrijwilligersbeleid	2004		2025

Wat hebben we ervoor gedaan?

Maatschappelijke participatie

1. We ondersteunen inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren.

Maximale ondersteuning naar werk/dagbesteding

Met de inzet van Dienst Dommelvallei, WSD en Huis naar Werk (HnW), ondersteunden we inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bij re-integratie, inburgering en waar nodig met inkomen. Hiermee gaven we tevens invulling aan de afspraken met WSD in het Lokaal Plan. We zagen een toename van kwetsbare jongeren die aanspraak maken op ondersteuning vanuit de Participatiewet. Als onderdeel van het regionaal plan jeugdwerkloosheid realiseerden we de aansluiting op Jongeren in Beeld van het inlichtingenbureau. Hiermee kregen we meer zicht op kwetsbare jongeren van 23 tot 27 jaar, zonder startkwalificatie, werk, studie of uitkering. We vonden meer aansluiting bij deze doelgroep door onder andere de inzet van Kwikstart, het jongerenlabel van WSD.

We gaven vorm aan het projectplan "Perspectief op meedoen". We realiseerden dit met middelen uit het Europees Sociaal Fonds. Inwoners met langdurige bijstand konden we hierdoor maximaal ondersteunen naar meedoen en werk.

Door bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de regio zetten we in op de door ontwikkeling van de netwerkorganisatie Huis naar Werk (HnW). Met inzet van regionale middelen biedt HnW ondersteuning bij werk, scholing en ontwikkeling. Voor onze inwoners is dit een extra instrument om duurzaam aan het werk te komen en te blijven. Het Talentenfestival is in het najaar opnieuw georganiseerd en zal een jaarlijks terugkerend evenement worden.

Gevolgen coronacrisis in goede banen leiden

Met de Tijdelijks overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) ondersteunden we ondernemers tijdens de Coronacrisis. Op de verleende bedrijfskredieten voerden we een actief incassobeleid. Het aantal openstaande vordering is opnieuw afgenomen. De afwikkeling van de Tozo duurt nog tot 2028.

Vergunninghouders kunnen zich zelfstandig redden in de (Son en Breugelse) samenleving

In 2024 hebben we met inzet van de Dienst Dommelvallei de taken vanuit de Wet Inburgering 2021 (Wi) uitgevoerd. Wij hebben intensieve dienstverlening geboden aan inburgeringsplichtige nieuwkomers onder de Wi. De consultants inburgering hebben deze nieuwkomers voorzien van een brede intake en gesprekken voor het Plan Inburgering en Participatie (PIP). Daarnaast hebben wij ook ondersteuning geboden aan overige nieuwkomers, zoals inburgeringsplichtige nieuwkomers onder de Wet Inburgering 2013. Samen met de consultants inburgering hebben wij ons in 2024 weer ingezet voor een tijdige start van de inburgering, waar mogelijk al vanuit het AZC of een regionale opvanglocatie. Wij hebben enkele inburgeringsplichtige statushouders met een koppeling aan onze gemeente kunnen begeleiden met het opstarten van het inburgeringsproces vóór het moment van huisvesting.

We hebben in 2024 geïnvesteerd in integraliteit binnen het cluster Werk en Inkomen. We hebben cluster-brede trainingen georganiseerd. We hebben ook gewerkt aan het verbinden van de processen vanuit de Wi en de Participatiewet, met als doel om de inwoner de beste dienstverlening te kunnen bieden.

In 2024 hebben wij wederom ingezet op regionale samenwerking. In samenwerkingsverband gaven we de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP) voor de B1-route verder vorm. Daarnaast hebben wij in samenwerking met LEVgroep de module Participatieverklaringstraject (PVT) en de maatschappelijke ondersteuning doorontwikkeld. We organiseerden ook verschillende PVT ceremonies. In samenwerking met WSD hebben we in 2024 de eerste stappen gezet in het verbeteren van de kwaliteit van de z-route. Dit hebben wij gedaan met een klantreis met alle aangesloten regiegemeenten.

Leefgeldregeling Oekraïne

Sinds de start van de oorlog in Oekraïne verstrekt Dienst Dommelvallei leefgeld aan de vluchtelingen woonachtig in de gemeentelijke opvanglocaties in Son en Breugel. De meeste vluchtelingen hebben betaald werk, dus het gaat nog om een klein aantal uitkeringen. In 2024 is de voorbereiding getroffen op het innen van de eigen bijdrage voor Oekraïners met een eigen inkomen.

Bijzondere bijstand

We hebben in 2024 een evaluatie gedaan op het bijzondere bijstandsbeleid. Dit zal op onderdelen leiden tot aanpassing van de Beleidsregels Bijzondere Bijstand. De brieven en beschikkingen zijn aangepast in begrijpelijke taal.

Participatiewet in balans

De Participatiewet in balans is een set aan wetswijzigingen met als doelstelling om de Participatiewet te vereenvoudigen en maatwerk mogelijk te maken. In 2024 hebben we een impactanalyse gedaan ter voorbereiding op de implementatie in beleid en uitvoering.

Beschermd Wonen

Aanvankelijk zou met ingang van 2023 Beschermd Wonen verder worden gedecentraliseerd. Omdat er niet tijdig duidelijkheid verschaft kon worden over een nieuw, objectief verdeelmodel en de invoering van het woonplaatsbeginsel, is de doordecentralisatie nu voorzien per 1 januari 2025. Wel zijn begin 2022 de uitgangspunten geformuleerd die de basis vormen voor de, met name financiële, consequenties van het verdeelmodel en het woonplaatsbeginsel.

Door het uitstel van de doordecentralisatie zijn regionaal nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt over de uitvoering van Beschermd Wonen door centrumgemeente Eindhoven.

Wijk GGD

In 2024 is er samen met de gemeente Nuenen gebruik gemaakt van een landelijke subsidieregeling voor de inzet van een wijk GGD-er. De wijk GGD-er richt zich op de doelgroep psychisch kwetsbare zelfstandig wonende inwoners en ook de omgeving (buren, mantelzorgers, familie). Doel is om deze doelgroep en omgeving zoveel mogelijk te ondersteunen en te begeleiden bij hun ondersteuningsbehoefte. Vaak vertoont de doelgroep onbegrepen gedrag dat kan leiden tot misvattingen in de omgeving.

Mantelzorg

In 2024 is de Notitie Mantelzorgbeleid vastgesteld. De hierin genoemde actiepunten zijn vertaald naar een uitvoeringsagenda.

Armoede

In 2024 hebben we verder uitvoering gegeven aan het integraal beleidskader armoedebestrijding en schuldhelpverlening. We zijn aangesloten bij het Volwassenfonds Sport. Volwassenen die leven rond het bestaansminimum kunnen met een bijdrage uit dit fonds lid worden van een sportvereniging. We hebben voorbereidende werkzaamheden getroffen om in het komende jaar ook een bijdrage voor cultuur aan te kunnen bieden. We gebruiken het Sociaal Noodfonds om inwoners die in een acute financiële noodsituatie (dreigen) te komen te helpen, bijvoorbeeld door Automaatje in te zetten voor vervoer naar de voedselbank en de rekening van gas-water-licht te voldoen om afsluiting te voorkomen.

De folder minimaregelingen is geactualiseerd naar het aanbod van 2024. Om het bereik te vergroten is deze folder ook bijgevoegd bij de uitkeringsspecificaties door Dienst Dommelvallei. De armoederegisseur heeft gewerkt aan het uitbreiden van het netwerk rondom organisaties die zich richten en/of in aanraking komen met mensen met weinig financiële middelen. Ook is er contact gezocht met basisscholen om de signaalfunctie met betrekking tot kinderen in armoede te bespreken en zo in contact te komen met gezinnen met een laag inkomen. We hebben gewerkt aan meer bekendheid van de armoederegisseur en schuldhelpverlening via korte voorlichtingsfilms. Deze hebben we verspreid via onze sociale media kanalen.

Naast de huidige samenwerking met Stichting Leergeld heeft de armoederegisseur contact gelegd met Stichting Kinderhulp en hiervoor intermediairs geworven, zodat gezinnen met kinderen in Son en Breugel hiervan ook gebruik kunnen maken. Stichting Kinderhulp fungeert als vangnet in geval er geen andere mogelijkheden zijn of andere fondsen niets kunnen betekenen bij een (financiële) hulpvraag van een kind.

Schuldhelpverlening

We hebben besloten om de registratietermijn bij Stichting Bureau Krediet Registratie (BKR) te verkorten van 5 jaar naar 6 maanden voor schuldhelpverleningen die succesvol zijn afgerond. Immers, een BKR registratie werkt in het dagelijks leven vaak belemmerend, bijvoorbeeld bij het afsluiten van een nieuwe hypotheek of lening. Door de registratietermijn te verkorten geven we inwoners sneller de kans om over een schone lei te beschikken en willen we de drempel om de stap richting schuldhelpverlening te zetten verlagen.

Tijdelijke Gemeentelijke Opvang (TGO)

Op 17 juli 2024 opende, aan Ekkersrijt 6040, de Tijdelijke Gemeentelijke Opvang voor 200 asielzoekers. Uw raad, college, ambtenaren, externe partners zoals adviseurs van de ODZOB en de Veiligheidsregio, ondernemers en de Ondernemersvereniging Ekkersrijt: allen hebben bijgedragen aan de snelle realisatie van deze opvangvoorziening. Het bedrijf CS&CO verzorgde de realisatie en beheer en de exploitatie. Dat was niet mogelijk geweest zonder de inzet van vele vrijwilligers. De inzet en betrokkenheid van vrijwilligers is voor de bewoners van de TGO van grote betekenis geweest.

2. (De toegang naar) zorg en ondersteuning is laagdrempelig en efficiënt; klantgericht en op maat.

Doorontwikkeling CMD (Centrum voor Maatschappelijke Deelname)

Het Plan van aanpak CMD is in 2024 verder uitgevoerd en vormgegeven. Ongeveer 1 x per 3 tot 4 maanden praten we de raad bij aan hand van de procesplanning over de ontwikkelingen en verbeteringen binnen het CMD.

Doorontwikkeling van het team Toegang CMD

Het team Toegang CMD is verder versterkt en op een andere manier gaan werken. Hoogwaardige kennis en expertise zetten we steeds meer aan het begin van het proces in, zodat vroegtijdig de juiste zorg en ondersteuning kan worden ingezet. Lichte begeleidingsvragen op het gebied van Jeugd worden direct binnen het team Toegang opgepakt. Binnen deze versterkte aanpak legt het team Toegang nu met inwoners met lichte begeleidingsvragen enkele vervolgafspraken vast. Steeds vaker kunnen inwoners met de verkregen adviezen uit de voeten en leiden deze vragen niet tot een indicatie voor specialistische zorg.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

In 2024 is de door ontwikkeling van de Onafhankelijke Cliëntondersteuning afgerond. Na een wervingscampagne is een nieuw team van vrijwillige cliëntondersteuners gevormd en opgeleid. Zij bieden ondersteuning aan inwoners over de volle breedte van het sociaal domein.

Inlooppunt Dommelhuis

In 2023 is een pilot gestart met de zogenaamde indicatievrije inloop. Door zorgaanbieder Archipel worden in het Dommelhuis voor oudere inwoners met een lichte of beginnende ondersteuningsvraag activiteiten aangeboden. Binnen de Wmo wordt dit gezien als een algemene voorziening waar zonder indicatie gebruik gemaakt kan worden. De pilot is dermate succesvol verlopen dat deze in 2024 is verlengd in afwachting van middelen voor structurele bekostiging.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ontmoeting

3. Son en Breugel kent een voldoende en gevarieerd aanbod van laagdrempelige ontmoetingsfuncties in de wijken, onder andere in de vorm van onderwijs-, sport- en verenigingsgebouwen.

Ontmoeting in de wijk

In 2024 is de functie van een beleidsmedewerker accommodaties ingevuld. Het betreft een vaste formatieplaats. Vervolgens is een verdere invulling gegeven aan het concept-accommodatieplan.

In samenspraak met Huisartsenpraktijk Rijnlaan is de haalbaarheid onderzocht voor het realiseren van nieuwbouw van wijkcentrum Braecklant in combinatie met een kleinschalig gezondheidscentrum. Dit heeft geleid tot een intentieoverkomst met Huisartsenpraktijk Rijnlaan en zijn er vooruitlopend op de realisatie onderzoeken uitgevoerd naar flora en fauna.

Het gebouw van het voormalige Vestzaktheater is in 2024 gebruikt voor een deel van de activiteiten die in sporthal De Bongerd plaatsvonden. Daarnaast is een kleinschalige klingloopwinkel tijdelijk in het voormalige Vestzaktheater ondergebracht, met name gericht voor inwoners met een kleine beurs.

Sportaccommodaties

In 2024 is sporthal de Bongerd grotendeels gerealiseerd. Hiervoor is, in verband met onvoorziene kostenstijgingen, door de raad een extra krediet beschikbaar gesteld.

Eind 2023 zijn er maatregelen uitgevoerd ter voorkoming van opkomend grondwater in sporthal De Landing. Deze waterkerende maatregelen zijn in 2024 uitgevoerd bij alle wanden van de sportvloer waar dit risico speelde.

Op het sportpark Schuttersheide (SBC) zijn er diverse herstelwerkzaamheden uitgevoerd. Deze hadden betrekking op verschillende lekkages en storingen van de beregeningsinstallatie. Daarnaast was er sprake van stormschade, waardoor een deel van de ballenvangers vervangen moest worden.

Om de kwaliteit van de kunstgrasvelden te behouden, is de infill weer op het gewenste niveau gebracht.

Zwembadvoorziening

Het college heeft uitvoering gegeven aan de opdracht die de gemeenteraad in december 2023 heeft gegeven. De uitkomst van die opdracht, onderzoek naar een perspectief voor een zwembadvoorziening in Son en Breugel, is met uw raad in een informerende sessie en tijdens de meerjarenbegrotingsbehandeling 2025-2028 besproken. De gemeenteraad heeft daarin geen aanleiding gezien om het zwembad te subsidiëren. Wel heeft de gemeenteraad de exploitant van Zwembad Son BV verzocht een bedrijfsplan op te stellen voor een duurzame instandhouding van het zwembad gedurende minimaal 10 jaar.

4. We ondersteunen lokale initiatieven gericht op ontmoeting.

In 2024 werden er diverse creatieve en culturele activiteiten georganiseerd in Son en Breugel waarbij de ontmoeting voor en tussen jong en oud centraal stond. Een aantal initiatieven, veelal georganiseerd door vrijwilligers uit onze gemeenschap, hebben we ondersteund met een structurele en/of een eenmalige ondersteuningssubsidie of met een financiële bijdrage in een andere vorm. Leerlingen van de muziekscholen in Son en Breugel traden op in het Dommelhuis. Hiermee konden ze laten zien en horen wat ze tijdens de muzieklessen allemaal hadden geleerd. In een aantal buurten en wijken hebben we initiatieven, zoals een burendag en een buurtbarbecue, financieel ondersteund.

Het jaar 2024 was een eerbetoon aan 80 jaar vrijheid, waarin het verleden werd herdacht, verhalen werden doorgegeven en de vrijheid in onze gemeente werd gevierd. Remember September 2024 was een brede samenwerking van vrijwilligers, ondernemers en de gemeente om de 80-jarige bevrijding van Son en Breugel feestelijk te vieren en om de geschiedenis levend te houden. De activiteiten tijdens dit grootse evenement voor jong en oud waren zeer divers. Zoals een grootste bevrijdingsshow, een vrijheidsfeest met DJ's voor de jeugd, de doortocht van Operatie Market Garden tot een Camp Liberty Zone. Het was een feest voor en door inwoners van Son en Breugel, vol met memorabele, indrukwekkende momenten en gezellige activiteiten.

Ook het gevarieerde aanbod van de Koningsdagactiviteiten en van het Winter Event hebben opnieuw bijgedragen aan de (culturele) leefbaarheid in onze gemeente in 2024.

Daarnaast levert Stichting SonenBreugelVerbindt een grote bijdrage aan het ondersteunen van ontmoeting en het bevorderen van de sociale cohesie in Son en Breugel.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Jeugd en jongeren

5. Goede voorschoolse voorzieningen en een erkend programma voor VVE (voor- en vroegschoolse educatie) dragen bij aan een goede ontwikkeling van peuters en voorkomen onderwijsachterstand.

Peuteropvang en VVE (Vroeg en Voorschoolse Educatie)

Wij subsidiëren de peuteropvang voor ouders die geen gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag van het Rijk. In 2024 hebben 8 kinderen gebruik gemaakt van een gesubsidieerde peuterplek. Dit is 1 kind meer dan het jaar ervoor. Een aantal van deze peuters is op advies van het consultatiebureau in 2024 doorgestroomd naar een VVE-kindplaats.

In 2024 hebben 60, door het consultatiebureau geïndiceerde kinderen met een risico op onderwijsachterstand, een VE-programma (Vroeg Educatie) gevolgd bij een kinderdagverblijf dat voorschoolse educatie aanbiedt. Een klein deel van de kinderen heeft op verzoek van de jeugdarts een passend aanbod gekregen. Het aantal doelgroepkinderen is in 2024 met 5 kinderen gestegen ten opzichte van het jaar daarvoor.

In oktober 2023 zijn we aangesloten bij de VVE-monitor van 11 buurgemeenten uit Zuidoost-Brabant. Met deze monitor willen we inzicht krijgen in meerjarige ontwikkelingen in het bereik, de toeleiding, het aanbod, de doorgaande lijn, ouderbeleid/ouderbetrokkenheid en de resultaten van Voor- en Vroegschoolse Educatie. De resultaten van deze monitor waren bekend in 2024. De resultaten en de genoemde verbeterpunten hebben wij samen met de kinderopvangorganisaties, het onderwijs en het consultatiebureau uitgebreid. Dit leidde ertoe dat we in 2024 samen een eerste stap hebben gezet tot het vernieuwen van ons onderwijsachterstandenbeleid. Met een klein aantal gemeenten hebben we in het vierde kwartaal van 2024 deelgenomen aan een tweede monitor.

6. We hebben goede en goed bereikbare schoolgebouwen voor een optimaal en gedifferentieerd lokaal onderwijsaanbod.

Integraal HuisvestingsPlan

Het opstellen van een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor een termijn van 4 jaren (2024-2028) is een intensief proces geweest met schoolbesturen, scholen en de kinderopvang. We hebben gekeken naar de huidige staat van de gebouwen wat betreft kwaliteit en capaciteit. Vervolgens hebben we per school scenario's opgesteld voor de toekomst met daarbij een financiële doorberekening. Het IHP is in maart 2024 vastgesteld.

Onderwijshuisvesting

- De nieuwbouw van basisschool BuitensteBinnen is in het eerste kwartaal van 2024 klaar en is in gebruik genomen.
- De uitbreiding van basisschool de Ruimte (inclusief kinderopvang) was met de start van het nieuwe schooljaar 2024-2025 klaar en is in gebruik genomen.
- De uitbreiding van basisschool de Bloktempel heeft vertraging opgelopen. In september 2024 heeft de gemeenteraad extra krediet beschikbaar gesteld om permanente maatregelen te treffen met betrekking tot de netcongestie. Daarnaast heeft de raad krediet beschikbaar gesteld om het eerder geplande programma van 580m² (inclusief kinderopvang) uit te breiden met nog eens twee extra permanente lokalen (116 m²).
- In 2024 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de haalbaarheidsonderzoeken onderwijshuisvesting. Hiervoor hebben we een adviesbureau in de arm genomen.

Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs

In 2024 hebben we samen met de schoolbesturen een nieuwe verordening opgesteld. In de nieuwe verordening is het Integraal HuisvestingsPlan verankerd en sluit de werkwijze in de praktijk beter aan op de vastgestelde regelgeving. De verordening is vastgesteld.

Leerlingenvervoer

Sinds 2024 is de beoordeling van aanvragen leerlingenvervoer uitbesteed aan het bureau Forseti. Hierdoor is de kwaliteit van de beoordeling gewaarborgd. Het organiseren van het vervoer wordt voor vervoerders steeds complexer. Dit komt door een toename van het aantal aanvragen, een tekort aan chauffeurs en wensen van ouders. Samen met de vervoerder en Forseti blijven wij dit monitoren.

Op grond van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer bekostigen wij sinds 2022 vervoer naar reguliere naschoolse opvang binnen Son en Breugel. Enkele ouders maken hier gebruik van.

De dienstverlening vanuit de gecontracteerde vervoerder voor het Leerlingenvervoer blijft een aandachtspunt. Samen met Bizob en met de klankbordgroep Leerlingenvervoer worden continu gesprekken gevoerd om de dienstverlening van de vervoerder te verbeteren. Het huidige contract loopt door tot augustus 2026.

7. Jeugd en jongeren en hun ouders krijgen ondersteuning wanneer zij problemen ondervinden in opgroei- en opvoedsituaties

Laagdrempelige (opvoed)ondersteuning

Sinds 2024 wordt er thematisch aandacht besteed aan verschillende opvoedingsvraagstukken met lokale professionals, waarbij in 2024 de focus lag op het thema slaap. Hierbij werd actief samengewerkt met lokale jeugdprofessionals van verschillende organisaties.

Ook werd regionaal het programma STORM uitgerold op alle eerste klassen van de middelbare scholen in de regio. Dit programma zet preventief in op mentale gezondheidsproblemen, maar omvat ook vroegsignalering met een groepsaanbod om lichte problematiek meteen aan te pakken.

Jongerenwerk

In 2024 is de trend voortgezet dat jongerenwerkers steeds vaker complexe en individuele problematiek tegenkomen binnen hun werkveld. Jongerenwerkers hebben een brugfunctie, zowel bij het CMD als bij veiligheidspartners. Hierdoor kunnen zij jongeren laagdrempelig bijstaan en ondersteunen. Om nog steeds een passend aanbod aan collectieve activiteiten voor de Son en Breugelse jongeren aan te kunnen bieden, is binnen het team Jongerenwerk een rolverdeling gemaakt om zowel individueel als collectief aanbod te waarborgen.

Inkoop van jeugdzorg

In 2024 hebben we nieuwe producten ontwikkeld, zoals kleinschalig verblijf, om betere kwaliteit van zorg te bieden en beoogde landelijke doelstellingen te behalen. Ook is in regionaal verband een nieuwe pilot gestart om zorg in onderwijstijd op speciaal onderwijs collectief te organiseren. Dit werkt bevorderend voor zowel de kwaliteit van onderwijs als van de zorg. In het jaarverslag van de regio Een 10 voor de Jeugd zijn alle ontwikkelingen van 2024 te lezen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Gezonde leefstijl

8. Met voorlichting en ondersteuning stimuleren we inwoners zo gezond mogelijk te leven.

Lokaal Sportakkoord

Het herziende Lokaal Sportakkoord uit 2023 is nog steeds van kracht. Samen met de sportraad Son en Breugel geven we hier uitvoering aan. We hebben samen afspraken gemaakt over de doelen uit het sportakkoord. De sportraad organiseerde in 2024 diverse themabijeenkomsten voor (sport)verenigingen om de kennis binnen de verenigingen te versterken en ze voor te bereiden op de toekomst. Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor de uitvoering van het sportakkoord. Dit budget maken we jaarlijks over aan de sportraad voor de uitvoering van de doelen uit het sportakkoord.

GROZzterdam/DE STAP naar gezonder

In 2024 hebben we verdere uitvoering gegeven aan de DE STAP naar gezonder. Op basis van de ervaringen met de Pilot Fit en Veilig is in 2024 een 2e ronde van start gegaan gericht op oudere inwoners om georganiseerd verband te bewegen en met elkaar in contact te komen en te blijven (wandclubjes).

De pilot met dorpsondersteuners vanuit SonenBreugelVerbindt is vanwege personele wisselingen bij SonenBreugelVerbindt nog niet goed van de grond gekomen. In 2025 is een doorstart voorzien binnen de middelen die daarvoor in 2024 beschikbaar zijn gesteld.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Sinds 2023 zijn gemeenten aan de slag met de uitvoering van het GALA. Het doel van dit akkoord is een gezonde generatie in 2040. We ontvangen middelen van het Rijk om op bepaalde onderdelen een impuls te geven aan de gezondheid van inwoners. Zo werken we aan de mentale gezondheid, Kansrijke Start en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. In 2024 kreeg het onderdeel "het versterken van de sociale basis" extra aandacht. Hierin hebben we ook stappen gezet, zoals het aanbod van indicatievrije dagbesteding voor ouderen in het Dommelhuis. Verder vallen de thema's Valpreventie, Welzijn op Recept, Aanpak Overgewicht, Vroegsignalering alcoholproblematiek, Eenzaamheid en Mantelzorg onder het GALA. Een aantal thema's zijn al vergoed in 2024, waar andere nog een impuls nodig hebben. Dit komt doordat een deel van de onderdelen een regionale aanpak nodig heeft en de samenwerking organiseren, onder andere met de zorgverzekeraars, tijd kost.

Samenwerking zorgverzekeraars/IZA

De beoogde samenwerking met de zorgverzekeraars, zoals vastgelegd in het IZA, is in 2024 gestagneerd. Door vooral de opstelling van de zorgverzekeraars is er op landelijk niveau een vertrouwensbreuk ontstaan. Dit leidde ertoe dat de VNG eind 2024 uit het IZA is gestapt.

Wij hebben altijd constructief meegedacht over de uitvoering van het IZA. Door bestuurlijke deelname in de Regioraad en enkele uitvoeringsprojecten hebben we, voor zover mogelijk, een aanzet gegeven aan de invulling aan de IZA-samenwerking omdat de IZA middelen beschikbaar bleven voor de Regio Eindhoven/De Kempen (met Eindhoven als coördinerend centrumgemeente).

Gezondheidsbeleid

Uitvoering van het gezondheidsbeleid hebben we grotendeels geborgd via DE STAP naar gezonder.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Cultuur en erfgoed

9. Wij stimuleren de mogelijkheden voor inwoners om zich cultureel te ontwikkelen en te ontplooien en wij houden cultureel erfgoed en monumenten in stand.

Cultuureducatie met kwaliteit (CMK) 3/ Cultuurloper

Samen met de intermediair van de bibliotheek hebben we met de scholen ook in 2024 gewerkt aan de curriculum, kennisbevordering van leerkrachten en zijn verschillende activiteiten uitgevoerd die passen bij kunst en cultuur. Het jaar 2024 was het laatste jaar van de 4-jarige CMK3. In 2024 is de participatieovereenkomst getekend om ook in de periode 2025-2028 door te gaan met deze regeling: Cultuur educatie met kwaliteit 4.

Culturele vernieuwing

In 2017 werd voor het eerst een beleidsvisie op kunst en cultuur vastgelegd. Door alle nieuwe ontwikkelingen op het gebied van cultuur was er een gevoelde noodzaak om deze beleidsvisie te actualiseren. We hebben de Cultuurslagers in 2024 gevraagd om samen met onze inwoners, cultuurverenigingen, kunstenaars, ondernemers en initiatiefnemers van culturele activiteiten een nieuwe cultuurnota voor onze gemeente op te stellen. In 2024 zijn op verschillende momenten aan het culturele veld gevraagd om mee te denken bij het opstellen van een nieuw cultuurbeleid. Zo organiseerde de gemeenteraad in mei 2024 een samenspraakbijeenkomst in het Dommelhuis, werd er een participatiebijeenkomst in de Boerderij gehouden om te reageren op de eerste contouren van de nieuwe cultuurnota en zijn er enquêtes uitgezet en interviews gehouden om extra informatie op te halen bij belangrijke partners in het culturele veld, het sociaal domein en specifiek bij jongeren.

Muziekonderwijs

In 2024 is weer volop gebruik gemaakt van de mogelijkheid om subsidie voor het volgen van muziekonderwijs aan te vragen. Door aanpassing van de subsidieregeling was het in het afgelopen cursusjaar voor het eerst mogelijk om na afloop van het volgen van een korte oriëntatie cursus van verschillende muziekinstrumenten ook subsidie te ontvangen voor een vervolgcursus voor het instrument naar keuze. Hiermee bevorderen we de doorstroom voor het volgen van muzieklessen. Van deze mogelijkheid is door meerdere ouders gebruik gemaakt. Het bestaande budget was toereikend om alle aanvragen volledig toe te kennen.

Bibliotheekwerk en laaggeletterdheid

De bibliotheek is de primaire ketenpartner in het sociaal-cultureel domein voor de versterking van educatie.

In samenwerking met het Taalhuis, LEVgroep en Taalkracht hebben we in 2024 uitvoering gegeven jaarplan met activiteiten.

We zien dat het aantal deelnemers aan het Taalhuis groot is en de doelgroep verder toeneemt. In 2024 is de Bibliotheek Dommeldal in Son en Breugel gestart met het Meemaakpodium in het Dommelhuis. Bij het Meemaakpodium ontmoet je andere mensen, kun je samen leren, iets maken of je creatieve talenten ontwikkelen.

Monumenten

In 2024 hebben we met medewerking van de Erfgoedvereniging en buurtvereniging Kanaalstraat de open monumentendag georganiseerd. De monumentencommissie heeft twee panden aangewezen als gemeentelijk monument en één erf als cultureel waardevol ensemble. Er zijn afspraken gemaakt over het aanwijzen van één pand uit de wederopbouwperiode in 2025.

We hebben het gedenkteken van Breugel op het Pieter Breugelplein laten restaureren en voorzien van gouden belettering.

Potentiële monumenten

We zijn begonnen met het actualiseren van de potentiële monumentenlijst. Potentieel monument Stakenburgstraat is wind- en waterdicht gemaakt en op enkele plaatsen gestut om verdere verslechtering van de conditie van het pand te stoppen totdat er een beslissing is over de toekomst.

Adviescommissie omgevingskwaliteit

In 2024 is de adviescommissie omgevingskwaliteit gestart, met daarin een intern lid, drie externe leden en een ambtelijk secretaris. De commissie voldoet hiermee aan de eisen van de verordening.

Medewerker erfgoed

Op 1 april is een vaste medewerker erfgoed in dienst gekomen, waardoor de functie van erfgoedmedewerker en secretaris van de monumentencommissie voor langere tijd is gegarandeerd.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Dienst Dommelvallei

- Dienst Dommelvallei voert gemeentelijke taken uit op het gebied van inkomensondersteuning en begeleiding naar werk. Deels geschiedt de dienstverlening vanuit het CMD. Ook de beleidsadvisering op dit terrein is ondergebracht bij Dienst Dommelvallei.
- Daarnaast ondersteunt Dienst Dommelvallei de dienstverlening in het Sociaal Domein richting inwoners (waaronder de administratieve ondersteuning en applicatie-inrichting voor Wmo, Jeugd en Participatiewet).
- Dienst Dommelvallei zet samen met CMD partners (zoals WSD) zelf ontwikkelde methoden en aanpakken in naar activering en werk.

Gemeenschappelijke regeling WSD

WSD is ons werk-ontwikkelbedrijf en voert de werkgeversverplichtingen uit van de voormalige Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Daarnaast begeleidt WSD inwoners die in het kader van de Participatiewet ondersteuning nodig hebben bij het vinden van werk en fungeren daarmee als ontwikkelbedrijf. Voor nieuwkomers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt voeren zij de Zelfredzaamheidsroute voor inburgeren uit.

Voor de gemeente Son en Breugel is een Lokaal Plan opgesteld op basis van het koersdocument "Gezamenlijke doorontwikkelen". Het Lokaal Plan omvat deelprojecten waaronder de werkdiagnose AanZet en Kansen, de aanpak voor inwoners die langdurig afhankelijk zijn van bijstand. De deelprojecten bieden de mogelijkheid om gezamenlijk optimale dienstverlening te ontwikkelen. Met de Kenniskompanie als kennis- en expertisecentrum bundelen de samenwerkende gemeenten kennis en ervaring voor het ondersteunen van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)

De GGD Brabant-Zuidoost voert voor ons de (verplichte) taken van de Wet publieke gezondheid uit. Daarnaast ondersteunt ze de gemeente bij de invulling van ons (gezondheids)beleid, bijvoorbeeld via de vierjaarlijkse Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). In 2020 heeft de GGD deze voor het laatst vernieuwd. Deze documenten zijn voor de komende jaren mede de basis voor nieuw beleid alsook voor input voor de omgevingsvisie.

Een10voordejeugd

Regionale inkoop samenwerking voor de inkoop van specialistische jeugdhulp, bestaande uit gemeente Helmond, Peelgemeenten (Deurne, Asten, Someren, Laarbeek, Gemert-Bakel), Dommervallei+ (Geldrop-Mierlo, Nuenen, Son en Breugel, Waalre) en gemeente Veldhoven. In 2024 zijn er volgens het werkplan verdere stappen gezet in o.a. het voortzetten van kleinschalig verblijf. Ook is er een start gemaakt met het opzetten van een gemeenschappelijke regeling (GR), welke verplicht is vanaf 2026.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2024) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 2	0	1.118	1.118	0
4.2 Onderwijshuisvesting	1.218	1.254	1.164	-90
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	957	599	690	91
5.1 Sportbeleid en activering	271	271	303	31
5.2 Sportaccommodaties	807	1.062	1.142	80
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	587	780	797	17
5.4 Musea	7	7	2	-5
5.5 Cultureel erfgoed	222	252	150	-103
5.6 Media	75	475	454	-21
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.843	9.354	8.901	-453
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	767	767	1.500	733
6.3 Inkomensregelingen	3.786	4.063	3.993	-70
6.4 WSW en beschut werk	791	814	806	-8
6.5 Arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk	615	615	618	2
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.362	1.337	845	-492
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	1.437	1.588	1.551	-38
6.71B Begeleiding (WMO)	690	688	679	-9
6.71C Dagbesteding (WMO)	286	203	186	-17
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	245	216	258	42
6.72A Jeugdzorg begeleiding	913	1.273	1.396	122
6.72B Jeugdzorg behandeling	744	784	756	-28
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	443	468	482	14
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	415	577	517	-61
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	800	1.245	1.490	245
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	450	550	583	33
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	37	49	236	188
6.74C Gesloten plaatsing	-4	91	139	48

Omschrijving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
6.81A Beschermd wonen (WMO)	2	2	0	-2
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	2	14	13	-2
6.82A Jeugdbescherming	247	332	352	19
6.82B Jeugdreclassering	4	12	9	-3
7.1 Volksgezondheid	907	922	1.010	88
Totaal Lasten	22.929	31.785	32.137	352
Baten				
0.10 Mutaties reserves programma 2	607	1.505	1.497	-8
4.2 Onderwijshuisvesting	196	337	182	-155
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	20	9	24	15
5.1 Sportbeleid en activering	85	85	92	8
5.2 Sportaccommodaties	138	138	186	48
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	135	255	258	3
5.5 Cultureel erfgoed	26	26	25	-1
5.6 Media	0	16	16	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	496	6.896	8.297	1.402
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0	0	13	13
6.3 Inkomensregelingen	3.193	3.193	3.595	401
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	186	126	134	8
6.72B Jeugdzorg behandeling	0	0	5	5
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	336	336
6.81A Beschermd wonen (WMO)	0	0	6	6
7.1 Volksgezondheid	74	74	106	32
Totaal Baten	5.154	12.659	14.772	2.113
Saldo (baten -/- lasten)	-17.774	-19.125	-17.365	1.760

Analyse

2. Sociale leefomgeving	I/S	Bedrag
4.2 Onderwijshuisvesting	I	-274.000
Betreft deels overschrijding in verband met compleet nieuwe inrichting de Bongerd ten behoeve van bewegingsonderwijs. En doorbelasting afwaardering boekwaarde oude basisschool De Regenboog naar grondexploitatie Centrum Breugel. Daarnaast minder inkomsten voor de kinderopvang dan begroot in verband met vertraging van de uitbreiding van de Blokktempel.		
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	I	-62.000
In schooljaar 2024-2025 heeft er een stijging plaatsgevonden van 24 leerlingen in vervoer waardoor de vervoerskosten stegen.		
5.2 Sportaccommodaties	I	-33.000
De overschrijding is grotendeels te wijten aan het oplossen van jaarlijks niet en/of te laat uitgevoerde onderhoudsactiviteiten vanuit lopende onderhoudscontracten, waaronder levering en bij-strooien van infill op de 3 kunstgrasvelden. Het bij-strooien dient jaarlijks met kleine hoeveelheden bij te worden gehouden. In 2024 bleek eenmalig bij strooien van een grote hoeveelheid infill noodzakelijk om de infill op peil te brengen.		
5.5 Cultureel erfgoed	I	41.000
Het geplande planmatig onderhoud voor de oude Kerktoeren en het Raadhuisje zijn door personele capaciteit niet tot uitvoering gebracht. De maatregelen staan gepland voor 2025. Door de wijziging van inhuur voor een erfgoedmedewerker vanuit de Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB) naar detacheren vanuit de gemeente Nuenen, is er circa 14,5 K bespaard op deze personele kosten.		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	I	1.722.000
Het taakveld Samenkracht en Participatie bevat de volgende onderdelen		
Maatschappelijk werk De definitieve subsidies over het jaar 2023 aan GGzE en het Alzheimer Cafe zijn lager vastgesteld dan het verstrekte voorschot. Ook hebben we subsidiemiddelen terugontvangen voor het project de Stap naar Gezonder (voorheen Grozterdam) van de GGD en de cooperatie Slimmer Leven. De jaarlijkse waarderingssubsidies 2024 die we verstrekken aan een aantal stichtingen die activiteiten organiseren voor ouderen hebben we laten lopen via het SPUK GALA (bestrijding eenzaamheid).		
Sociaal cultureel werk Per 1 augustus 2024 heeft de gemeente zelf de casusregisseur (via inhuur) in dienst genomen. De LEVgroep had voor deze taken voor een volledig kalenderjaar subsidiemiddelen ontvangen. Het restant van het subsidiebudget € 34.434,- voor deze casusregisseur is terugbetaald aan de gemeente. Het maximale budget € 15.000,- van de eenmalige (project)subsidies is niet volledig besteed, in totaal hebben we voor een bedrag van € 4.685,- buurt- en muziekinitiatieven financieel ondersteund in 2024. Een aantal activiteiten en werkzaamheden (Sjors Sportief, mantelzorgsteunpunt, een tegen eenzaamheid, veerkracht) uitgevoerd door de LEV groep hebben wij verrekend met de SPUK GALA middelen voor 2024, dit heeft als resultaat dat op het budget van sociaal cultureel werk minder middelen zijn uitgegeven dan begroot.		
Kinderopvang De kosten van de inspectiekosten van de GGD voor de Wet kinderopvang waren lager dan begroot. Bij de meeste opvanglocaties waren de inspecties goed, dit zorgt ervoor dat er minder uren aan de inspecties zijn besteed en in rekening zijn gebracht. Een aantal inspecties zijn in december 2024 uitgevoerd en zijn in 2025 in rekening gebracht. Dit resulteert in een voordeel van € 14.900,-. In 2024 hebben er minder kinderen gebruik gemaakt van een gesubsidieerde voorschoolse educatie kindplaat (VE) of niet voor een volledig jaar in verband met de doorstroom naar het basisonderwijs. Daarnaast ontving de gemeente meer SPUK middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Dit levert samen een positief resultaat op van € 49.650,-		
Opvanglocatie Van den Elsenstraat 36 Deze kosten hebben betrekking op projectkosten die ten behoeve van de - toekomstige - opvanglocatie aan de Van den Elsenstraat. Het betreft dan met name onderzoekskosten en de kosten van personele (projectleiders)inzet.		
TGO Ekkersrijt Deze TGO is open geweest van 17 juli 2024 t/m 17 januari 2025. Een klein deel van de kosten en opbrengsten valt dus in 2025. Aan de voorkant is er voor gekozen om niet de daadwerkelijke kosten te declareren, maar is een forfaitaire vergoeding gekozen. Op basis hiervan heeft het COA aan ons € 150 per bed per nacht betaald. Omdat het om een grote locatie ging met veel bedden was het forfaitair bedrag voldoende om de gemaakte kosten te dekken.		
Opvang Oekrainers De kosten voor de opvang van ontheemden Oekrainers waren lager dan begroot bij de bestuursrapportage.		
6.3 Inkomensregelingen	I	426.000
De vergoeding van het rijk via het BUIG budget is hoger uitgevallen dan begroot. We hebben 334.353,00 meer ontvangen. Ook is er een grote betaling ontvangen van een debiteur. Dit zorgt voor een flink positief resultaat op deze post. Daarnaast is op het gebied van bijzondere bijstand een voordeel wat voornamelijk te wijten is aan de verminderde instroom van statushouders.		
6.5 Arbeidsparticipatie	I	27.000
De uitgaven voor re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn lager uitgevallen dan begroot. Er zijn minder trajecten gestart dan oorspronkelijk gepland. Er is een toename te zien in de complexiteit van de doelgroep, wat ertoe leidt dat het meer tijd kost om een passend re-integratietraject op te zetten.		
Taakvelden WMO	I	106.000
De indicaties voor Wmo volgden niet volledig de verwachting voor 2024. Hierdoor is er uiteindelijk een overschot ontstaan. Vanwege een goedlopende voorliggende voorziening, maken we minder kosten voor dagbesteding Wmo dan we in eerste instantie hadden verwacht.		
Taakvelden Jeugd	I	-278.000

2. Sociale leefomgeving	I/S	Bedrag
Het tekort op de jeugdbudgetten wordt voornamelijk veroorzaakt door een forse toename in crisiszorg en de Jeugdzorg-Plus. Doordat problematiek steeds complexer wordt in gezinnen, zien we dat er vaker crisiszorg ingezet wordt. Bij Jeugdzorg-Plus werden we aan het einde van het jaar geconfronteerd met een onvoorziene tariefsverhoging van ongeveer 30% met ingang van 1 januari 2024.		
Kapitaallasten	I	320.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Directe salarislasten en overhead	I	-333.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig	I	98.000
Totaal		1.760.000

Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving

Portefeuillehouder(s)

Suzanne Otters-Bruijnen
Jan Boersma
Steven Grevink
Jelle de Jong

Inleiding

Ons handelen en beleid voor de fysieke leefomgeving kent diverse abstractieniveaus.

In het programma Fysieke en Veilige leefomgeving komen vooral de tactische en operationele kant van ons handelen voor de leefomgeving aan de orde. Voorbeelden hiervan zijn onze inzet op het gebied van afval, vergunningen, toezicht & handhaving en veiligheid.

Het programma Economische en Ruimtelijke ontwikkeling richt zich meer op de visie en de strategische kant van het beleid voor de leefomgeving.

Er is natuurlijk wel overlap tussen de programma's, omdat de scheidslijn tussen het strategische en het tactische abstractieniveau niet zo scherp is. Een voorbeeld daarvan is het onderwerp natuur en landschap: enerzijds hebben we er een visie op en sluiten we qua strategie aan bij lopende regionale ontwikkelingen ('Dommeldal uit de verf en Van Gogh Nationaal Park'), anderzijds leggen we ook natuur en groen aan.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Veiligheid en Vergunningen	1. Inwoners, ondernemers en bezoekers verblijven in een veilige en prettige woonomgeving. 2. (Ver)bouwprojecten voldoen aan de regels van de Omgevingswet en we bewaken de naleving van de geldende wetten, regels en voorschriften door uitvoering te geven aan het uitvoering en handhavingsplan.
Openbare Ruimte	3. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is op orde en voldoet aan de vastgestelde niveaus. 4. Samen met inwoners koppelen we hemelwater af van het hoofdriool en zorgen we voor een groene, leefbare omgeving. 5. Inwoners kunnen op verschillende manieren verblijven, sporten, spelen en verplaatsen in de openbare ruimte. 6. Onze inwoners kunnen meedenken, ontwerpen of meedoen bij de (her)inrichting van de openbare ruimte. 7. We zorgen voor een betere groene leefomgeving om de woonkwaliteit van onze inwoners te verhogen. 8. We realiseren (vóór 2028) en beheren het Natuurnetwerk en versterken natuurbeleving dichtbij huis. 9. We gebruiken duurzame materialen en houden rekening met de nadelige effecten van klimaatverandering. 10. We zetten in op vermindering van restafval en streven naar een aanbod van maximaal 35kg restafval per persoon per jaar.
Mobiliteit	11. Weggebruikers kunnen comfortabel en veilig deelnemen aan het verkeer. 12. De kernen en centra zijn goed bereikbaar, veilig en overzichtelijk voor alle verkeersmodaliteiten.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Grondstoffenbeleidsplan	2024-2027	22 februari 2024	2028
Nota Integrale Veiligheid gemeente Son en Breugel 2023-2026	2023 - 2026	19 januari 2023	2027
Uitvoerings- en handavingsstrategie 2023-2026	2023 - 2026	19 januari 2023	2027
Ontwikkelingsvisie Nieuwe Heide & Oud Meer	2022-2070	14 november 2022	
Uitvoeringsprogramma handhaving 2023	2023	24 januari 2023	2024
Beheerplan wegen 2016-2020	2016-2020		2025
Mobiliteitsvisie Son en Breugel	2024-(geen specifieke einddatum)	10 oktober 2024	2024
Beleidsnota openbare verlichting	n.v.t.	6 oktober 2016	n.v.t.
MJOP civieltechnische kunstwerken	2025-2035	n.v.t.	2025
Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost Brabant		2017	n.v.t.
Beleidsnota openbaar groen 2021	2022-(geen specifieke einddatum)	25 november 2021	
Groenvisie Ekkersrijt		13 december 2021	
Evenementenbeleid 2016			
Beleidsnotitie Gladheidsbestrijding 2008			
Beleidsnotitie (beleidsregels) spelen	2019 - 2024	2020	
Beleidsnota Duurzaamheid	2016-2020 met doorkijk naar 2030	6 oktober 2016	2025
Programma Water en Riolerig 2023-2027	2023-2027	22 juni 2023	2027
Klimaatbestendig Son en Breugel 2030	2017-2030	2 november 2017	n.t.b.
Integraal Beheerplan Bos-en natuurterreinen 2020-2029	2020-2029	18 maart 2021	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Veiligheid en Vergunningen

1. Inwoners, ondernemers en bezoekers verblijven in een veilige en prettige woonomgeving.

Regie en samenwerking veiligheid

Op 19 januari 2023 heeft de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsplan 2023 – 2026 (IVP) vastgesteld. In het IVP hebben we de volgende prioriteiten opgenomen: ondermijning, veilig ondernemen, verbinding zorg en veiligheid en digitale veiligheid.

- In 2024 hebben diverse integrale bestuurlijke controles plaatsgevonden, waarbij 39 panden en 40 garageboxen zijn bezocht. Het ging om integrale controles met diverse partners, o.a. de Politie, de VRBZO (brandveiligheid), de ODZOB (milieu), Enexis en Brabantwater. De controles stonden in het teken van het buitengebied, arbeidsmigranten, arbeidsuitbuiting, bedrijventerreinen en garageboxen. Een deel van de controles is uitgevoerd in samenwerking met het Dommelstroom Interventieteam (DIT).
- In januari en februari hebben we in samenwerking met het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise centrum) en de zes Dommelstroom gemeenten de maand van de weerbaarheid georganiseerd. Tijdens deze maand hebben ambtenaren deel kunnen nemen aan interessante workshops en kennis sessies. Uiteenlopende onderwerpen zijn de revue gepasseerd, van cyberveiligheid tot agressie tegen publieke dienstverleners en van ondermijning in de vastgoedsector tot de wereld van synthetische drugs.
- We hebben in samenwerking met het RIEC meegewerkt aan de pilot bestuurlijke incasso. Hierbij is gekeken naar openstaande vorderingen die mogelijk nooit terugbetaald gaan worden, de zogenaamde dubieuze debiteuren die mogelijk een relatie hebben met het thema ondermijning. In een aantal gevallen zijn in samenwerking met de afdeling financiën en de deurwaarder afspraken gemaakt over het verhalen van de openstaande vorderingen.

- In de maanden juli tot en met september hebben inwoners de game 'Eenheid 75' kunnen spelen. Dit is een Augmented Reality game waarmee we bewustzijn en meldingsbereidheid op het gebied van ondermijnende (drugs)criminaliteit proberen te vergroten en waar ongeveer 500 inwoners aan hebben meegedaan. Alle huishoudens hebben een fictieve krant ontvangen waarin werd opgeroepen de game te spelen via de bijbehorende app. Deelnemers zijn tijdens de game op zoek gegaan naar verdachte situaties in Son en Breugel waarbij ze via de app opdrachten moesten voltooien, om uiteindelijk te achterhalen waar 'het drugslab' zich bevond.
- We hebben in 2024 in totaal 12 MMA (Meld Misdaad Anoniem) ontvangen. Waar nodig is het signaal gedeeld met de Politie.
- De boa's zijn de oren en ogen van de gemeente. Zij hebben toezicht gehouden op o.a. veiligheid rondom scholen, parkeren, de blauwe zone, bestemmingsverkeer in het centrum, (loslopende) honden en evenementen. Ook bezoeken de boa's de overlastlocaties m.b.t jeugd en geven zij waar nodig signalen door wanneer er sprake is van verward gedrag.
- De boa's worden ondersteund door de onbezoldigde toezichthouders van de gemeente. De toezichthouders zijn een aanvulling op onze eigen boa's, aangezien zij ook in het weekend en in de avond/nacht werken. Ze houden toezicht op diverse overlastlocaties, kunnen observaties doen, onderzoeken klachten en pakken meldingen op.
- In december hebben de boa's samen met de toezichthouders een aantal vuurwerkcontroles uitgevoerd binnen de gemeente. Het doel van deze controles was preventieve werking en zichtbaarheid. Bij het aantreffen van illegaal vuurwerk is contact gelegd met de politie.
- Jaarlijks communiceren we over de risico's van woninginbraken tijdens de zomer (zomeroffensief) en met de donkere dagen (donkere dagen offensief).
- Er is gecommuniceerd over de gevaren van digitale criminaliteit. Hierbij gaat het onder andere over bankhelpdeskfraude en de 'nep agenten' die actief zijn (geweest).
- Er is een aantal meldingen binnen gekomen via de Whatsapp-buurtpreventie groepen over o.a. babbeltucs en mogelijke oplichters aan de deuren. Deze zijn ook gedeeld met de politie.
- In het Veiligheidsoverleg hebben we casuïstiek besproken op het snijvlak van zorg en veiligheid. De werkwijze is volgens de aanpak voorkomen escalatie (AVE). Er zijn ook 2 PGA-jeugdcasussen (persoonsgerichte aanpak) behandeld waar het zorg- en veiligheidshuis regie in heeft gevoerd. We zetten buurtbemiddeling structureel in. In 2024 zijn er 6 casussen aangemeld.
- In 2024 is er een netwerkbijeenkomst georganiseerd met het CMD en de veiligheidspartners. Deze netwerkbijeenkomst was gericht op kennismaken met elkaars werkzaamheden en uitdagingen. Door meer bekendheid met elkaars werk te creëren, zijn stappen gezet om de samenwerking te optimaliseren.
- In Dommelstroom verband is de samenwerking ingericht op het gebied van jonge aanwas middels een projectgroep. Deze samenwerking is gericht op het uitwisselen van kennis en ervaring op verschillende aspecten die bijdragen aan het voorkomen van jongeren die afglijden richting criminaliteit. Dit project richt zich op de samenwerking tussen zorg en veiligheid.
- Vanaf maart 2024 zijn er twee wijk GGD'ers gestart voor de gemeenten Son en Breugel en Nuenen gezamenlijk. De inzet van de Wijk GGD betreft een pilot om betere opvolging te kunnen geven aan meldingen van verward gedrag.

Vergunningverlening, toezicht en handhaven

- Aantal aangevraagde omgevingsvergunningen: 131
- Aantal aanvragen activiteit kappen: 26
- Aantal verleende omgevingsvergunningen: 134
- Aantal geweigerde en ingetrokken vergunningen: 2
- Aantal vooroverleggen/principeverzoeken en informatieverzoeken: 61
- Meldingen Wet Kwaliteitsborging: 4
- Aantal buiten behandeling gelaten (inclusief ingetrokken door eigenaar): 13
- Aantal aanvragen waarvan de beslistermijn is verlengd en/of opgeschort: 32 (26 verlengd en 6 opgeschort)
- Advies door Provincie: 2

In 2024 zijn in totaal 10 Bibob-onderzoeken uitgevoerd. Hierbij gaat het om 2 vergunningaanvragen in het kader van de Alcoholverwet en 8 aanvragen voor een bouwvergunning (Wabo). Bij 2 onderzoeken is aanvullend advies gevraagd bij het Landelijk Bureau Bibob (LBB). In 1 onderzoek is de omgevingsvergunning geweigerd.

Toezicht

Er zijn 229 bouwzaken door de toezichthouder behandeld. Hiervan zijn er 88 afgerond in 2024. Van de 88 afgesloten zaken zijn er 4 uit 2021, 25 uit 2022, 11 uit 2023 en 48 uit 2024.

Onze toezichthouder is steeds meer zichtbaar: inwoners van Son en Breugel spreken de toezichthouder dan ook vaker zelf aan.

Handhaving

In het afgelopen jaar zijn 50 zaken behandeld of zijn nog in behandeling, die gerelateerd zijn aan bestuursrechtelijke handhaving. Hiervan zijn 3 handhavingsverzoeken. In 8 gevallen is bezwaar en beroep aangetekend. Bij 1 zaak is een hoger beroep aangetekend.

- 43 zaken zijn gerelateerd aan de Omgevingswet.
- 7 zaken zijn gerelateerd aan de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
- Er zijn 22 waarschuwingen, 17 voornemens last onder dwangsom/bestuursdwang en 10 keer een last onder dwangsom/bestuursdwang opgelegd.
- Er heeft 1 bijtincident met honden plaatsgevonden.
- 1 zaak is gerelateerd aan een Carmeeting. Dit betrof een waarschuwing aan organisatoren van een carmeeting (autotreffen op Ekkersrijt) waarvoor een melding evenement moet worden gedaan.
- Er is 1 last onder dwangsom opgelegd in het kader van de Opiumwet

2. (Ver)bouwprojecten voldoen aan de regels van de Omgevingswet en we bewaken de naleving van de geldende wetten, regels en voorschriften door uitvoering te geven aan het uitvoering en handhavingplan.

Per 1 januari 2024 zijn zowel de Omgevingswet als de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) in werking getreden. 2024 heeft dan ook in het teken gestaan van het leren werken met deze nieuwe regelgeving.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft gevolgen voor toezicht en handhaving gehad. De belangrijkste wijziging vanuit handhavingsperspectief is dat er minder vergunningen komen en meer algemene regels en zorgplichten. Dat betekent dat er minder vaak vooraf getoetst wordt en dat er mogelijk vaker achteraf gehandhaafd moet worden. In 2024 hebben we hier nog niet veel van gemerkt.

In 2024 is een voorzichtige stap gemaakt met de Wkb. De Wkb is voornamelijk van toepassing op grondgebonden nieuwbouwwoningen (gevolgklasse 1). In 2024 hebben we 4 bouwmeldingen ontvangen voor bouwwerken welke onder de Wkb vallen. De woningen en een kantoorpand zijn in aanbouw of er moet nog gestart worden met de bouw. Daarom zijn er voor deze bouwwerken nog geen verdere meldingen (gereedmelding of melding strijdigheid) met betrekking tot de Wkb ontvangen. Deze meldingen kunnen we in 2025 verwachten. Vooralsnog heeft de invoering van de Wkb niet tot vertraging van het proces geleid.

We toetsen alle aanvragen aan wet- en regelgeving. Alle aanvragen worden in fasen getoetst op onder andere constructie-, brand- en gebruikersveiligheid. Als van de regelgeving wordt geweken volgen we de landelijke handhavingstrategie omgevingsrecht en treden we al dan niet handhavend op.

Het cluster vergunningverlening, toezicht en handhaving is op volle sterkte om aan deze taak te voldoen.

Handhavingsverzoeken behandelen we binnen de gestelde termijn. Meldingen en klachten pakken we op en handelen we af op basis van onze prioriteitstelling.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Openbare Ruimte

3. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is op orde en voldoet aan de vastgestelde niveaus.

Wegen, straten en pleinen

In 2024 hebben we in meer dan 70 straten werkzaamheden uitgevoerd aan trottoirs, fietspaden, parkeervakken en wegen. Oneffenheden door boomworteldruk en verzakkingen door defecte kolken en rioolbuizen zijn genivelleerd. Fietspaden zijn veiliger en toegankelijker gemaakt voor stroommaterieel en hulpinstanties. Enkele asfaltwegen zijn opnieuw voorzien van asfalt.

Gladheidsbestrijding

In 2024 zijn nieuwe voertuigen aangeschaft. De nieuwe voertuigen zijn eind 2024/begin 2025 geleverd. Tot de nieuwe machines geleverd waren, hebben we extra onderhoud gehad aan de oude machines om deze inzetbaar te houden. De nieuwe machines werken naar grote tevredenheid. In 2024 was het weer dusdanig dat inzet van gladheidsbestrijding beperkt is gebleven.

Groen

Het openbaar groen hebben we in de regel beheerd volgens de normen die door ons zijn vastgesteld. Het bulkwerk is door aannemers uitgevoerd, de wijkteams leggen zich met name toe op zichtlocaties en service-onderhoud.

In 2024 werd het boomonderhoud planmatig uitgevoerd, in navolging van 2023. Hierbij voerden we allereerst een boomveiligheidscontrole uit. Als hieruit bleek dat snoeimaatregelen nodig waren, dan werd de boom gesnoeid. Boomveiligheidscontroles zijn in 2024 geheel afgerond, het merendeel van de bijbehorende snoeiwerkzaamheden zijn gereed.

Civieltechnische kunstwerken

Civieltechnische kunstwerken, zoals bruggen en duikers, vormen een belangrijke schakel in de infrastructuur. De technische staat van deze objecten moet goed zijn om een vlotte doorstroming te kunnen garanderen. De civiele kunstwerken moeten regelmatig worden geïnspecteerd, in 2023 is dit voor het laatst gebeurd. In 2025 wordt opnieuw een inspectie uitgevoerd en een MJOP voor alle civiele kunstwerken opgesteld.

De brug in de Dommelpas moet in zijn geheel vervangen worden. In 2024 zijn de voorbereidingen getroffen om de aanbesteding voor de werkzaamheden uit te kunnen zetten. In 2024 is op verschillende momenten in het jaar de staat van de brug gecontroleerd.

Openbare Verlichting

Sinds eind 2022 hebben we een nieuwe aannemer voor meldingen en storingen aan openbare verlichting. Deze aannemer voert het werk naar tevredenheid uit. Er zijn relatief veel storingen als gevolg van netwerkstoringen ontvangen. Deze moeten door de netbeheerder worden opgelost en liggen daarmee buiten de invloedssfeer van de gemeente.

Storingen bij openbare verlichting kunnen via een meldsysteem worden gemeld. Op de gemeentelijke website hebben we nu prominent een link naar dit meldsysteem opgenomen.

Verkeersregelininstallaties

We beheren 4 verkeersregelininstallaties, oftewel verkeerslichten. In oktober 2023 is de installatie bij de oversteekplaats aan de Gentiaanlaan defect geraakt. Er zijn tijdelijke maatregelen genomen. Begin 2024 is de complete verkeersregelininstallatie vervangen.

In november 2024 is de installatie aan de Bestseweg uitgevallen. Er zijn tijdelijk maatregelen genomen, deze zijn zo nauwkeurig mogelijk ingeregeld. Begin 2025 zal de verkeersregelautoomaat worden vervangen.

4. Samen met inwoners koppelen we hemelwater af van het hoofdriool en zorgen we voor een groene, leefbare omgeving.

Weersextremen

Na de extreem natte herfst van 2023 was ook de winter in 2024 zeer nat. Dat had uitzonderlijk hoge grondwaterstanden tot gevolg. Veel inwoners ervoeren overlast of liepen schade op aan hun woning of grondeigendom. Een piekbui trof in mei onze gemeente waarbij opnieuw veel mensen overlast ondervonden of schade aan hun woningen opliepen. Na afloop van deze gebeurtenissen hebben we op een aantal locaties direct maatregelen genomen. Sommige grotere maatregelen zijn nog in voorbereiding.

Beheer

We werken met onderhoudspartijen om de riolering operationeel te houden. De aanbestedingen voor het reinigen van de kolken en het reinigen en inspecteren van de vrijval riolering hebben we afgerond. Daarnaast zijn er in de winter en lente van 2024 nog steeds veel reparaties aan (de weg boven) het rioolstelsel uitgevoerd.

Samenwerking

We werkten met diverse partijen in het Klimaatportaal ZuidoostBrabant (ZOB) samen om doelstellingen op het gebied van stedelijk waterbeheer, droogtebestrijding en riolering te realiseren. Het Klimaatportaal ZOB is een samenwerkingsverband van Waterschap De Dommel, provincie Noord-Brabant, Brabant Water en 13 gemeenten. De samenwerking om invulling te geven aan maatregelen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water is voortgezet. In 2023 zijn we in het kader van de Droogtestrategie gestart met een onderzoek naar een maatregelenpakket om de verdrogingsproblematiek tegen te gaan. Dat onderzoek is in 2024 afgerond. Dit onderzoek vormt de basis om enkele anti-verdrogingsmaatregelen in regioverband verder uit te werken. Ondanks de natte winter blijft verdroging van de Brabantse (on)diepe ondergrond een belangrijk aandachtspunt.

Beheerinformatie

De gegevens over het rioolstelsel hebben we verder geactualiseerd om de betrouwbaarheid van de informatie in het beheersysteem te waarborgen. De noodzaak om het beheersysteem actueel te houden blijft bestaan.

Projecten

Om de riolering operationeel te houden en te optimaliseren hebben we projecten opgenomen. De uitvoering van de projecten Zandstraat en Doormanlaan-Van Gentlaan hebben we doorgeschoven als gevolg van de relatie met het mobiliteitsplan.

In het project riolering en het project bovenbouw omgeving Begoniastraat-Bontstraat is de doelstelling om samen met de bewoners tot een ontwerp te komen voor de inrichting van het maaiveld en de wegen af te koppelen.

Vanwege de wateroverlast rondom de Peellaan wordt er gewerkt aan een plan om de piekbuien af te voeren en een hoge grondwaterstand te voorkomen.

Stimuleringsregeling afkoppelen regenwater

In de winter en lente van 2024 hebben veel inwoners last gehad van de hoge grondwaterstanden. Uit gesprekken met inwoners blijkt dat het afkoppelen van het regenwater direct in verband wordt gebracht met de hoge grondwaterstanden. De bereidheid tot afkoppelen lijkt op basis van deze gesprekken te zijn afgenomen. Als gemeente hebben we in 2024 derhalve niet gestuurd op afkoppelen. Ter verduidelijking: afkoppelen heeft niet geleid tot de hoge grondwaterstanden. De oorzaak daarvoor moet gezocht worden in de enorme hoeveelheid neerslag die gevallen is.

5. Inwoners kunnen op verschillende manieren verblijven, sporten en spelen in de openbare ruimte.

Gemeentelijke bossen

In 2024 hebben we het reguliere bosonderhoud voortgezet, volgens de ontwikkelingsvisie Nieuwe Heide & Oud Meer en het integraal beheerplan bos- en natuurterreinen. Ondanks uitdagende omstandigheden is het onderhoud volgens plan uitgevoerd en ligt het schema.

Extreme neerslag en wateroverlast

Het jaar 2024 was uitzonderlijk nat. Daardoor raakte de bodem verzadigd en bleven laaggelegen bosgebieden langdurig onder water staan.

Uitstel en impact op houtoogst

Door de extreme neerslag kon de geplande houtoogst van werkblok 2, oorspronkelijk gepland voor najaar 2023, pas in het eerste kwartaal van 2024 plaatsvinden. De aanhoudende natte omstandigheden verhinderden echter de volledige uitvoering van het werkplan, waardoor 325 m³ hout is blijven staan.

Ook de houtoogst van werkblok 3, gepland voor het najaar van 2024, kon niet doorgaan vanwege de te natte bodem. Hierdoor werd 2024, een jaar eerder dan gepland, een rustjaar in het bosbeheer.

De houtoogst is verplaatst naar het najaar van 2025 en wordt dan gecombineerd met de eerste hydrologische herstelmaatregelen uit de GLB-subsidie. Deze subsidie maakt deel uit van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en wordt in Noord-Brabant ingezet voor bosrevitalisering. De maatregelen richten zich op hydrologisch herstel, het aanvullen van mineralen en de aanplant van boomsoorten die de bos- en bodembalans verbeteren. De subsidieaanvraag voor deze maatregelen en de omvorming naar natuurbos is in april 2024 ingediend en is nog in behandeling.

Schade en maatregelen

De langdurige wateroverlast had ook grote gevolgen voor de bosgezondheid van onze bossen. Wortelstelsels verzwakten door wateroverlast en zuurstoftekort, wat leidde tot wortelrot en boomsterfte. In november hebben we daarom een niet-geplande calamiteitenkap uitgevoerd, waarbij 15 hectare bos werd gekapt om de veiligheid in de bossen te kunnen waarborgen. Veel bomen verkeren nog steeds in stress, waardoor het risico op boomsterfte in de komende jaren verhoogd blijft.

Ter verbetering van de leeftijdsopbouw en bosstructuur hebben we bosverjonging uitgevoerd in werkblok 1, ten noorden van het Oud Meer. Hier zijn klimaatbestendige boomsoorten aangeplant die de biodiversiteit vergroten, de soortensamenstelling verrijken en de strooiselkwaliteit verbeteren.

Participatie en betrokkenheid

In samenwerking met IVN hebben we twee succesvolle activiteiten in het bosgebied georganiseerd:

- **21 september - World Clean-up Day:** 20 vrijwilligers maakten de natuur rond het Oud Meer schoon.
- **2 november - Natuurwerkdag:** 150 deelnemers, jong en oud, hielpen bij het vrijmaken van de heide.

Met deze natuurwerkactiviteiten gaven we inwoners de gelegenheid om actief bij te dragen aan het beheer en natuurbehoud van de bossen in Son en Breugel. Dit sluit aan bij de doelstelling uit het beheerplan en de ontwikkelingsvisie om inwoners meer te betrekken bij het lokale natuurbeheer. Daarnaast draagt het bij aan de uitvoering van de beleidsstrategieën uit het Natuurpact tussen rijk en provincie, waarin samenwerking en betrokkenheid bij natuurbehoud centraal staan.

Wandelen op Wielen

Er is integraal gekeken naar de verbinding van het rolstoelpad met de parkeerplaats bij Oud Meer. Het oversteken van de provinciale weg (Bestseweg) vraagt om een zorgvuldige afweging. Een veilige oplossing wordt verder onderzocht. Daarom is de aanleg uitgesteld.

Speelplaatsen en bewegingsvoorzieningen

In 2024 zijn 5 speeltoestellen op de Molenwieken vervangen, nadat in 2023 gebreken zijn aangetoond. Eind 2024 hebben we speeltuinen en speeltoestellen geïnspecteerd. Er zijn geen grote gebreken geconstateerd. Op meerdere locaties moet het valzand worden gezeefd of vervangen.

Park Vroonhoven

In 2024 is de centrumvisie Son en Breugel opgesteld waarbij een grotere rol voor park Vroonhoven is weggelegd. De centrumvisie zal in 2025 worden vastgesteld door de Raad. Ontwerp en concrete uitvoering van het park komen daarna aan de orde.

Faciliteren van activiteiten, evenementen en kermis

In 2024 zijn wederom vele evenementen en activiteiten georganiseerd in Son en Breugel. De gemeente heeft de organisatoren waar nodig ondersteund en gefaciliteerd bij de organisatie van hun evenement.

2024 was een bijzonder jaar voor de bevrijding van Son en Breugel. Vele organisaties hebben met de gemeente samengewerkt om Remember September tot een succes te maken.

Er is ook een groot aantal buurtactiviteiten georganiseerd. We hebben meldingen behandeld voor meerdere straatfeesten en buurtbarbecues.

De kermis van 2024 heeft plaatsgevonden rondom het Kerk- en Raadhuisplein. Bij de organisatie is rekening gehouden met de wensen van ondernemers en inwoners in het dorpscentrum om de verkeershinder en parkeeroverlast tot een minimum te beperken. Dit heeft in 2024 geresulteerd in een kermisopzet die gelijk was aan de opzet in 2023 en die opnieuw succesvol verlopen is.

6. Onze inwoners kunnen meedenken, ontwerpen of meedoen bij de (her)inrichting van de openbare ruimte.

In 2024 hebben we meer ingezet op contact met inwoners. Ook hebben we inwoners meer gestimuleerd om zelf aan de slag te gaan met klimaatadaptatie.

We hebben onder andere stappen gezet met betrekking tot de 'groene bewonersparels'. Er zijn diverse burgerparticipatieprojecten uitgevoerd, zoals de herinrichting aan de Kloosterstraat en de Orionlaan. Omwonenden hebben daarbij actief meegedacht over de inrichting van plantsoenen en zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering en het onderhoud van de herinrichting. In 2025 wordt op dit vlak verder ingezet, ontwikkeld en verbeterd.

Daarnaast hebben we ook bij diverse gemeentelijke projecten inwoners betrokken. Voor de Centrumvisie zijn er inloopavonden, werksessies met belanghebbenden en ondernemers en enquêtes gehouden.

7. We zorgen voor een groene leefomgeving met meer biodiversiteit om de woonkwaliteit van onze inwoners te verhogen.

Groen

In 2024 hebben we voor het openbaar groen kaders aangedragen voor woningbouwinitiatieven bij de Omgevingstafels, voor een groene leefomgeving. Daarbij hebben we ingezet op biodiversiteit. Ook wanneer vervanging van planten noodzakelijk was hebben we meer rekening gehouden met de invloed op biodiversiteit van de beplantingskeuzes. We kiezen vaker inheemse beplanting en meer verschillende soorten beplanting.

Ook in onderhoud hebben we in 2024 verder ingezet op biodiversiteit. Daarbij zijn we verder gegaan met het omvormen van plantsoenen naar bloem- en kruidenrijk gras en bredere inzet van ecologisch en extensief maaien. Deze inzet zal in 2025 geëvalueerd worden en verder vorm krijgen.

In 2024 zijn alle straatbomen geïnspecteerd, de benodigde snoei- en kapwerkzaamheden die daar uit voort zijn gekomen zijn eind 2024 en begin 2025 ingepland.

Door het zeer natte voorjaar in 2024 hebben sommige bomen het zwaar gehad, waardoor ze niet in bloei zijn gekomen. Voor deze bomen wordt ingezet op behoud, ze zijn extra gecontroleerd om eventuele schade snel te kunnen constateren en daarnaar te handelen. Pas in het voorjaar van 2025 kan met zekerheid gesteld worden of ze het gaan redden. Uitgangspunt is dat de meeste het zullen redden en niet gekapt hoeven worden. Bomen die een gevaar opleverde zijn gekapt. Herplanting is voor deze bomen ingepland en in sommige gevallen al uitgevoerd.

8. We realiseren (vóór 2028) en beheren het Natuurnetwerk en versterken natuurbeleving dichtbij huis.

Natuurnetwerk Brabant (NNB)

In 2024 werkten we verder aan de realisatie van het NNB. De geplande realisatie vóór 2027 blijft een uitdaging. Via *Dommeldal uit de Verf* zetten we in op grondaankoop, -ruil en zelfrealisatie, maar de bereidheid onder grondeigenaren bleef laag.

Dommeldal uit de Verf (DduV)

We voerden verkennende gesprekken met agrariërs en particuliere grondeigenaren, maar niet iedereen reageerde. Het tekort aan kwalitatieve ruilgrond bleef een knelpunt. Lopende gesprekken zetten we in 2025 voort. Daarnaast bereidden we met Staatsbosbeheer een grondruil voor om natuurontwikkeling tussen de Planetenlaan en het Wilhelminakanaal in 2025 te versnellen.

Als samenwerkingsverband DduV gaven we opdracht voor een hydrologisch onderzoek naar de waterhuishouding in het Dommeldal. Dit onderzoek, dat in 2025 plaatsvindt, brengt de invloed van waterstromen en kwel in kaart en bepaalt welke hydrologische maatregelen nodig zijn. De verwachte toename van natte natuur zal landbouw op sommige percelen minder rendabel maken, wat kansen biedt om met grondeigenaren nogmaals het gesprek aan te gaan over alternatieven en zelfrealisatie.

Ecologische verbindingszone Ekkersrijt (EVZ)

Voor de realisatie van de ecologische verbindingszone Ekkersrijt (EVZ) hebben we in 2024 diverse overleggen gevoerd met stakeholders. Hieruit bleek dat een uitgebreidere watersysteemanalyse nodig is om de waterhuishouding van het industrieterrein Ekkersrijt en de werking van het watersysteem bovenstrooms beter in beeld te krijgen. De resultaten hiervan worden eind 2025 verwacht.

Voor de droge EVZ hebben we aanvullend ecologisch onderzoek laten uitvoeren naar de toepassing van faunapassages. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor vervolgstappen.

9. We gebruiken duurzame materialen en houden rekening met de nadelige effecten van klimaatverandering.

Door de ondertekening van het Maatschappelijk verantwoord inkopen-manifest (MVI) en het bijbehorende actieplan MVI, houden we bij alle aanbestedingen structureel rekening met duurzaamheid, social return en lokale/regionale werkgelegenheid. BIZOB, de WSD en de duurzaamheidsmedewerkers adviseren hierover bij alle inkoopstrategieën. Zo ook in 2024.

In de contracten die we hebben aanbesteed in 2024, hebben we zoveel mogelijk duurzame materialen en uitvoeringsmethoden voorgeschreven.

- Bij de verbouwing van De Bongerd zijn oude (sloop)materialen, zoals kozijnen, banken en stoeltjes, hergebruikt. Hiermee hebben deze materialen een tweede leven gekregen.
- Bij de aanbesteding van groenprojecten, bijvoorbeeld de verbetering van het groen op de Meubelboulevard Ekkersrijt, stimuleren we het gebruik van milieuvriendelijker (elektrisch) materieel.

10. We zetten in op vermindering van restafval en streven naar een aanbod van maximaal 35kg restafval per persoon per jaar.

Wij zijn verantwoordelijk voor de inzameling van huishoudelijk afval. Deze taak wordt sinds 2022 uitgevoerd door Blink. In 2024 zijn we gestart met het nieuwe grondstoffenbeleidsplan 2024 – 2027. Het beleidsplan zet niet alleen in naar een streven van maximaal 35kg restafval per persoon per jaar maar zet een volgende stap om met elkaar richting een afvalloze samenleving te gaan in 2050. Het verminderen van het aantal kilo's afval, het behouden van grondstoffen en het zorgen voor een goede kwaliteit van deze grondstoffen staan daarin centraal. In 2024 zijn we begonnen met het optimaliseren van het inzamelsysteem en deze toekomstbestendig in te richten.

- Met de start van het nieuwe grondstoffenbeleid in 2024 is de inzameling van gft-afval en de inzameling van PMD aangepast van één keer per week, naar één keer in de twee weken.
- Inwoners konden in 2024 eenmalig een PMD-container aanvragen voor het bewaren van PMD-zakken. Hier is ruim 2500 keer gebruik van gemaakt. Dit is ruimschoots meer dan de begrote 600 containers.
- Er zijn straatverzamelplaatsen ingericht voor containers om de routes efficiënter te kunnen rijden en daarmee de inzamelkosten te verlagen. Ook voor PMD zakken zijn verzamelplekken gecreëerd.
- In 2024 is de WSD, het sociaal werkbedrijf gestart met de inzameling en verwerking van het textiel.
- In 2024 hebben we onze dienstverlening verder geïntegreerd binnen Blink. Zij voeren nu de reparaties uit aan onze ondergrondse containers en leveren de PMD-zakken.
- De Milieustraat is volledig gerenoveerd en klaar gemaakt voor de toekomst. Om de inwoners klantvriendelijker te kunnen bedienen is er een verhoging gemaakt, waarvan bepaalde afvalstromen in de container gedeponeerd kunnen worden. Alles is modulair en circulair opgebouwd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Mobiliteit

11. Weggebruikers kunnen comfortabel en veilig deelnemen aan het verkeer.

Elke verkeersdeelnemer moet zich goed en veilig in onze gemeente kunnen bewegen. Goede bereikbaarheid, voor elke modaliteit, moet een vanzelfsprekendheid zijn. Hiervoor hebben we een Mobiliteitsvisie Son en Breugel vastgesteld en zijn we bezig met een Mobiliteitsplan. Voor het opstellen van het mobiliteitsplan is een actief participatie traject georganiseerd.

Voor het opstellen van de Visie verkeersveilige Schoolomgeving Son en Breugel hebben we gesprekken gevoerd met alle basisscholen in Son en Breugel.

We hebben dit jaar onder andere de volgende resultaten behaald:

- In totaal zijn er 16 verkeersbesluiten genomen;
- Als gevolg van het vaststellen van de Visie Verkeersveilige Schoolomgeving zijn bij alle scholen schoolzonemarkeringen aangebracht. Ook is een inventarisatie gedaan naar de uniforme en veilige inrichting van de schoolomgeving.
- Voor alle basisscholen is een Autoloze Schooldag georganiseerd door de Jeugdgemeenteraad;
- Voor de Mobiliteitsvisie en het Mobiliteitsplan hebben we een bewonersenquête uitgezet en organiseerden we vijf bewonersavonden en een werksessie met raadsleden;
- Voor Ekkersrijt hebben een stap gezet met het opschonen van de bebording, een betere bereikbaarheid van zoekverkeer en de werking van de verkeersregelininstallaties.
- Voor Ekkersrijt is Verkeersbesluit genomen voor het instellen van een parkeerverbodszone.
- Voor gedragsbeïnvloeding hebben we drie extra snelheidsdisplay 's gekocht. Deze rouleren met de twee in bezit zijnde displays in de gemeente. Inwoners konden locaties aangeven voor het plaatsen van een display. Dit heeft naast de 20 bestaande locaties, 29 nieuwe locaties opgeleverd. De displays rouleren elke maand volgens een planning.

- Voor het realiseren van de gedrag beïnvloedende maatregelen vroegen we in 2024 een provinciale bijdrage aan, deze is toegekend. Dit hebben we besteed aan het opstellen van de Visie Verkeersveilige Schoolomgeving, nieuwe spandoeken "De scholen zijn weer begonnen", schoolzone markeringen, aanschaf snelheidsdisplays, training rijvaardigheid senioren, Brabant Verkeersveiligheid Label en nog te plaatsen schoolomgevingspalen.

12. De kernen en centra zijn goed bereikbaar, veilig en overzichtelijk voor alle verkeersmodaliteiten.

De kernen en centra moeten voor iedereen goed en veilig bereikbaar zijn. De centra worden veilig en uitnodigend ingericht. Ook aan de randen van de gemeente is er aan de verkeersveiligheid en bereikbaarheid gewerkt vanuit de twee nieuwbouwprojecten Sonniuswijk en Houtens, waarbij we rekening houden met auto- en fietsverkeer.

In de regio blijven we participeren en ons inzetten voor goede en veilige aansluitingen op de snelwegen en doorfietsroutes, zoals de F50 en F58. Deze routes zorgen voor veilige, snelle en milieuvriendelijke verbindingen. Voor de F58 is in 2024 de Bestuursovereenkomst getekend. Voor de F50 zijn voorbereidingen getroffen voor het opstellen van de Bestuursovereenkomst.

Een deel van onze inwoners en forensen is afhankelijk van openbaar vervoer. We blijven ons onverminderd inzetten voor een optimaal als mogelijk openbaar vervoer voor Son en Breugel door actief input te leveren bij de nieuwe concessies. We streven naar voldoende aanbod van vervoer en goede bereikbaarheid. Waarbij in de basis wordt ingezet om minimaal te behouden wat nu geboden wordt met een uitbreiding voor het openbaar vervoer van en naar Ekkersrijt.

Er is begonnen met de verandering van de openbaar vervoerconcessie in de provincie Noord-Brabant waar meer nadruk wordt gelegd op deelvervoer. Ook in dit traject participeren we.

Ter stimulering en borging van elektrisch rijden is de Visie laadpalen vastgesteld en zijn meerdere openbare laadpalen bijgeplaatst in de gemeente. Ook bleven we op zoek naar nieuwe duurzame initiatieven.

In het kader van deelmobiliteit heeft een uitbreiding plaatsgevonden van "Onze Auto" met een tweede auto. De gemeente participeert niet in dit traject, maar stimuleert en faciliteert waar mogelijk.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost behartigt de belangen van de gemeenten in onze regio op de terreinen van: brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer.

De brandweer reageert op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven. De GHOR organiseert en coördineert geneeskundige hulpverlening in de regio.

VRBZO heeft onze gemeente ondersteund met risicocommunicatie en activiteiten om brand te voorkomen en alles wat hiermee verband houdt.

Binnen Bevolkingszorg werkt onze gemeente samen met VRBZO in de voorbereiding op en daadwerkelijke uitvoering van rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant voert namens de gemeente de vergunningverlenings-, toezicht- en handhavingstaken uit op het gebied van milieu. In 2024 zijn er met de ODZOB in Son en Breugel 96 vergunningsverleningszaken gestart. Hiervan zijn er 81 afgerond. Binnen de toezicht en handhavingstaken zijn 68 administratieve en fysieke controles uitgevoerd. Daarnaast ondersteunt de ODZOB de gemeente op het gebied van allerlei milieu gerelateerde zaken zoals bodem, externe veiligheid, fijn stof, geuremissies, meldingen etc. In 2024 zijn er binnen de gemeente Son en Breugel 47 meldingen ingediend. Hiervan worden de helft, 23 meldingen, ingediend omdat er geuroverlast ervaren wordt.

Reiniging Blink

De gemeenschappelijke regeling Reiniging Blink voert namens de gemeente de afvaltaken uit, door:

- De inzameling van huis- aan huisafval.
- Exploitatie van de milieustraat.
- (Digitale) dienstverlening naar de inwoners m.b.t. afval.
- Beleidsadvisering.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2024) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 3	77	77	77	0
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	1.040	992	1.005	13
1.2 Openbare orde en Veiligheid	930	930	835	-95
2.1 Verkeer en vervoer	1.966	2.617	2.430	-187
2.2 Parkeren	10	6	4	-2
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.774	1.799	1.938	139
7.2 Riolering	921	951	1.001	51
7.3 Afval	2.170	2.170	2.328	158
7.4 Milieubeheer	1.068	1.225	1.020	-206
Totaal Lasten	9.956	10.767	10.639	-129
Baten				
0.10 Mutaties reserves programma 3	301	1.011	776	-234
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en Veiligheid	10	10	21	10
2.1 Verkeer en vervoer	33	33	75	42
2.2 Parkeren	0	0	1	1
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	79	121	100	-20
7.2 Riolering	1.602	1.650	1.619	-32
7.3 Afval	2.730	2.735	2.935	199
7.4 Milieubeheer	451	618	391	-227
Totaal Baten	5.206	6.179	5.918	-261
Saldo (baten -/- lasten)	-4.750	-4.588	-4.721	-132

Analyse

3. Fysieke en veilige leefomgeving	I/S	Bedrag
1.2 Openbare orde en Veiligheid	I	34.000
Er zijn dwangsommen ontvangen en daarnaast is de realisatie voor de omgevingsdienst lager dan begroot.		
2.1 Verkeer en vervoer	I	164.000
Verkeersmaatregelen tbv verkeersveiligheid		
In 2022 is € 250.000 extra ter beschikking gesteld via een amendement ter bevordering van de verkeersveiligheid. In 2024 is een gedeelte van het extra verkeersveiligheidsbudget besteed aan verkeersveilige schoolomgevingen, zebrapaden en snelheidsdisplays.		
Planmatig onderhoud civiele kunstwerken		
In 2024 was extra budget beschikbaar voor het opstellen van het MJOP, door schuivingen in planningen wordt het MJOP in 2025 opgesteld. We stellen voor het budget het eerder beschikbaar budget voor MJOP door te schuiven naar 2025.		
Gladheidsbestrijding		
Door de zachte winter hebben we minder gladheidsbestrijdingsacties hoeven uitvoeren.		
Slowlane		
In 2024 hebben we de inkomsten van de subsidie Slowlane (€ 32.000) ontvangen.		
5.7 Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie	I	-
		145.000
Door explosieve groei van het groen door het natte voorjaar hebben we meer en vaker snoeiwerkzaamheden moeten verrichten.		
De kosten voor het opruimen van het blad in het seizoen 2023-2024 waren hoger dan voorzien door hogere verrekennprijzen en tegenvallende efficiëntie door de zeer natte weersomstandigheden.		
7.2 Taakveld Riolerig	I	-67.000
In 2024 is meer geld uitgegeven aan onderzoeken in het kader van de ondervonden wateroverlast en aan reparaties aan het vrijverval riool en de drukriolerig.		
7.3 Taakveld Afval	I	114.000
De kosten zijn hoger dan begroot en dit komt door een noodzakelijke overschrijding van het budget voor extra inhuur door onvoorziene ziektegevallen en personeelstekorten, en een grotere vraag dan verwacht naar gratis PMD-containers. De extra kosten zijn ten laste van de voorziening afval gebracht. Omdat de kosten op andere taakvelden conform BBV verantwoord moeten worden en de onttrekking aan de voorziening afval op dit taakveld ontstaat op dit taakveld een voordeel.		
0.10 Taakveld Mutaties reserves programma 3	I	-
		234.000
Er zijn een aantal onttrekkingen in de reserves (nog) niet nodig gebleken. Dit gaat met name om de volgende posten:		
- Amendement verkeersveiligheid (zie hiervoor toelichting 2.1 verkeer en vervoer)		
- Beheerplan kunst in de ruimte		
- Uitvoering groenbeleidsplan		
- Onderzoek naar soorten managementplan		
Kapitaallasten	I	90.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overhead	I	-
		113.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig		25.000
Totaal		-
		132.000

Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder(s)

Jan Boersma
Jelle de Jong
Steven Grevink

Inleiding

De fysieke leefomgeving kent diverse abstractieniveaus.

In het programma Fysieke en Veilige leefomgeving komen vooral de tactische en operationele kant van de leefomgeving aan de orde. Het programma Economische en Ruimtelijke ontwikkeling richt zich meer op de visie en de strategische kant van deze leefomgeving.

Er is natuurlijk wel overlap tussen de programma's omdat de scheidslijn tussen het strategische en het tactische abstractieniveau niet zo scherp is. Een voorbeeld daarvan is het onderwerp natuur en landschap: enerzijds hebben we een visie en sluiten we qua strategie aan bij lopende regionale ontwikkelingen ('Dommeldal uit de verf' en Van Gogh Nationaal Park), anderzijds moeten we ook natuur en groen aanleggen en onderhouden.

Door visievorming op het ruimtelijk beleid en de uitvoering daarvan leveren we een bijdrage aan een levendig, groen en vitaal dorp en een gezonde en leefbare leefomgeving. Onze strategische inzet richt zich vooral op ons regionaal handelen en de doorwerking daarvan naar het lokale niveau.

Dit programma richt zich ook op de duurzame economische structuur van de gemeente.

Wat wilden we bereiken?

Thema	Doelstellingen
Omgevingswet	1. Zorg dragen voor een adequate implementatie van de Omgevingswet, waarbij de klant service snel, eenvoudig en beter kan plaatsvinden. 2. Diverse instrumenten onder de Omgevingswet door ontwikkelen volgens de (tweejaarlijkse) beleidscyclus.
Ruimte	3. Voorzien in een tijdige en adequate behandeling van alle ruimtelijke initiatieven. 4. Voorzien in kwalitatief passende ontwikkelingslocaties.
Wonen	5. Het opstellen van een Woonprogramma (inclusief flankerend beleid). 6. Invulling geven aan de ambitie van het kwantitatieve gewenste woningbouwprogramma.
Duurzaamheid	7. In 2030 wil Son en Breugel een klimaat neutrale gemeente zijn. 8. Son en Breugel moet in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig zijn. 9. We verhogen biodiversiteit in ons buitengebied én bebouwd gebied. 10. We koesteren de landschappelijke kwaliteit en verhogen de beleving van ons landschap.
Economie	11. Ekkersrijt blijft een economische toplocatie binnen het Brainport ecosysteem. 12. Een vitaal en aantrekkelijk (verblijfs)centrum, met een sterk ondernemings- en vestigingsklimaat.
Regio	13. Door in regionaal verband samen te werken met andere overheden en organisaties dragen we bij aan een succesvolle ontwikkeling van de Brainport regio.

Relevante beleidsnota's

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet Son en Breugel (Implementatieprogramma Omgevingswet)	2016 - 2029	6 december 2016	
Omgevingsvisie Son en Breugel; OOG op een zonnige toekomst!	2022-pm	19 mei 2022	cyclus proces. Nieuwe versie n.a.v. uitwerkingsplan deelgebied/deelthema
Woonvisie voor Son en Breugel	2012 - 2020	20 december 2012	vervalt na vaststelling Uitwerkingsprogramma Wonen
Woningbouwprogramma Son en Breugel 2016/2020 – 2030 (addendum op de Woonvisie)	2016/2020 - 2030	16 juni 2016	vervalt na vaststelling Uitwerkingsprogramma Wonen
Kaders als Koers - kaders voor de woningbouwprogrammering op ontwikkelingslocaties	2019 e.v.	19 december 2019	Herijking via Uitwerkingsprogramma Wonen
Uitwerkingsprogramma Wonen		n.t.b.	
Centrumvisie Son	n.v.t.	21 juni 2012	vervalt na vaststelling Uitwerkingsprogramma Centrumvisie Son
Uitwerkingsprogramma Centrumvisie Son		n.t.b.	
Uitwerkingsprogramma Ekkersrijt		n.t.b.	
Uitwerkingsprogramma Gebiedsvisie Sonniuswijk		27 februari 2025	
Uitwerkingsprogramma Nota kostenverhaal		n.t.b.	
Afsprakenkader Wonen 2017 SGE	2017 e.v.	21 december 2017	
Visie op Wonen Stedelijk Gebied Eindhoven	2019 e.v.	22 augustus 2019	
Regionale Woondeal Zuidoost Brabant 9 maart 2023	2022-2030		Nieuwe Woondeal via MRE voorzien in 2025
Huisvestingsverordening gemeente Son en Breugel 2024-2027	2024-2027	21 december 2023	Vaststelling nieuwe Huisvestingsverordening voorzien in 2025
Landschapsinvesteringsregeling gemeente Son en Breugel	2013 e.v.	29 augustus 2013	
Nota Grondbeleid	2020-2024	17 december 2020	
Masterplan Ekkersrijt	2015 e.v.	12 november 2015	Herijking via Uitwerkingsprogramma Ekkersrijt
Visie Sciencepark	2017 e.v.	21 december 2017	Herijking via Uitwerkingsprogramma Ekkersrijt
Programmering werklocaties SGE en financieel arrangement 2021 - 2024	2021-2024	23 september 2021	Regionale programmering werklocaties
Regionale Detailhandelsvisie 2023	2023 e.v.	23 november 2023	
Regionale Energie Strategie MRE	2021-2023	Q4 2021	
Transitievise Warmte	2021-2026	Q4 2021	Actualisatie elke 5 jaar
Ontwikkelvisie de Breeakker -noordelijk deel-'		12 december 2024	uitwerking tot het 'ontwikkelplan de Breeakker -noordelijk deel-'

Wat hebben we ervoor gedaan?

Omgevingswet

1. Zorg dragen voor een adequate implementatie van de Omgevingswet, waarbij de klantenservice snel, eenvoudig en beter kan plaatsvinden.

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het jaar 2024 was het 1e jaar waarin we de 1e ervaringen hebben opgedaan met de producten die voor de implementatie waren voorbereid. Daarmee hebben we steeds meer inzicht gekregen in de (door)werking van de Omgevingswet. Bestaande producten (zoals de nieuwe werkprocessen, legesverordening, standaard brieven, kaders van de raad zoals het adviesrecht) zijn toegepast en waar nodig al verbeterd. Tevens zijn nieuwe producten opgepakt voor een nadere uitwerking (onder andere het aspect van het kostenverhaal).

2. Diverse instrumenten onder de Omgevingswet door ontwikkelen volgens de (tweejaarlijkse) beleidscyclus.

1. Algemeen

De Omgevingswet vraagt om een integrale afweging van alle beleidsvelden met invloed op de fysieke leefomgeving, zodat we een veilige en gezonde leefomgeving kunnen realiseren. Variabelen zijn onder meer de leefbaarheid, gezondheid, mobiliteit, werkgelegenheid, duurzaamheid, veiligheid en wonen.

De Omgevingswet heeft daarnaast ook de ambitie om de inzichtelijkheid voor de samenleving te vergroten, een samenhangende benadering te bevorderen, te versnellen en te verbeteren en lokale afwegingsruimte te bieden. Bovendien vereist de Omgevingswet een integrale inbreng van nieuwe beleidsthema's op het gebied van gezondheid, klimaat en energie.

2. Omgevingsvisie

De raad heeft de "Omgevingsvisie Son en Breugel; OOG op een zonnige toekomst!" op 19 mei 2022 vastgesteld. In 2024 hebben we vorderingen gemaakt met de diverse uitwerkingsprogramma's voor deelthema's of deelgebieden. Deelthema's wonen, gezondheid, mobiliteit en deelgebieden Sonniuswijk, Ekkersrijt en centrumgebied Son. De uitwerkingen vormen uiteindelijk de bouwstenen voor de volgende versie(s) van onze omgevingsvisie.

a. Visie deelgebied Sonniuswijk

Voor Sonniuswijk hebben we in 2024 via intensieve participatie toegewerkt naar de conceptvisie en hebben we het programma onderdeel gemaakt van een samenwerking met Meierijstad, Best en het waterschap onder de projecttitel Sandwyck. We gaan het gesprek aan met Rijkspartijen en provincie over gezamenlijk optrekken bij de uitvoering van de projecten en uitdagingen die ons te wachten staan.

b. Centrumvisie Son

We hebben in 2024 vanuit 3 scenario's, integraal en met een uitgebreide participatie, toegewerkt naar een visie op het centrumgebied van Son. Deze visie geeft een stip op de horizon voor het centrumgebied en maakt een aantal beleidskeuzes welke na vaststelling verder kunnen worden uitgewerkt.

c. Volkshuisvestingsprogramma

Wendy / Natalie

d. Mobiliteitsvisie

Wij streven naar een veilig, leefbaar en bereikbaar dorp voor iedereen. Vanwege de schaa sprong groeit de regio de komende jaren enorm en daarmee zal ook het aantal verplaatsingen toenemen. De groei drukt op de Mobiliteit in de brede zin van het woord wat gevolgen zal hebben op de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid.

De huidige verkeerssituatie en de toekomstige ontwikkelingen vragen om een nieuwe visie op de wijze hoe we met verkeer in de gemeente om willen gaan. Dit is vastgelegd in een gemeentelijke Mobiliteitsvisie welke aansluit bij de Regionale Mobiliteitsvisie. Het college heeft de Mobiliteitsvisie ter bespreking en besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

e. Gezondheid

Door de GGD is een geactualiseerde versie van het rapport OOG voor Gezondheid in de Omgevingsvisie Son en Breugel opgesteld. Deze dient als basis voor de nieuwe versie van de omgevingsvisie.

3. Omgevingsplan

In 2024 hebben we verdere stappen gezet met de vormgeving en inhoud van het ontwerp 'omgevingsplan Son en Breugel'. De bestemmingsplannen die betrekking hebben op de woongebieden en het gebied 'Ekkersrijt' zijn omgezet naar ons ontwerp "Omgevingsplan Son en Breugel".

Voor alle verdere werkzaamheden om te komen tot een ontwerp omgevingsplan (eind 2025) hebben we in 2024 opdracht verleend.

Om meer grip te houden op een correcte inpassing in het ontwerp-omgevingsplan van allerlei afzonderlijke thema's (zoals alle afzonderlijke milieuthema's, de vertaling van bestaande verordeningen, regelingen en beleidskaders), is het werkproces ingericht met specifieke bijeenkomsten naar deelthema.

4. Digitalisering

Al het materiaal van de werksessies voor het omgevingsplan, is en wordt digitaal vertaald en verwerkt. Tussentijds hebben we getest of de digitale verwerking in onze software ook werkt in het DSO-LV (Digitaal stelsel Omgevingswet Landelijke Voorziening) waar iedereen straks mee moet gaan werken. De testen zijn succesvol geslaagd.

In het kader van het DSO en het Omgevingsloket hebben we stappen gezet tot inhoudelijke verdieping en het opstellen van beslisbomen in het kader van de optie in dit Omgevingsloket 'vergunningencheck'. Omdat de precieze juridische inrichting van deze beslisbomen samenhangt met de voortgang van ons omgevingsplan, gaat het nog met name om voorwerk.

5. Deelname project SPRONG

We hebben besloten deel te nemen aan het project SPRONG. Een initiatief van de VNG om met alle Brabantse gemeenten informatie te delen en samen te ontdekken hoe een omgevingsplan in elkaar kan zitten en hoe planregels kunnen worden opgezet. Vanwege onze 'voorsprong' brengen wij met name onze ervaring in. Tegelijkertijd kunnen we toetsen of datgene wat wij hebben afgerond doordacht is.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ruimte

3. Voorzien in een tijdige en adequate behandeling van alle ruimtelijke initiatieven.

De ontwikkeling van een passend bouwplan in de bestaande leefomgeving dient zorgvuldig plaats te vinden. Het vraagt om verantwoord gebruik van aanwezige kwaliteiten met locatie specifieke afwegingen. Benodigd onderzoek, de afweging van toenemende (stapeling van) ambities binnen de diverse beleidsterreinen, vragen veel onderzoek en tijd. De omgevingsdialoog (burgerparticipatie) vraagt eveneens om inzet.

We constateerden in 2024 dat het draagvlak van bouwplannen in de bestaande leefomgeving soms lastig te krijgen is. Daarmee zien we dat de doorlooptijden van studies, planuitwerkingen en dergelijke steeds meer tijd vraagt.

Initiatiefnemers hadden het in 2024 nog steeds lastig om woningbouwprojecten gerealiseerd te krijgen. De prijsstijgingen en stapeling van ambities zetten exploitaties onder druk. Initiatiefnemers twijfelen om daadwerkelijk te starten met de bouw van de woningen.

De uitvoering van onze voorwaarden van woonprogramma's en de begin 2023 gesloten Woondeal regio Zuidoost-Brabant met het rijk, leidde tot uitdagende gesprekken. Prijsstellingen zetten de gemeentelijke grondopbrengsten onder druk om toch haalbare projecten te krijgen en stappen te kunnen zetten in nieuwe woningbouwprojecten in Son en Breugel. De voorbereiding van bouwprojecten, de ligging van de locaties, participatie, besluitvorming, juridische procedures, financiële haalbaarheid schetsen een somber beeld voor de voortgang van de woningbouwprojecten en zijn vaak oorzaak van vertraging en stagnatie. Desondanks zijn in 2024 enkele plannen afgerond en in procedure gebracht en zijn enkele procedures afgerond. Ook zijn flinke stappen gezet in de voorbereiding van andere bouwplannen. De raad is daar ieder kwartaal in informatiesessies over bijgepraat en geïnformeerd.

In het kader van het gevestigde voorkeursrecht is eind 2024 de "Ontwikkelvisie de Breeakker - noordelijk deel-" vastgesteld. De ontwikkelvisie vormt een kaderstellend document voor een verdere uitwerking naar een ontwikkelplan waarin de gemeentelijke ambities voor 'groen/natuur', 'infrastructuur' en 'nieuwe woongemeenschappen' een plaats krijgen. Daarmee bereiden we ons voor op een nieuwe wijk in de toekomst. Tevens hebben we de stap gezet om met Woonbedrijf gesprekken te voeren over de eventuele overname van het woningbezit van deze corporatie.

4. Voorzien in kwalitatief passende ontwikkelingslocaties.

In de diverse beleidsvisies hebben we ambities, doelstellingen en veelal ook uitvoeringsprogramma's opgenomen die een richting aanduiden. Veelal is er sprake van een uitnodiging aan de samenleving en andere netwerkpartners om te komen met eigen initiatieven. Zodra derden initiatieven indienen, toetsen we deze aan de intenties van deze visies.

In 2024 zijn diverse nieuwe initiatiefvoorstellen voor de ontwikkeling van gebieden in behandeling genomen. Voor het overige betreft het met name de voortgang en verdere uitwerking en begeleiding van al lopende ontwikkelingslocaties.

We hebben de raad periodiek geïnformeerd over de voortgang van deze ontwikkelingslocaties.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wonen

5. Het opstellen van een Woonprogramma (inclusief flankerend beleid).

Volkshuisvestingsprogramma

Na de vaststelling van de 'Omgevingsvisie Son en Breugel; OoG op een zonnige toekomst!' hebben we in 2024 gewerkt aan het tot stand brengen van het Volkshuisvestingsprogramma. Dit hebben we gedaan samen met tal van belanghouders en vertegenwoordigers uit de gemeenschap, het maatschappelijk middenveld, marktpartijen en overige stakeholders. Tevens hebben wij werksessies hiervoor gehouden met de gemeenteraad. In dit Volkshuisvestingsprogramma besteden we onder andere aandacht aan nieuwe wetgeving, ontwikkelingslocaties voor woningbouw (update Kaders als Koers), flankerend beleid en faciliteren doelgroepen. Tevens vindt daarin ook een lokale doorvertaling plaats van regionaal beleid op het gebied van wonen in het Stedelijk Gebied Eindhoven en binnen de Metropoolregio Eindhoven.

Landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen, kaders en ambities

Zoals hierboven aangegeven, moet onze uitwerking van het deelthema Wonen onlosmakelijk verbonden worden met de landelijke, provinciale en regionale kaders en ontwikkelingen. Nieuwe ontwikkelingen op de woonmarkt zijn hierin geïntegreerd, zodat we een geheel up-to-date woonbeleid en woonkaders krijgen. Met als uitgangspunt 'Bouwen aan gemeenschappen.' Het gaat daarbij onder meer om:

- het rekenschap nemen van de 'Woondeal regio Zuidoost-Brabant' en de mogelijke doorvertaling van deze woondeal naar Son en Breugel;
- de komende (concept) wetgeving vanuit het Ministerie van BZK/ VRO en de mogelijke doorvertaling hiervan naar Son en Breugel;
- woningbehoefteprognose van de provincie Noord-Brabant (najaar 2023);
- de druk op de woningmarkt en de blijvend structurele vraag naar woningen;
- de aanwezig en extra aandacht voor de diversiteit aan doelgroepen;
- de wens van tijdelijke en structurele woonprogramma's en dergelijke.

Intenties Volkshuisvestingsprogramma in Son en Breugel

Het Volkshuisvestingsprogramma is allereerst bedoeld om de diverse vraagstukken op het gebied van Wonen binnen de gemeente Son en Breugel inzichtelijk te maken. Daarnaast is het doel van het Volkshuisvestingsprogramma om duidelijkheid te geven over:

- welke toekomstige woningbouwlocaties beschikbaar zijn c.q. kunnen komen om de woningbouwopgave te faciliteren (zowel kwalitatief als kwantitatief);
- welke onderdelen van het 'flankerend beleid' toepassing vinden in Son en Breugel;

- voor welke doelgroepen de woningmarkt open staat (waarbij rekening gehouden wordt met een diversiteit aan doelgroepen);
- de huisvesting van aandachtsgroepen zoals beschreven in 'Een thuis voor iedereen'. Hier is ook relatie met de nog op te stellen woonzorgvisie (spreiding groepen, draagkracht en draaglast in de wijk en ondersteuningsstructuur in het kader van langer thuis wonen);
- de relatie met duurzaamheid;
- de relatie met de inclusieve samenleving / leefbaarheid / 'brede welvaart.'

Prestatieafspraken

Wij hebben meerjarige prestatieafspraken voor de periode 2022-2025 gemaakt met Woonstichting 'thuis en Woonbedrijf'. Ook de huurdersvertegenwoordigers van beide corporaties zijn hierbij betrokken geweest. Jaarlijks doen de beide corporaties een zogenaamd 'bod' op de gemeentelijke Woonvisie/Woningbouwprogramma/ nieuwe Programma Wonen. In 2024 hebben we - samen met Woonstichting 'thuis - gewerkt aan de update voor 2025. Tevens hebben we deelgenomen aan de jaarlijkse strategische herijkingssessie die door Woonstichting 'thuis hiervoor is georganiseerd.

Met Woonbedrijf hebben we afgesproken, dat we de geldende meerjarige prestatieafspraken voor de periode 2022-2025 blijven hanteren. Dit vanwege het feit dat wij geen kerngemeente meer zijn voor Woonbedrijf. Woonbedrijf is zich aan het oriënteren om zijn bezit over te dragen aan een andere corporatie.

6. Invulling geven aan de ambitie van het kwantitatieve gewenste woningbouwprogramma.

Naast kwalitatieve aspecten, dient ook aandacht te bestaan voor de kwantitatieve vraag en de locaties waar Son en Breugel (met rekenschap dat Son en Breugel participeert in het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Metropool Regio Eindhoven) haar bijdrage zou kunnen leveren.

Vanuit het kwantitatief gewenste bouwprogramma richt het Volkshuisvestingsprogramma zich op:

- een overzicht van de ontwikkelingslocaties die voor woningbouw aan de orde komen om invulling te geven aan de doelstelling om tot het jaar 2040 minimaal 700 woningen te realiseren (motie raad) c.q. 250 woningen in de periode 2022-2026 (bestuursakkoord);
- de afspraken gemaakt op regionaal niveau (verstedelijkingsakkoord) optioneel 850 woningen tot 2040 en een netto opgave van 610 woningen tot 2030 vanuit de Regionale Woondeal;
- de mogelijk extra vraag die ontstaat vanuit de economische groei van de regio.

Er ligt hier een directe relatie met het met maatregel 4 van het thema ruimte, te weten: 'voorzien in kwalitatief passende ontwikkelingslocaties'. Waarbij steeds meer 'uitdagingen' ontstaan om te komen tot nieuwe plannen/ gebiedsontwikkelingen en de daadwerkelijke realisatie daarvan. In 2024 zijn er 6 woningen gerealiseerd (lees: opgeleverd).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Duurzaamheid

7. In 2030 wil Son en Breugel een klimaat neutrale gemeente zijn.

Wij willen de transitie naar een fossielvrije samenleving versnellen. Samen met de regio hebben we in 2021 hiervoor de Regionale energie strategie (RES) vastgesteld. De RES is een gezamenlijk bod richting de Rijksoverheid, voor de uitvoering van het klimaatakkoord tot 2030.

In 2024 zitten we midden in de uitvoering hiervan, met onder andere het finaliseren van een gebiedsvisie voor Sonniuswijk waarin ruimte is voor een energielandschap. Op Ekkersrijt hebben we samen met de Provincie, Waterschap, OVE en individuele bedrijven stappen gezet in een gezamenlijke aanpak in het kader van de Grote Oogst aanpak. Er is verkennend onderzoek gedaan naar energyhubs en er is gestart met inzamelrondes van verschillende reststromen. Met Enexis werken we aan de verzwaring van ons elektriciteitsnet. Dit gaat er in de komende jaren voor zorgen dat de energietransitie zo min mogelijk gehinderd wordt door de beschikbare netcapaciteit. Voor het elektrisch laden van auto's hebben we in 2024 een visie op laden en laadbeleid vastgesteld. We hebben in 2024 een start gemaakt met de uitwerking van het Duurzaamheidsbeleid.

We stimuleren onze inwoners via concrete projecten. Dit doen we op verschillende manieren:

- We hebben samen met SonEnergie een digitaal en fysiek energieloket gecontinueerd, waar inwoners laagdrempelig informatie krijgen over het verduurzamen van hun woning. SonEnergie heeft in 2024 43 energiescans uitgevoerd bij koopwoningen. We hebben daarbij samen met SonEnergie geïnvesteerd in de opleiding en apparatuur voor de adviseurs.
- De energiecoach heeft 234 huurders geholpen om op eenvoudige manieren energie te besparen in de woning.
- Met de start van De Groene Zone Isoleren in oktober 2024 wordt in collectief met 19 regio gemeenten isoleren zo laagdrempelig en goedkoop mogelijk gemaakt voor al onze inwoners. Sinds het begin van het project hebben wij 48 aanmeldingen gehad, waarbij 26 huisscans reeds zijn uitgevoerd.
- Via de wijkgerichte aanpak in 2 buurten (De Gentiaan en 't Zand) ontwikkelen we samen met de inwoners een aanpak op maat op de weg naar een Aardgasvrij Son en Breugel. Het Wijkuitvoeringsplan (WUP) van 't Zand is in 2024 gefinaliseerd. In De Gentiaan zijn collectieve acties (als initiatief van Buurkracht) voor de inkoop van onder andere isolatiemateriaal opgestart. Er zijn binnen dit project 47 offertes voor collectieve inkoop getekend.
- We nemen deel aan de collectieve concessie voor de plaatsing, het beheer, onderhoud en exploitatie van publieke laadinfrastructuur. Deze loopt van 2024 tot en met 2028. In 2024 zijn er 6 verkeersbesluiten genomen voor het aanwijzen van parkeerplaatsen voor het laden van elektrische auto's. De openbare laadpalen uit eerder genoemde concessie hebben 350.000 kWh geladen in 2024. Dit staat gelijk aan ongeveer 25.000 gereden kilometers.
- In 2024 heeft het initiatief (elektrische) deelauto in De Gentiaan de gemeentelijke duurzaamheidsprijs gewonnen.

8. Son en Breugel moet in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig zijn.

We zijn in 2024 gestart met een meer gebiedsgerichte benadering voor klimaatadaptatie. Dit past het beste bij de opgaven van Son en Breugel.

Op Ekkersrijt zijn we gestart, met name via de Grote Oogst aanpak, om verschillende klimaat opgaven met elkaar te verbinden. We zijn gestart met een watersysteemstudie om een beter inzicht te krijgen in de waterbergingcapaciteit om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te houden. In het centrumvisie hebben we de klimaatadaptatieve inrichting van het gebied als uitgangspunt in de planvorming meegenomen. Naast het feit dat water en klimaat bij de individuele ontwikkelingsprojecten al wordt meegenomen, hebben we in de gebiedsvisie Sonniuswijk al belangrijke keuzes voor het inrichten ten aanzien van bodem en watersturend gemaakt.

9. We verhogen biodiversiteit in ons buitengebied én bebouwd gebied.

In 2024 werkten we aan biodiversiteitsherstel in zowel het buitengebied als het bebouwd gebied van Son en Breugel. Een veerkrachtig ecosysteem is cruciaal voor klimaatadaptatie en behoudt en versterking van ecosysteemdiensten zoals waterberging, bestuiving en natuurlijke plaagbestrijding.

Samenwerking in de Dommelvallei

Samen met de Dommelvallei-gemeenten (Nuene en Geldrop-Mierlo) starten we een programma om de Basiskwaliteit Natuur (BKN) te verbeteren. Het programma wordt de komende tijd verder uitgewerkt en legt de minimale voorwaarden vast voor behoud en herstel van algemene soorten, zodat biodiversiteit ook buiten natuurgebieden kan floreren. De maatregelen worden uitgewerkt in lijn met het gezamenlijke beleidsdocument "De groene Dommelvallei, dat zijn wij en dat blijven wij".

Uitdagingen bij de uitbreiding van het Natuurnetwerk

De uitbreiding van het Natuurnetwerk (NNB) blijkt uitdagend (programma 3.8). De afgesproken realisatie vóór 2027 ligt onder druk. Agrariërs zijn terughoudend in agrarisch natuurbeheer en grondruil wordt bemoeilijkt door een beperkt aanbod. Ook particulieren tonen weinig animo voor zelfrealisatie, wat de voortgang vertraagt.

Toezicht en versterking van biodiversiteit

Bij ruimtelijke initiatieven hielden we toezicht om biodiversiteitsverlies te voorkomen en kansen voor versterking te benutten. We stelden het gebruik van inheemse, klimaatbestendige beplanting als randvoorwaarde en stimuleerden herstel van de groenblauwe dooradering voor betere ecologische verbindingen.

Bewustwording en betrokkenheid

Waar dat kon hebben we bewoners en ondernemers bewust gemaakt van hun rol in biodiversiteit en waterbeheer, met tips over regenwaterafkoppeling, regentonnen en tuinvergroening. Tijdens het duurzaamheidsevent op 22 juni brachten workshops, lezingen en de documentaire Groenkijkers deze thema's onder de aandacht. Kinderen schilderden egelpoortjes en telden tuinvlinders. Lokale initiatieven zoals IVN, de klimaatburgemeesters en de watercoach deelden hun kennis. Daarmee beogen we de betrokkenheid bij een biodiverse en klimaatbestendige leefomgeving te vergroten.

10. We koesteren de landschappelijke kwaliteit en verhogen de beleving van ons landschap.

In 2024 borgden we de landschappelijke kwaliteit door ruimtelijke plannen zoals de gebiedsuitwerking Sonniuswijk en particuliere initiatieven in het landelijk gebied zorgvuldig te beoordelen. Hierbij stuurden we actief op een goede landschappelijke inpassing. Hiermee versterken we niet alleen de toekomstige kwaliteit van het landschap, maar verbeterden we ook direct de beleving ervan, met extra aandacht voor de groen-blauwe dooradering.

Stimuleringsregeling Landschap

Via de Stimuleringsregeling Landschap (Stila) ondersteunden we 6 grondeigenaren in het buitengebied. Met hulp van een veldcoördinator van Brabants Landschap realiseerden zij nieuwe landschapselementen op hun percelen. Deze aanpassingen droegen direct bij aan de versterking van het landschap en de biodiversiteit en verbeterden de samenhang van groene en blauwe structuren.

LEADER

Vanaf april 2024 behoren we officieel tot het LEADER-gebied, waardoor nieuwe subsidiemogelijkheden beschikbaar kwamen voor natuur, landschap, klimaatadaptatie en sociaaleconomische ontwikkeling. Dit biedt inwoners en organisaties in Son en Breugel de mogelijkheid om tot en met 2027 financiële ondersteuning te krijgen voor initiatieven die bijdragen aan een duurzaam en veerkrachtig buitengebied. Hoewel er in 2024 nog geen aanvragen uit Son en Breugel werden ingediend, legden we hiermee een basis voor toekomstige projecten die bijdragen aan een aantrekkelijk en duurzaam buitengebied.

Van Gogh Nationaal Park

Onze inzet voor landschapsontwikkeling kreeg in 2024 extra betekenis door de officiële toekenning van de status Nationaal Park aan het Van Gogh Nationaal Park op 14 oktober. Met deze status kunnen we onze deelname via het samenwerkingsverband SGE concreet vormgeven tot 2028, zoals beschreven in het Werkprogramma SGE. Dit biedt mogelijkheden om concrete projecten te starten die direct bijdragen aan natuurbehoud en de recreatieve beleving van ons landschap.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Economie

11. Ekkersrijt blijft een economische toplocatie binnen het Brainport ecosysteem.

Om de positie van Ekkersrijt als economische toplocatie in de Brainportregio te behouden is een veelzijdige aanpak nodig. Belangrijk daarbij is de samenwerking met de ondernemers en vastgoedeigenaren in het gebied. Naast de projecten en processen waar we ze bij betrekken, hebben we het afgelopen jaar weer vele individuele gesprekken met hen gevoerd. Deze gesprekken vonden plaats in het kader van zowel concrete bedrijfsplannen, het onderhouden van goede relaties en het gevoel houden met ontwikkelingen in het bedrijfsleven. Belangrijk onderdeel daarvan is de structurele samenwerking met de Ondernemersvereniging Ekkersrijt (OVE). Om dit belang te benadrukken hebben we in september 2024 een samenwerkingsconvenant ondertekend.

Samen met de Provincie, Waterschap, OVE en individuele bedrijven hebben we in 2024 via de Grote Oogst aanpak weer stappen gezet in de verduurzaming van Ekkersrijt:

- Er is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar een Energiehub op Ekkersrijt. De resultaten en kansen hiervan zijn tijdens een drukbezocht seminar op 30 november 2024 met bedrijven, beleidsmakers en deskundigen gepresenteerd en besproken. Daarna zijn vervolgacties gestart. Enkele daarvan zijn opgepakt door een zogenaamde 'aanjager', die vanuit Brainport Development voor Ekkersrijt wordt ingezet.
- We hebben een dashboard Circulair gebiedsbeheer ingericht en 21 circulariteitsscans bij bedrijven uitgevoerd. Hiermee hebben we inzicht gekregen in alle grondstoffen en afvalstromen. Met deze data en uitkomsten zijn circulariteitstrajecten op Ekkersrijt gestart. Een van deze trajecten is de werkgroep Hightech innovatie waarmee we in samenwerking met het onderwijs een project opgestart hebben om spuitgietsverlies en daarmee reststromen bij bedrijven tegen te gaan. Ook zijn we gestart met inzamelrondes voor reststromen zoals pallets en elektronica. In 2024 is hiermee ruim 5000 kg aan recyclebaar en herbruikbare materialen opgehaald.

Eind 2024 zijn we gestart met de werkzaamheden voor de vernieuwing van de groenstructuur op de Meubelboulevard. Hiermee geven we een impuls aan het verblijfsklimaat en de biodiversiteit in het gebied. De werkzaamheden zijn onderdeel van de uitvoering van de Groenvisie Ekkersrijt.

Het in 2023 gestarte proces om samen met ondernemers en eigenaren het Sciencepark door te ontwikkelen is voortgezet. Daarvoor is een werkgroep bestaande uit gemeente, ondernemers, eigenaren en het OVE opgezet. Deze werkgroep heeft afgelopen jaar de Visie Sciencepark omgezet naar enkele concrete acties, waarvan de voorbereidende stappen richting uitvoering zijn gezet.

Afgelopen jaar zijn op enkele plekken op Ekkersrijt succesvolle maatregelen getroffen om de parkeeroverlast te bestrijden. Enerzijds gaat het om het instellen van parkeerverboden, anderzijds zijn ook fysieke maatregelen genomen zoals het aanleggen van een wandelpad op Sciencepark.

12. Een vitaal en aantrekkelijk (verblijfs)centrum, met een sterk ondernemings- en vestigingsklimaat.

In 2024 hebben we geïnvesteerd in het sterker maken van de lokale economie. We vinden het belangrijk dat ondernemers goed met ons maar ook met elkaar samenwerken. Dit zorgt ervoor dat onze gemeente een fijne plek is om te ondernemen, zowel in het centrum van het dorp als op bedrijventerrein Ekkersrijt.

We hebben regelmatig overleg gehad met verschillende groepen ondernemers, zoals Ondernemersvereniging OVSB, Ondernemersvereniging Ekkersrijt (OVE), het centrumteam en evenementenorganisaties.

We hebben samen gewerkt aan verschillende dingen, zoals het evenement "Remember September", ophangen van vlaggen in het centrum tot en met Ekkersrijt, het maken van plannen voor de toekomst van het centrum (centrumvisie) maar ook het plaatsen van een grote kerstboom tijdens het "Winter event".

Het centrumteam, dat zorgdraagt voor een levendig centrum, heeft een nieuwe samenstelling gekregen. Zij oriënteren zich nog op een nieuw jaarplan en de financiering daarvan. Wij helpen hen hierbij. Het blijft een uitdaging om alle winkeliers in het centrum actief te laten meedoen aan activiteiten. Het is echter belangrijk voor de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van het centrum dat we hieraan gezamenlijk blijven werken.

We hebben bijeenkomsten bezocht en georganiseerd waaronder een bijeenkomst over problemen met het elektriciteitsnet (Netcongestie), de ondernemersavond georganiseerd door de Lionsclub, bijeenkomsten over het mobiliteitsplan en centrumvisie en netwerkbijeenkomsten van de ondernemersverenigingen OVE en OVSB.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Regio

13. Door in regionaal verband samen te werken met andere overheden en organisaties dragen we bij aan een succesvolle ontwikkeling van de Brainportregio.

Samenwerking binnen MRE en SGE

Op het gebied van economische en ruimtelijke ontwikkeling werken we in de Metropoolregio Eindhoven (MRE; de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant) en het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE; Eindhoven, de 7 randgemeenten en Helmond) voor verschillende thema's regionaal samen. In alle bestuurlijke en ambtelijke overleggen van zowel MRE als SGE hebben we actief deelgenomen en inhoudelijke inbreng geleverd. Hiermee hebben we, samen met de andere gemeenten, bijgedragen aan de uitvoering van het Samenwerkingsakkoord MRE 2023-2026 enerzijds en de Samenwerkingsagenda SGE 2022-2026 anderzijds.

Binnen MRE en SGE wordt gewerkt aan opgaven die voortkomen uit de twee belangrijkste ontwikkelrichtingen in Zuidoost Brabant, namelijk de schaalsprong enerzijds en de transitie landelijk gebied anderzijds. De schaalsprong die in Zuidoost-Brabant / de Brainportregio plaatsvindt is richtinggevend voor een groot deel van de werkzaamheden van MRE. Zo is de Ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant opgesteld als hulpmiddel om de juiste keuzes te kunnen maken met het oog op brede welvaart. De werkzaamheden binnen de verschillende thema's liggen in het verlengde van de schaalsprong en de ontwikkelstrategie. Ook de met het Rijk gesloten Beethovendeal in het voorjaar van 2024 heeft invloed gehad op de uitgevoerde werkzaamheden.

In MRE-verband wordt ook gewerkt aan de ontwikkelingen in het landelijk gebied die nauw samenhangen met de energietransitie (RES) en de ontwikkelstrategie Novex De Peel. In SGE-verband is de focus via enkele thema's volledig gericht op de stedelijke schaalsprong.

Meest in het oog springende onderwerpen waar in MRE- en SGE-verband samen aan gewerkt is, zijn:

- het actualiseren van de regionale bedrijventerreinprogrammering en beëindiging van het Financieel Arrangement SGE;
- actualiseren Verordening Regionale Adviescommissie Detailhandel;
- de uitvoering en herijking van de Regionale Woondeal Zuidoost Brabant;
- de uitvoering van het Afsprakenkader Wonen;
- het opstellen van de nieuwe Huisvestingsverordening 2025-2029 (gericht op urgentie);
- de implementatie van de Regionale Woningbouwmonitor en het opstellen van een publieksversie;
- kennis sessies met betrekking tot diverse thema's wonen;
- inzet flexpool en mogelijkheden woningbouwversnelling;
- het uitvoeren van het Verstedelijkingsakkoord met het Rijk;
- ondertekening Convenant "Biobased bouwen en telen in de Metropoolregio Eindhoven"
- de uitwerking van de Regionale Ontwikkelstrategie;
- het vaststellen van de Regionale Mobiliteitsvisie;
- de voorbereiding voor het ontwikkelen van de Brainport Hubs;
- het opstellen van een wensbeelden voor de ov concessie Noordoost en Oost Brabant;
- het programmeren, criteria stellen, toezien op naleving afspraken betreffende projecten uit het korte maatregelen pakket;
- het opstellen van Meerjarig Multimodaal Maatregelen Pakket (MMMP);
- onderzoek naar het voorzieningenniveau in de regio als gevolg van de schaalsprong;
- onderzoek en lobby voor het oplossen de netschaarste-problematiek.

Dommeldal uit de verf en Van Gogh Nationaal Park

We zijn al enkele jaren actief betrokken bij het Van Gogh Nationaal Park. Het park heeft als doelstelling om groen tot in het hart van steden en dorpen te brengen en natuur te verbinden met een vitaal boerenland in een economisch sterke regio. Binnen het Van Gogh Nationaal Park werken we zo samen aan het landschap van de toekomst, geïnspireerd door het lef en de verbeeldingskracht van Vincent van Gogh.

Bij ruimtelijke keuzes kijken we met aandacht naar de kwaliteit van het landschap. We benutten kansen om natuur en landschap te versterken. In oktober 2024 kreeg het Van Gogh Nationaal Park de officiële status van Nationaal Park van het ministerie van LNV. Die erkenning was voor ons aanleiding om onze deelname voort te zetten.

Binnen het project "Dommeldal uit de Verf" realiseren we de ontbrekende onderdelen in het Natuurnetwerk Brabant binnen het Dommeldal, samen met de gemeenten Nuenen, Eindhoven en Geldrop-Mierlo en waterschap De Dommel, Staatsbosbeheer en Brabants Landschap. De visie van "Dommeldal uit de Verf" hebben we geïntegreerd in de omgevingsvisie.

Voor beide projecten geldt dat we ook dit jaar weer enkele bijdragen hebben kunnen leveren aan de continue ontwikkeling van het gebied.

Bijdrage verbonden partijen aan dit programma

Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE)

De Stichting Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE) is een verbonden partij waarmee samen wordt gewerkt op het bedrijventerrein. De Stichting verzorgt de beveiliging van het terrein middels camera's die in het openbaar gebied hangen en een beveiligingsteam.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de baten en lasten opgenomen die aan het programma zijn verbonden. Zowel de baten als de lasten worden als positieve bedragen weergegeven. Het saldo (afwijking budget 2024) wordt weergegeven als positief als het gerealiseerde bedrag hoger is dan de begroting. Bij de lasten is een positief bedrag dus een nadeel, bij de baten een voordeel. Door afronding kunnen er verschillen ontstaan omdat tellingen uit het financieel systeem komen en daarom soms afwijken.

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
Lasten				
0.10 Mutaties reserves programma 4	250	370	370	0
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	412	573	432	-141
3.1 Economische ontwikkeling	149	149	227	78
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	11	72	36	-35
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	43	36	46	10
3.4 Economische promotie	93	101	108	7
7.5 Begraafplaatsen	0	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	943	1.193	1.067	-125
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.713	3.758	524	-3.234
8.3 Wonen en bouwen	923	923	1.376	454
Totaal Lasten	5.535	7.173	4.187	-2.986
Baten				
0.10 Mutaties reserves programma 4	20	231	113	-119
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	279	367	347	-20
3.1 Economische ontwikkeling	98	48	43	-6
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	10	11	1

Omschrijving	Primaire begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	21	21	11	-10
3.4 Economische promotie	27	27	14	-13
8.1 Ruimte en leefomgeving	63	713	517	-196
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.692	3.737	272	-3.465
8.3 Wonen en bouwen	647	647	630	-17
Totaal Baten	3.848	5.802	1.957	-3.844
Saldo (baten -/- lasten)	-1.687	-1.372	-2.230	-858

Analyse

4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	I/S	Bedrag
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	I	87.000
Verkoop reststroken		
In 2024 zijn er binnen het reststroken project en het netcongestie project samen meer opbrengsten gerealiseerd dan dat er kosten zijn gemaakt. Voor zowel de netcongestie als het reststroken project is het uitgangspunt dat deze over de jaren heen kosten neutraal zijn.		
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	I	36.000
De middelen voor de uitvoering van de visie sciencepark zijn niet volledig in 2024 uitgegeven en het vervolg vindt plaats in 2025.		
3.4 Economische promotie	I	-34.000
Het begrote bedrag is niet toereikend genoeg om de stijgende elektriciteitskosten voor de kermissen te dekken.		
8.1 Ruimtelijke ordening	I	106.000
Project omgevingswet		
De geraamd uitgaven voor 2024 zijn achtergebleven doordat: - bepaalde geplande werkzaamheden niet zijn opgepakt; - de afronding van werkzaamheden zijn vertraagd; - vertraging opstellen uitwerkingen thema Wonen (afronding in 2025 i.p.v. 2024). Deel geraamde kosten 2024 volgen pas in 2025 ; - vertraging opstellen uitwerking thema 'natuur en landschap' (start en kosten niet in 2024 maar pas start en uitgaven in 2025 e.v. jaren); - vertraging uitwerking thema 'gezondheid' (in 2024 minder activiteiten / uitgaven. Komen wel in 2025 t.b.v. Omgevingsvisie 2.0); - uitgaven 'geluidzonering' komen pas in 2025 i.p.v. 2024 i.r.t. omgevingsplan. De niet uitgegeven middelen dienen beschikbaar te blijven voor de vervolgvactiteiten in 2025 en 2026 e.v. waarvoor verplichtingen zijn aangegaan of aangegaan worden.		
8.2 Grondexploitaties (niet bedrijventerreinen)	I	-469.000
Het resultaat van de grondexploitaties in 2024 bedraagt € 251.560 negatief, bestaande uit : - een tussentijdse winstneming bij grondexploitatie Sonnius Park: € 120.957 - extra storting in de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Centrum Son: - € 50.081 - extra storting in de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Herontwikkeling Centrum Breugel: - € 146.134 - extra storting in de verliesvoorziening voor de grondexploitatie Akkerpad: - € 176.302 - -/- € 218.000 is onderdeel van van het verschil van € 508.000 binnen directe salarislasten en overhead hieronder.		
Mutaties reserves programma 4	I	-119.000
Er zijn een aantal onttrekkingen in de reserves (nog) niet nodig gebleken. Dit gaat met name om de volgende posten: - Omgevingswet (zie hiervoor toelichting 8.1 Ruimte en leefomgeving) - Bedrijfsvoering Ekkersrijt (zie hiervoor toelichting 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur)		
Kapitaallasten	I	63.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Directe salarislasten en overhead	I	-508.000
Zie algemene toelichting en inleiding bij programma's.		
Overig		-20.000
Totaal		-858.000

Maatschappelijk verantwoord inkopen

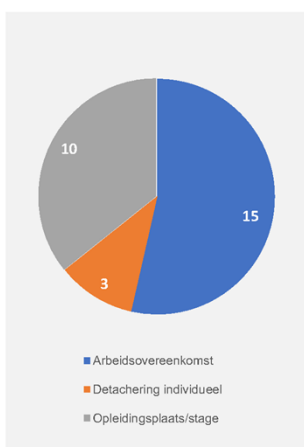
SOCIAL RETURN IN ÉÉN OOGOPSLAG

Creëren van kansen voor iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt

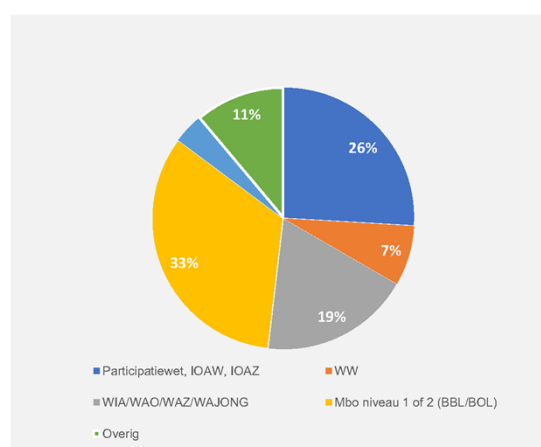
Rapportage periode **2024 Jaar**

Werkervaring

Verdeling doelgroepen in %

Resultaten (cumulatief)

Actieve contracten met SR
Afgeronde contracten SR
Inkoopwaarde contracten
Te realiseren waarde SR
Gerealiseerde waarde SR
Waarvan sociale inkopen en certificaat
Totaal aantal contracten

2021	2022	2023	2024-4
11	11	11	10
20	24	26	27
€ 14.791.758	€ 23.419.043	€ 24.202.874	€ 23.938.959
€ 607.308	€ 779.523	€ 793.289	€ 798.999
€ 480.477	€ 508.641	€ 542.735	€ 598.321
€ 208.886	€ 247.189	€ 256.136	€ 273.833
31	35	37	37

JAARRAPPORTAGE 2024
GEMEENTE SON EN BREUGEL

1. Inleiding

Het Adviespunt Social Return (ASR) voert de monitoring en advisering uit met betrekking tot inkoop van de gemeente waaraan een verplichting social return is gekoppeld.

De betrokkenheid van het ASR start idealiter bij het formuleren van de inkoopstrategie. We overleggen met de inkoper (bij grotere opdrachten vaak medewerkers van inkoopadviseur Bizob) of het verbinden van een bijzondere voorwaarde als social return aan de opdracht passend is. Op grond van een Europese richtlijn en de Nederlandse aanbestedingswetgeving is dit toegestaan, mits het proportioneel is. Na gunning van de opdracht registreert het ASR de social return verplichting in de monitor (WIZZR) en meldt dit bij de opdrachtnemer. Het ASR begeleidt en adviseert de opdrachtnemer desgewenst bij de juiste toepassing van de regels en het correct opvoeren van de activiteiten in de monitor. De opdrachtnemer blijft te allen tijde zelf verantwoordelijk voor de invulling. Het ASR verwijst actief door naar de gemeente, het Werkgeversservicepunt en andere partijen die inzet van de doelgroep social return faciliteren. Indien gedurende de looptijd van het project niet of onvoldoende wordt gerealiseerd, onderneemt het ASR actie naar opdrachtnemer en naar de gemeente. Na afloop van het project controleert het ASR of aan de verplichting is voldaan.

Paragraaf 2 biedt cijfermatig inzicht over de opgelegde verplichtingen en de wijze waarop deze worden ingevuld. In paragraaf 3 wordt op projectniveau gerapporteerd over nieuwe en afgeronde projecten en wordt ingegaan op de stand van zaken met betrekking tot regionaal opgepakte social return projecten.

2. Kengetallen gemeente Son en Breugel

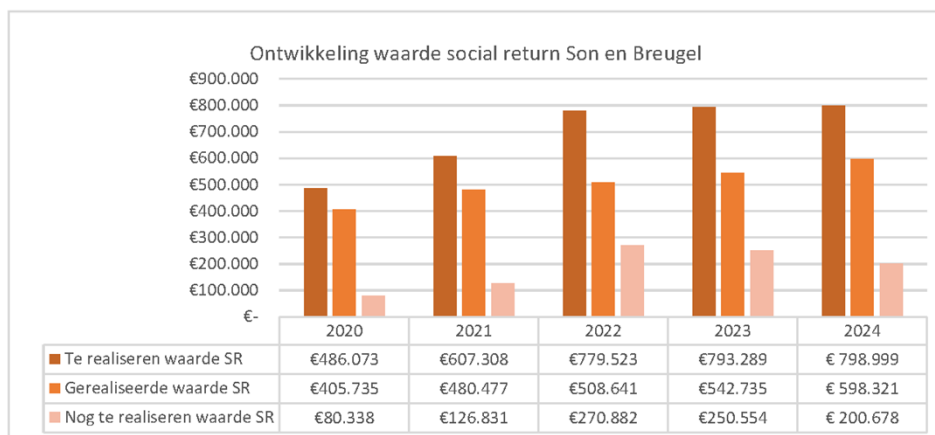
In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen gerapporteerd over de ontwikkeling van social return binnen de gemeente. In onderdeel 2.1 wordt inzicht geboden in de kengetallen over de waarde van de opgelegde en ingevulde social return verplichting. In paragraaf 2.2 worden cijfers gepresenteerd over de deelnemers binnen de verschillende projecten.

Voor een gedetailleerd verslag per opdrachtnemer en individuele projecten is een overzicht van actieve en gearchiveerde projecten opgenomen in de bijlage bij dit verslag.

2.1. Financiële waarden

De social return verplichting wordt vastgesteld op basis van een percentage over de opdrachtsom, dit vertaalt zich in een financiële doelstelling. De invulling van social return door middel van bijvoorbeeld werk- en leerwerktrajecten met de doelgroep wordt gekwantificeerd in financiële waarden¹. Op deze wijze kan de invulling van de social return verplichting eenduidig gemonitord worden.

¹ Via normbedragen worden werk- en leerwerktrajecten die in de praktijk worden uitgevoerd, vertaald in financiële waarden.

Figuur 1a ontwikkeling waarde social return periode 2022-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
# Actieve contracten met SR	11	11	11	11	10
# Afgeronde contracten SR	14	20	24	26	27
Totaal	25	31	35	37	37

In het vierde kwartaal van 2024 is een project toegevoegd aan de monitor. Doordat in de loop van 2024 een dubbel opgevoerd project is verwijderd, blijft de eindstand 2024 gelijk aan 2023. was erg rustig.

Tabel 1 overzicht cumulatieve waarden (start tot en met KW4 2024), mutatie t.o.v. vorig kwartaal

Overzicht totale waarden social return	Waarde	Mutatie
Inkoopwaarde totaal	€ 23.938.959	€ 175.119
Gemiddeld social return percentage	3,34%	-0,01%
Te realiseren social return waarde	€ 798.999	€ 3.502
Gerealiseerde social return waarde	€ 598.321	€ 8.462
Nog te realiseren social return waarde	€ 200.678	€ -4.960

Inkoopwaarde: financiële waarde van de inkoop waarop social return van toepassing is verklaard (cumulatief).

Inkoopwaarde is met 175 duizend euro gestegen door opname van een extra project in de monitor.

Gemiddeld social return percentage: opgelegde 'te realiseren' social return gedeeld door de inkoopwaarde.

Het percentage is vrijwel gelijk gebleven.

Te realiseren social return: totaal van alle opgelegde social return verplichtingen in euro's (cumulatief)

Het nieuwe project heeft een sr-opgave van €3.502,-

Gerealiseerde social return: totaal in euro's van alle social return activiteiten ingevuld door opdrachtnemers (cumulatief).

In totaal is voor 8.462,- aan waarde social return toegevoegd.

Naast directe opdrachten van de gemeente participeert de gemeente in een aantal regionaal ingekochte projecten. Veelal gaat het om raamovereenkomsten, waarbij de inkoopwaarde per projectpartner aan het eind van het jaar wordt vastgesteld door de contractmanager. Deze projecten zijn weergegeven in paragraaf 3.

Tabel 2. Verdeling waarde social return inzet personen en inkoop/certificaat

Omschrijving	Subtotaal	% van totaal	Totaal waarde	% van totaal
Waarde inzet personen			€ 324.488	54%
Waarde inkoop bij sociale ondernemingen	€ 92.963	34%		
Waarde invulling door certificaat PSO	€ 180.870	66%		
Totaal invulling inkoop en certificaat PSO			€ 273.833	46%
Totaal invulling social return door opdrachtnemers			€ 598.321	100%

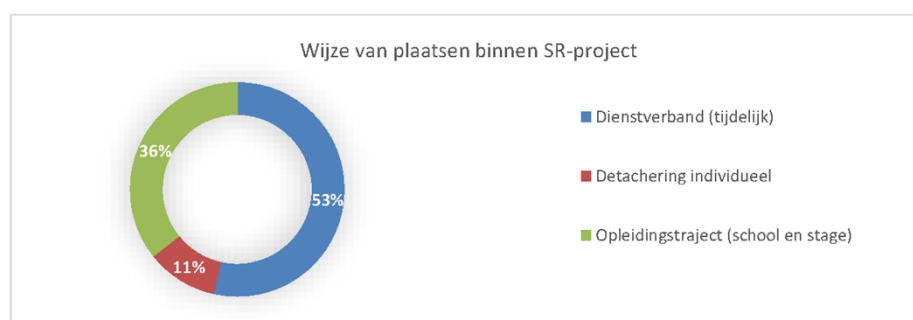
2.2. Deelnemer gerelateerde waarden

Social return wordt ingevuld door opdrachtnemers op verschillende manieren. Door het plaatsen van een persoon die valt onder de doelgroep in een arbeidsplaats (rechtstreeks of via een detachering) of het faciliteren van een opleidings- of stageplaats. Daarnaast kan sociale inkoop (inkoop van diensten of goederen bij een sociale onderneming) of invulling via een PSO-certificaat een wijze van invulling zijn. Opdrachtnemers hebben vaak meerdere opdrachten bij verschillende opdrachtgevers (gemeenten) waaraan een verplichting is gekoppeld. Het kan gebeuren dat de opdrachtnemer gedurende een kwartaal een andere keuze maakt binnen welk project de social return waarde van een traject valt. Dit kan leiden tot mutaties in de inzet per kwartaal.

Tabel 3 Wijze van plaatsen bij opdrachtnemer, mutatie t.o.v. vorig kwartaal

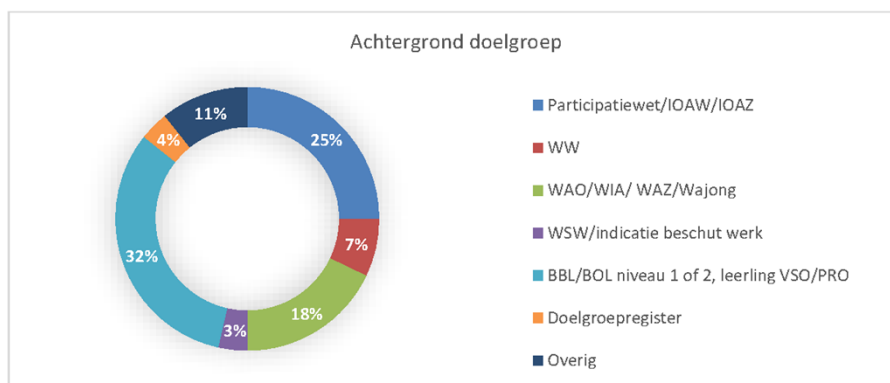
Wijze van plaatsen (trajecten)	Aantal	Mutatie
Dienstverband (tijdelijk)	15	-
Detachering individueel	3	-
Detachering groepsgewijs	0	-
Opleidingstraject (school en stage)	10	-
Werkervaring en onbetaalde stage	0	-
Overig	0	-
Totalen	23	-

Figuur 2 Procentuele verdeling naar wijze van inzet social return

Tabel 4 verdeling naar doelgroep social return

Achtergrond (doelgroep)	Aantal	Mutatie t.o.v. KW3 2024	Mutatie t.o.v. jaar 2023
Participatiewet/IOAW/IOAZ	7	-	+2
WW	2	-	-
WAO/WIA/ WAZ/Wajong	5	-	+1
WSW/indicatie beschut werk	1	-	+1
BBL/BOL niveau 1 of 2, leerling VSO/PRO	9	-	+1
Doelgroepregister	1	-	+1
Overig	3	-	-
Totaal	28	-	+6

Figuur 3 Procentuele verdeling naar doelgroep social return

Uit tabel 4 en figuur 3 wordt duidelijk dat de opdrachtnemers van de gemeente Son en Breugel social return voor een groot gedeelte invullen met leertrajecten (32%). Trajecten in de BBL- en BOL zijn een belangrijke wijze van invulling en passen perfect bij de doelstelling om de afstand tot de arbeidsmarkt van deze groepen te verkleinen. Het gaat hier enkel om opleidingstrajecten tot maximaal mbo-niveau 2 (startkwalificatieniveau). Een andere doelgroep social return die profijt heeft van de inzet van social return zijn de personen die uitstromen uit de Participatiewet (25%) en arbeidsgehandicapten (18%).

Effect PSO-certificaat op aantallen: Doordat een deel van de invulling social return binnen de gemeente Son en Breugel plaatsvindt door de inzet van een PSO-certificaat is het aantal doelgroepmedewerkers dat verbonden is met social return waarschijnlijk groter dan de hierboven getoonde 28 personen.

Effect WIZRR en privacywetgeving op aantallen Doelgroepregister Banenafpraak: Binnen WIZRR dient een opdrachtnemer een keuze te maken onder welke doelgroep een ingezette medewerker valt. Daarbij wordt gekozen voor de regeling waar deze medewerkers tot het moment van inzet onder vallen. In – uitzonderlijke gevallen – waar geen regeling is, maar wel opname in het Doelgroepregister, wordt gekozen voor ‘Doelgroepregister’. Het is niet mogelijk om bijvoorbeeld te kiezen voor en Participatiewet én Doelgroepregister (ook al komt deze combinatie wel voor). Omdat het ASR in verband met geldende privacywetgeving niet beschikt over de sofinummers kunnen we in de gerapporteerde groep niet nagaan wie naast de opgevoerde regeling tevens een registratie Doelgroepregister heeft.

3. Actuele situatie op projectniveau gemeente Son en Breugel 2024 KW4

De actuele situatie is als volgt (zie bijlage voor detailinformatie).

- **Lopende projecten Son en Breugel:** er zijn op dit moment 10 actieve projecten. Er is een nieuwe project toegevoegd:
 - **Rioolreiniging- en inspectie gemeente Son en Breugel, Veeg- en Rioolbedrijf Adriaans B.V.**

- **Lopende projecten met verscherpte aandacht:**

1. KW4 2023: **Nieuwbouw MFA De Bongers**, Pellikaan Bouwbedrijf BV. Project lijkt vertraagd te zijn (onderzoek vleermuizen). Sloop begonnen? Vraag is welke looptijd we nu kunnen hanteren voor het eind van dit project. Actie ASR: op 1-2-2024 gesprek met opdrachtnemer. **KW1 2024:** ASR en gemeente zijn in gesprek met opdrachtnemer. Project heeft een inspanningsverplichting. Er is nu regelmatig contact. Invulling is uitdagend, opdrachtnemer toont wel initiatief. **KW2 2024:** ON neemt nog steeds initiatief. In het tweede kwartaal is ruim 31 duizend euro aan social return invulling gerealiseerd. **KW3 2024:** Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen geweest in KW3. **KW4 2024:** project is afgerond, opdrachtnemer heeft voldoende invulling gegeven aan de **inspanningsverplichting**. Dit heeft niet geleid tot volledige invulling van de verplichting, maar is gezien de opdracht (inspanningsverplichting) voldoende uitgevoerd. Project wordt afgesloten.
2. **KW4 2024: Lux Cernit: Onkruid- en veegbeheersing verhandingen (01-05-2023 / 31-12-2024)** Opdrachtnemer reageert niet of nauwelijks op communicatie vanuit het ASR. Social Return verplichting niet ingevuld. Project is niet verlengbaar. Actie ASR en gemeente: attenderen LC op verplichting door gemeente. Voorbereiden boete opleggen.

- **Lopende regionale projecten:**

Regionale projecten waarbij de gemeente Son en Breugel één van de opdrachtgevers is. De cijfers laten de te realiseren en gerealiseerde waarde zien van de gehele opdracht. Het gaat dus om cumulatieve cijfers. Het is niet mogelijk om de waarden uit te splitsen per deelnemende opdrachtgever (gemeente). De 'te realiseren waarde' is een inschatting op basis van de verwachting bij de start van het project. Het ASR is afhankelijk van het aanleveren van de daadwerkelijk gerealiseerde omzet door de contractmanagers van deze projecten. Inmiddels wordt door een aantal partijen wel al (fors) waarde social return gerealiseerd.

Tabel 5 overzicht gezamenlijk ingekochte projecten

Gemeente Son en Breugel, regionaal ingekochte projecten				
Lopende projecten Q4 2024				
Opdrachtnemer en projectomschrijving	Te realiseren waarde		Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen
2020				
WMO hulpmiddelen e.v.	€	313.139	€	413.389
Medipoint B.V.	€	45.825	€	45.825
Welzorg - Almere	€	267.314	€	367.564
2021				
Vernieuwing burgerzakenapplicatie	€	12.300	€	15.404
PinkRocade Local Government B.V.				
Inhuur personeel	€	450.000	€	-
Yacht Inhouse Services B.V.				
Vernieuwing gegevensuitwisseling	€	11.304	€	5.720
PinkRocade Local Government B.V.				
2022				
Begeleiding WMO 18+ BOV-KEMPEN + Dommelvallei	€	53.723	€	152.395
Actief Zorg B.V.	€	1.500	€	-
Autismebegeleiding.nl (Regionaal Autisme Centrum)	€	1.500	€	-
BasicME	€	1.500	€	-
Bijster Care	€	1.500	€	-
Buro MAKS B.V.	€	1.500	€	1.698

Gemeente Son en Breugel, jaarrapportage 2024

CarePower B.V.	€	1.500	€	-	
Coöperatie DichtbijZorg U.A.	€	1.500	€	-	
Home Instead Thuiszorg Brabant Zuid Oost	€	1.500	€	-	
Impegno Begeleiding B.V.	€	1.500	€	-	
Joriszorg	€	1.500	€	-	
Labyrint Zorg B.V.	€	1.500	€	1.500	
Leger des Heils Almere	€	1.500	€	-	
NovaFarm-Grip BV	€	1.500	€	1.500	
ORO	€	1.500	€	-	
Osperon II B.V.	€	1.500	€	608	
Professionals in NAH BV	€	1.500	€	11.627	1
Savant Zorg	€	13.223	€	77.473	5
St. Anna Zorggroep	€	1.500	€	-	
Stichting Amarant	€	1.500	€	1.500	
Stichting Cello	€	1.500	€	1.526	
Stichting Oktober	€	1.500	€	-	
Stichting OOK Begeleiding	€	1.500	€	1.500	
Stichting Samenwerkende Zorgboeren Zuid	€	1.500	€	2.091	4
Stichting SWZ	€	1.500	€	41.904	
Tzorg B.V.	€	1.500	€	-	
VIOZ	€	1.500	€	-	
Zorgboerderij De Hooiberg Bladel	€	1.500	€	7.969	
ZorgCom	€	1.500	€	-	
Zuidzorg	€	1.500	€	1.500	
Sociaal Medische Advisering	€	23.140	€	62.224	1
JPH Consult					
Software Sociaal Domein	€	8.378	€	15.824	0
PinkRocade Local Government B.V.					
2024					
Nuenen en Son & Breugel Re-integratie	€	-	€	-	0
Futuris Zorg en Werk	€	-	€	-	0
KeulardsMBrouwers	€	-	€	-	0
Peijnenburg Re-integratie B.V.	€	-	€	-	0
Sterker! B.V.	€	-	€	-	0
Stichting 2FIT4	€	-	€	-	0
Van Z naar A Reintegratie BV	€	-	€	-	0
Eindtotaal	€	871.984	€	664.955	12

- **Afgeronde projecten:** in het vierde kwartaal van 2024 zijn geen projecten afgerond.
- **Te verwachten projecten:** Op deze projecten is een positief advies gegeven voor opleggen van een SR-opgave. Na afronding van de inkoopstrategie en gunningsfase zullen deze projecten opgenomen worden in de SR-monitor.

Zeven projecten zijn gesignaleerd in het voortraject met Bizob:

A. Project van de gemeente Son en Breugel

1. Bouw- en woonrijp maken van het Akkerpad, gemeenteproject;
2. Vervangen brug Dommelpas, BIZOB-2022-SON-LBR-00601;
3. **NIEUW:** Onderhoud bomen en beplanting, BIZOB-2024-SON- RPU-00586
4. **NIEUW:** Onderhoud pompen en gemalen, BIZOB-2024-SON-LBR-00525

B. Regionale projecten waarbij Son en Breugel één van de opdrachtgevers is:

9. Beveiliging opvanglocaties (i.s.m. Nuenen), BIZOB-2024-GEZ-MNE-00859

Adviespunt Social Return, januari 2025

Toelichting bijlage

De bijlage is opgesplitst in twee onderdelen:

- **Lopende projecten**, opdrachten die nog in uitvoering zijn.
 - De opdrachtnemer is nog bezig met de opdracht en de social return verplichting is nog niet (volledig) ingevuld.
 - De opdrachtnemer is nog bezig met de opdracht, de social return verplichting is al ingevuld op basis van voorgenomen activiteiten, maar nog niet gecontroleerd door het Adviespunt²
- **Afgeronde projecten**, opdrachten die beëindigd zijn door de opdrachtnemer en waarvan de social return inzet is gecontroleerd. Projecten zijn afgerond en gearriveerd in WIZZR.

Per project wordt een overzicht getoond van invullingsmogelijkheden en per invullingsmogelijkheid:

- wat de prognose is: 'te realiseren waarde';
- de feitelijke invulling: 'gerealiseerde waarde' en
- de inzet van doelgroepmedewerkers 'gerealiseerde aantallen'.

Invullingsmogelijkheden social return in WIZZR:

- Detacheringen (factuur): detachering die op basis van een factuur in rekening wordt gebracht. Vaak een groepsdetachering (gekoppeld aan ureninzet van de doelgroep, niet aan individuele personen). Daarom kunnen deze niet geteld worden als plaatsingen. Bij geen vermelding doelgroep wordt deze soms geregistreerd als 'onbekend'.
- Detacheringen (personen): een detachering op individueel niveau. Een specifieke medewerker wordt geplaatst bij de opdrachtnemer.
- Diensten door SW/ gemeentelijke instelling: opdrachtnemer neemt diensten af bij een sociale onderneming (SW of 30+), denk aan schoonmaak- (bv een directiekeet) of groenwerkzaamheden.
- Leerwerkplekken: trajecten voor leerlingen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) of Praktijkonderwijs.
- Opleidingsplekken/ stages: betreft de inzet van leerlingen uit het middelbaar beroepsonderwijs (Mbo) niveau 1 of 2; beroepsbegeleidende leerweg (BBL) of beroeps opleidende leerweg (BOL).
- PSO - Certificaat van een hoofdaannemer: invulling van de social return verplichting door een certificaat Prestatieladder Socialer Ondernemen van de opdrachtnemer.
- Vacatures/ banen: Rechtstreeks in dienst nemen van een persoon uit de doelgroep social return.
- Inkoop bij een sociale ondernemer: opdrachtnemers besteden werk uit bij een sociale onderneming.

² Voorbeeld: de opdrachtnemer neemt een doelgroepmedewerker in dienst met een jaarcontact bij de start van het project. Het ASR zal na afronding van de opdracht verifiëren of deze medewerker ook daadwerkelijk de gehele periode in dienst is geweest tegen de loonsom (of blokwaarde) die is opgegeven in de prognose.

BIJLAGE BIJ
JAARRAPPORTAGE 2024

ONDERDEEL LOPENDE PROJECTEN

Gemeente Son en Breugel Q4 2024			
Actieve projecten			
Opdrachtnemers en projectomschrijving	Te realiseren waarde	Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen
2020			
PZN	€ 102.806	€ -	0
Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (CVV) gemeente Son en Breugel (01-03-2020 / 01-03-2025 + 5x1 jaar)			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
2021			
Vervoerservice Juijn BV	€ 32.998	€ -	0
Leerlingenvervoer gemeente Son en Breugel (01-08-2021 / 31-07-2026)			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
2022			
Electriciteitswerken W. van den Hanenberg B.V.	€ 3.819	€ 5.746	1
Het onderhouden van de openbare verlichtingsinstallatie in de gemeente Son en Breugel (1-9-2022 / 31-8-2024 +2+1+1)			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)		€ 5.746	1
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
KWS infra B.V. - Eindhoven	€ 2.130	€ 1.330	0
Raamovereenkomst Asfaltonderhoud (01-01-2022 / 31-12-2024)			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Pellikaan Bouwbedrijf B.V.	€ 135.000	€ 31.399	4
Nieuwbouw MFA De Bongerd (18-01-2022 / 15-11-2024 oplevering gepland)			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst		€ 16.482	3
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming		€ 7.417	0
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)		€ 7.500	1
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			

Opdrachtnemers en projectomschrijving	Te realiseren waarde	Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen
RO-infra BV	€ 27.777	€ 30.993	1
<i>Raamovereenkomst Elementenonderhoud (01-01-2022 / 31-12-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)	€	30.993	1
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
2023			
Lux Cernit groenprojecten BV	€ 10.548	€ -	0
<i>Onkruid- en veegbeheersing verhardingen (01-05-2023 / 31-12-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
Ploegmakers Cultuurtechniek B.V.	€ 8.947	€ 8.947	0
<i>Maaien van gazons, bermen + watergangen (20-04-2023 t/m 31-12-2024)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
PSO - trede 3	€	8.947	0
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
Veeg- en Rioolbedrijf Adriaans B.V.	€ 8.298	€ -	0
<i>Reiniging kolken (01-02-2023 / 31-12-2024 + 2x1 jaar)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
2024			
Veeg- en Rioolbedrijf Adriaans B.V.	€ 3.502	€ -	0
<i>Rioolreiniging- en inspectie gemeente Son en Breugel (14-10-2024 / 30-06-2026 + 2x1 jaar)</i>			
(Groeps)detacheringen o.b.v. factuur			
Detachering o.b.v. individuele detacheringovereenkomst			
Diensten door sociaal werkbedrijf (SW) of 30+ onderneming			
Dienstverband (arbeidsovereenkomst)			
Leerwerkplekken Mbo (BOL of BBL maximaal niveau 2)			
Maatschappelijke meerwaarde (na overleg Adviespunt)			
Werk onderbrengen bij SW/gemeentelijke instelling			
Eindtotaal	€ 335.825	€ 78.416	6

BIJLAGE BIJ
JAARRAPPORTAGE 2024

ONDERDEEL AFGERONDE PROJECTEN

Gemeente Son en Breugel Q4 2024 Gearchiveerde projecten				
Opdrachtnemers en projectomschrijving	Te realiseren waarde		Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen
2012				
Van Helvoort Taxi Groep B.V. <i>Deeltaxi CCV</i>	€	18.300	€	44.664 1
2017				
Heijmans BV hoofdkantoor <i>Rioolverzwaring Oud-Breugel</i>	€	22.970	€	30.000 2
KWS infra B.V. - Eindhoven <i>Bouw- en woonrijpmaken Soniuspark</i>	€	46.029	€	46.959 3
SPIE Nederland B.V. - nevenvestiging Elsoo <i>Verduurzamen OVL Son en Breugel</i>	€	17.805	€	18.069 0
Yacht B.V. <i>uitvoering van MSP-dienstverlening</i>				
2018				
Centric Netherlands B.V. <i>Uitbreiding Centric Suite. (01-11-2018 / 31-12-2021)</i>	€	2.332	€	2.435 0
Donkergroen B.V. - Hazerswoude-Dorp <i>Vegen van wegen inclusief onkruidbestrijding verhardingen</i>	€	4.922	€	4.922 0
KWS infra B.V. - Eindhoven <i>Asfaltonderhoud Kanaaldijk Noord & Hoberglaan</i>	€	7.888	€	9.515 3
<i>Reconstructie fietspad en onderhoud Lieshoutseweg</i>	€	4.328	€	5.704 2
RO-Infra <i>Herinrichting Ruysdaelstraat</i>	€	3.560	€	3.811 1
Stam en De Koning <i>Nieuwbouw gemeentehuis</i>	€	8.650	€	8.650 0
Vandervalk+Degroot B.V. - Goirle <i>Rioolreiniging- en inspectie vrijvalriolering</i>	€	160.000	€	160.000 0
Veeg- en Rioolbedrijf Adriaans B.V. <i>Reiniging gemalen en kolken</i>	€	3.090	€	3.996 0
2019				
GMB Rioleringstechnieken B.V. - Opheusden <i>Raamovereenkomst renovatie en reparatie vrijvalriolering</i>	€	4.359	€	4.322 0
Van Helvoort Taxi Groep B.V. <i>Deeltaxi CVV</i>	€	11.965	€	12.182 2
<i>Overbruggingsovereenkomst Vervoer cliënten SWZ Zonhove</i>	€	5.176	€	5.250 2
2020				
Aannemingsbedrijf Nico de Bont B.V. <i>Restauratie Oude Raadhuis en Kerktoren</i>	€	4.814	€	4.861 1
BAM Infra Regionaal Zuid - Helmond <i>Realisatie Slowlane fase 2 en 3 Son en Breugel</i>	€	362	€	389 1
Donkergroen B.V. Eindhoven <i>Gunning hagen knippen 2020+2021 (13-04-2020 / 13-04-2022)</i>	€	39.580	€	41.971 5
Loon-, Maai- en Grondwerken J. Bouw B.V. <i>Onderhouden bermen en watergangen (10-06-2020 / 09-06-2022)</i>	€	13.540	€	13.746 0
Ploegmakers Cultuurtechniek B.V. <i>Graskanten steken (23-03-2020 / 31-12-2021)</i>	€	567	€	567 0
<i>Maaien gazons en sportvelden (23-03-2020 / 31-12-2021)</i>	€	2.640	€	9.822 1
Stam en De Koning <i>Renovatie MFA De Boerderij</i>	€	6.433	€	6.434 0
	€	1.127	€	1.127 0
	€	5.306	€	5.306 0
	€	4.781	€	5.219 0

Opdrachtnemers en projectomschrijving	Te realiseren waarde		Gerealiseerde waarde	Gerealiseerde aantallen
2021				
Dura Vermeer Infra Regio Zuid-Oost <i>Herinrichting Ockhuizenweg (15-10-2021 / 20-07-2024)</i>	€	6.070	€ 10.280	0
Gebroeders van Kaathoven <i>Gladheidsbestrijding 2021/2022-2024/2025 (04-10-2021/04-10-2024)</i>	€	-	€ -	0
Heijmans Wegen BV - Eindhoven <i>Raamovereenkomst woonrijp maken Sonniuspark 2021 – 2023 (01-07-2021 / 30-04-2023)</i>	€	23.690	€ 25.739	1
KWS infra B.V. - Eindhoven <i>Herinrichting watergang Gentiaan(14-01-2021 / 01-12-2021)</i>	€	52.387	€ 55.163	2
Eindtotaal	€	463.174	€ 519.906	22

Paragrafen

Overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten zijn hieronder de volgende paragrafen opgenomen:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Wet open overheid
9. Beleidsindicatoren

Lokale heffingen

Omschrijving (toelichting)

Excel-tabel

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen.

Vanaf 1-1-2024 is de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen met inbegrip van kwijtschelding via een dienstverleningsovereenkomst (DVO) onder gebracht bij de Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB).

In dit licht zijn alle werkwijzen en processen beoordeeld. Het beeld van de Waarderingskamer was dat een aantal zaken verbeterd moest worden. De WOZ-waarden voldeden wel aan de wettelijk gestelde eisen, maar op onderdelen moest wel een verbetering doorgevoerd worden. Dit zat met name op afhandeling bezwaarschriften en beoordeling objectkenmerken.

Vervolgens werd in de eerste maanden van 2024 door de BSOB extra ingezet op afhandeling van bezwaarschriften. De achterstand werd weggewerkt, maar dit heeft wel een dubbel negatief effect gehad op de jaarrekening 2024. Er werden voor het aanslagjaar 2023 alsnog bezwaren toegekend wat voor die panden leidt tot een lagere WOZ-waarde voor 2023 maar ook voor 2024 en de jaren daarna.

Daarnaast werd in 2024 door de BSOB ingezet op de zogenaamde bestandsoptimalisatie. Er werden voor objecten (met name bouwterreinen en in aanbouw zijnde woningen en niet-woningen) alsnog aanslagen opgelegd. Uiteraard moest voor de extra verrichte werkzaamheden van de BSOB (via Dienst Dommelvallei) betaald worden, maar dit zijn eenmalige kosten terwijl de doorgevoerde verbeteringen zorgen voor structurele meeropbrengsten.

De extra meeropbrengsten waren voor 2024 net zo hoog geraamd als de extra kosten. Uiteindelijk waren de werkelijke kosten iets lager dan geraamd. De meeropbrengsten waren 17% lager dan de werkelijke kosten. En de hierboven genoemde inhaalslag in de afhandeling van ingediende bezwaarschriften heeft ook een negatief effect gehad op de totale OZB-opbrengst.

De bestandsoptimalisatie is voor 80% gerealiseerd. De overige 20% wordt begin 2025 afgerond.

Beleid

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan:

- de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);
- de Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- de Invorderingswet 1990;

- de Gemeentewet;
- diverse uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Het tarievenbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Geen algemene lastenstijging. De gemiddelde lasten voor de inwoners mogen niet meer toenemen dan de inflatiecorrectie. Lastenverzwaring voor inwoners blijft achterwege en indien enigszins mogelijk zullen we de tarieven van de gemeentelijke belastingen en/of leges verlagen;
- Streven naar kostendekkendheid in de tariefstelling voor leges en retributies;
- Het profijtbeginnsel bij de overige heffingen hanteren.

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten, bepaald in de begroting, zijn de tarieven over 2024 als volgt aangepast:

- Bij de OZB is 5,20% inflatiecorrectie toegepast. Bij de berekening van het tarief is rekening gehouden met de WOZ-waardeontwikkeling;
- Leges en tarieven zijn verhoogd met de inflatiecorrectie (5,20%);
- De tarieven voor afvalstoffenheffing en de rioolheffing is gebaseerd op 100% kostendekkendheid waarbij rekening is gehouden met een zo reëel mogelijke inschatting van zowel de baten- als de lastenontwikkeling binnen het meerjarenperspectief 2024-2027.

Definitieve (formele) vaststelling van de diverse belastingtarieven vond plaats door vaststelling van de belastingverordeningen tijdens de behandeling in de raadsvergadering van 8 november 2023.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerendezaakbelastingen (OZB):

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen. Op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en de Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten wordt afvalstoffenheffing geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente verplicht is huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen.

Reinigingsrechten worden geheven van niet-woningen (bedrijven) die hebben aangegeven gebruik te maken van de inzameldienst voor huishoudelijke afvalstoffen. Het betreft hier geen bedrijfsafval.

Rioolheffing

Op grond van artikel 228a van de Gemeentewet wordt een rioolheffing geheven. De rioolheffing wordt opgelegd aan de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect via de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De tarieven van de rioolheffing worden zodanig vastgesteld dat de geraamde kosten niet boven de geraamde baten uitkomen. We streven er naar dat de kosten voor 100% worden gedekt door de opbrengsten uit de heffingen.

Per 1 januari 2020 is de gedifferentieerde rioolheffing ingevoerd. De differentiatie bestaat uit een afvalwater- en hemelwatercomponent. De afvalwaterheffing is een gebruikersheffing. De hemelwaterheffing is een eigenarenheffing. De hemelwaterheffing is een heffing met een vast bedrag van € 50,-. Doel van de differentiatie van de rioolheffing en het invoeren van de hemelwaterheffing is om bewoners en bedrijven mee te laten werken aan het klimaatbestendig maken van hun omgeving en goed gedrag te belonen in de vorm van een financieel voordeel.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing en rioolheffing

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn gemeenten verplicht inzichtelijk te maken hoe bij de berekening van tarieven en heffingen wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. De tarieven mogen dus hoogstens kostendekkend zijn. Daarnaast moeten we de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze berekeningen vermelden en de manier waarop we deze uitgangspunten bij de tariefstellingen hanteren.

Met onderstaande tabel verantwoorden we of de heffingen (afvalstoffenheffing en rioolheffing) inderdaad kostendekkend zijn geweest, ofwel of de werkelijke baten de gerealiseerde lasten niet hebben overschreden. Per heffing worden de totale baten en lasten en het gerealiseerde dekkendheidspercentage weergegeven.

Dekkendheid rioolheffing	2024
Riolering taakveld 7.2	
Beheer en onderhoud riolering	895.182
Kapitaallasten	292.217
Mutatie voorziening	-185.960
Totaal kosten riolering taakveld 7.2	1.001.439
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	212.032
Kwijtschelding taakveld 6.3	25.422
Straatreiniging taakveld 2.1	125.635
Watertaken taakveld 5.7	59.633
BTW taakveld 0.11	194.705
Totaal toerekenbaar	617.427
Totaal lasten	1.618.866
Opbrengst rioolheffing taakveld 7.2	1.617.996
Overige opbrengsten taakveld 7.2	870
Baten totaal taakveld 7.2	1.618.866
Dekkendheidspercentage riool	100%
* De omzetbelasting rekenen we conform artikel 229B van de Gemeentewet toe. Deze toerekening is het gevolg van de invoering van het Btw-compensatiefonds in 2003. Vanaf dat moment werd de Btw compensabel en werd tegelijkertijd het gemeentefonds hiervoor verlaagd.	

Dekkendheid afvalstoffenheffing	2024
Afval taakveld 7.3	
Lasten milieustraat	688.894
Lasten overige afvalstromen	1.634.362
Kapitaallasten	4.769
Mutatie voorziening*	-371.664
Storting voorziening compensatie Attero	0
Totaal kosten afval taakveld 7.3	1.956.361
Toerekenbare kosten vanuit andere taakvelden	
Overhead taakveld 0.4	139.794
Kwijtschelding taakveld 6.3	48.568
BTW taakveld 0.11**	418.187
Totaal toerekenbaar	606.549
Totaal lasten	2.562.910
Baten afvalstoffenheffing taakveld 7.3	2.362.782
Baten milieustraat	-12.151
Baten overige afvalstromen	212.279
Baten totaal	2.562.910
Dekkendheidpercentage afval	100%

Kostendekkendheid leges

Wanneer de gemeente een bepaalde dienst levert, kunnen daarvoor leges worden geheven. De tarieven worden jaarlijks vastgesteld in de Tarieventabel behorende bij de Legesverordening. Net als riool- en afvalstoffenheffing moeten de tarieven dusdanig worden vastgesteld dat de geraamde baten niet boven de geraamde lasten uitkomen. De verschillende leges die worden geheven, worden in principe jaarlijks verhoogd met de daarvoor geldende inflatiecorrectie. Bij de vaststelling van een aantal tarieven, zoals voor reisdocumenten, moet rekening gehouden worden met van rijkswege gestelde maximumtarieven.

Er mag geen winst gemaakt worden. Voor deze heffingen wordt gestreefd naar een 100% kostendekkend tarief.

Kostendekkendheid leges

Op grond van het besluit van 5 maart 2016 in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten gemeenten verplicht inzichtelijk maken dat de tarieven en heffingen hoogstens kostendekkend zijn. De geraamde baten mogen de geraamde lasten niet overschrijden.

Per hoofdstuk van de legesverordening 2024, is hieronder de kostendekkendheid weergegeven op basis van de gerealiseerde baten en lasten. Hoofdstukken die niet zijn opgenomen in de plaatselijke legesverordening, zijn niet opgenomen in onderstaande tabel(len). Per titel in de legesverordening wordt gestreefd naar maximale kostendekkendheid, ondanks dat jurisprudentie de legesverordening als één geheel ziet en dus de legesverordening als geheel maximaal kostendekkend moet zijn. Tussen afzonderlijke hoofdstukken binnen een titel mag kruissubsidiëring worden toegepast. Opbrengsten uit leges van een bepaald hoofdstuk, mogen kosten binnen een ander hoofdstuk compenseren.

In onderstaande overzichten zijn per hoofdstuk en per paragraaf de totale baten, de totale lasten en het kostendekkendheidspercentage weergegeven. De lasten zijn uitgesplitst in salaris, overhead en directe lasten. Hierbij is rekening gehouden met jurisprudentie over hetgeen wel en niet aan de leges mag worden toegerekend.

De salarislaster en overhead in Hoofdstuk 1 zijn toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken. Op basis van de toegerekende salarislaster is het opslagercentage voor de overhead bepaald.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Hoofdstuk 1	Algemene dienstverlening					
Paragraaf 1.1	Burgerlijke stand	-20.396	30.618	30.465	797	33%
Paragraaf 1.2	Reisdocumenten	-266.756	81.648	81.240	144.766	87%
Paragraaf 1.3	Rijbewijzen	-68.175	64.638	64.315	16.363	47%
Paragraaf 1.4	Verstrekingen uit de Basisregistratie personen	-11.914	30.618	30.465	18	19%
Paragraaf 1.5	Bestuursstukken					
Paragraaf 1.6	Vastgoedinformatie	0	6.804	6.770	5.510	0%
Paragraaf 1.7	Overige publiekszaken	-34.304	34.020	33.850	24.052	37%
Paragraaf 1.8	Gemeentearchief	0	6.804	6.770	0	0%
Paragraaf 1.9	Huisvestingswet	0	0	0	0	0%
Paragraaf 1.9	Leegstandswet	0	6.804	6.770	0	0%
Paragraaf 1.9	Kansspelen	0	10.206	10.155	0	0%
Paragraaf 1.9	Telecommunicatie, kabels en leidingen	-52.488	6.804	6.770	0	387%
Paragraaf 1.9	Verkeer en vervoer	-550	10.206	10.155	0	3%
Paragraaf 1.10	Kinderopvang	-1.797	6.804	6.770	0	13%
Paragraaf 1.10	Diversen	-3.967	20.412	20.310	300	10%
Totaal hoofdstuk 1		-460.347	316.386	314.805	191.806	56%

De salarislaster en overhead in titel 2 zijn (voornamelijk) toegerekend vanuit het taakveld 8.3 Wonen en Bouwen, waaronder de bouwvergunningen vallen. Ook hier is op basis van de toegerekende salarislaster de overhead bepaald. De baten en lasten binnen titel 2 van de legesverordening hebben voornamelijk betrekking op hoofdstuk 2 en 3, vandaar is vanwege de samenhang besloten alle lasten toe te rekenen aan hoofdstuk 3 binnen titel 2 en is dit niet verder uitgesplitst.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Hoofdstuk 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunningen					
Paragraaf 2.1	Algemene bepalingen	0	0	0	0	0%
Paragraaf 2.2	Voorfase	-42.411	0	0	147.026	29%
Paragraaf 2.3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	-	388.178	386.237	0	81%
Paragraaf 2.4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	0	0	0	0	0%
Paragraaf 2.5	Milieubelastende activiteiten	0	0	0	0	0%
Paragraaf 2.6	Lozingsactiviteiten	0	0	0	0	0%
Paragraaf 2.7	Aanlegactiviteiten	0	0	0	0	0%
Totaal hoofdstuk 2		-672.347	388.178	386.237	147.026	73%

De salarislaster en overhead in titel 3 zijn voornamelijk toegerekend vanuit het taakveld 0.2 Burgerzaken.

		Baten	Salaris	Overhead	Lasten	Percentage
Hoofdstuk 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn					
Paragraaf 3.1	Horeca	-1.700	6.804	6.770	0	13%
Paragraaf 3.2	Seksbedrijven	0	0	0	0	0%
Paragraaf 3.3	Winkeltijdenwet	0	6.804	6.770	0	0%
Paragraaf 3.4	Organiseren evenementen of markten	0	0	0	0	0%
Paragraaf 3.5	Standplaatsen	0	6.804	6.770	0	0%
Paragraaf 3.6	Huisvestingswet 2014 [en Wet goed verhuurderschap]	0			0	0%
Paragraaf 3.7	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	3.402	3.385	0	0%
Totaal hoofdstuk 3		-1.700	23.814	23.695	0	4%
Totaal hoofdstuk 1,2 en 3		1.134.395	- 728.378	724.736	338.832	63%

Marktgeden

Marktgeden worden geheven van degene die een standplaats inneemt (of van degene aan wie een standplaats is toegewezen) op de wekelijkse warenmarkt.

Marktgeden zijn afhankelijk van het aantal strekkende meters frontlengte van de standplaats. Het tarief is in 2024 verhoogd met de inflatiecorrectie.

Precariorechten

Precario is een heffing op het gebruik van gemeentegrond. Het tarief is in 2024 verhoogd met de inflatiecorrectie en is er precarioheffing toegepast.

Kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen

Als mensen de verschuldigde belasting niet kunnen betalen (of met buitengewoon bezwaar), komen zij wellicht in aanmerking voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. In het kader van de administratieve lastenverlichting voor de inwoners, toetsen we bij het inlichtingenbureau indien eerder kwijtschelding verleend is of er geen belemmering is voor het verlenen van automatische kwijtschelding. Bij geen belemmering verlenen we automatische kwijtschelding.

De kwijtscheldingsregels zijn vastgelegd in de Invorderingswet 1990 en de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De gemeente heeft, als gevolg van artikel 255 van de Gemeentewet, slechts op 2 onderdelen beleidsvrijheid:

- De raad kan bepalen dat er helemaal geen dan wel gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend;
- De raad kan regels stellen met betrekking tot de wijze waarop de kosten van bestaan in aanmerking worden genomen die er toe leiden dat in ruimere mate kwijtschelding wordt verleend.

Op grond van het laatste onderdeel heeft de gemeente gekozen voor het voor 100% meenemen van de kosten van bestaan.

Kwijtschelding kan worden aangevraagd voor de volgende heffingen:

- OZB;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing.

Overzicht tarieven

	2022	2023	2024
OZB Eigenaar Woning	0,0841%	0,0754%	0,0770%
OZB Eigenaar Niet-woning	0,1969%	0,1954%	0,1996%
OZB Gebruiker Niet-woning	0,1623%	0,1610%	0,1644%
Afvalstoffenheffing 1-persoonshh	231,60	266,64	267,00
Afvalstoffenheffing meer-pers.hh	290,28	325,80	334,68
Reinigingsrechten	339,00	345,00	363,00
Rioolheffing t/m 500m3 woningen afgekoppeld	141,96	149,76	159,84
Rioolheffing t/m 500m3 woningen niet afgekoppeld	191,96	199,76	209,84

Vergelijking buurgemeenten

In onderstaande tabel worden de eenheden gebruikt die het COELO toepast voor het bepalen van de woonlasten. Onderstaande tabel geeft inzicht in de gegevens over 2024 (afgerond op hele euro's).

	Son en Breugel	Nuenen	Eindhoven	Best	Geldrop-Mierlo
OZB eigenaar woning	0,0770%	0,1058%	0,0937%	0,0804%	0,0659%
OZB eigenaar niet-woning	0,1996%	0,2436%	0,2961%	0,2171	0,1834%
OZB gebruiker niet-woning	0,1644%	0,1955%	0,2092%	0,1718%	0,1490%
Afvalstoffenheffing (*) (meerpers.huishouden)	335	303	322	369	358
Rioolheffing	210	207	192	190	199

(*): Diftar gemeenten worden door het COELO berekend op basis van vastrecht plus een gemiddeld aantal ledigingen (18 maal een grijze container van 140 liter en 7 maal een groene container van 140 liter). De aantallen van het COELO zijn gebaseerd op een landelijk gemiddelde.

Ontwikkeling lokale lastendruk

Jaar	2022	2023	2024
WOZ-waarde	379.000	442.000	455.000
Wijziging WOZ-waarde	9,54%	16,62%	3,00%
OZB	319	333	350
Afvalstoffenheffing (meerpersoons)	290	326	335
Rioolheffing (gebruiker)	142	150	160
Rioolheffing (eigenaar)	50	50	50
Totaal	801	859	895
% wijziging lasten t.o.v. t-1	2,69%	7,24%	4,19%

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente Son en Breugel. Hiervoor beschrijven en waarderen we de risico's. Vervolgens zetten we het totaal aan risico's af tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

Voor wat betreft het beleid over weerstandsvermogen en risicobeheersing hanteren we de uitgangspunten van de 'Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen'.

Als laatste worden de financiële kengetallen gepresenteerd.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In de raadsvergadering van 21 maart 2013 heeft de raad de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' vastgesteld. In de nota wordt het beleidskader voor het weerstandsvermogen beschreven. Dit kader luidt als volgt:

- De gemeenteraad wordt via de planning- en controldocumenten geïnformeerd over de 15 belangrijkste risico's, de beschikbare weerstandscapaciteit en de ratio van het weerstandsvermogen;
- De 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' wordt als basis gehanteerd voor de opstelling van de verplicht voorgeschreven paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de meerjarenprogrammabegroting en de jaarrekening;
- Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit worden de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves buiten beschouwing gelaten;
- Uitgegaan wordt van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio > 1);
- Als de ratio weerstandsvermogen door de toename van risico's onder de 1 uitkomt, zal ofwel de beschikbare weerstandscapaciteit worden aangevuld, ofwel extra inspanningen worden gedaan om de benodigde weerstandscapaciteit terug te brengen. In deze situatie zal het college voorstellen doen aan de gemeenteraad die ervoor moeten zorgen dat het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau komt.

In de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' is uitvoerig ingegaan op het wettelijk kader, de inventarisatie van de risico's en de weerstandscapaciteit. De beleidsconclusies zijn hierboven weergegeven.

Top 10

Er is een selectie gemaakt van 10 in plaats van 15 risico's die extra aandacht verdienen. De impact van de risico's buiten de top 10 op de benodigde weerstandscapaciteit is beperkt. De risico's buiten de top 10 worden via de verzameling "Overige risico's" wel meegenomen in de berekening van de weerstandsratio.

Top 10 inventarisatie van de risico's

In veel gevallen kunnen we de exacte waarde van een risico niet bepalen. Om de risico's toch te kwantificeren werken we met klassengemiddelden. Deze klassengemiddelden leiden tot de financiële gevolgen in de onderstaande tabel. De risicowaarde bepalen we vervolgens aan de hand van de volgende berekening:

$$\text{Risicowaarde (€)} = \text{Kans (\%)} \times \text{Gevolg (€)}$$

Het totaal aan risicowaarden vormt de benodigde weerstandscapaciteit. Omdat niet alle risico's zich tegelijk manifesteren rekenen we hierbij met een zekerheidspercentage van 90%.

Hoewel zorgvuldig is geprobeerd om alle risico's in beeld te brengen, kan het voorkomen dat een risico niet is opgenomen. Zoals eerder genoemd is risicomanagement een dynamisch proces en voortschrijdend inzicht zorgt voor een steeds vollediger beeld.

Het is onmogelijk en onwenselijk om te sturen op alle geïdentificeerde risico's. Door de risico's te kwantificeren wordt de lijst geordend. Op deze manier ligt de focus op de risico's die de grootste impact op de organisatie hebben. Zowel de kans dat een risico zich manifesteert als de impact die het risico met zich meebrengt moet worden bepaald.

Er wordt een inschatting gemaakt van de waarschijnlijkheid dat het risico daadwerkelijk optreedt. Vervolgens wordt een inschatting gemaakt van het bedrag dat de gemeente kwijt is indien het risico optreedt. Het kwantificeren van risico's is een proces van taxeren en inschatten en heeft daarmee altijd in bepaalde mate een subjectief karakter.

Risico (bepaling risicowaarde)	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Jaarrekening 2023
1. Sociaal domein (90% x 500.000)	€ 450.000	€ 337.500	€ 337.500
2. Cyberrisico's (50% x 375.000)	€ 187.500	€ 187.500	€ 187.500
3. Inkoop (50% x 375.000)	€ 187.500	€ 122.500	€ 122.500
4. Algemene uitkering gemeentefonds (70% x 175.000)	€ 122.500	€ 122.500	€ 122.500
5. Continuïteit bedrijfsvoering (70% x 175.000)	€ 122.500	€ 122.500	€ 122.500
6. Exploitatie archiefruimte gemeentehuis (20%* x 500.000)	€ 100.000	€ 150.000	-
7. Verbonden partij - Dienst Dommelvallei (exact bedrag)	€ 93.060	€ 67.815	€ 67.815
8. Verbonden partij - Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (exact bedrag)	€ 57.072	€ 40.341	€ 40.341
9. Belastingaangifte (30% x 175.000)	€ 52.500	€ 52.500	€ 52.500
10. Exploitatie sporthal (30% x 175.000)	€ 52.500	€ 52.500	€ 52.500
Subtotaal top 10	€ 1.425.132		
<i>Overige risico's + risico's onvoorzien</i>	€ 470.682		
<i>Totaal</i>	€ 1.895.814		
Risico's t.b.v. zekerheidspercentage 90%	€ 1.706.233		

Twee keer per jaar worden de risico's opnieuw geïnventariseerd en berekend. Ten opzichte van de begroting 2025 is de totale risicowaarde licht toegenomen. Dit komt vooral door de toename van het risico Sociaal domein.

Top 10 risico's

1] Sociaal domein

Door incidenten (crisis, gesloten jeugdzorg, jeugdbescherming) of door instroom van cliënten met hoogcomplexiteit bestaat het risico dat er een beroep wordt gedaan op de zwaardere, duurdere en langdurige jeugdzorg. Ook kunnen we achteraf geconfronteerd worden met kosten voor zorg als gevolg van directe verwijzingen door medische verwijzers (waaronder huisartsen en jeugdartsen). Deze medische verwijzroute is wettelijk ingeregeld.

Beheersmaatregel

Het CMD zet samen met partners als huisartsen, jeugdarts en voorliggend veld in op vroegtijdige signalering van problemen. Ondersteuning wordt altijd zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig ingezet. Per 2022 geldt voor lichte, kortdurende en voor hoogcomplexiteit, langdurige hulpverleningstrajecten een verschillende financiering aan zorgaanbieders. Bij de jeugdzorg gaat het veelal om incidenten, waar slechts ten dele op gestuurd kan worden. CMD en partners proberen de vroegsignalering van casussen waar jeugdzorg nodig is te intensiveren.

2] Cyberrisico's

De informatiebeveiligingsdienst van de VNG waarschuwt dat overheden risico lopen op schade door mogelijke cyberaanvallen. Landelijk zien we een toename van meldingen van ransomware met verwoestende gevolgen en een groeiend aantal geregistreerde kwetsbaarheden in software. Dit kan leiden tot verstoring van essentiële diensten, identiteitsdiefstal, financiële fraude en verlies van vertrouwen bij inwoners. Gemeenten hebben de afgelopen jaren regelmatig te maken gehad met incidenten bij derden, waarvan de gevolgen merkbaar waren binnen hun eigen gemeente.

Voor veel kritische processen levert Dienst Dommelvallei diensten via de gemeenschappelijke regeling. Binnen deze processen loopt de gemeente het risico waardevolle informatie te verliezen of schade te lijden als informatie niet meer beschikbaar is. Cybercriminaliteit is een risico, met aanzienlijke gevolgen voor de bedrijfsvoering en inwoners. De snelle ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en de achterblijvende implementatie van informatiebeveiligings- en privacywetgeving maken dit tot een risico.

Beheersmaatregel

Om een toekomstbestendige borging van informatiebeveiliging en privacy in processen te bereiken is scherpere rollen, verantwoordelijkheden en bevoegdheden nodig. In 2025 wordt gestart met de uitvoering van het projectplan voor procesmatig werken. Dit wordt projectmatig aangepakt. Dienst Dommelvallei draagt bij aan de realisatie van de in het projectplan opgenomen acties.

3] Inkoop

1. Als gevolg van het niet juist hanteren van de aanbestedingsplicht kan een marktpartij rechtsmiddelen aanwenden tegen een gunningsbesluit. Dit leidt tot een vertraging met financiële en juridische gevolgen.
2. Contracten kunnen stilzwijgend verlengd worden tegen ongunstige voorwaarden. Of door het niet bundelen van opdrachten worden besparingsmogelijkheden niet benut.

Beheersmaatregel

Na de inwerkingtreding van de Aanbestedingswet 2012 is bij de implementatie daarvan veel voorlichting gegeven, de procedure uitvoerig beschreven en checklists opgesteld. Elke inkoop gebeurt in beginsel vanuit het principe materiedeskundige (beleidsambtenaar), inkoper (Bizob). Dit is afhankelijk van de inkoopwaarde en/of potentiële risico's die met de inkoop gepaard gaan. Vragen kunnen aan Bizob en eventueel aan de juridische adviseur gesteld worden.

Inkoop en Aanbesteding is onderdeel van de verbijzonderde interne controle. Hierbij worden zowel procesgerichte (deelwaarneming) als gegevensgerichte (inkoopanalyse) controles uitgevoerd. Fouten en/of verbetervoorstellen worden teruggekoppeld.

Als gevolg van de gewijzigde EU-richtlijnen is de Aanbestedingswet 2012 gewijzigd. Op 18 juli 2017 is het inkoopbeleid, met inbegrip van het inkoophandboek en –procedures, vastgesteld. Daarbij zijn – overeenkomstig de landelijke en regionale lijn - de drempels voor de interne procedures vereenvoudigd waardoor het risico op het niet goed volgen van intern beleid verder is verkleind.

4] Algemene uitkering gemeentefonds

Via circulaire wordt de gemeente in ieder geval 2 maal per jaar (mei en september) geconfronteerd

met aanpassingen vanuit het gemeentefonds. In het voorjaar 2024 is gesproken over een stabiele en beter beheersbare financiering van gemeenten. Er is besloten over te gaan tot het schrappen van de oploop van de opschalingskorting in combinatie met het vervroegd invoeren van de nieuwe financieringssystematiek in 2024. De nieuw gekozen vorm van indexatie levert meer stabiliteit op. De indexatie is gesplitst in een volumedeel en een prijsdeel. De volumeontwikkeling wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het gemeentefonds minder schommelt (volumedeel). De indexatie voor inflatie volgt de prijs bbp van het lopende jaar, waardoor het gemeentefonds reëel “op niveau” blijft (prijsdeel).

Hoewel de doorgevoerde wijzigingen er dus op gericht zijn om meer stabiliteit te krijgen in de grootste inkomstenbron van de gemeenten, passen we de risicowaarde op dit onderdeel vooralsnog niet aan. De schommelingen in de algemene uitkering kunnen nog steeds problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend.

Beheersmaatregel

De algemene uitkering maakt integraal onderdeel uit van de begroting. De schommelingen worden op het eerst volgende moment binnen de exploitatie verwerkt om deze sluitend te houden.

5] Continuïteit bedrijfsvoering

Er is een aantal factoren dat een risico vormt voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, zoals: moeilijk kunnen invullen van vacatures a.g.v. krapte op de arbeidsmarkt, werkdruk, personele wisselingen, ziekteverzuim, inzet van externen. Deze risico's kunnen leiden tot vertraging in de bedrijfsvoering. Daarnaast kan het leiden tot hogere kosten door externe inhuur.

Beheersmaatregel

Ziekteverzuim is opgenomen in het percentage productieve uren per medewerker. Externe inhuur gaat ten laste van de vacatureruimte of knelpuntenpot personeelskosten. Ziekteverzuim en inhuur derden wordt maandelijks in kaart gebracht.

6] Exploitatie archiefruimte gemeentehuis

Er spelen risico's voor de exploitatie van onze archiefruimte, welke geheel ondergrond is aangelegd in de kelder van ons gemeentehuis, door klimaatveranderingen. Deze risico's spitsen zich toe op de waterdichtheid van het bordes, de bloembak gelegen naast het bordes en kelderwanden & -vloeren.

Eind 2023 werden we geconfronteerd met wateroverlast door een stijging van en aanhoudende hoge grondwaterstanden, in combinatie met extreme neerslag, waardoor grondwater en regenwater, tot de keldervloer door wist te dringen. Hierdoor ontstaan er risico's van aantasting van archiefstukken, mede door een te hoge luchtvochtigheid en plassen die ontstaan op de keldervloer in het archief en ruimtes waar waardevolle kunstwerken worden opgeslagen.

Inden de exploitaties van onze kelder en het archief niet naar verwachting verloopt, kan de gemeente verantwoordelijk worden gesteld om verloren en of aangetaste archiefstukken e/o kunstwerken te gaan vergoeden. Met daarnaast het risico om vanuit archiefbeheer (Dienst Dommelvallei) per ommegaand gesommeerd te worden om kosten te gaan maken om het archiefbeheer op het minimaal "wettelijke niveau" te krijgen.

Beheersmaatregel

Er zijn korte lijnen met archiefbeheer (Dienst Dommelvallei) en er vindt periodiek overleg plaats m.b.t. de exploitatie van de archiefruimte. Er zijn in 2024 maatregelen genomen en in 2025 wordt er nog een maatregel genomen.

*In verband met de genomen maatregelen is er gekozen voor een afwijkend kanspercentage.

7] Verbonden partij - Dienst Dommelvallei

De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering en dienstverlening verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei. Omdat Dienst Dommelvallei geen eigen reserves heeft, wordt het totaal van de risico's van de dienst via de verdeelsleutel belegd bij de drie deelnemende gemeenten.

Beheersmaatregel

Via een begroting, jaarrekening en rapportages (Dommelvallei) worden de ontwikkelingen periodiek en intensief gevolgd. Eventuele effecten kunnen rechtstreeks verwerkt worden in de eigen begroting. Daarnaast is sprake van deelname in het bestuur van Dienst Dommelvallei. De risico's van Dienst Dommelvallei zijn, voor zover mogelijk, inzichtelijk gemaakt en beheersmaatregelen zijn geformuleerd.

8] Verbonden partij - Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

Op basis van de gekwantificeerde actuele risico's is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald op € 5.385.000. De benodigde weerstandscapaciteit ligt boven het weerstandsvermogen van € 2.300.000.

In het uiterste geval, indien risico's zich daadwerkelijk voordoen en het beschikbare vermogen overschrijden, zal VRBZO terugvallen op de gemeenten in de gemeenschappelijke regeling om de kosten te dekken.

Beheersmaatregel

Via de begroting, jaarrekening en rapportages worden de ontwikkelingen periodiek en intensief gevolgd. Eventuele effecten kunnen rechtstreeks verwerkt worden in de eigen begroting. Daarnaast is sprake van deelname in het bestuur.

9] Belastingaangifte

De gemeente is aansprakelijk voor fouten in loonbelastingopgaves, Btw-aangiften, opgave Btw compensatiefonds en de WKR. Bovendien kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor belastingenschulden van andere bedrijven op basis van inleners of ketenaansprakelijkheid.

Beheersmaatregel

Om de fiscale zaken te borgen is een Tax Control Frame noodzakelijk, dit proces is nu onderhanden. Voor de toekomst is dit een ingang om tot "Horizontaal Toezicht" te komen met de Belastingdienst. Dit betekent niet dat het risico komt te vervallen.

10] Exploitatie sporthal de Landing en MFA de Bongerd

Indien de exploitaties van sporthal de Landing en de nieuwe MFA de Bongerd (inclusief sporthal) niet volgens verwachting verlopen, loopt de gemeente risico's bij het wegvallen van de exploitant/ondernemer. De gemeente kan verantwoordelijk worden gesteld om de meerkosten (zoals energie) mee te financieren.

Beheersmaatregel

Er vindt periodiek overleg met de exploitant/ondernemer plaats, zodat de lijnen kort en de risico's beheersbaar blijven. Om voor MFA de Bongerd en sporthal de Landing tot nieuwe exploitatie- en beheerafspraken en een adequaat beheermodel te komen, wordt de exploitant/ondernemer onder andere professioneel bijgestaan op kosten van gemeenten. Het streven is met de exploitant/ondernemer nieuwe exploitatie- en beheerafspraken overeen te komen.

Weerstandscapaciteit in cijfers

De beschikbare weerstandscapaciteit is de verzamelterm van al die bronnen waaruit niet voorziene financiële tegenvallers bekostigd kunnen worden.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit	Peildatum 31-12-2024
Algemene reserve	3.000.000
Reserve vrije bestedingsruimte	6.749.115
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	9.749.115
Structurele weerstandscapaciteit	
Post onvoorzien	80.000
Totaal structurele weerstandscapaciteit	80.000
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	9.829.115

Er is veel meer incidentele capaciteit beschikbaar dan structurele capaciteit. De structurele capaciteit kan in principe jaarlijks worden vrijgemaakt voor financiële tegenvallers. De incidentele capaciteit kan slechts eenmaal worden aangesproken en kan pas na aanvulling weer worden gebruikt om volgende tegenvallers op te vangen.

Weerstandsvermogen

Er wordt uitgegaan van een gewenste minimale score voor de ratio weerstandsvermogen van 'voldoende' (ratio ≥ 1). Deze verhouding wordt als volgt bepaald:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / Benodigde weerstandscapaciteit

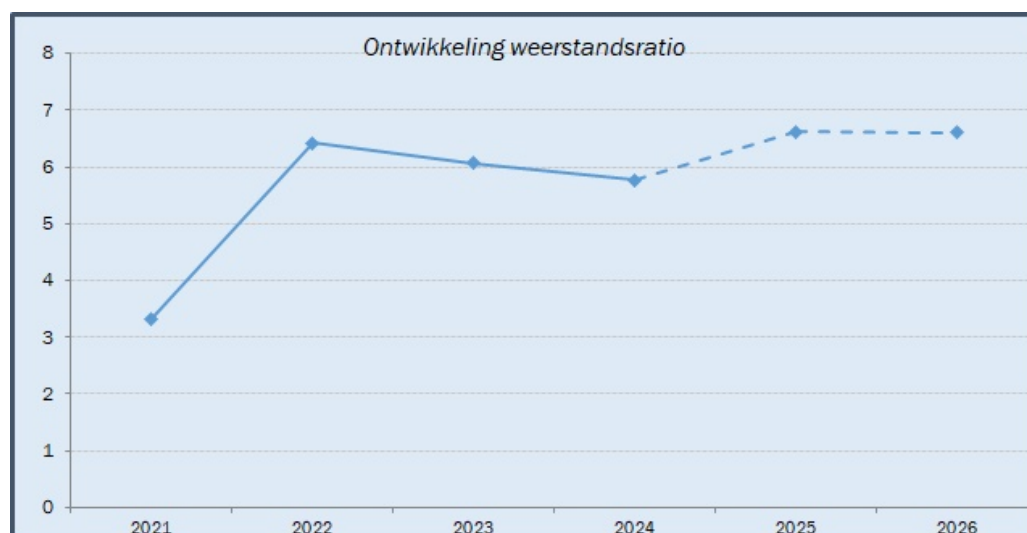
€ 9.829.115 / € 1.706.233 = 5,76

Wij concluderen dat het weerstandsvermogen van de gemeente met een weerstandsratio van 5,76 goed is.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

De onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de weerstandsratio zien, inclusief de prognose voor de komende jaren. Voor de prognose gaan we uit van gelijk blijvende benodigde weerstandscapaciteit. Voor de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de meerjarenramingen.

Met een weerstandsratio van 5,76 is het weerstandsvermogen van Son en Breugel goed. Ook voor de komende jaren blijft de ratio op een goed niveau gehandhaafd.

Financiële kengetallen

Kengetallen geven inzicht in bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen bijdragen aan het beoordelen van de financiële positie van de gemeente. De combinatie van de kengetallen geven een indicatie over de financiële positie van de gemeente. Daarnaast bieden kengetallen de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken.

Een individueel kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van de gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen moeten in samenhang bekeken worden, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van de gemeente.

Een kengetal, of de ontwikkeling van een kengetal, is een weerspiegeling van het gevoerde beleid. Voor de provincie als toezichthouder hebben de kengetallen een signaleringswaarde. Ze kunnen worden betrokken bij het krijgen van een completer inzicht in de financiële situatie en risicopositie van een gemeente.

De volgende financiële kengetallen moeten in de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen worden:

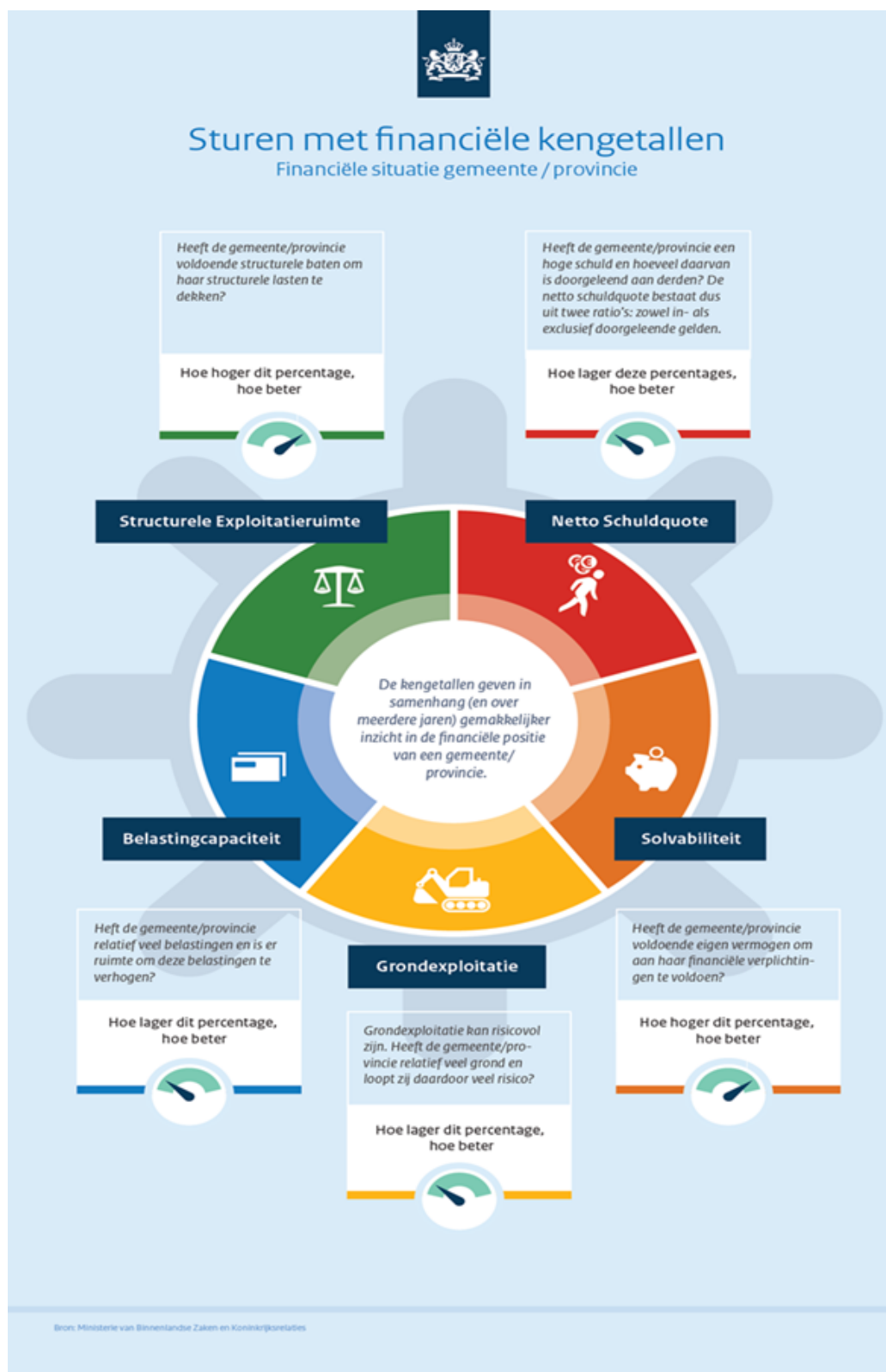
- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;

- grondexploitatie;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit.

De toezichthouder hanteert geen normering, maar maakt gebruik van onderstaande signaleringswaarden.

Waarderingscijfer	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90-130	>130
Solvabiliteitsratio	>50	20-50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Belastingcapaciteit	<95	95-105	>105

Zie voor de onderlinge verhouding van de kengetallen bij conclusie.

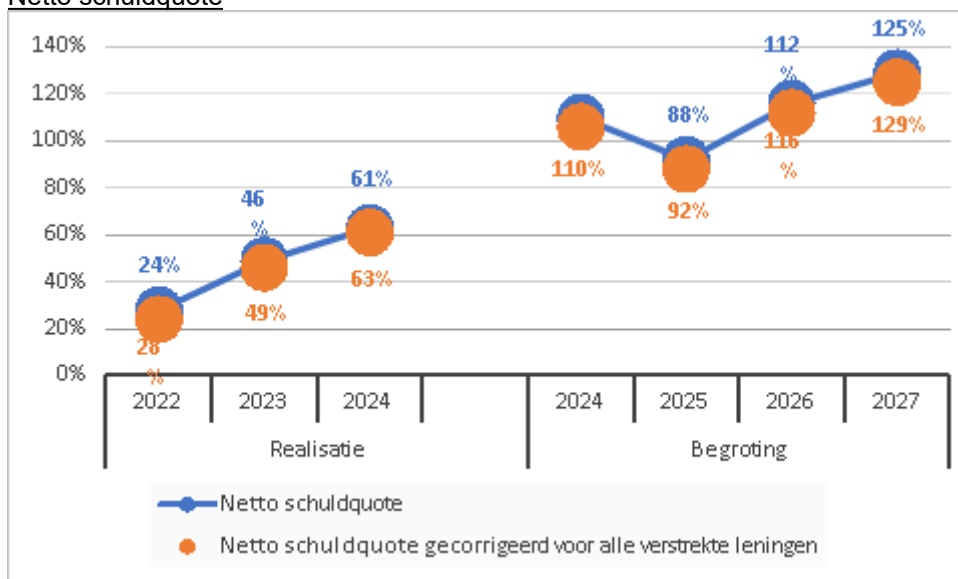
Uitgangspunten

Voor de kolommen realisatie is uitgegaan van de balans zoals opgenomen in de betreffende jaarrekening. De kengetallen voor de begroting 2024 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2024-2027. De kengetallen voor 2025 tot en met 2027 zijn afkomstig uit de meerjarenbegroting 2025-2028.

Omschrijving	Realisatie			Begroting			
	2022	2023	2024	2024	2025	2026	2027
Netto schuldquote	28%	49%	63%	110%	92%	116%	129%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	24%	46%	61%	106%	88%	112%	125%
Solvabiliteitsratio	57%	49%	39%	32%	29%	27%	25%
Grondexploitatie	-18%	-13%	-9%	0%	-7%	-3%	-2%
Structurele exploitatieruimte	1%	-5%	-2%	1%	2%	1%	2%
Belastingcapaciteit	105%	95%	85%	93%	91%	91%	91%

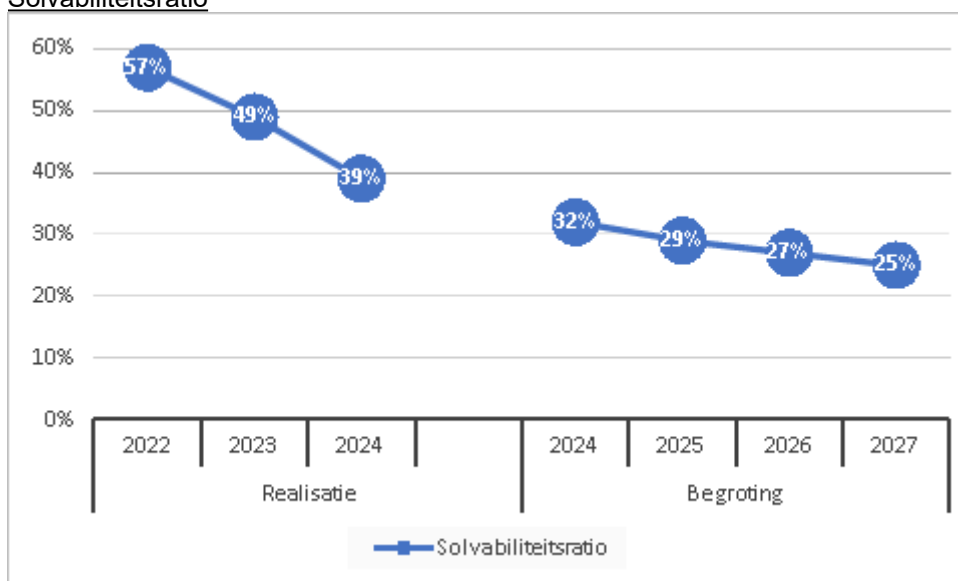
Hieronder volgt per kengetal een korte toelichting.

Netto schuldquote

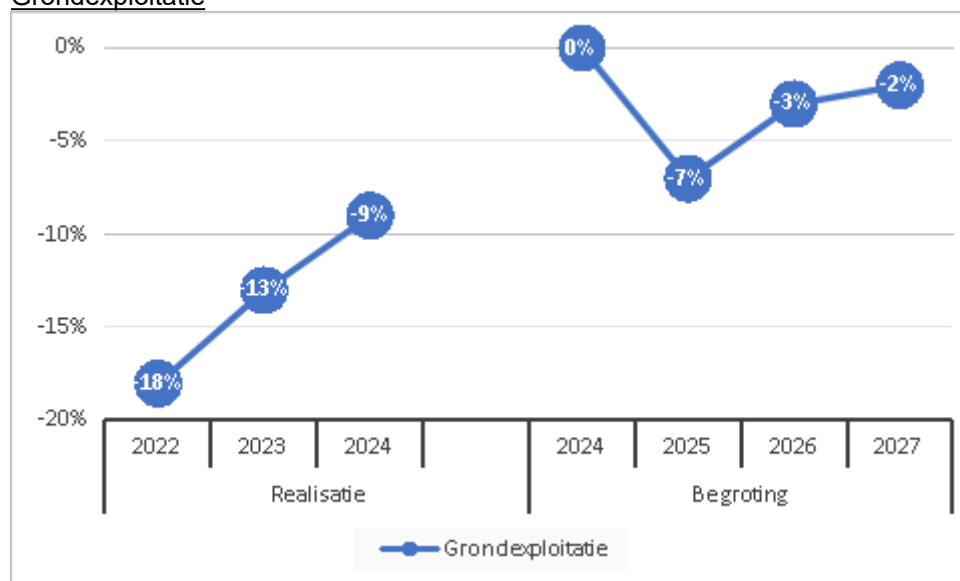
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

Solvabiliteitsratio

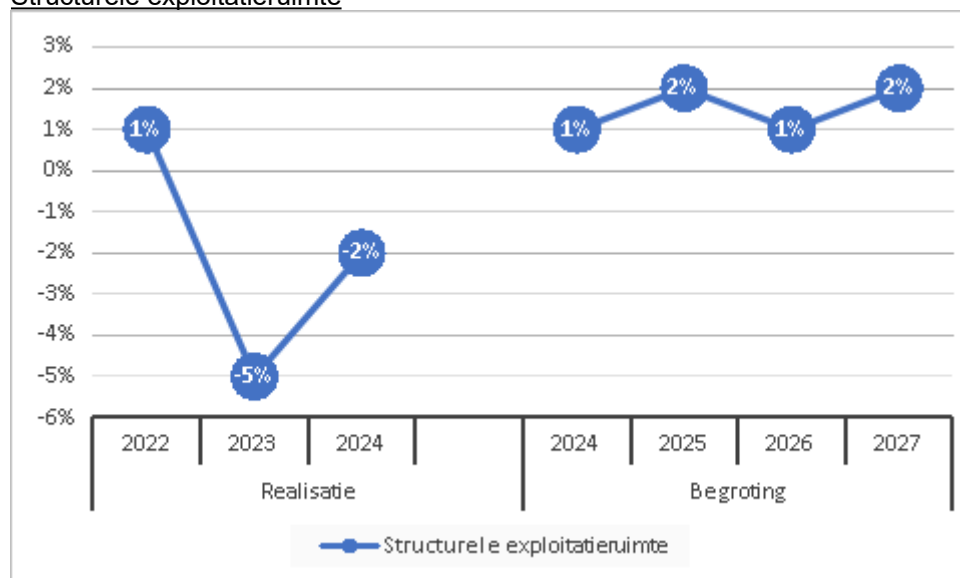
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Grondexploitatie

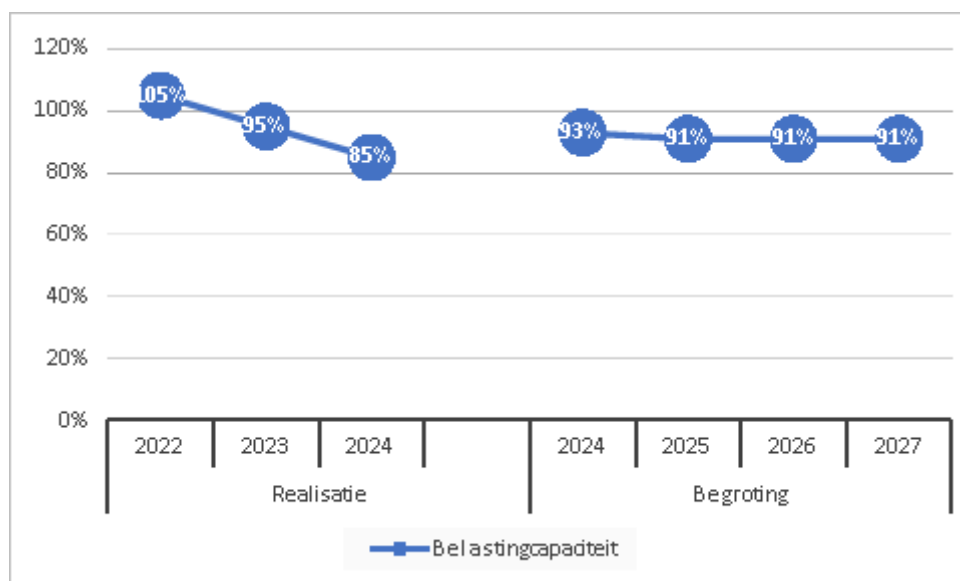
De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige) woningbouwproject, hebben zij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar deze kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven is een ijkpunt nodig. In dit geval landelijk gemiddelde tarieven. Voor de gemeenten wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing, omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld.

Conclusie

Netto schuldquote (zowel gecorrigeerd als niet gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De hoogte van dit kengetal wordt voor de gemeente Son en Breugel beïnvloed door een aantal oorzaken:

- De boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie zijn de afgelopen jaren gedaald. In 2024 ten opzichte van 2023 is de boekwaarde gedaald.
- Investerings voor:
 - Diverse strategische grondaankopen
 - Van den Elsenstraat
 - Vervangen 3 bedrijfsauto's
 - Brandweerkazerne
 - Vervangen brug Dommelpas
 - Doorstromingsmaatregelen Gentiaan Bestseweg VRI
 - Basisschool De Bloktempel
 - BuitensteBinnen
 - Basisschool De Ruimte
 - Bouwkosten Bongerd
 - Groenbeleid
 - Rioolvervangingen
 - Vervanging electromechanische gemalen
 - Vervangen KCA unit Milieustraat
 - Verzamelplaats 't Harde Ven
 - Milieustraat
 - Deelneming Crematorium Wolfswinkel
- Eind 2024 loopt er in tegenstelling tot eind vorig jaar nog een kasgeldlening van € 8.000.000,-

Solvabiliteitsratio

In 2024 is de boekwaarde van de activa gestegen als gevolg van met name bovenstaande investeringen en is het eigen vermogen licht gedaald. Het kengetal is hierdoor gedaald.

Grondexploitatie

Dit kengetal is in 2024 minder negatief geworden omdat er onder andere kosten voor het woonrijp maken Sonniuspark zijn gemaakt. Daarnaast is de verwachting dat de grondexploitaties herontwikkeling centrum Breugel en centrum Son meer verlieslatend zijn waardoor dit een negatieve invloed heeft op dit kengetal.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal is negatief. Dit betekent dat alle structurele lasten, inclusief de kapitaallasten van de geraamde investeringen, niet opgevangen worden binnen een structureel sluitende jaarrekening.

Belastingcapaciteit

Het landelijk gemiddelde van het kengetal voor de belastingcapaciteit wordt jaarlijks op 100% gesteld. De lasten voor OZB, de afvalstoffen- en rioolheffing zijn in 2024 lager dan het landelijke gemiddelde.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op het beheer en onderhoud van het groen (openbaar groen), grijs (wegen en openbare verlichting) en blauw (riolering; gemalen en grondwater). Een rationeel beheer en onderhoud van dergelijke kapitaalgoederen is gebaat bij geautomatiseerde beheersystemen die tijdig de gewenste informatie verschaffen in het noodzakelijke onderhoud en de daarmee samenhangende kosten. Vandaar dat we in deze paragraaf ingaan op de huidige stand van zaken van deze systemen.

Wegen en weginspectie

Beleid

Son en Breugel werkt met een wegenbeheersysteem. Op basis van tweejaarlijkse inspecties actualiseren we de basisgegevens binnen dit systeem. Het huidig areaal aan verhardingen is te verdelen in:

- Elementenverhardingen: ca. 670.000 m²
- Asfaltverhardingen: ca. 470.000 m²

Uitgangspunt van het onderhoud aan de gemeentewegen is dat die voldoet aan de kwaliteitsnormen van het CROW (Centrum voor onderzoek en regelgeving in de grond-, weg- en waterbouw en verkeerstechniek).

Het onderhoudsniveau van wegen is kwaliteitsniveau C. In de CROW-kwaliteitscatalogus wordt dit omschreven als matig. Het onderhoudsniveau van trottoirs is B (kwaliteit: voldoende).

Algemeen

Jaarlijks heeft circa 10 % van de wegen/verharding een vorm van onderhoud nodig om te kunnen voldoen aan het beeldkwaliteitsniveau. Aan de hand van inspecties wordt jaarlijks een onderhoudsplan opgesteld. In de eerste helft van 2022 is de aanbesteding doorlopen om tot een beheerplan groen en grijs te komen. Het bureau met de uiteindelijke beste prijskwaliteitverhouding had tijdens de aanbesteding al aangegeven dat het bij eventuele gunning de werkzaamheden pas later in 2022 op kon starten. Gezien het feit dat dit bureau als beste is beoordeeld en we de kwaliteit van de beheerplannen belangrijker vinden dan de opleverdatum, hebben we geaccepteerd dat de plannen pas in het eerste kwartaal van 2025 vastgesteld kunnen worden.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beheerplan wegen	2016-2020	Commissie GZ: 6 januari 2016	2025

Uitgangspunten

De kosten voor noodzakelijke reconstructies c.q. vervangingen van wegverhardingen worden niet in de reguliere onderhoudsbegroting meegenomen. Aan de hand van de weginspecties wordt hiervoor zo nodig een afzonderlijk voorstel aan het college en de gemeenteraad voorgelegd.

Jaarlijks onderhoudsbudget

In onderstaande tabel staan de beschikbare budgetten voor het groot onderhoud exclusief de eigen uren.

Financieel	2024
Raming groot onderhoud asfaltverhardingen en klinkerwegen	380.725
Realisatie groot onderhoud asfaltverhardingen en klinkerwegen	1.165.390
Verschil	-746.340

Naast bovenvermelde bedragen voor het groot onderhoud is € 155.456,- besteed aan klein onderhoud.

Onderhoudsbehoefte

Op basis van de globale visuele inspectie en een maatregelentoets wordt jaarlijks de onderhoudsbehoefte bepaald. De inspectieresultaten geven aan waar onderhoud noodzakelijk is en met een maatregelentoets bepalen we wat er exact moet gebeuren om het areaal op niveau te houden.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Openbare verlichting

Beleid

Aan de hand van het beheersysteem worden jaarlijks de onderhoud- en vervangingsinvesteringen inzichtelijk gemaakt en opgenomen in de begroting. Uitgangspunt is dat de installatie voldoet aan de landelijke richtlijnen (NPR 13201-1).

Duurzame openbare verlichtingsinstallatie

De openbare verlichting in Son en Breugel is zijn geheel voorzien van energiezuinige led-armaturen. Dit geldt inmiddels ook voor aanstralers van het oude raadhuisje en de kerktoren in Son. Het onderhoudscontract is in 2022 aanbesteed en meerjarig gegund.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Beleidsnota openbare verlichting	N.v.t.	6-okt-16	N.v.t.

Uitgangspunten

Kwalitatief goede openbare verlichting waarbij de verkeersveiligheid, sociale veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid als speerpunten gelden. Voldoen aan de landelijke richtlijnen.

Jaarlijks groot onderhoudsbudget

In onderstaande tabel zijn de bedragen voor het onderhoud van de verlichting weergegeven, exclusief kleine reparaties en eigen uren.

Financieel	2024
Raming onderhoud openbare verlichting	72.611
Realisatie onderhoud verlichting	66.456
Verschil	6.155

Achterstallig onderhoud

Er is geen achterstallig onderhoud.

Civieltechnische kunstwerken

Beleid

De brug Dommelpas is dermate versleten dat groot onderhoud niet meer mogelijk is. Op basis van het definitieve ontwerp dat in 2021 is opgesteld is een quick-scan flora en fauna uitgevoerd, waaruit bleek dat aanvullend onderzoek noodzakelijk was voor vleermuizen en de gele kwikstaart. Dit onderzoek is afgerond en de brug en het gebied eromheen is geen verblijfplaats aangetroffen van vleermuizen en gele kwikstaart. De nieuwe brug wordt in 2025 aangelegd. De huidige brug wordt periodiek gecontroleerd op veiligheidsaspecten zodat voetgangers en fietsers deze veilig kunnen gebruiken.

In 2025 stellen we een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) en beleidskaders op voor de civiele kunstwerken. Die worden verwerkt in de begroting.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
MJOP civieltechnische kunstwerken	n.v.t.	n.v.t.	2025

Uitgangspunten

De MJOP's worden opgesteld om de civiele kunstwerken op een efficiënte en effectieve wijze in stand en veilig te houden. De wijze waarop wordt in beleidskaders vastgesteld en in de MJOP opgenomen.

Jaarlijks onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel zijn de bedragen voor het onderhoud van de civiele kunstwerken weergegeven, exclusief kleine reparaties.

Financieel	2024
Raming onderhoud civiele kunstwerken	30.917
Realisatie onderhoud civiele kunstwerken	780
Verschil	30.137

In de raming van 2024 is een bedrag opgenomen voor het opstellen van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) civiele kunstwerken. Dit bedrag van € 15.000,- is niet volledig besteed in 2024 vanwege ondercapaciteit voor begeleiding van dit plan. Het opstellen en uitvoering geven aan dat deze MJOP in 2025 wordt opgepakt na realisatie vervanging Brug Dommelpas.

Achterstallig onderhoud

Er is sprake van achterstallig onderhoud aan de brug Dommelpas. Deze brug wordt zo spoedig mogelijk vervangen. Volgens de huidige planning in 2025.

Groenvoorzieningen

Beleid

In 2021 is het Groenbeleidsplan vastgesteld. Dit plan is in 2023 vertaald naar een concept integraal Groen-grijsbeheerplan. Dit traject is in de conceptfase en ronden we in 2025 af.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Groenbeleidsplan 2013	2013-2023	6-feb-14	2025

Uitgangspunten

Het hoofddoel van het groenbeleidsplan is om een samenhangend beleid en beheer van het openbaar groen voor de gemeente te realiseren. Dit naar tevredenheid van bewoners en bedrijven, maar met een verschuiving van cultureel groen naar natuurlijk groen.

Jaarlijks onderhoudsbudget

We onderhouden de volgende arealen:

- gazons/gras: 391.000 m2
- bermen: 523.000 m2
- hagen: 27.000 m2
- bosplantsoen: 359.000 m2
- wijkbossen: 426.000 m2
- bomen: 19.000 stuks.

In onderstaande tabel wordt het meerjarenbudget voor het onderhoud aan het openbaar groen weergegeven. Het gaat om de bestekken voor de verschillende arealen.

Financieel	2024
Raming exploitatie openbaar groen	552.197
Realisatie exploitatie openbaar groen	751.711
Verschil	-199.514

Naast de reguliere onderhoudsbudgetten is voor de uitvoering van het groenbeleidsplan € 132.162 ,- gereserveerd. Eind 2024 is nog € 42.615 ,- beschikbaar. Deze middelen zetten we de komende jaren in voor de uitvoering van het groenbeleid.

Financieel	2024
Raming besteding uit reserve	57.719
Besteding uit reserve	15.104
Verschil	42.615

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Beleid

Het gemeentelijk beleid is vastgelegd in het Programma Water en Riolering 2023-2027 (PWR). Er zijn vier gemeentelijke zorgplichten: zorgplicht voor stedelijk afvalwater, zorgplicht voor hemelwater, zorgplicht voor grondwater en de zorgplicht voor beheer en onderhoud van de riolering. Daarnaast hebben we in het PWR maatregelen opgenomen die voortvloeien uit de Kader Richtlijn Water (KRW). Het 'rioleringsplan' geeft inzicht in de bestaande infrastructuur en benodigde reconstructies en vervangingen binnen het stelsel. Het is tot stand gekomen op basis van een theoretische/strategische benadering ofwel de economische levensduur van de riolering binnen het databestand.

Programma Water en riolering 2023-2027

Op 22 juni 2023 is het PWR 2023-2027 vastgesteld door de gemeenteraad. In dit programma is een overzicht opgenomen van de te nemen verbetering- en vervangingsmaatregelen. Hieraan zijn tevens de financiële consequenties gekoppeld.

We hebben aandacht geschonken aan acties die ondernomen moeten worden in het kader van klimaatverandering waarbij grote droge periodes worden afgewisseld met forse natte periodes.

Aandacht voor hittestress en wateroverlast zijn dan ook belangrijke aandachtspunten.

De financiële gevolgen vormen de basis voor het vaststellen van een kostendekkende rioolheffing.

Samenwerking binnen de afvalwaterketensystemen (OAS) cluster Eindhoven

Binnen het samenwerkingsverband worden maatregelen genomen om de waterkwaliteit van de Dommel en de zij-beken te laten voldoen aan de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). De KRW-richtlijn is opgesteld om te zorgen dat de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater in Europa uiterlijk 2027 op een goed niveau is en blijft. Voor het stroomgebied van de Boven-Dommel en de zij-beken werken de betrokken partijen (gemeenten, waterschap De Dommel, Provincie en Brabant Water) samen in het Klimaatportaal Zuidoost Brabant.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
Programma Water en Riolering 2023 - 2027	2023-2027	22-06-2023	2027

Jaarlijks groot onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel staan de kosten voor het onderhoud aan het rioolstelsel. Daarnaast zijn er kosten voor onder andere planvorming, kapitaallasten en interne uren.

De vervangingsinvesteringen zijn gebaseerd op het gemeentelijk rioleringsplan en zijn opgenomen op het activiteitenplan.

Financieel	2024
Raming onderhoudskosten riolering	508.500
Realisatie onderhoudskosten riolering	525.073
Verschil	-16.573

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Gebouwen

Beleid

Op dit moment hebben we geen Accommodatie Plannen (AP) en vastgoedbeleid voor het gemeentelijk vastgoed en/of accommodaties. In 2022 is gestart met een onderzoek voor de inrichting van de AP en het vastgoedbeleid, en hoe deze te gaan borgen en verankeren binnen de organisatie. In 2023 is een start gemaakt voor het opstellen hiervan.

In 2024 zijn de nog ontbreken gegevens en de data vergaard, welke benodigd waren om de beleidsstukken compleet te maken. Daarbij zijn tevens nieuwe inzichten en/of ontwikkelingen geborgd, en zaken waarvoor bijstellingen en herijking van reeds ingenomen standpunten noodzakelijk bleek. De onderhoudscondities waarin accommodaties verkeren zijn in kaart gebracht, het beheerplan gemeentelijke gebouwen is opgesteld, inclusief de daarbij behorende financiële doorberekening welke geborgd is de MeerJaren Onderhoudsbegroting (MJOB) gemeentelijke gebouwen. Dit alles is vertaald naar beleid en beheerplannen voor een termijn van 4 jaar (2025-2028), met een doorkijk (programmering) van 20 jaar.

De AP en het vastgoedbeleid worden in 2025 vastgesteld.

Gemeentelijke gebouwen algemeen

Er is in 2024 planmatige onderhoud (vervangen installaties), reparatie- en klachtenonderhoud uitgevoerd aan diverse gemeentelijke gebouwen.

Brandweerkazerne (combigebouw)

De brandweerkazerne gelegen aan de Rooijseweg 1 in Son is per 21 augustus 2024 in eigendom gekomen van de gemeente Son en Breugel. De huurovereenkomst is met terugwerkende kracht met als ingangsdatum op 1 februari 2023 geactiveerd. Het aankoopbedrag van € 939.014,- is overgemaakt aan de VRBZO, de huurprijs van € 66.917,- per jaar is geactiveerd.

Gemeentehuis (bloembak)

De bloembak (met monumentale status) is gerenoveerd, waarbij een eerste stap is gezet om de kelder onder het gemeentehuis, waarin het archief en kunstobjecten zijn opgeslagen, lekkage vrij en toekomstbestendig te maken voor archiefbeheer.

Dommelhuis

In het Dommelhuis zijn een diverse maatregelen- en restpunten uitgevoerd, waaronder openstaande acties om de toegankelijkheid voor het Dommelhuis te bevorderen. Niet alle maatregelen zijn in 2024 uitgevoerd, de nog openstaande maatregelen worden in 2025 verder opgepakt en afgerond.

De door gemeente voorgefinancierde energiekosten van het Dommelhuis, vanaf ingebruikname op 1 juli 2022 tot en met 30 april 2024, zijn met Stichting Dommelhuis vereffend. Daarnaast zijn energie kwartaalvoorschotten berekend en vastgesteld, de inning van de voorschotten zijn vanaf 1 oktober 2024 geactiveerd.

Voormalige Vestzaktheater

In Vestzaktheater worden tijdelijk gebruikers van sporthal de Bongerd opgevangen. Daarnaast is er een tijdelijke kringloopwinkel gehuisvest, Voor deze huisvesting ontvingen we in 2024 geen huurinkomsten, hierover worden na de verhuizing van de tijdelijke gebruikers van de Bongerd, in 2025 nieuwe beheer en huurafspraken gemaakt.

Heistraat 6 (huisvesting CMD)

Voor de huur van Heistraat 6 5691 CA te Son en Breugel is op 29 augustus 2024 de huurovereenkomst ondertekend, met een overeengekomen huursom van € 66.550,00 per jaar. De overeengekomen huurperiode betreft 10 jaar. Op deze locatie wordt vanaf medio augustus 2025 het CMD gehuisvest, welke op dit moment in het Dommelhuis gehuisvest is. Voor de transformatie van deze casco ruimte is een kredietaanvraag opgesteld, voor het verkrijgen van het benodigde budget voor de realisatie.

Sporthal de Landing

Voor de renovatie en verduurzaming is naast de ontvangen DUMAVA-subsidie van € 678.811,-- ook een kredietaanvraag van € 2.147.000 voorgelegd aan de raad welke beschikbaar is gesteld. Hierdoor kan in 2025 aangevangen worden met de uitvoering van de geplande maatregelen.

Beleidsplan

Naam	Periode	Vastgesteld in de raad	Planning vaststelling nieuw beleidsplan
MJOP gebouwen	N.v.t.	7-nov-2024	2025

Uitgangspunten

Elk half jaar wordt de MeerJaren Onderhoudsbegroting (MJOB) gemeentelijke gebouwen geactualiseerd, met de Accommodatie Plannen (AP) en het vastgoedbeleid als uitgangspunt, zodat planning en uitvoering in een lijn blijven en de kosten/budgetten actueel. Noodzakelijke wijzigingen zoals extra toevoeging aan het vastgoed door verduurzaming, of uitvoering van verbouwingen en/of renovaties, worden opgenomen en hierin verwerkt.

In 2024 is het beheerplan gemeentelijke gebouwen opgesteld, in Q1 2025 wordt dit beheerplan formeel vastgesteld. De structurele verhoging van de jaarlijkse dotering aan de voorzieningen en het ophogen van het budget dagelijks onderhoud zijn reeds verwerkt en opgenomen in meerjarenbegroting 2025-2028, welke op 7 november 2024 door de raad is vastgesteld. Het nieuwe MJOB inclusief de geactualiseerde budgetten, zijn daardoor vanaf 1 januari 2025 reeds beschikbaar.

Jaarlijks onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

Financieel	2024
Dotatie voorziening	90.875
Besteding uit voorziening	128.875
Saldo voorziening per 31-12	909.197

In 2023 hebben we achterstanden opgelopen. Daarbij hadden we een overvol uitvoeringsprogramma in 2024. Hierdoor heeft de uitvoering van diverse maatregelen uit 2024 vertraging opgelopen. Deze opgelopen achterstanden betreffen met name “planmatige” activiteiten, die vervolg en afronding gaan krijgen in 2025.

Onderhoudsbehoefte

Op basis van de in 2024 uitgevoerde visuele conditiemetingen volgens de NEN 2767 methodiek, is de jaarlijks onderhoudsbehoefte bepaald. Deze resultaten geven aan waar onderhoud noodzakelijk is en is tevens bepaald wat er exact moet gebeuren om het gemeentelijk vastgoed op het wenselijke conditieniveau te houden.

Achterstallig onderhoud

Momenteel is sprake van verantwoord uitgesteld onderhoud, onder andere doordat geplande renovaties uitgesteld zijn vanwege herontwikkelingen en/of nieuwbouw.

Speeltoestellen

Uitgangspunten

Uitgangspunt is dat de speeltuinen voldoen aan de veiligheidseisen van het attractie- en speeltuinenbesluit. Elk jaar worden de speeltoestellen gecontroleerd door een externe partij en eventuele tekortkomingen worden hersteld.

Jaarlijks onderhoudsbudget c.q. investeringsmiddelen

In onderstaande tabel wordt het meerjarenbudget voor het onderhoud aan de speelvoorzieningen. Dit budget omvat onder andere onderhoud, inspectie kleine vervangen en schoonmaak van de speelvoorzieningen.

Financieel	2024
Raming onderhoud speeltoestellen	47.044
Realisatie onderhoud speeltoestellen	28.963
Verschil	18.081

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering in de begroting en de jaarstukken is in het BBV en in de wet Fido verplicht gesteld. Financiering is de manier waarop wij de benodigde geldmiddelen aantrekken en (tijdelijke) overtollige geldmiddelen beleggen. Dit gebeurt binnen de wettelijke kaders van het BBV en de wet Fido. Naast deze wetgeving geldt voor de gemeente een Treasurystatuut. Dit statuut bevat regels om de financieringsfunctie te sturen, beheersen en controleren. De bedragen in onderstaande tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,-. Door de afronding op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Conform het nieuwe BBV moet deze paragraaf inzicht geven in de rentelasten en -baten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. Toerekening aan de taakvelden is gedaan met de rentepercentages die hieronder zijn genoemd.

Interne- en externe ontwikkelingen

De ECB heeft in 2024 in totaal vier verlagingen van de rente doorgevoerd nadat de inflatie in de gehele EU flink was afgezwakt.

De EMU-tekortruimte voor gemeenten in 2024 is vastgesteld op $-/-0,34\%$ BBP.

De individuele EMU-referentiewaarde voor Son en Breugel is voor 2024 vastgesteld € 2.390.000. Dit betreft geen norm, maar een indicatie van het aandeel dat de gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

Omschrijving	2024
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-809
2 Mutatie (im)materiële vaste activa	-9.104
3 Mutatie voorzieningen	149
4 Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-1.693
5 Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0
EMU-saldo	-11.457

De renteberekening voor activa mag conform BBV 25% afwijken op basis van begroting en werkelijkheid. De bouwgrondexploitaties wordt bij de jaarrekening op werkelijke basis toegerekend.

Renteschema	Begroting	Realisatie
Bespaarde rente over voorziening verliesgevende complexen bouwgrond	2,00%	2,00%
Rente grondexploitatie	1,59%	1,95%
Rente activa	1,80%	1,30%

In onderstaand schema is het renteresultaat berekend volgens BBV:

Renteschema	2024
De externe rentelasten over de lange financiering	599
De externe rentelasten over de korte financiering	289
De externe rentebaten	-32
Saldo rentelasten en rentebaten	856
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-16
De rentebaten van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-17
De rentelasten van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	11
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	-21
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	151
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente 1+2+3)	987
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-932
Renteresultaat op het taakveld treasury (4+5)	54

Het genoemde renteresultaat komt terug op het taakveld treasury, maar is niet het enige resultaat op dat taakveld. Ook bijvoorbeeld ontvangen dividend wordt geraamd op het taakveld, maar maakt geen onderdeel uit van het renteschema.

Financieringsbehoefte

Beleidsvoornemen financiering.

Het beleid van 2024 is erop gericht om de financieringsbehoefte af te dekken met kortlopende financiering om flexibel te blijven in de ontwikkelingen van de financieringsbehoefte. We houden daarbij rekening met de kasgeldlimiet, die bepaalt dat de gemiddelde vlottende schuld over 3 maanden gezien, in beginsel niet boven de 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen.

Het renterisico wordt gereduceerd door op verschillende momenten leningen af te sluiten zodat sprake is van een 'gemiddelde' rente.

Liquiditeit

In 2024 zijn de liquiditeitstekorten gefinancierd met kasgeldleningen. In mei hebben we de vrijvallende kasgeldlening van € 18 miljoen geherfinancierd in een langlopende lening van € 20 miljoen om te voorzien in de meerjarige financieringsbehoefte. Gekozen is voor € 20 miljoen om het renterisico te spreiden.

Renterisicobeheer

De overheid heeft twee instrumenten bepaald voor het toetsen van het renterisico, namelijk: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet vormt de bovengrens waarmee een tijdelijk liquiditeitstekort gefinancierd kan en mag worden met een kortlopende geldlening (korter dan 1 jaar). Als het liquiditeitstekort een structureel karakter draagt moet een langlopende geldlening worden aangetrokken. Wanneer voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet wordt overschreden, moet de toezichthouder hiervan op de hoogte worden gesteld. Ook moeten we de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voorleggen aan de toezichthouder. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal.

De kasgeldlimiet is in 2024 maximaal twee achtereenvolgende kalenderkwartalen overschreven hetgeen is toegestaan.

Stap	Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	Bepalen toegestane kasgeldlimiet				
	Omvang begrotingstotaal	50.057	50.057	50.057	50.057
	Percentage regeling	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
1	Toegestane kasgeldlimiet	4.255	4.255	4.255	4.255
	Viottende korte schuld				
	Opgenomen gelden < 1 jaar	18.000	6.000	1.000	7.333
	Schuld in rekening courant	0	289	12	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	12	12	12	12
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0	0	0	0
2	Totaal viottende korte schuld	18.012	6.301	1.024	7.345
	Viottende middelen				
	Contante gelden in kas	3	8	5	6
	Tegoeden in rekening courant	3.518	1.253	2.080	1.783
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
3	Totaal viottende middelen	3.521	1.261	2.084	1.789
4	Totaal netto viottende schuld (2-3)	14.491	5.041	-1.060	5.556
	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-) (1-4)	-10.236	-786	5.315	-1.301

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan het te lopen renterisico op de vaste schuld. De risiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het begrotingstotaal (zie tabel hieronder).

Stap	Omschrijving	Begroting	Begroting na wijziging
1	Renteherzieningen	0	0
2	Aflossingen	864	1.800
3 (1+2)	Renterisico	864	1.800
4	Begrotingstotaal	50.057	62.718
5	Percentage regeling	20%	20%
6 (4 x 5)	Renterisiconorm	10.011	12.544
7	Ruimte(+)/Overschrijdingen(-)	9.147	10.744

In 2024 is de renterisiconorm niet overschreden.

Leningenportefeuille

Een belangrijk onderdeel van het financieringsbeleid vormt de omvang, flexibiliteit, gemiddelde looptijd en rentevoeligheid van de leningenportefeuille. De leningenportefeuille van de gemeente ziet er als volgt uit:

Opgenomen langlopende leningen						
Leningverstrekker	Looptijd		Rente	Oorspronkelijk	1-1-2024	31-12-2024
	Van	t/m				
Prov. NB	2018	2033	1,13%	1.014	695	629
Prov. NB	2018	2033	1,18%	357	357	323
BNG	2024	2034	3,08%	20.000	0	19.000
BNG	2022	2042	1,72%	14.000	13.300	12.600
Totaal				35.372	14.352	32.552

Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering heeft als doel het zo optimaal mogelijk ondersteunen en uitvoeren van de programma's. In de praktijk moet dit tot uiting komen in het goed bedienen van de klanten van onze gemeente, interne en externe processen efficiënt te laten verlopen en zorgvuldige besluitvorming te garanderen. Concreet gaat het om een goede dienstverlening aan de inwoner, namelijk door:

- een efficiënt werkende organisatie;
- een zorgvuldig besluitvormingsproces;
- een gestructureerde planning en beheersing van de beleidsuitvoering;
- waar mogelijk op een verantwoorde manier benutten van ICT-mogelijkheden;
- de beschikbaarheid van gemotiveerd en gekwalificeerd personeel.

Organisatie die we willen zijn

Doorontwikkeling organisatie

De doorontwikkeling van de organisatie onder de programmanaam Samen Werkt * wordt jaarlijks vertaald naar activiteiten op vier sporen: met elkaar (cultuur), slim geregeld (werkprocessen), goed georganiseerd (organisatie opzet), ieder zijn plek (formatie). In 2024 is veel aandacht besteed aan het optimaliseren van de dienstverlening. In dat kader zijn bijeenkomsten / workshops georganiseerd gericht op wat gaat goed, wat kan beter en wat kunnen wij daar zelf aan bijdragen (9+ ervaringen).

Strategisch HRM – beleid

In het (strategisch) HRM plan 2022 - 2026 zijn de onderdelen HRM-visie en -beleid uitgewerkt voor de vier Dommelvallei organisaties. In 2024 is de nieuwe gesprekscyclus geïmplementeerd waarbij de focus is verlegd naar principes als persoonlijke ontwikkeling, ontwikkeling van het werk (optimaal inzetten van talenten) en eigenaarschap.

e-HRM

De verdere doorontwikkeling van de digitale HR-service is een permanent proces. In het afgelopen jaar zijn verdere stappen gezet in de optimalisering van het e-HRM systeem waardoor HR-gerelateerde managementinformatie op elk moment geautomatiseerd beschikbaar is (Management Self Service).

Hybride werken

Binnen de afzonderlijke teams heeft onderlinge afstemming plaatsgevonden over de aanwezigheid op kantoor. De ervaringen met de invulling hiervan heeft geen aanleiding gegeven om daar nadere organisatiebrede afspraken over te maken.

Informatievoorziening

In 2024 stelde het dagelijks bestuur van Dienst Dommelvallei een geactualiseerd informatieplan 2024-2027 vast. Kern van dit plan zijn 8 doelen die bijdrage aan een betere informatievoorziening en een andere benadering voor de projectenkalender.

Ook introduceerde Dienst Dommelvallei portfoliomanagement. Met portfoliomanagement is de projectenlijst behorend bij het informatieplan nu dynamisch en wordt deze maandelijks behandeld in het IV-board. Voorheen was dit een statische lijst die alleen jaarlijks werd beoordeeld. Tussentijds kunnen er nieuwe, op basis van urgentie, projectkandidaten aan het portfolio worden toegevoegd. Aanleiding daarvoor kunnen onder andere checks zijn op het gebied van informatieveiligheid of digitale duurzaamheid.

Het IV-board stelt de vier Dommelvallei-organisaties in staat om in gezamenlijkheid keuzes te maken om de meer fundamentele projecten met een gezamenlijk belang en maximaal toegevoegde waarde uit te voeren. Het IV-board is samengesteld uit managementleden van de vier Dommelvallei-organisaties, prioriteert, start en bewaakt de projecten in een continu proces. Het invullen van randvoorwaarden en het toetsen van de haalbaarheid spelen daarbij een belangrijke rol. Het uitvoeren van een impactanalyse per project draagt hieraan bij.

Informatiebeveiliging en privacy

In 2024 legden we een goede basis om medewerkers voor te bereiden op de toekomst. De jaarrapportage van de Functionaris Gegevensbescherming (FG) en de Bestuursrapportage Digitale Weerbaarheid zijn vernieuwd. Beiden geven meer inzicht in de stand van zaken van de implementatie en borging van Privacy en Informatiebeveiliging binnen de gemeentelijke processen. We groeien met kleine stapjes als organisatie. Die groei staat wel onder druk. Punt van aandacht is of het tempo van de groei hoog genoeg is. De ontwikkelingen in de digitale wereld gaan namelijk snel, criminelen maken daar meer gebruik van en werken steeds "professioneler".

We stelden het Privacy Control Framework (PCF) op. Door het implementeren en borgen van het PCF kunnen we de privacy-naleving verbeteren en de betrokkenheid van het management versterken. Het PCF geeft een meting aan van de huidige status van de Algemene Verordening Gegevensbescherming – volwassenheid binnen de gemeente Son en Breugel. Verder voerden we een grote inhaalslag uit in het opstellen van gezamenlijke beleidsuitgangspunten op informatiebeveiliging en privacy thema's. Zoals wat is nodig om veilig om te gaan met mobiele apparatuur en de toegang tot digitale informatie en privacybeleid. Hiermee is een goede basis gelegd voor de veilige inrichting van onze informatiesystemen en om te voldoen aan wet- en regelgeving.

Tabel datalekkenoverzicht

Periode	2024
Aantal datalekken	5
Gemeld bij de AP	0
Betrokkenen geïnformeerd	1

Een melding bij de AP betekent niet ook automatisch een melding bij de betrokkenen en andersom. Of we een datalek melden bij de AP en/of betrokken is altijd een afweging en afhankelijk van het privacy risico voor de betrokkenen.

De bovengenoemde datalekken zijn vrijwel in alle gevallen het gevolg van een incidentele menselijke fout. Meestal gaat het om een brief en/of mail die per abuis is verstuurd naar een verkeerder ontvanger. Vanuit het bewustwordingsprogramma nemen we medewerkers mee om datalekken te melden en lichten we hen voor hoe ze datalekken kunnen tegengaan. Denk hierbij bij het verzenden van een mail met gebruik veilig mailen via Zivver.

Beveiligingsincidentenoverzicht

Periode	2024
Incidenten	2
Aantal meldingen	2

Het eerste incident had betrekking op een incident bij een glasvezelprovider waardoor het netwerk tijdelijk niet bereikbaar was. Het tweede incident betrof onterechte toegang tot het pand.

Van bovenstaande incidentmeldingen is de impact nihil gebleken. Het aantal meldingen van verdachte mails in 2024 voor alle organisaties (78) is lager dan het aantal meldingen van vorig jaar (157). Deze meldingen zijn gedaan door alerte medewerkers en hebben niet geleid tot een daadwerkelijk incident.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. In de onderstaande tabel zijn de onrechtmatigheden opgenomen, voor zover deze de door de raad vastgestelde rapportagegrens van € 50.000,- overstijgen.

Begrotingscriterium	Onrechtmatigheid	Waarvan acceptabel
Overschrijding lasten programma's	792.000	440.000
Uit de tabel in het onderdeel Begrotingsrechtmatigheid bij de Toelichting op het overzicht van baten en lasten in deze jaarrekening blijkt het totaal aan overschrijdingen ten opzichte van de begroting na wijziging. Bij de jaarrekening 2023 zouden de acceptabele overschrijdingen de begrotingsonrechtmatigheid opheffen. Omdat tegenover de overschrijdingen extra baten staan was dat een acceptabele overschrijding geweest. Echter in oktober 2024 is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 verschenen. Op grond van die nota, en dus in tegenstelling tot vorig jaar, heffen de acceptabele overschrijdingen de onrechtmatigheid niet meer op.		
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	43.000	
Uit de toelichting in het onderdeel Begrotingsrechtmatigheid blijkt dat er geen overschrijdingen ten opzichte van de begroting na wijziging zijn. In de toekomst maken we een inschatting van de te verwachte lasten en betrekken die bij de tussentijdse rapportages. Dat geldt overigens voor alle relevante over- en onderschrijdingen.		
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	835.000	
Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden die acceptabel zijn op grond van de Financiële verordening gemeente Son en Breugel 2023		440.000
Voorwaardencriterium		
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	1.024.000	
1. Beveiliging opvang Oekraïense vluchtelingen (€ 188.000) Lasten uit inkoopcontracten die niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Onrechtmatigheid Opdracht op het gebied van beveiliging opvanglocaties is niet Europees aanbesteed. Argument voor afwijking Het argument voor de afwijking is dwingende spoed. Echter is de opdracht meerdere keren verlengd en was er op die momenten geen sprake meer van dwingende spoed, waardoor er geen gebruik gemaakt kan worden van deze uitzondering. Tussentijdse communicatie met de gemeenteraad Is niet tussentijds (via tussentijdse rapportage) gecommuniceerd met de gemeenteraad. Actie Er is in 2024 een Europese aanbesteding doorlopen en een nieuwe raamovereenkomst gesloten 2. Opdracht voor gladheidsbestrijding (€ 107.000) Lasten uit inkoopcontracten die niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Onrechtmatigheid Opdracht op het gebied van gladheidsbestrijding is niet Europees aanbesteed. Argument voor afwijking De kosten zijn gestegen, waarmee de Europese drempel is overschreden. Tussentijdse communicatie met de gemeenteraad Is niet tussentijds (via tussentijdse rapportage) gecommuniceerd met de gemeenteraad Actie De overeenkomst loopt nog tot oktober 2026. Voor de opdracht daarna wordt een nieuwe aanbesteding doorlopen. 3. Inhuur dienstverlening (€ 182.000) Lasten uit inkoopcontracten die niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Onrechtmatigheid Na verlenging(en) is de Europese drempel overschreden. Argument voor afwijking Partij was al bekend met de opdracht en de gemeente. Tussentijdse communicatie met de gemeenteraad Is via de 2e bestuursrapportage 2024 gecommuniceerd met de gemeenteraad. Actie Zodra het juridisch mogelijk is, wordt deze opdracht opnieuw Europese aanbesteden. 4. Inhuur derde (€ 105.000) Lasten uit inkoopcontracten die niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Onrechtmatigheid Opdracht op het gebied van inhuur externe medewerker is niet Europees aanbesteed. Argument voor afwijking Na verlenging(en) is de Europese drempel overschreden. Tussentijdse communicatie met de gemeenteraad Is via de 2e tussentijdse rapportage 2024 gecommuniceerd met de gemeenteraad. Actie Inhuur is gestopt. 5. Inhuur derde (€ 154.000) Lasten uit inkoopcontracten die niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen.		

Onrechtmatigheid Opdracht op het gebied van inhuur externe medewerker is niet Europees aanbesteed. Argument voor afwijking Na verlenging(en) is de Europese drempel overschreden. Tussentijdse communicatie met de gemeenteraad Is via de 2e tussentijdse rapportage 2024 gecommuniceerd met de gemeenteraad. Actie Inhuur is gestopt. 6. Inhuur ondersteuning (€ 130.000) Lasten uit inkoopcontracten die niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Onrechtmatigheid Opdracht op het gebied van inhuur derden is niet Europees aanbesteed. Argument voor afwijking Bestedingen zijn na verlenging(en) boven de Europese drempel gekomen. Tussentijdse communicatie met de gemeenteraad Is niet tussentijds (via tussentijdse rapportage) gecommuniceerd met de gemeenteraad Actie De inhuur is gestopt. 7. Inhuur ondersteuning (€ 87.000) Lasten uit inkoopcontracten die niet in lijn met de Europese aanbestedingsregels tot stand zijn gekomen. Onrechtmatigheid Opdracht voor het opstellen van de nota kostenverhaal. Argument voor afwijking De bestedingen zijn hoger dan verwacht en hebben daarmee de Europese drempel overschreden. Tussentijdse communicatie met de gemeenteraad Is niet tussentijds (via tussentijdse rapportage) gecommuniceerd met de gemeenteraad Actie De mogelijkheden om deze onrechtmatigheid op te heffen worden onderzocht. 8. Overig (< € 50.000 rapporteringstolerantie) - 3 aanbestedingsfouten (€ 71.000)		
Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium		
Geen bevindingen	0	
Totaal onrechtmatigheden	1.859.000	
Verantwoordingsgrens (artikel 8, lid 2 van de Financiële verordening gemeente Son en Breugel 2023)	604.000	
<i>Waarvan acceptabel</i>		<i>440.000</i>
<i>Waarvan niet acceptabel</i>	<i>1.419.000</i>	
Voorwaardencriterium	1.024.000	
Begrotingscriterium	395.000	

Wet financiering decentrale overheden

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Gids Proportionaliteit

Tijdens de controle is geconstateerd dat de gids proportionaliteit niet altijd wordt nageleefd bij inkooptrajecten. Deze bevindingen worden teruggekoppeld om dit in de toekomst te voorkomen.

Niet tijdig ontvangen eindverantwoordingen subsidies

In de Algemene Subsidieverordening 2020 Gemeente Son en Breugel is in artikel 1.13 'Eindverantwoording' opgenomen dat de eindverantwoording tegelijk ingediend wordt met de aanvraag van een subsidie voor het volgende jaar. Van 14 organisaties is nog geen eindverantwoording 2023 ontvangen. Hierdoor is het nog niet mogelijk om de subsidiegelden te controleren en vast te stellen. Dit betreft een formele rechtmatigheidsfout.

Kengetallen

(peildatum 31-12-2024)

Indicatoren BBV jaarrekening 2022	Jaarrekening 2023	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	Jaarrekening 2024
Formatie (FTE per 1000 inwoners)	5,63	5,7	5,18	5,35	4,83
Bezetting (FTE per 1000 inwoners)	4,85	4,86	4,21	5,24	4,22
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	887,75	879,42	898,2	696,44	695,08
Externe inhuur (kosten inhuur externen als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen)	32,37%	12,56%	6,74%	8,51%	28,14%
Overhead (% van de totale lasten)	14,96%	15,57%	15,78%	13,75%	16,18%

Formatie (exclusief Griffie en College B&W)

	Factor	Begroting 2024	31-12-2024**
Totale formatie	fte	84,15	93,57
*bron: staat B 2024			
**bron: motion			

Ziekteverzuim (excl. zwangerschapsverlof) (excl. Griffie en College B&W)

Periode	2024	2023
Verzuimpercentage	7,50	7,84
Verzuimfrequentie	1,47	1,18
Ziekteverzuimpercentage in vergelijkbare gemeenteklasse voor 2023: 5,2%* bron: personeelsmonitor		

Verbonden partijen

Inleiding

De paragraaf verbonden partijen moet inzicht geven in de relaties van de gemeente in rechtspersonen waarin bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend én financiële belangen gemoeid zijn. Verbonden partijen zijn een manier om een bepaald beleidsvoornemen uit te voeren; het aangaan van verbonden partijen komt altijd voort uit het publiek belang.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Onder financieel belang wordt verstaan: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichting niet nakomt.

Ter voldoening aan het bepaalde in de artikelen 1, 5, 8, 9, 15, 26 en 36 van het BBV komen hierna de verbonden partijen aan de orde.

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven;
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Helmond;
- Gemeenschappelijke Regeling Dienst Dommelvallei te Mierlo;
- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorziening de Dommel (WSD) te Boxtel;
- Gemeenschappelijke Regeling Blink

Vennootschappen en coöperaties:

- Naamloze Vennootschap Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) te Den Haag;
- Naamloze Vennootschap Brabant Water te Den Bosch;

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond;
- Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot;
- Stichting Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE) te Son en Breugel;
- Stichting Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel te Son en Breugel;

Uitwerking

In deze paragraaf werken we in tabelvorm elke verbonden partij uit aan de hand van de volgende indelingen:

- Doel en openbaar belang van de verbonden partij;
- Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij: uitgangspunten waarom en wanneer er gebruik wordt gemaakt van de verbonden partij;
- Veranderingen en ontwikkelingen van de verbonden partij;
- Risico's: welke risico's zijn er bij deelname;
- Afbreukrisico van geen deelname: wat zijn de risico's bij geen deelname;
- Alternatieven voor geen deelname: welke alternatieven zijn er;
- Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging: wie zijn er betrokken bij de samenwerking;
- Frequentie van terugkoppeling naar de raad: frequentie van informatie terugkoppeling;
- Financieel belang: welke kosten horen bij de samenwerking;
- Vermogenspositie en resultaat boekjaar van de verbonden partij.

De volgende afkortingen zijn gebruikt in de uitwerking van de verbonden partijen:

DB: Dagelijks bestuur;

GR: Gemeenschappelijke regeling;

NV: Naamloze Vennootschap.

Gemeenschappelijke regelingen**GR Metropoolregio Eindhoven (MRE) te Eindhoven****Doel en openbaar belang**

Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven. Het doel van deze samenwerking is het behouden en het verstevigen van de internationale concurrentiepositie en spitst zich toe op de behartiging van de gezamenlijke belangen op de thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied.

Het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE) maakt ook onderdeel uit van de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven. RHCE heeft taken op het gebied van toezicht, behoud en het openbaar maken van de cultuurhistorische informatie.

Algemene visie op en beleidsvoornemens over inschakelen van de verbonden partij

De regio wordt bestuurd op verschillende overheidsniveaus (lokaal, subregionaal en regionaal) en er wordt steeds geschakeld tussen die verschillende niveaus. De samenwerking vindt niet alleen plaats op de schaal van de 21 gemeenten, maar ook op subregionaal niveau. Flexibele samenwerkingsverbanden, die gebaseerd zijn op gelijkkluidende belangen van de deelnemers, worden steeds belangrijker.

Daarnaast kan de Metropoolregio op tijdelijke thema's de gezamenlijke belangen zowel van alle gemeenten als van enkele gemeenten behartigen. Door deze samenwerking wordt niet alleen een kostenbesparing gerealiseerd, maar worden de (ontwikkelings)mogelijkheden van de (sub)regio('s) beter benut. Samen met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties worden de thema's economie, ruimte en mobiliteit verkend en wordt de regionale strategie bepaald.

Wij brengen ons archief na verloop van tijd onder bij het RHCE, voor zover deze documenten niet vernietigd (moeten) worden.

Veranderingen en ontwikkelingen

Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven

Vanwege de inwerkingtreding van de nieuwe Wet op de gemeenschappelijke regelingen is de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven in 2024 gewijzigd. Deze gewijzigde regeling is in het voorjaar van 2024 door alle 21 gemeenteraden vastgesteld.

Werkorganisatie Metropoolregio Eindhoven

In 2023 is het Samenwerkingsakkoord 2023 - 2026 Metropoolregio Eindhoven vastgesteld. Hierin staan de gezamenlijke ambities, opgaven, doelen en afspraken waar de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant de komende jaren aan willen werken. Met dit samenwerkingsakkoord streven we naar het behouden van de economische kracht in de regio en dit in goede banen leiden met oog voor een fijne woon- en leefomgeving. De regio kent een grote economische groei en als gevolg daarvan zal de regio naar verwachting een schaa sprong ondergaan. Dit brengt positieve en negatieve effecten met zich mee. Er is een groeiende behoefte aan mensen, ruimte voor wonen, nieuwe bedrijfslocaties, een slimme bereikbaarheid en ook een passende sociaal-maatschappelijke infrastructuur. Tegelijkertijd biedt dit ook kansen om welvaart en het welzijn van de inwoners van de regio te verbeteren. De uitdaging is om al deze opgaven gezamenlijk ter hand te nemen, zodat uiteindelijk iedereen kan profiteren van de economische voorspoed die de regio nu kent.

Op basis van het Samenwerkingsakkoord wordt de MRE-organisatie aangepast en uitgebreid. De capaciteitsuitbreiding van de werkorganisatie MRE met 12 fte is in 2024 afgerond op een enkele moeilijk vervulbare functie na. In 2024 is daarnaast een nieuw management gestart. Naar aanleiding van de groei en het niet ontvlechten van de organisatie is een nieuw organisatiemodel ingevoerd met een algemeen directeur met daaronder 3 managers voor de verschillende organisatieonderdelen, MRE, RHC-e en bedrijfsbureau.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

Het Programma 2023/2024 is beleidsmatig uitgevoerd volgens planning.

Gulbergen

De voorziening Gulbergen is nog niet afgewikkeld, omdat de voormalige stortplaats officieel nog niet gesloten is en de nazorg nog niet is overgedragen aan de Provincie Noord-Brabant. Het ziet er naar uit dat de nazorg van de stortplaats Gulbergen voorlopig niet aan de provincie wordt overgedragen in afwachting van onderzoek naar mogelijkheden om de toekomstige nazorgkosten te beperken. In 2020 is de erfpacht afgekocht, waardoor MRE weer volledige zeggenschap heeft over de gronden in het gebied. In 2021 zijn mogelijk scenario's voor de toekomstige ontwikkeling van het landgoed opgesteld. Via een participatietraject zijn stakeholders en inwoners betrokken en zij hebben zich kunnen uitspreken over de voorliggende scenario's. De traject is inmiddels afgerond met een participatieverslag. Op basis daarvan is in 2023 de ontwikkelvisie Landgoed Gulbergen opgesteld. Deze is in 2024 vastgesteld als kader voor de ontwikkeling van Landgoed Gulbergen.

Het golfterrein op Landgoed Gulbergen is per 1 maart 2024 in erfpacht uitgegeven aan Libéma, de nieuwe eigenaar van Gulbergen BV. Onderdeel van deze overeenkomst is de verkoop van de opstallen op het golfterrein.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld AB juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Ook is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, geclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden deze risico's bij het opstellen van de begroting en jaarrekening opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

Afbreukrisico van geen deelname

Het risico is dat de gemeente Son en Breugel zich buitensluit als zij niet deelneemt aan de Metropoolregio. De Metropoolregio is een belangenbehartiger van de regio en weet ook middelen bij anderen (veelal via cofinanciering) los te krijgen.

Alternatieven voor geen deelname

Naast de Metropoolregio zijn er allerlei andere vormen van (gemeentelijke) samenwerking mogelijk. Zo is op subregionaal vlak een bestuursovereenkomst gesloten met de gemeenten in het stedelijk gebied van Eindhoven en wordt er ook in Dommelvallei-verband samengewerkt. Op het niveau van Zuidoost-Brabant is, inhoudelijk gezien, geen vergelijkbare samenwerking.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Suzanne Otters-Bruijnen, plv. lid: Jan Boersma.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks driemaal (begroting, bestuursrapportage, jaarrekening). Daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Opsplitsing bijdrage MRE:

- Streekarchief (RHCE) € 71.614,-
- Regionale opgaven € 87.970,-
- Brainport Development € 47.538,-
- Stimuleringsfonds € 48.889,-
- Totaal € 256.011,-

Het voorlopig resultaat 2024 voor accountantscontrole bedraagt in totaal € 628.743, waarvan € 317.556 voor onderdeel MRE en € 311.187 voor onderdeel RHCE.

GR Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

De ODZOB is opgericht om een verdere verbetering tot stand te brengen in:

- de dienstverlening bij de uitvoering van de VTH-taken (vergunningverlening, toezicht, handhaving) en het behoud en de verbetering van de kwaliteit van bodem, water en lucht;
- de kwaliteit en veiligheid van de werk- en leefomgeving, zodat het aantal calamiteiten en milieudelicten afneemt.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De ODZOB heeft een relatie met de partners in de GR en andere opdrachtgevers die wordt gekenmerkt door bereikbaarheid, beschikbaarheid, snelheid en betrouwbaarheid waar het gaat om de levering van diensten en producten, de beantwoording van vragen en het voldoen aan verzoeken betreffende de fysieke leefomgeving.

Veranderingen en ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn door een bevoegdheidsverschuiving diverse milieutaken op de gemeenten afgekomen. De ODZOB voert deze taken namens de aangesloten gemeenten uit. Binnen de Dienst Dommelvallei zien de gemeenten Son en Breugel, Nuenen en Geldrop-Mierlo mogelijkheden voor nauwere samenwerking, bijvoorbeeld bij de voorbereidingen van de AB-vergaderingen van de ODZOB en de aanbidding van de ontwerpbegroting van de ODZOB aan de gemeenteraden.

Risico's

Als de omzet achterblijft bij de verwachtingen, zijn alle deelnemers aan de GR daarvoor (financieel) verantwoordelijk.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname voor wat betreft het basistakenpakket is wettelijk verplicht. Dit geldt niet voor de (incidentele) verzoektaken. De ODZOB voert naast de individuele verzoektaken ook de collectieve taken (toezichtsproject Samen Sterk in Brabant, omgevingsveiligheid en programma Omgevingswet) voor de deelnemende gemeenten en provincie uit. Als deze organisaties minder (niet-verplichte) taken afnemen en de ODZOB daardoor verlies zou lijden, is het financieel risico voor alle deelnemers aan de GR.

Alternatieven voor geen deelname

De deelname voor wat betreft het basistakenpakket, onder andere de uitvoering van de VTH-taken, is wettelijk verplicht. Gemeenten en de provincie hebben geen keuze om de verplichte taken in eigen beheer uit te voeren of uit te besteden aan een extern bureau. Er is met andere woorden sprake van zogeheten gedwongen winkelnering.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Jelle de Jong (wethouder), plv. lid Steven Grevink (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks driemaal (kadernota, ontwerpbegroting, jaarrekening); daarnaast incidenteel afhankelijk van ontwikkelingen, onder andere rekenkameronderzoek naar het functioneren van de ODZOB.

Financieel belang

- Basis- en verzoektaken € 259.072,-
- Collectieve taken € 4.717,-
- Eindafrekening werkprogramma € 178.622,-
- Opdrachten buiten werkprogramma € 62.252,-
- Totaal € 504.663,-

GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: brandweezorg, geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio, rampenbestrijding en crisisbeheersing en de gemeenschappelijke meldkamer, door:

- adequaat te reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;
- het organiseren en coördineren van geneeskundige hulpverlening in de regio;
- het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt, inclusief de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied;
- het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Omdat veiligheidsrisico's zich niet houden aan gemeentegrenzen én omdat veiligheid een complexe zaak is, is in de Wet veiligheidsregio's (Wvr) bepaald dat de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de verantwoordelijkheid voor veiligheid onderbrengen bij VRBZO. Hierdoor werken de gemeenten op regionale schaal aan een veilige leefomgeving voor mensen die er wonen en verblijven, professionele hulp verlenen als het nodig is, waarborgen creëren voor fysieke veiligheid en voorbereidingen treffen voor rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Veranderingen en ontwikkelingen

Bestuurlijke opdracht: begin 2024 gaf VRBZO aan het Algemeen Bestuur het signaal dat de organisatie al lange tijd met moeite heeft kunnen voldoen aan de vereisten en verwachtingen. Daarom gaf het bestuur opdracht om de situatie nader uit te werken in 3 deelopdrachten, die zijn samen te vatten als:

- voldoen aan wet- en regelgeving;
- basis op orde brengen;
- komen tot een beleidsplan.

Eind 2024 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met de gepresenteerde uitwerking van de bestuurlijke opdracht - deelopdracht 1. In 2025 wordt hier een vervolg aan gegeven. Zowel de ontwerp-begrotingswijziging 2025 als ook de ontwerp-begroting 2026 laten zien wat de effecten zijn. Ze worden vrijgegeven voor een zienswijzeprocedure voor de gemeenteraden voordat ze worden vastgesteld.

Regionaal Risicoprofiel: in 2024 is het ontwerp Regionaal Risicoprofiel 2025-2028 vastgesteld in het Algemeen Bestuur en vrijgegeven voor een zienswijze door de raden. Het Regionaal Risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende gebieden. De aanwezige risicovolle situaties worden in de risicoanalyse verder geïnterpreteerd en geanalyseerd. Op basis van dit inzicht kan het bestuur van de veiligheidsregio beleid voeren ten aanzien van deze risico's.

Tenslotte is in 2024 de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling VRBZO afgerond.

Risico's

De risico's van de organisatie zijn in de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen 2020 - 2023 gebundeld tot drie onderwerpen waaraan een risicobedrag voor het weerstandsvermogen is gekoppeld:

- risico's in algemene bedrijfsvoering € 500.000 - € 1.000.000
- risico's model brandweezorg € 500.000 - € 1.000.000
- risico grootschalige ramp/crisis € 500.000 - € 1.000.000
- totaal benodigd weerstandsvermogen € 1.500.000 - € 3.000.000.

Het is niet reëel dat bovengenoemde risico's zich gelijktijdig voordoen. Ook is de impact van een ernstig incident en de majeure wijzigingen in het model brandweezorg (nog) lastig te kwantificeren. Daarom houdt VRBZO rekening met een totaal risicobedrag van € 2,0 miljoen.

Afbreukrisico van geen deelname

Deelname is een wettelijke plicht (Wet gemeenschappelijke regelingen, Wet veiligheidsregio's).

Alternatieven voor geen deelname

Geen alternatieven.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door 21 gemeenten uit de regio Zuidoost Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Suzanne Otters-Bruijnen (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal (begroting, rekening) en halfjaarlijks (1e en 2e samenvatting van de bestuursrapportage); daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen over beleid en strategische keuzes binnen de Veiligheidsregio.

Financieel belang

Algemene bijdrage 2024 € 951.570,-

GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Brabant Zuidoost te Eindhoven

Doel en openbaar belang

Het belang van de GGD is sinds de coronacrisis duidelijker geworden dan ooit daarvoor. De GGD speelt een cruciale rol in de infectieziektebestrijding als onderdeel van de Wet publieke gezondheid. De GGD draagt dus bij aan de gezondheid van onze inwoners en ter preventie van ziekten. De GGD zet snelle interventies in op het gebied van gezondheid en behartigt de belangen van de 21 gemeenten op dit vlak. Financiering van de GGD is op basis van een inwonerbijdrage van de deelnemende gemeenten, financiering van contracttaken, zorgverzekeraars en particulieren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gemeente kan profiteren van de professionele kennis en voorzieningen die de GGD bezit en door de gemeente niet zelfstandig in stand gehouden kunnen worden. Ook wordt door de samenwerking met de regiogemeenten een schaalgrootte bereikt die een efficiënte en effectieve aanpak mogelijk maakt tegen zo laag mogelijke kosten. Dit draagt op een positieve wijze bij aan de gezondheid van de inwoners van onze gemeente en uitvoering van tal van wettelijke taken.

Veranderingen en ontwikkelingen

Met ingang van 2021 is de jeugdgezondheidszorg 0-4 binnen de GGD geïntegreerd, waardoor er een doorlopende lijn in de JGZ is. Dit heeft een positief effect op de zorgverlening aan onze jeugd en zorgt ook voor een sterkere GGD organisatie. De financiële afwikkeling van de integratie moet nog plaatsvinden. Dat wordt bemoeilijkt doordat er sprake is van voordeel- en nadeelgemeenten. Overigens is Son en Breugel een voordeelgemeente.

Risico's

De GGD is aan de slag gegaan met de bestuursopdracht om de financiële risico's voor gemeenten in de toekomst te beperken. De bestuursopdracht is afgerond en geëvalueerd door het AB van de GGD. Er is een aantal maatregelen doorgevoerd waaronder aanpassing van de Archiefverordening van de GGD en de Beheerregeling informatiebeheer GGD.

Afbreukrisico van geen deelname

Het afbreukrisico van de GGD is dat wanneer de GGD niet zou bestaan er:

- Geen behartiging van onze belangen bestaat op dit gebied en niet kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen waaronder het in stand houden van een GGD.
- Geen uitvoering wordt gegeven aan een wettelijke taak; de Wet Publieke Gezondheid. Als individuele gemeente in de omvang van Son en Breugel kan deze taak onmogelijk tegen dezelfde kosten uitgevoerd worden.

Alternatieven voor geen deelname

Het zoeken naar andere instanties (andere GGD) die uitvoering kunnen geven aan onze wettelijke taken op het gebied van openbare gezondheidszorg is geen reële optie gezien de verwevenheid met de Veiligheidsregio.

Bestuurlijke betrokkenheid

- Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant.
- Algemeen bestuur: lid: Steven Grevink.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks tweemaal binnen de budgetcyclus meerjarenbegroting en jaarrekening). Daarnaast wordt de raad in de gelegenheid gesteld een zienswijze op de begroting van de GGD te geven. Indien nodig ook incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

2024:

- Gemeentelijke bijdrage € 754.093,-
- Bijdrage extra JGZ- dienstverlening Oekraïense kinderen € 16.511,-
- JGZ contracttaken 2022 CMD - Maatwerk 0-18 € 71.773,-
- Afrekening bijdrage WVGZ € 12.556,-
- Totaal € 854.933,-

De concept jaarrekening 2024 sluit af met een positief resultaat van € 1.464.000,- waarvan € 1.207.000,- bij Publieke Gezondheid en € 257.000,- bij Ambulance Zorg.

GR Dienst Dommelvallei in Mierlo

Doel en openbaar belang

Dienst Dommelvallei is het samenwerkingsverband van de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel. In deze dienst zijn de bedrijfsvoeringstaken financiën, belastingen, personeel & organisatie, informatievoorziening en planning en control voor de drie gemeenten ondergebracht. Daarnaast hebben de gemeenten Son en Breugel en Nuenen de taken met betrekking tot werk en inkomen en dienstverlening in Dienst Dommelvallei ondergebracht.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Bij de vorming van Dienst Dommelvallei is aangegeven dat de dienst moet leiden tot: meer kwaliteit, minder kwetsbaarheid, minder kosten en goed werkgeverschap.

Veranderingen en ontwikkelingen

Dienst Dommelvallei stimuleert de samenwerking met en tussen de deelnemende gemeenten. Uitgangspunt is dat met de huidige collegiale houding van de partners er op diverse terreinen harmonisatie afspraken worden gemaakt. Bij harmonisatiewensen en nieuwe ontwikkelingen wordt in een zo vroeg mogelijk stadium gezamenlijk afgestemd binnen de structurele overlegvormen tussen portefeuillehouders, gemeentesecretarissen, contactpersonen en managementteams. In 2023 is besloten om de belastingheffing onder te brengen bij de Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB), dit is in 2024 geëffectueerd. In dit jaar zijn de voorbereidingen gestart voor de omzetting van een 'klassieke GR' naar een Bedrijfsvoeringsorganisatie. Uitvloeisel daarvan is dat de bestuurlijke structuur wordt gewijzigd, en het organisatieplan is aangepast om daarmee de dienstverlening aan en onderlinge samenwerking van de vier organisaties te versterken.

Risico's

Er bestaat een risico van uittreding van een van de drie deelnemers, indien twee van de drie overblijven wordt de organisatie kwetsbaarder. Een tweede risico betreft het verlies aan binding met de gemeente. Dit kan zich voordoen als niet continue wordt geïnvesteerd in verbinding en samenwerking. Het betreffen essentiële bedrijfsonderdelen die bij dienst Dommelvallei zijn ondergebracht, die nauw samenhangen en moeten samenwerken met onze gemeentelijke organisatie.

Afbreukrisico van geen deelname

Bij geen deelname kunnen ook geen voordelen van de samenwerking worden behaald.

Alternatieven voor geen deelname

De werkzaamheden weer zelf als gemeente oppakken of in andere verbanden samenwerkingsmogelijkheden zoeken.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de gemeenten Geldrop-Mierlo, Nuenen en Son en Breugel.
- Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit drie leden per college van de deelnemers. S.M. Otters-Bruijnen (burgemeester), Jelle de Jong (wethouder) en Jan Boersma (wethouder) namens Son en Breugel.
Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter, die ook voorzitter is van het Dagelijks Bestuur (DB). Het DB bestaat uit een collegelid uit het AB per deelnemer en de gemeentesecretarissen van de deelnemers. S.M. Otters-Bruijnen is voorzitter van het DB.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks (begroting en jaarrekening); daarnaast incidenteel, afhankelijk van onderwerpen en ontwikkelingen.

Financieel belang

- Gemeentelijke bijdrage 2024 € 5.525.476,-
- Bijdrage conform 1e begrotingswijziging € 311.363,-
- Kosten opwaarderen WOZ administratie € 186.130,-
- Totaal € 6.022.969,-

De bedragen zijn met de kostprijsverhogende BTW verhoogd. Dit omdat Dienst Dommelvallei verplicht is om vanaf 2019 inclusief BTW te factureren.

Gemeenschappelijke regeling WSD in Boxtel

Doel en openbaar belang

WSD is het werk-ontwikkelbedrijf voor negen gemeenten en voert de werkgeversverplichtingen uit van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Ook ondersteunt WSD, in het kader van de Participatiewet, inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden en behouden van (aangepast) werk. In het kader van inburgering voert WSD voor inburgeraars met een lage leerbaarheid de Zelfredzaamheidsroute uit. De expertise, het netwerk en de infrastructuur van WSD vormen voor de uitvoering van deze taken een passende basis.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Op basis van het vastgestelde koersdocument "Gezamenlijke doorontwikkelen" is in nauwe samenwerking met WSD een Lokaal Plan opgesteld voor de periode van 2022 t/m 2025. Het Lokaal Plan van de Gemeente Son en Breugel omvat deelprojecten waaronder de werkdiagnose AanZet en de aanpak voor langdurig bijstandsontvangers. De deelprojecten leveren een bijdrage aan de doelstelling dat elke inwoner kan participeren.

Veranderingen en ontwikkelingen

De omvang van de doelgroep Participatiewet die bij WSD werkt groeit gestaag. De krappe arbeidsmarkt leidt tot verhoogde uitstroom van doelgroepmedewerkers naar reguliere banen. Daarbij is de inzetbaarheid van de doelgroep uit de Participatiewet lager dan de inzetbaarheid van de Wsw populatie. In 2024 heeft WSD zich daarom door lokale werving en zichtbaarheid in de gemeente, gericht op het werven van de brede doelgroep. WSD beoogt hiermee een groter bereik van inwoners met begeleidingsbehoefte naar werk te realiseren.

Risico's

WSD heeft een sluitende meerjarenbegroting waarin uitgegaan wordt van het minimaal noodzakelijk volume van 2.100 medewerkers vanuit de deelnemende gemeenten. Met het Stimulusprogramma voorzag WSD ook in 2024 in een compensatie van begeleidingskosten aan gemeenten, voor zover het rijksbudget daarvoor ontoereikend was. Dit stimuleerde gemeenten maximaal in te zetten op het realiseren van werken met loonkostensubsidie.

Mogelijk vraagt WSD de deelnemende gemeenten een aanvullende bijdrage wanneer de collectieve ambitie niet gerealiseerd wordt. In 2024 is aanvullende financiering van de gemeenten niet nodig gebleken.

Afbreukrisico van geen deelname

Hoog (bestuurlijk, maar ook financieel wanneer besloten wordt om niet meer te deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling).

Alternatieven voor geen deelname

Aansluiten bij andere gemeenschappelijke regeling of inkoop van diensten.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de gemeenten Best, Boxtel, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Meierijstad (alleen het verzorgingsgebied van de voormalige gemeenten Schijndel en Sint-Oedenrode), Son en Breugel, Sint Michielsgestel en Vught.
- Algemeen bestuur: dhr. S. Grevink (wethouder) en mevr. J. Goossens (raadslid).
Dagelijks bestuur: dhr. S. Grevink (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Structureel jaarlijks bij begroting en jaarrekening (zienswijzeprocedure). Daarnaast incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Het SW-budget dat de gemeente ontvangt van het Rijk wordt volledig beschikbaar gesteld aan WSD voor uitvoering van de Wsw. De financiering van de trajecten voor de doelgroep van de Participatiewet krijgt grotendeels vorm via de loonkostensubsidie (LKS). Deze wordt gefinancierd vanuit het zogeheten BUIG budget, waar ook de bijstandsuitkeringen uit worden bekostigd. De begeleidingsvergoeding in verband met de LKS-trajecten wordt bekostigd vanuit het re-integratiebudget van de gemeente. Tot slot worden andere re-integratiediensten afgenomen zoals onder meer de Werkervaringsplaats, Jobhunting, Coaching en Arbeidsmatige Dagbesteding.

Bestuurskosten	€ 5.536,-
Rijksbijdrage WSW	€ 779.128,-
Zwerfvuil Ruimen Ekkerstrijt	€ 29.241,-
Totale kosten	€ 813.905,-

GR Blink

Doel en openbaar belang

Het doelmatig uitvoeren van de afvalinzameling en de reinigingstaken die bij wet, in het bijzonder de artikelen 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente zijn opgedragen en/of voortvloeien uit de aan de gemeente op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding, binnen de kaders van het publiekrecht en in samenwerking met een privaatrechtelijke rechtspersoon.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Actieve bijdrage aan de lokale vertolking van het landelijk beleid inzake preventie van huishoudelijk afval conform het vigerende Landelijk Afvalbeheerplan (LAP), met in acht neming van lokale accenten. Verzekeren van de openbare dienstverlening wat betreft hoogwaardige inzameling en verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, dit alles binnen de grenzen van haar werkgebied.

Zorgdragen voor alle aanverwante activiteiten, zoals sortering, hergebruik en/of nuttige toepassing dan wel recycling van de huishoudelijke afval-/reststromen. Belangrijk is dat binnen de samenwerking zonder winstoogmerk de kernactiviteiten met betrekking tot huishoudelijke afvalstoffen efficiënt en effectief worden uitgevoerd, zoals eerder omschreven, te weten preventie en projectbeheer, inzameling, reiniging, sortering en overslag, afzet en commercialisatie alsmede implementatie beheers- en controlesystemen in naam en voor rekening van de bij Blink aangesloten gemeenten en eventueel later aangesloten publieke partijen.

Veranderingen en ontwikkelingen

Strategisch traject Blink

BDO kreeg de opdracht om advies uit te brengen op een aantal kernvragen die naar voren kwamen in het strategisch traject Blink. Het advies van BDO is om de GR Blink alleen nog te laten bestaan uit de negen gemeenten. Intussen heeft PreZero op 9 maart 2023 middels een brief aan het Algemeen Bestuur medegedeeld dat zij de samenwerking wil beëindigen. Door contractuele afspraken stopt de samenwerking effectief per 31 december 2024, tenzij GR deelnemers tot andere afspraken komen. De afvalinzameling en -verwerking blijft gegarandeerd voor onze inwoners. In het BDO onderzoek is – als onderdeel van het strategisch traject – een uitspraak gedaan over de rechtmatigheid van de huidige situatie. De gemeenten en PreZero werken aan de ontvlechting van de GR.

Wat zijn de volgende stappen voor GR Blink?

Om tot een nieuwe of aangepaste GR Blink te komen, worden de volgende stappen gezet:

1. De ontvlechting van de GR Blink en PreZero. Dit kan leiden – indien PreZero daaraan wenst mee te werken – tot een aangepaste GR, of een nieuw op te richten GR. Dit kan binnen ongeveer drie maanden zijn afgerond. Vanzelfsprekend is hierbij besluitvorming van de colleges van B&W benodigd en de goedkeuring van de gemeenteraden.

2. Het opstellen van een businesscase om de uitvoerende taken van de GR te regelen. In de businesscase worden de volgende zaken opgenomen:
 - Visie van de gemeenten op beleid en uitvoeringsorganisatie.
 - Primaire taken die de GR gaat uitvoeren.
 - Secundaire taken die de GR gaat uitvoeren.
 - Planning.
 - Risico's en risicobeheersmaatregelen.
 - Besluitvormingstraject.

Ook moet in de businesscase nog nadrukkelijk aandacht zijn voor de gewenste samenwerking om meer synergie te bereiken en de kosten beheersbaar te houden. In dit traject wordt ook uw raad weer betrokken. De businesscase is begin 2024 afgerond.

Risico's

- Risico van beëindiging van deelname in Blink door een of meerdere deelnemers.
- Het risico dat de gemeenschappelijke regeling in de huidige vorm volgens de nieuwe wetgeving niet meer houdbaar is. Dit wordt in het kader van het Strategisch Traject onderzocht.
- Financieel risico voor deelnemers vanwege het ontbreken van eigen vermogen.
- Invloed van de private partner Prezero.

Afbreukrisico van geen deelname

Zelfstandige uittreding betekent schadeloos stellen van andere deelnemers. Aanbesteding en samenwerking met een andere afvalinzamelaar leidt tot veel minder flexibiliteit en minder invloed op de dagelijkse bedrijfsvoering.

Alternatieven voor geen deelname

Aanbesteding van de taken die betrekking hebben op huishoudelijke afvalstoffen en reiniging van verhardingen. Deelname in een andere GR constructie zoals Cure (de gemeenschappelijke regeling van gemeenten Eindhoven, Valkenswaard en Geldrop-Mierlo).

Naast onze gemeente nemen de directie van Prezero en nog acht andere gemeenten in de regio deel in de gemeenschappelijke regeling Blink.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Algemeen bestuur: lid: J. Boersma (wethouder).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

- Bij het vaststellen van de Begroting Blink;
- Bij wijzigingen van de gemeenschappelijke regeling;
- Bij toetreding van nieuwe gemeenten. Per 1 januari 2022 is Son en Breugel deelnemer van Blink;
- Driejaarlijkse evaluatie van Blink.

Financieel belang

Conform de jaarrekening 2024 van Blink bedraagt onze bijdrage over 2024 € 1.784.230,-. De GR Blink beschikt niet over een eigen vermogen en de risico's worden opgevangen door de deelnemende partijen. De resultaten voor de deelnemers worden jaarlijks afzonderlijk afgewikkeld. In 2024 is gestart met het proces voor een herziening van GR-regeling Blink.

Vennootschappen en coöperaties

NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag

Doel en openbaar belang

De BNG Bank is de bank van en voor (decentrale) overheden en instellingen op het gebied van wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. De BNG Bank is betrokken partner voor een duurzamer Nederland. De BNG Bank stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Het betalingsverkeer van de BNG Bank richt zich specifiek op zakelijke klanten in de publieke sector. De BNG Bank biedt een volledig pallet aan zakelijke producten. Digitaal, efficiënt en veiligheid staan hierbij centraal.

Veranderingen en ontwikkelingen

Over het verslagjaar 2024 heeft de BNG een nettowinst gerealiseerd van € 294 miljoen. Dat is € 40 miljoen meer dan de nettowinst die een jaar eerder werd geboekt (in 2023 € 254 miljoen). Er wordt voorgesteld om € 140 miljoen aan dividend uit te keren (€ 2,51 per aandeel).

Risico's

De BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Het door de bank uitgegeven schuld papier heeft een credit rating AAA van Moody's, AA+ van Standard & Poor's en AA+ van Fitch. Door deze topratings kan de BNG Bank tegen lage prijzen geld aantrekken op de geld- en kapitaalmarkt. Hierdoor kan de bank hun klanten lage tarieven bieden.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen, die zij bezitten (een stem per aandeel)
- Als aandeelhouder: Suzanne Otters-Bruijnen (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

In principe wordt het dividend jaarlijks uitgekeerd en heeft het dividend betrekking op het voorafgaande boekjaar. De dividenduitkering is afhankelijk van de resultaten. De BNG streeft niet naar een maximaal, maar naar een redelijk rendement op het eigen vermogen.

De Staat is houder van de helft van de aandelen van de BNG. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap.

De gemeente Son en Breugel bezit 29.991 aandelen à € 2,50 zijnde in totaal € 74.977,50.

Over het verslagjaar 2023 heeft de BNG een nettowinst gerealiseerd van € 254 miljoen. Er is voor € 120 miljoen aan dividend uitgekeerd. Er is per aandeel € 2,16 ontvangen. Dit is € 55.063,48 (zijnde € 64.780,56 minus € 9.717,08 ingehouden dividendbelasting).

Brabant Water te Den Bosch**Doel en openbaar belang**

Brabant Water is het drinkwaterbedrijf dat aan 2,5 miljoen inwoners en bedrijven in Noord Brabant drinkwater levert en ervoor zorgt dat de klanten altijd en overal in Brabant kunnen rekenen op zuiver en veilig drinkwater. Een verantwoordelijke taak, waarnaar gehandeld wordt. Brabant Water streeft niet naar winst, maar wel naar de beste kwaliteit en dienstverlening.

Brabant Water biedt naast drinkwater ook water op maat en gespecialiseerde diensten en advies aan.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Brabant Water is als drinkwaterbedrijf primair verantwoordelijk voor het waarborgen van de continuïteit van de waterlevering in haar voorzieningsgebied en de kwaliteit en druk van het geleverde drinkwater.

Veranderingen en ontwikkelingen

Brabant Water stelde samen met de provincie een regionaal actieplan op om voldoende drinkwaterbronnen te waarborgen in de toekomst. Dit plan is, samen met de actieplannen van andere regio's, gebruikt als basis voor het landelijke actieplan.

Op 13 januari 2025 presenteerden de provincies, drinkwaterbedrijven en de minister van Infrastructuur en Waterstaat dit landelijke actieplan om een toekomstig drinkwatertekort te voorkomen. In het actieplan staan landelijke en regionale maatregelen die ervoor moeten zorgen dat in Nederland ook na 2030 voldoende drinkwater beschikbaar blijft. De aanleiding is het dreigende drinkwatertekort.

In het landelijke actieplan staan zes actiepunten. De actiepunten focussen vooral op betere samenwerking tussen overheden en drinkwaterbedrijven, snellere vergunningsprocedures en het aanwijzen van nieuwe drinkwatervergunningen.

Risico's

n.v.t.

Afbreukrisico van geen deelname

n.v.t.

Alternatieven voor geen deelname

n.v.t.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de aandeelhouders. Dat zijn de provincie Noord-Brabant en 60 gemeenten.
- Als aandeelhouder: Suzanne Otters-Bruijnen (burgemeester).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

De gemeente heeft een belang in Brabant Water NV van 14.982 aandelen à € 0,10 (totaal € 1.498).

Respectrum Son en Breugel B.V. te Son en Breugel**Doel en openbaar belang**

Het exploiteren en beheren van de begraafplaats en crematorium Wolfswinkel te Son en Breugel.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

Uitgangspunt van de B.V. is een rendabele (met winst oogmerk) exploitatie van de begraafplaats en crematorium met uitvaartcentrum.

Veranderingen en ontwikkelingen

Het aantal begrafenissen neemt af. In de uitvaartzorg is meer vraag naar crematies en alternatieve wijzen van begraven.

Risico's

De gemeente heeft een achtergestelde lening verstrekt.

Afbreukrisico van geen deelname

Het in stand houden van een gemeentelijke begraafplaats is een wettelijke taak.

Alternatieven voor geen deelname

In eigen beheer de begraafplaats exploiteren.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Gemeente Son en Breugel (15% aandelen)
- Antwan Kuis Holding B.V. (5% aandelen)
- Respectrum Crematoria B.V. (80% aandelen)

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Aandelenkapitaal (150 aandelen) € 150,-

Achtergestelde verstrekte lening € 233.056,-

Wanneer de B.V. winstgevend is zal dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd worden. De gemeente ontvangt erfpacht inkomsten voor de grond.

Stichtingen en verenigingen***Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost te Helmond*****Doel en openbaar belang**

Het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost is een samenwerkingsverband tussen gemeenten, (justitiële) overheidsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Het doel is de verbetering van veiligheid en leefbaarheid in de 21 gemeenten in Brabant Zuidoost. Het is van belang om onderscheid te maken tussen het zorg- en veiligheidshuis als professionele netwerkorganisatie en het zorg- en veiligheidshuis als facilitator voor ketenpartners. Het landelijk kader richt zich specifiek op het zorg- en veiligheidshuis als netwerkorganisatie van verschillende partners in de zorg-, de strafrechtketen en gemeenten, gericht op een ketenoverstijgende persoon-, systeem- en gebiedsgerichte aanpak van, of advisering rondom, complexe problematiek. In de rol van facilitator biedt de netwerkorganisatie aan ketenpartners de mogelijkheid om werkplekken te huren in een kantoor. Het zorg- en veiligheidshuis Brabant-Zuidoost is in de kern een smalle organisatie. Haar professionaliteit ligt op het gebied van procesregie, advisering en informatievoorziening.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De kracht van het zorg- en veiligheidshuis is een goede samenwerking tussen de verschillende organisaties om problemen op het gebied van veiligheid beter aan te pakken. Daarbij behouden alle partners hun eigen (wettelijke) verantwoordelijkheden.

Problemen worden in een mix van preventie, repressie en zorg aangepakt. Zo wordt geprobeerd potentieel grote problemen klein te houden. De casussen worden aangepakt met de werkwijze Casus Op Maat (COM) en de Persoonsgerichte Aanpak (PGA).

Daarnaast stimuleert en ondersteunt het zorg- en veiligheidshuis de gemeenten om in de toekomst gebruik te maken van het escalatiemodel in de zorg- en veiligheidsketen AVE (aanpak voorkoming escalaties) en dit lokaal te implementeren.

Veranderingen en ontwikkelingen

In 2016 is de rechtsvorm van het Zorg- en Veiligheidshuis gewijzigd en is de Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost opgericht. Besloten werd om hieraan deel te nemen.

In 2016 is gestart met de methodiek Persoonsgerichte Aanpak (PGA) voor een effectieve aanpak van hotshots (kopstukken/-sleutelfiguren). Deze systeemaanpak richt zich op daders van HIC-feiten, problematische jeugdkopstukken en andere personen die via de driehoek als veiligheidsprobleem zijn aangewezen.

In 2016 is in het zorg- en veiligheidshuis de Expertisetafel Radicalisering ingericht. Dit overleg is beschikbaar voor ondersteuning, advies en COM-zaken voor de schaalgrootte Oost Brabant voor wat betreft signalen/cases met betrekking tot radicalisering.

Vanaf begin 2018 is de naam gewijzigd in Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost.

In 2024 kende het ZVHBZO vier PGA thema's: PGA jeugd, PGA radicalisering, PGA Personen met onbegrepen gedrag en PGA huiselijk geweld en kindermishandeling.

Risico's

Alle 21 gemeenten uit de regio nemen deel aan de Stichting en dragen daaraan bij.

Afbreukrisico van geen deelname

Er kan dan geen gebruik worden gemaakt van de voordelen die het zorg- en veiligheidshuis kan bieden, zoals informatie, expertise en menskracht. Bepaalde organisaties hebben ook aangegeven geen capaciteit te hebben om deel te nemen aan overlegstructuren in alle afzonderlijke gemeenten.

Alternatieven voor geen deelname

De gemeente moet dan zelf meer regelen en kan geen beroep meer doen op inbreng van bepaalde maatschappelijke instanties en strafrechtpartners.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Deelname door de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. Samenwerking met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.

Alle gemeenten vaardigen een wethouder zorg of een burgemeester af als lid van het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur kiest uit hun midden weer – per basisteam – een wethouder zorg en een burgemeester als lid van het Dagelijks Bestuur. In 2024 werden de gemeenten die behoren tot het basisteam Dommelstroom vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur door voorzitter burgemeester S. Otters-Bruijnen (Son en Breugel) en wethouder M. Sanders-de Jonge (Geldrop-Mierlo).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Gemeentelijke bijdrage 2024 € 6.021,-

Stichting Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB) te Oirschot**Doel en openbaar belang**

Inkoopuitgaven maken een zeer groot deel uit van de jaarlijkse begroting. Door samenwerking kunnen gemeenten hun inkoop professionaliseren. Daarnaast vertaalt de kwaliteit van inkoop zich direct in de kwaliteit van producten, diensten en werken. Integer en efficiënt inkopen heeft een positieve uitstraling naar inwoners, het bedrijfsleven en de eigen medewerkers. Goed ingerichte inkoopprocessen vergroten het vertrouwen van de samenleving in de manier waarop gemeenschapsgeld wordt besteed.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gewijzigde Aanbestedingswet 2017 laat voldoende ruimte over om eigen beleid te voeren op het gebied van inkopen en aanbesteden. Het inkoop- en aanbestedingsbeleid waarborgt de naleving van wet- en regelgeving, een doelmatige inkoop en bestuurlijke integriteit. Het inkoopbeleid gaat uit van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur: openheid, objectiviteit en zorgvuldigheid. Door gebruik te maken van objectieve voorwaarden, kunnen gemeenten de keuze voor een leverancier verantwoorden. Deze helderheid biedt ook voordelen voor ondernemers, die weten waar ze aan toe zijn.

Veranderingen en ontwikkelingen

In 2017 heeft gemeente Son en Breugel het manifest Maatschappelijk verantwoord inkopen ondertekend en een actieplan vastgesteld. Dit betekent dat we bij elke aanbesteding de mogelijkheden voor social return en duurzaamheid opnemen. Ter ondersteuning daarvan maken wij gebruik van het advies Social Return van de WSD.

Risico's

Door deel te nemen aan BIZOB wordt het risico op juridische procedures door onjuiste inkoop- en aanbestedingstrajecten verkleind.

Afbreukrisico van geen deelname

De aansluiting bij BIZOB is een keuze voor continuïteit in organisatorische en personele zin voor de invulling van de inkoopfunctie. Naast het mislopen van de mogelijk gunstigere prijzen en/of hogere kwaliteit, ligt er een afbreukrisico op gebied van efficiencyverbetering, rechtmatigheid en een versterking van de expertise.

Alternatieven voor geen deelname

In plaats van aansluiting bij BIZOB kan ook gekozen worden voor het volledig intern invullen van de inkoopfunctie. Daarnaast kan een commercieel inkoopbureau worden ingehuurd om gelijksoortige ondersteuning te bieden.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

Het verzorgingsgebied van BIZOB is ingedeeld in vijf clusters, te weten: 1. BOV en De Kempen; 2. Dommelvallei+ en A2; 3. Peelgemeenten; 4. Noordoost; 5. Overig, aangesloten organisaties niet zijnde gemeenten.

BIZOB is een stichting en wordt aangestuurd door de gemeenten. Vanuit elke aangesloten gemeente zit iemand in de Vergadering van Aangeslotenen. Het bestuur wordt gevormd door een afvaardiging van twee bestuurders per regio. Vanuit de Dommelvallei+ en A2 zijn dat burgemeester P. Verhoeven van Heeze-Leende en wethouder A. van Holstein van Waalre. De afgevaardigde, namens Son en Breugel, voor de vergadering van aangeslotenen is de heer Jan Boersma.

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Gebaseerd op het aantal afgenomen dagen voor € 791,- per dag:

Standaard 273 dagen voor € 791,- = € 215.943,- (ex. BTW)

Geen extra geleverde dagen geleverd in 2024.

In 2024 is de bestemming resultaat 2023 van € 15.764,19 ontvangen.

Stichting Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE) te Son en Breugel**Doel en openbaar belang**

De doelstellingen van de SBBE zijn als volgt geformuleerd:

- Het bevorderen van de veiligheid in het algemeen en meer speciaal het bevorderen van ongestoord gebruik van hun goederen door de gerechtigden, alles op het bedrijvenpark Ekkersrijt en omgeving.
- Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.
- De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het aanbieden van een pakket van beveiligingsmiddelen en –maatregelen. Dit pakket is gezamenlijk en in samenwerking met de beveiligingsbranche samengesteld door de gemeente Son en Breugel, de Nationale Politie, basisteam Dommelstroom en de gebruikers van bedrijventerreinen.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De gemeente Son en Breugel verwacht van de SBBE dat zij de veiligheid op het industriepark Ekkersrijt zo optimaal mogelijk waarborgt door het treffen van maatregelen, in eerste instantie gericht op de aangesloten ondernemingen. De stichting SBBE moet zichzelf kunnen bedruipen met bijdragen van ondernemers, die nu nog op vrijwillige basis zijn aangesloten.

Het resultaat moet zijn het terugdringen van het aantal inbraken, het opsporen van eventuele daders en een toename van het algehele gevoel van veiligheid op Ekkersrijt.

Veranderingen en ontwikkelingen

Deelname aan de SBBE is op vrijwillige basis. Daardoor is sprake van een behoorlijk aantal zogenaamde freeriders (32%).

Risico's

Voor de gemeente vormt deze verbonden partij geen risico, omdat de gemeente geen vermogen aan de stichting beschikbaar heeft gesteld.

Afbreukrisico van geen deelname

Via de bestuurlijke vertegenwoordiger kan invloed worden uitgeoefend op de activiteiten van de SBBE. Zonder deze invloed kan het bestuur van de SBBE een richting kiezen die de gemeente Son en Breugel niet passend zou vinden.

Alternatieven voor geen deelname

De gemeente kan de beveiliging op het industriepark Ekkersrijt voor eigen rekening en risico uitvoeren. Dit is echter geen realistisch scenario, feitelijk is er geen alternatief aanwezig.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Deelname door de gemeente Son en Breugel en Ondernemersvereniging Ekkersrijt (OVE)
- Stichtingsbestuur: lid: J. Boersma (op voordracht van het college van B&W).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Geen gemeentelijke bijdrage. Omtrent de openstaande vorderingen bij de gemeente zijn afspraken gemaakt. De stichting voldoet aan haar aflossingsverplichting. Er wordt jaarlijks € 17.353,- afgelost.

Stichting Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel te Son en Breugel

Doel en openbaar belang

Het exploiteren en beheren van de begraafplaats Wolfswinkel te Son en Breugel.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen van de verbonden partij

De Stichting was verantwoordelijk voor de exploitatie van de begraafplaats.

Veranderingen en ontwikkelingen

In 2025 wordt de stichting opgeheven omdat de taken over zijn gedragen aan Respectum Son en Breugel B.V..

Risico's

De gemeente heeft leningen aan de Stichting verstrekt. De begraafplaats was verliesgevend. Omdat de Stichting onvoldoende in staat is om aan haar aflossingsverplichtingen op de lange termijn te voldoen is voor het risico een voorziening getroffen. De Stichting kwam haar afgesproken aflossingsverplichting na.

Afbreukrisico van geen deelname

Het in stand houden van een gemeentelijke begraafplaats is een wettelijke taak.

Alternatieven voor geen deelname

N.v.t. de stichting wordt in 2025 opgeheven.

Bestuurlijke betrokkenheid en vertegenwoordiging

- Gemeente Son en Breugel (50%), VOF P. Kuis & Zn., St. Oedenrode, (50%).
- Stichtingsbestuur: Voorzitter J. Boersma (op voordracht van het college van B en W).

Frequentie van terugkoppeling naar de raad

Incidenteel, afhankelijk van ontwikkelingen.

Financieel belang

Op 31-12-2024 is het openstaand saldo van de leningen € 62.369,- (Voorzien € 62.369,-).

Op 31-12-2024 is het openstaand saldo van de achtergestelde lening € 204.201,- (Voorzien € 204.201,-).

In 2025 wordt de stichting geliquideerd. Een eventueel batig saldo wordt gebruikt om de resterende leningen gedeeltelijk af te lossen.

Verbonden Partijen	Eigen vermogen 2023	Vreemd vermogen 2023	Resultaat 2023	Eigen vermogen 2024	Vreemd vermogen 2024	Resultaat 2024
Gemeenschappelijke regeling						
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	13.902.613	21.121.225	833.753	20.596.792	21.827.448	628.743
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)	2.480.854	7.805.774	532.056	4.182.954	4.907.362	522.317
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)	0	0	0	onbekend	onbekend	onbekend
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant Zuidoost (GGD)	6.956.535	35.036.749	1.263.307	7.746.082	29.551.111	1.464.210
Dienst Dommelvallei	689.350	3.558.287	139.465	1.194.274	3.161.429	504.924
Werkvoorziening de Dommel (WSD)	0	0	0	0	0	0
Reiniging Blink	nvt	0	nvt	nvt	0	nvt
Vennootschappen en coöperaties						
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	4.721.000.000	110.819.000.000	254.000.000	4.777.000.000	123.614.000.000	294.000.000
Brabant Water	0	0	0	onbekend	onbekend	onbekend
Respectrum Son en Breugel B.V.	0	0	0	onbekend	onbekend	onbekend
Stichtingen en verenigingen						
Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	0	0	0	onbekend	onbekend	onbekend
Bureau Inkoop en aanbestedingen Zuidoost Brabant (BIZOB)	1.302.202	1.973.315	943.507	1.943.604	1.831.769	1.343.481
Beveiliging Bedrijven Ekkersrijt (SBBE)	0	0	0	0	0	0
Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel	0	0	0	0	0	0

Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid en de gemeentelijke grondexploitaties hebben een belangrijke invloed op -en samenhang met- de realisatie van de andere beleidsprogramma's van een gemeente. Daarnaast hebben het grondbeleid en de grondexploitaties een grote financiële impact op de algehele financiële huishouding van de gemeente. De eventuele financiële kansen en risico's zijn van belang voor de algemene financiële en reservepositie van de gemeente.

Nota Grondbeleid

De Nota Grondbeleid 2021-2024 is op 17 december 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Met de vaststelling van de Nota Grondbeleid is ook besloten om een actievere grondpolitiek te voeren. Als gevolg hiervan zijn er afgelopen jaren gronden/locaties strategisch aangekocht.

Voor verschillende onderdelen uit de Nota Grondbeleid is behoefte aan actualisatie van het daarin opgenomen beleid. Een voorbeeld hiervan is het beleid rondom reststroken. Daarnaast is met ingang van 2024 de Omgevingswet van kracht. Een deel van de in de Nota Grondbeleid 2021-2024 gebruikte terminologie en verwijzingen naar wetgeving moeten in lijn worden gebracht met de Omgevingswet. In 2025 vindt de actualisering plaats.

De opdracht van de gemeenteraad om een Nota Kostenverhaal op te stellen waardoor aan particuliere initiatiefnemers een financiële bijdrage gevraagd kan worden, hebben we in 2024 opgepakt. Hiervoor hebben we aansluiting gezocht bij de Omgevingswet en de daarbij voorgestelde verschijningsvormen voor beleid.

Binnen het grondbedrijf zijn op dit moment 4 actieve grondexploitaties (Bouwgrond In Exploitatie):

- Akkerpad
- Centrum Breugel

- Centrum Son
- Sonniuspark

Bij de actualisering van deze grondexploitatie worden per einde 2024 de volgende parameters aangehouden:

Periode	Kosten	Opbrengsten	Rente	Disconteringsvoet
2024	3,0%	Grondprijzenbrief	1,95%	2,0%
2025	4,0%	2,0%	1,30%	2,0%
2026-2027	3,0%	2,0%	1,30%	2,0%
2028 e.v.	2,0%	2,0%	1,30%	2,0%

Wanneer er afspraken gemaakt zijn ten aanzien van kosten en opbrengsten zijn de gemaakte afspraken verwerkt.

Project Akkerpad

Na een lange voorgeschiedenis is in 2020 met de projectontwikkelaar overeenstemming bereikt over de realisatie van 8 woningen op deze locatie en is op 24 september 2020 de grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld. Op 19 januari 2023 is het bestemmingsplan Breugel, Akkerpad vastgesteld en is inmiddels onherroepelijk geworden.

In 2024 zijn de bouwrijpmaak-werkzaamheden opgestart. Deze zijn begin 2025 afgerond. Tijdens het bouwrijp maken zijn omstandigheden in en op de bodem aangetroffen die tot extra kosten hebben geleid en tot vertraging.

De gronden zijn in februari 2025 geleverd. Daarmee zijn alle geraamde opbrengsten ontvangen.

De bouw van de woningen zal in 2025 plaatsvinden met mogelijk nog een uitloop naar 2026. Direct aansluitend wordt de locatie woonrijp gemaakt. Door de extra werkzaamheden bij het bouwrijpmaken is de looptijd van de grondexploitatie met 1 jaar verlengd. Eind 2026 kan de grondexploitatie worden afgesloten. Deze relatief kleine ontwikkeling kent een negatief resultaat. De Netto Contante Waarde is per 31 december 2024 € 199.748,- negatief. De grondexploitatie kent een negatief resultaat als gevolg van kostenstijgingen vanwege lange looptijd, tegenvallende kosten bij het bouwrijpmaken en benodigde maatregelen aan de rand van het plangebied. De boekwaarde per 31 december 2024 bedraagt € 367.694,-. Het geprognoseerde verlies is opgenomen in de verliesvoorziening Grondbedrijf.

Project Centrum Breugel

De grondexploitatie Herontwikkeling Centrum Breugel is in 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. Sindsdien is er gewerkt aan nadere uitwerking van de plannen en sommige delen zijn inmiddels uitgevoerd. De uitvoering betreft met name vastgoedontwikkelingen; de boerderij is reeds aangepakt en sporthal de Bongerd is gesloopt en MFA de Bongerd herbouwd. Deze onderdelen vallen buiten de grondexploitatie. Omdat focus is gelegd op deelprojecten en algemene planvorming, is nog niet gestart met uitvoering van onderdelen die vallen in de grondexploitatie.

In 2024 zijn de benodigde mitigerende maatregelen getroffen voor de aanwezige flora en fauna. Als aangetoond kan worden dat deze maatregelen succesvol zijn kan medio 2025 de voormalige school aan de Gentlaan gesloopt worden. De aanbesteding van de werkzaamheden voor de herinrichting van delen van het openbaar gebied is opgestart. Deze werkzaamheden zullen naar verwachting medio 2025 gaan starten. Met de woonstichting 'thuis lopen gesprekken om te komen tot een invulling van de vrij te komen schoollocatie. Na de sloop van de school en het bouwrijp maken van dat deel zal de grond geleverd gaan worden.

De Netto Contante Waarde is per 31 december 2024 € 3.151.532,- negatief. In 2024 is de belangrijkste mutatie het verwerken van de restboekwaarde van de voormalige school ad € 141.305,- zoals gemeld in de 2e Bestuursrapportage. De boekwaarde per 31 december 2024 bedraagt € 1.031.551,-. Het geprognostiseerde verlies is opgenomen in de verliesvoorziening Grondbedrijf.

Project Centrum Son

De grondexploitatie Centrum Son is op 21 december 2022 door gemeenteraad vastgesteld. In verband met het aangenomen amendement (d.d. 21 december 2022) is de planning van de grondexploitatie gewijzigd in afwachting van de afronding van gebiedsvisie.

De gebiedsvisie is in 2024 uitgewerkt. In 2025 vindt hier besluitvorming over plaats. In verband met de actualisatie is rekening gehouden met aangepaste parameters en met de planbegeleiding van de visie welk intensiever bleek dan vooraf geraamd. Na actualisatie is de Netto Contante waarde per 31 december 2024 € 4.727.392,- negatief. De verliesvoorziening voor het centrum Son is als gevolg hiervan ook aangepast.

Op dit moment is de boekwaarde per 31 december 2024 € 3.017.202,-. De planning is in afwachting van verdere uitwerking van de gebiedsvisie een jaar vooruitgeschoven.

Project Sonniuspark (inclusief Ruimte voor Ruimte)

De grondverkoop voor Sonniuspark zijn in 2022 afgerond. In 2024 hebben de laatste woonrijpmaakwerkzaamheden plaatsgevonden waaronder de aanpassing van de Ockhuizenweg. Totaal gezien is het project goed verlopen. De boekwaarde per 31 december 2024 bedraagt, voor de verplichte tussentijdse winstneming 2024, € 1.518.787,- negatief. In 2024 is € 120.957,- aan tussentijdse winst genomen. Daarmee wordt de totale tussentijdse winstneming t/m 2024 € 10.399.420,-. De afronding van dit project wordt verwacht in 2025. In de cijfers is geen rekening gehouden met afdracht vennootschapsbelasting, omdat deze kosten niet ten laste van de grondexploitatie mogen worden geboekt.

Ondanks kostenstijging blijven de nu geprognosticeerde kosten voor woonrijp maken, planontwikkelingskosten, voorbereidings- en begeleidingskosten (VTU) ruim binnen de begroting. In 2025 worden nog enkele uitgaven verwacht. Zo worden er nog posten verwacht in 2025 voor VTU, de Bijenlaan en de herinrichting van het noordelijk park.

Tussentijdse winstneming

Het BBV kent een verplichte tussentijdse winstneming voor grondexploitaties waarbij een positief resultaat wordt verwacht. De gemeente moet dan winst nemen naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en de al gemaakte kosten (zogenaamde POC-methode). Als gevolg hiervan heeft de gemeente bij de jaarrekeningen 2017 t/m 2023 totaal een winst genomen van € 10.278.463,- voor Sonniuspark. Over 2024 is voor Sonniuspark aanvullend een winst genomen van € 120.957,-. De projecten Centrum Son, Centrum Breugel en Akkerpad maken geen winst.

Reserves en voorzieningen

Algemene reserve grondexploitatie

De stand van de reserve grondexploitaties bedraagt per 31-12-2024 € 1.821.867,-.

Verliesvoorziening grondexploitaties

De contante waarde van alle geraamde tekorten van de verlieslatende grondexploitaties bedragen in de jaarrekening 2024 in totaal € 8.078.672,- (stand per 31-12-2024). De verliesvoorziening is als volgt opgebouwd;

- Verliesvoorziening Centrum Breugel: € 3.151.532,-
- Verliesvoorziening Centrum Son: € 4.727.392,-
- Verliesvoorziening Akkerpad: € 199.748,-

Nog te vormen grondexploitaties

Bij een strategische aankoop telt het moment van sluiten van de (mondelinge) overeenkomst als het moment van aankoop. In 2024 is er één strategische locatie aangekocht. Er zijn in 2024 wel gesprekken gevoerd over potentieel aan te kopen locaties waar nog geen overeenstemming over is bereikt.

Voor de gronden die strategisch worden aangekocht leggen we in een later stadium, na verdere planvorming, één of meerdere grondexploitaties voor aan de gemeenteraad. In de tussenliggende periode worden de gronden, als "warme gronden" geadministreerd onder de materiele vaste activa.

Risico's

We voeren een actief grondbeleid om onze gemeentelijke doelstellingen te halen. Economische omstandigheden, veranderende regelgeving et cetera hebben invloed op het financiële resultaat van dit grondbeleid. Daarnaast zijn er ook specifieke projectrisico's, zoals het aantreffen van bodemvervuiling. Aan de andere kant doen zich ook kansen voor. Een voorbeeld hiervan zijn hogere opbrengsten als gevolg van schaarste.

Van elke lopende grondexploitatie is een inventarisatie gedaan van potentiële risico's en kansen. Hierbij is een inschatting gemaakt van het bedrag dat met dit risico / deze kans gemoeid is en de ingeschatte kans dat dit risico / deze kans zich voordoet. Vervolgens is met behulp van de Monte Carlo-analyse het uiteindelijke risicobedrag per grondexploitatie bepaald.

Hieronder volgt een overzicht van de per grondexploitatie bepaalde risico's en de wijze van afdekken.

Grondexploitatie	Risicobedrag	Afdekking
Akkerpad	€ 26.937,00	Algemene Reserve Grondexploitatie
Centrum Breugel	€ 115.000,00	Algemene Reserve Grondexploitatie
Centrum Son	€ 80.000,00	Algemene Reserve Grondexploitatie
Sonniuspark	€ 2.000,00	Winstpotentie

Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo) ziet op openbaarmaking van publieke informatie. Het doel van de wet is om de transparantie van de overheid te verbeteren. Een transparante overheid draagt bij aan vertrouwen, verantwoording en participatie. De wet bestaat uit drie onderdelen. We bespreken per onderdeel wat er in 2024 is ondernomen.

1. Actieve openbaarmaking

De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Een aantal onderdelen die zien op actieve openbaarmaking zijn nog niet in werking getreden. Dit gebeurt gefaseerd. De implementatie van de actieve openbaarmaking pakken we gezamenlijk op met de organisaties gemeente Nuenen c.a., gemeente Geldrop-Mierlo en Dienst Dommelvallei binnen het project Wet open overheid.

In 2024 is de eerste tranche voor actieve openbaarmaking in werking getreden. Vanaf 1 november 2024 zijn we verplicht om de volgende categorieën informatie actief openbaar te maken:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften
- Overige besluiten van algemene strekking
- Informatie over organisatie en werkwijze
- Bereikbaarheidsgegevens

Deze informatie is gepubliceerd in de Woo-index: <https://organisaties.overheid.nl/woo>. De Woo-index bevat een doorverwijzing naar de pagina's waar de informatie te vinden is. Verder maken we gebruik van de website <https://open.sonenbreugel.nl> om informatie actief openbaar te maken. We voldoen momenteel aan de wettelijke verplichtingen.

2. Passieve openbaarmaking (Woo-verzoeken)

In 2024 hebben we 12 Woo-verzoeken ontvangen. De Woo-verzoeken hadden betrekking op zeer uiteenlopende onderwerpen. De beslissing op de Woo-verzoeken en de openbaargemaakte informatie zijn gepubliceerd op <https://open.sonenbreugel.nl>.

3. Het op orde brengen van de informatiehuishouding

De informatiehuishouding wordt dagelijks verbeterd en daarvoor wordt het verbeterplan dat hiervoor door het college is vastgesteld ten uitvoering gebracht. Het college wordt daar separaat over ingelicht.

De Woo brengt daarnaast een intern verandertraject met zich mee. Er moet bewustzijn worden gecreëerd onder medewerkers dat alle informatie waarmee zijn werken die verband houdt met de publieke taak, in beginsel openbaar is. Daarnaast moeten zij bekend zijn met de doelen en werking van de wet om hier een juiste invulling aan te geven. In 2024 is aandacht besteed aan het gebruik van berichtenapps, zoals Whatsapp, Microsoft Teams en E-mail. Er is een factsheet opgesteld waarin medewerkers kunnen zien waar ze op moeten letten bij het gebruik van deze berichtenapps.

Beleidsindicatoren

Op de website www.waarstaatjegemeente.nl - ontwikkeld voor gemeentelijke bestuurders en professionals - vindt u een dashboard dat is onderverdeeld in de 15 thema's over gemeentelijke onderwerpen. De gegevens komen uit verschillende bronnen en onderzoeken, zoals inwoners- en ondernemerspeilingen, CBS en andere centrale databronnen. U kunt de gegevens uit het dashboard gebruiken om te zien waar Son en Breugel staat. U kunt de gegevens ook vergelijken met andere gemeenten. Voor meer informatie en overige kengetallen verwijzen wij u naar www.waarstaatjegemeente.nl.

Indicator	Eenheid	Periode	Regio	Waarde	Omschrijving
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2024	Son en Breugel	6	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2024	Nederland	9	
Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2024	Son en Breugel	2	Het aantal gewelddsmisdrijven. Voorbeelden van gewelddsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2024	Nederland	4	
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2024	Son en Breugel	3	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2024	Nederland	6	
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2024	Son en Breugel	2	
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2024	Nederland	1	
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2024	Son en Breugel	3	
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2024	Nederland	2	
Funciemenging	%	2023	Son en Breugel	68	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Funciemenging	%	2023	Nederland	54	
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2023	Son en Breugel	202	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2023	Nederland	182	
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	Son en Breugel	3	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	Nederland	6	
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	Son en Breugel	8	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	Nederland	27	

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2023	Son en Breugel	2	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2023	Nederland	2	
Niet-sporters	%	2022	Son en Breugel	43	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Niet-sporters	%	2022	Nederland	46	
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2023	Son en Breugel	80	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2023	Nederland	150	
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	Son en Breugel	18	
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	Nederland	41	
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2024	Son en Breugel	490	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2024	Nederland	379	
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2023	Son en Breugel	1	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2023	Nederland	9	
Demografische druk	%	2024	Son en Breugel	81	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Demografische druk	%	2024	Nederland	70	
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2024	Son en Breugel	897	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2024	Nederland	Geen data	
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2024	Son en Breugel	965	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2024	Nederland	Geen data	
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	Son en Breugel	1.462	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, partimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	Nederland	837	
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2023	Son en Breugel	1	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2023	Nederland	1	

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2023	Son en Breugel	3	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2023	Nederland	6	
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2023	Son en Breugel	1	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2023	Nederland	2	
Netto arbeidsparticipatie	%	2024	Son en Breugel	77	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Netto arbeidsparticipatie	%	2024	Nederland	73	
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2024	Son en Breugel	154	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2024	Nederland	344	
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Son en Breugel	74	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2022	Nederland	198	
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	Son en Breugel	11	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB) is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	Nederland	12	
Jongeren met jeugdbescherming	%	2024	Son en Breugel	1	in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.
Jongeren met jeugdbescherming	%	2024	Nederland	1	
Jongeren met jeugdreclassering	%	2024	Son en Breugel	Geen data	in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari

					Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2024	Nederland	0	
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2024	Son en Breugel	580	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2024	Nederland	650	

Jaarrekening

Inleiding

De jaarrekening bestaat uit de balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen. Alle bedragen in de tabellen moeten vermenigvuldigd worden met € 1.000,- behalve als anders is vermeld. Door afronding op duizendtallen kunnen er afrondingsverschillen ontstaan.

Balans

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	88	98
Totaal Immateriële vaste activa	88	98
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	69.361	60.484
Investerings met een economisch nut, dekking door heffing	6.867	6.835
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.517	4.313
Totaal Materiële vaste activa	80.746	71.632
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	80	78
Leningen aan: overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	1.471	1.657
Totaal Financiële vaste activa	1.551	1.735
Totaal Vaste activa	82.384	73.465
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-5.060	-6.753
Totaal Voorraden	-5.060	-6.753
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	4.607	3.957
Rekening-courantverhouding met het rijk	2.258	2.121
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	191	183
Overige vorderingen	1.075	1.263
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.131	7.524
Liquide middelen		
Kassaldi	9	6
Banksaldi	1	5
Totaal Liquide middelen	10	11
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	3.929	253
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	1.834	795
Totaal Overlopende activa	5.764	1.048
Totaal Vlottende activa	8.845	1.830
Totaal Activa	91.229	75.294

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Passiva		
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	11.571	10.671
Bestemmingsreserve	23.691	23.828

Balans	2024	2023
Het gerealiseerde resultaat volgens uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	644	2.216
Totaal Eigen vermogen	35.905	36.715
Voorzieningen		
Voorziening	5.413	5.265
Totaal Voorzieningen	5.413	5.265
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	31.600	13.300
Vaste schuld: Onderhandse leningen van openbare lichamen	952	1.052
Waarborgsommen	12	12
Totaal Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	32.564	14.364
Totaal Vaste passiva	73.883	56.344
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	8.000	10.000
Banksaldi	415	9
Overige schulden	3.985	4.572
Totaal Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	12.400	14.581
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	2.372	2.933
Vooruitontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	2.319	943
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	255	493
Totaal Overlopende passiva	4.946	4.369
Totaal Vlottende passiva	17.346	18.951
Totaal Passiva	91.229	75.294

Omschrijving	2024	2023
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt	26.358	28.180

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (stelsel van baten en lasten wordt dus toegepast). Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De gemeenteraad heeft de verordening ex artikel 212 Gemeentewet vastgesteld.

Eigen bijdragen van het Centraal administratiekantoor (CAK)

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

'Bron: Kadernota rechtmatigheid 2023 BBV'

Investerings algemeen

De volgende algemene afspraken zijn vastgelegd voor waardering van investeringen:

- Er wordt geen rente toegeschreven aan een te activeren investering;
- Toeschrijven van interne uren aan investeringen en deze uren ook activeren vindt alleen plaats indien dit bij de aanvraag van het krediet aangegeven wordt;
- De resultaten als gevolg van de verkoop van investeringen worden verantwoord op het programma waar ook de kapitaallasten van de investering worden verantwoord;
- Bij het bepalen van de afschrijvingen wordt de restwaarde van de investering op nihil gesteld;
- Er wordt gestart met afschrijven het jaar na gereedkomen van het actief;
- Bij lopende investeringen vindt toerekening van rente voor 100% plaats over de boekwaarde op 1 januari.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa wordt in het BBV onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch nut, investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven en die met een maatschappelijk nut.

Vanaf 2017 is het vanuit het BBV verplicht om alle investeringen te activeren. De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Bijdragen van derden zijn op de investering in mindering gebracht. Over het dan resterende bedrag wordt afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, wanneer deze naar verwachting duurzaam is.

Afschrijvingstabel

In deze tabel zijn de afschrijvingstermijnen opgenomen naar soort van investering:

Afschrijvingstabel investeringen	
Nr. Omschrijving	Advies
Algemeen	
Minimumbedrag activering, m.u.v. gronden en terreinen	€ 10.000
1. Immateriële vaste activa	
1.1 Kosten van sluiten geldleningen + saldo van agio en disagio	niet activeren
1.2 Kosten van onderzoek en ontwikkeling	5
2. Materiële vaste activa (Investerings in economisch nut)	
2.1 Gronden en terreinen	
Gronden en terreinen	Geen afschrijving
2.2 Woonruimten	
Woonruimten	40
2.3 Gebouwen	
Gebouwen - permanent	40
Gebouwen - semi-permanent	15
Gebouwen - noodgebouw / tijdelijk gebouw	10
Gebouwen - aanpassingen / renovaties	25
Gebouwen - uitbreidingen oorspronkelijk gebouw	40
Overige gebouwen	15
2.4 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Riolering - aanleg vrijverval, pompputten en randvoorzieningen incl. relining	60
Riolering - Electro mechanisch (incl. kasten besturing en pompen)	15
Drukriolering (leidingen) en drainage	40
Riolering - overig	60
Begraafplaatsen	60
Speelterreinen en parken - (kunst)grasvelden t.b.v. sportaccommodaties	20
Overige grond-, weg- en waterbouwkundige werken	15
2.5 Vervoersmiddelen	
Vrachtauto's	10
Tractoren en heftrucks	10
Personenauto's en bestelbussen	7
Aanhangwagens	7
Grote (maai)machines	7
Zoutstrooiers, sneeuwpluigen	10
Woonwagens	15
Brandweer - personenauto's en bestelbussen	7
Brandweer - blusauto's	15
Brandweer - personeel / materieelwagens	15
Brandweer - hulpverleningsmaterieel	15
Overige vervoersmiddelen	7
2.6 Machines, apparaten en installaties	
Machinaal handgereedschap	7
Dranghekken	7
Fietsenstallingen	10
Computerapparatuur	4
Brandweer - kleding	5
Brandweer - persluchtapparatuur	5
Brandweer - verbindingsmaterieel	5
Brandweer - overig	5
Overige machines, apparaten en installaties	7
2.7 Overige materiële vaste activa	
Software	4
Onderwijs leer- en hulpmiddelen / schoolmeubilair	10
Kantoormeubilair	7
Speelterreinen en parken - veldverlichting	15

Speelterreinen en parken - asfalt-, kunststof-, gravelbanen	15
Overige materiële vaste activa	10
3. Investerings in maatschappelijk nut	
Reconstructie cq aanleg Wegen, straten, paden en pleinen (excl. Gronden)	25
Reconstructie c.q. aanleg Wandel- en fietspaden	25
Bruggen/viaducten/duikers (hout)	40
Bruggen/viaducten/duikers (beton)	60
Masten OVL, veldverlichting en verkeerslichten	40
Armaturen OVL, veldverlichting en verkeerslichten	20
Groenreconstructies	20
Inrichting speelterreinen en parken (bv. Grasvelden, afrastering, beplanting, drainage, doelen, incl. vervangen speeltoestellen)	15
Overige investeringen in maatschappelijk nut	15

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) verminderd met de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de marktwaarde van de aandelen daalt tot onder de verkrijgingsprijs, vindt afwaardering naar deze lagere marktwaarde plaats.

Flottende activa

Voorraad

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

Deze gronden zijn gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs. Voor gronden waarvan de in de administratie voorkomende vervaardigingsprijs hoger is dan de actuele waarde is een voorziening gevormd ter dekking van het nadelig verschil.

Winstneming grondexploitatie: percentage of completion

Het voorzichtigheidsbeginsel leidt ertoe dat realisatie van winst moet worden uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van het grondexploitatiecomplex. Volgens het realisatiebeginsel dient in de situatie dat voldoende zekerheid is over de winst, de winst te worden genomen. Hierbij dient de percentage of completion methode te worden gevolgd. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen: 1. het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én 2. de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én 3. de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Gereed product en handelsgoederen

De voorraad eigen verklaringen is gewaardeerd tegen de laatst bekende verrekenprijzen van de leverancier.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De voorziening verliesgevende complexen en de voorziening pensioen voormalige wethouders zijn gebaseerd op basis van de contante waarde.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De vlottende schulden zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Rechtmatigheidsverantwoording

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële verordening gemeente Son en Breugel 2023 en op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2024. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van artikel 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid (het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium) omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 30 januari 2025 door de gemeenteraad is vastgesteld;
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de Financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn;
 - Voor over- en onderschijdingen van baten, onderschijdingen van lasten en onderschijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als rechtmatig worden aangemerkt als deze in de jaarrekening gemeld zijn zoals besloten in de raadsvergadering van 30 januari 2025;
 - Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen Financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 1% (zijnde € 604.000,-) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - Een rapporteringstolerantie van € 50.000,- is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	88	98
Totaal Immateriële vaste activa	88	98
Totaal Activa	88	98

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2024:

Omschrijving	Balanswaarde 1-1-2024	Investerings	Herrubriceringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Balanswaarde 31-12-2024
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	98	0	0	10	0		88
Totaal	98	0	0	10	0	0	88

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

In 2024 zijn er geen investeringen gedaan.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaand uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Activa		
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	69.361	60.484
Investerings met een economisch nut, dekking door heffing	6.867	6.835
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.517	4.313
Totaal Materiële vaste activa	80.746	71.632
Totaal Activa	80.746	71.632

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de balanswaarde van de materiële vaste activa weer:

Omschrijving	Balanswaar de 1-1-2024	Investeren	Desinvestering	Afschrijving	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaar de 31-12- 2024	Voorziening	Balanswaar de 31-12- 2024
Investeren met economisch nut									
Gronden en terreinen	12.757	519	0	97	0	0	13.179	0	13.179
Woonruimten	677	0	0	8	0	0	669	0	669
Bedrijfsgebouwen	38.923	9.344	217	1.209	0	0	46.842	0	46.842
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	78	756	0	6	0	0	828	0	828
Vervoermiddelen	179	194	0	36	0	0	338	0	338
Machines, apparaten en installaties	1.823	0	0	91	0	0	1.732	0	1.732
Overige materiele vaste activa	6.047	192	0	466	0	0	5.799	25	5.774
Activa in erfpacht	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Investeren met economisch nut	60.484	11.006	217	1.912	0	0	69.386	25	69.361
Investeren met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.835	153	0	121	0	0	6.867	0	6.867
Totaal investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	6.835	153	0	121	0	0	6.867	0	6.867
Investeren in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut									
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.313	273	0	193	-7	0	4.400	0	4.400
Overige materiele vaste activa	0	117	0	0	0	0	117	0	117

Totaal investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	4.313	390	0	193	-7	0	4.517	0	4.517
Totaal	71.632	11.549	217	2.225	-7	0	80.771	25	80.746

Toelichting op bovenstaande tabel:

De balanswaarde is de boekwaarde van een activum na saldering met de verliesvoorziening die daarvoor is ingesteld.

Bij de overige materiële vaste activa is er een verliesvoorziening van € 25.000,- voor de Willemstraat. Dit betekent dat bij een optelling, per activasoort, de kolommen Boekwaarde 31-12-2024 en Voorziening niet moeten worden meegenomen.

Investeringen met economisch nut

Gronden en terreinen

Er zijn grondaankopen gedaan voor de volgende locaties (> € 5.000):

- Sonniuswijk
- Percelen nabij Kwadestraat/Kanaal
- Dommeldal uit de verf 2.0

Woonruimten

In 2024 geen investeringen.

Bedrijfsgebouwen

In 2024 zijn er investeringen gedaan in de volgende gebouwen (> € 5.000):

- Van den Elsenstraat 36
- Gemeentehuis
- Brandweerkazerne
- Basisschool De Bloktempel
- BuitensteBinnen
- Kinderopvang Harlekijn
- Bongerd
- Basisschool De Ruimte
- Braecklant

Grond en waterbouwkundige werken

In 2024 zijn de volgende investeringen gedaan:

- Ondergrondse en bovengrondse containers
- Vervangen KCA unit Milieustraat
- Milieustraat

Vervoermiddelen

In 2024 is geïnvesteerd in:

- 3 bedrijfsauto's
- Auto toezicht en handhaving

Machines, apparaten en installaties

In 2024 geen investeringen.

Overige materiële vaste activa

In 2024 is geïnvesteerd in:

- Vaste en losse inrichting Bongerd

Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2024 zijn de volgende investeringen gedaan:

- Riolvervangingen incl. relining
- Vervanging electromechanische gemalen

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

In 2024 is geïnvesteerd in:

- Slowlane Ekkersrijt
- Vervangen brug Dommelpas + fietspad
- Parkeren centrum Son en Breugel
- Groenvisie + Ecologische verbindingzone Ekkersrijt
- Groenbeleid
- Verzamelplaats 't Harde Ven

Overige materiële vaste activa

In 2024 is geïnvesteerd in:

- Doorstromingsmaatregelen Gentiaan/Bestseweg
- Fietsparkeervoorziening Bloktempel/De Ruimte

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaande uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Activa		
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan: deelnemingen	80	78
Leningen aan: overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen	1.471	1.657
Totaal Financiële vaste activa	1.551	1.735
Totaal Activa	1.551	1.735

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Omschrijving	Balanswaar de 1-1-2024	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aflossing	Bijdragen van derden	Afwaardering	Voorziening	Balanswaar de 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:									
- Deelnemingen	78	2	0	0	0	0	0	0	80
Leningen aan:									
- Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	1.657	233	0	0	419	0	0	0	1.471
Totaal	1.735	235	0	0	419	0	0	0	1.551

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Betreft gelden waar een aandelenbezit tegenover staat. Het betreft voor onze gemeente de BNG en waterleidingmaatschappij (voorheen) Oost-Brabant. Tegenover deze kapitaalverstrekking staan dividenduitkeringen.

In 2024 is een vermeerdering geweest in de Deelneming Crematorium Wolfswinkel.

Overige langlopende leningen

Dit betreft leningen die verstrekt zijn aan sportverenigingen, stichting Wolfswinkel en Respectum Son en Breugel B.V.. Zowel rente als aflossing over de verstrekte geldleningen wordt bij alle leningen ontvangen.

Aan de Stichting Begraafplaats en Uitvaartcentrum Wolfswinkel zijn twee geldleningen verstrekt. De totale waarde van deze leningen is € 266.570,- voor beide leningen is een voorziening getroffen.

In 2024 is een nieuwe achtergestelde lening verstrekt aan Respectum Son en Breugel B.V. van € 233.056,-

Tevens is er een renteloze geldlening verstrekt aan stichting IJsfest, ook hier staat een voorziening tegenover.

Conform de vereisten van het BBV is de afwaardering op de balans in mindering gebracht op de overige langlopende geldleningen.

Flottende activa

Voorraad

Van de voorraad kan het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving	Balanswaarde 31-12-2023	Vermeerdering	Vermindering	Balanswaarde 31-12-2024
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	801	2.218	0	3.019
Gereed product en handelsgoederen	0	0	0	0
Totaal	801	2.218	0	3.019
Voorziening verlies grex	7.555	524	0	8.079
Saldo (totaal minus voorziening)	-6.753	1.694	0	-5.060

Toelichting voorraad

Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2024	Vermeerderingen	Verminderings	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening dekking verliessaldi	Balanswaarde 31-12-2024
Sonnius Park	-2.632	1.165	52	121	-1.398		-1.398
Herontwikkeling centrum Breugel	537	495			1.032	3.152	-2.120
Akkerpad	115	253			368	200	168
Centrum Son	2.783	234			3.017	4.727	-1.710
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	803	2.147	52	121	3.019	8.078	-5.060

Toelichting voorraad

Hieronder een overzicht van de bouwgronden in exploitatie met de verwachte resultaten. Een negatief bedrag geeft een positief verwacht eindresultaat (bate) weer.

Omschrijving complex	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eind-resultaat (nominale waarde)	Geraamd eind-resultaat (contante waarde)
Sonnius Park	-1.397.828	1.196.638	19.744	-220.934	-214.233
Herontwikkeling centrum Breugel	1.031.551	2.908.820	661.518	3.278.853	3.151.532
Akkerpad	367.694	303.044	462.921	207.817	199.748
Centrum Son	3.017.201	4.289.917	1.768.225	5.538.893	4.727.392
Totaal	3.018.618	8.698.419	2.912.408	8.804.629	7.864.439

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2024	Balanswaarde 1-1-2024
Vorderingen op openbare lichamen	4.607	0	4.607	3.957
Rekening-courantverhouding met het rijk	2.258	0	2.258	2.121
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	191	0	191	183
Overige vorderingen	1.402	329	1.073	1.261
Overige uitzettingen	2	0	2	2
Totaal	8.460	329	8.131	7.524

Schatkistbankieren

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren						
Verslagjaar						
(1)	Drempelbedrag	1.001				
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	95	149	151	118	
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	906	852	850	883	
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0	
(1) Berekening drempelbedrag						
Verslagjaar						
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	50.057				
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	50.057				
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	0				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	1.001				
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen						
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	8.676	13.561	13.926	10.879	
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92	
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	95	149	151	118	

Liquide middelen

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Activa		

Balans	2024	2023
Liquide middelen		
Kassaldi	9	6
Banksaldi	1	5
Totaal Liquide middelen	10	11
Totaal Activa	10	11

Overlopende activa

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Activa		
Overlopende activa		
Nog te ontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	3.929	253
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	1.834	795
Totaal Overlopende activa	5.764	1.048
Totaal Activa	5.764	1.048

De specificatie van het verloop van nog te ontvangen bedragen van overheidslichamen:

Omschrijving	Stand 1-1-2024	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2024
Algemene uitkering (het Rijk)	15	32	15	32
Spuk sport (het Rijk)	0		0	0
Suppletie BTW (het Rijk)	263	538	220	581
Afrekening werkprogramma 2022 ODZOB	0	0	0	0
PGB WMO 2022 (overige Nederlandse overheidslichamen)	0	0	0	0
PGB Jeugd 2023 en 2024 (overige Nederlandse overheidslichamen)	5	23	5	23
PGB WMO 2023 (overige Nederlandse overheidslichamen)	5	0	5	0
Detachering Nuenen	40	43	40	43
Slowlane teveel ontvangen	-75		-75	0
Leefgeld Oekraïners (het Rijk)	0	12	0	12
Jeugdhulp ambulans (het Rijk)	0	5	0	5
Verblijf woonplaatsbeginsel (overige Nederlandse overheidslichamen)		336		336
TGO Ekkersrijt (het Rijk)	0	2.898	0	2898
Totaal	253	3.887	210	3.929

Vaste passiva

Eigen vermogen

Een gedetailleerd overzicht is te vinden in paragraaf 'Reserves en voorzieningen' en de daarbij behorende toelichting, die verderop in dit boekwerk zijn opgenomen. Het eigen vermogen bestaat op hoofdlijnen uit de volgende onderdelen:

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	11.571	10.671
Bestemmingsreserve	23.691	23.828
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	644	2.216
Totaal Eigen vermogen	35.905	36.715
Totaal Passiva	35.905	36.715

Voorzieningen

Een uitgebreide toelichting over het verloop van de voorzieningen is terug te vinden in paragraaf 'Reserves en voorzieningen'.

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Passiva		
Voorzieningen		
Voorziening	5.413	5.265
Totaal Voorzieningen	5.413	5.265
Totaal Passiva	5.413	5.265

Vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan 1 jaar is als volgt:

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Passiva		
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	31.600	13.300
Vaste schuld: Onderhandse leningen van openbare lichamen	952	1.052
Waarborgsommen	12	12
Totaal Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer	32.564	14.364
Totaal Passiva	32.564	14.364

De rentelast van de langlopende schulden bedraagt € 610.387,-.

Onderhandse leningen van: Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De samenstelling van deze schulden blijkt uit de financieringsstaat die opgenomen is in de paragraaf financiering.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Passiva		
Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	8.000	10.000
Banksaldi	415	9
Overige schulden	3.985	4.572
Totaal Netto-vlottende schulden, met een rente typische looptijd korter dan één jaar	12.400	14.581
Totaal Passiva	12.400	14.581

Overlopende passiva

Bedragen x €1.000

Balans	2024	2023
Passiva		
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	2.372	2.933
Vooruitontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen	2.319	943
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	255	493
Totaal Overlopende passiva	4.946	4.369
Totaal Passiva	4.946	4.369

De specificatie van het verloop van vooruit ontvangen bedragen van overheidslichamen.

Omschrijving	Stand 1-1-2024	Vooruitontvangsten	Lasten	Stand 31-12-2024
SPUK restant Inburgering (het Rijk)	0	312	0	312
SPUK restant onderwijsroute 2022 (het Rijk)	0	26	0	26
Sanering varkenshouderijen (het Rijk)	74	74	74	74
SPUK Brede Spuk	23		23	0
SPUK energiearmoede (het Rijk)	119	95	119	95
SPUK Lokale aanpak isolatie tranche 1 en 2 (het Rijk)	241	786	241	786
SPUK CDOKE (het Rijk)	173	321	173	321
Startbouwimpuls Houtens 11 (het Rijk)	175	0	175	0
Energietoeslag 2023 (het Rijk)	87	0	87	0
SPUK versterking clientondersteuning (het Rijk)	20	0	20	0
Subsidie Slowlane Brainport Avenue (overige Nederlandse overheidslichamen)	31	0	31	0
2e aansluiting Ekkersrijt (overige Nederlandse overheidslichamen)	0	90	0	90
DUMAVA subsidie sporthal De Landing (het Rijk)	0	474	0	474
Impulsregeling klimaatadaptie project Zandstraat-Taylorstraat (overige Nederlandse overheidslichamen)	0	142	0	142
Totaal	943	2.320	943	2.319

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Overeenkomsten

Op grond van artikel 53 BBV moeten in de toelichting bij de balans opgenomen worden, de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden. In de toelichting bij genoemd artikel worden als voorbeelden genoemd (langlopende) huurcontracten en leaseovereenkomsten.

Veel overeenkomsten die de gemeente Son en Breugel heeft afgesloten zijn kortlopend van aard, maximaal één jaar. Wel kennen de meeste overeenkomsten een clause, inhoudende dat als niet uiterlijk voor een bepaalde datum – bijvoorbeeld twee maanden voor het einde van het jaar – de overeenkomst wordt opgezegd, deze automatisch doorloopt.

Nadrukkelijk worden hier dus geen toekomstige rechten genoemd. De bedoeling van dit artikel is om – naast de bedragen die al volgens de balans bekend zijn – ook nog aan te geven welke toekomstige uitgaven nog volgen. Dit om de werkelijke financiële positie weer te geven. Als een gemeente namelijk erg veel langlopende verplichtingen is aangegaan, geeft de balans een te rooskleurig beeld.

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

De garantstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Aard	% lening-bedrag	Oorspronkelijk bedrag	Restant 1-1-2024	Restant 31-12-2024	Betalingen gedurende 2024
Indirecte garantstellingen						
Vaste geldlening U/G	Woonstichting 'thuis	50%	131.716	27.527	25.051	2.476
Vaste geldlening U/G	Woonbedrijf	50%	493.910	653	1.307	-654
Totaal indirecte garantstellingen			625.626	28.180	26.358	1.822

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Verbonden t/m	Bedrag op Jaarbasis
Inhuur Personeel	2025	900
Levering energie	2025	470
Vegen wegen en onkruidbestrijding	2025	350
Onderhoud bermen en watergangen	2025	350
Leerlingenvervoer	2026	280
Deeltaxi CVV	2025	225
Payroll	2026	220
Brandverzekering	2024	110

Verlofverplichtingen

Op basis van de verslaggevingsregels is het spaarverlof gewaardeerd onder de voorzieningen. Voor openstaand verlof is een beleidslijn vastgesteld om te sturen op het niet laten ontstaan van verlofstuwmeren, waardoor een voorziening voor bovenmatig verlof niet nodig is. Het totaal uitstaande urensaldo boven het wettelijk basisverlof bedraagt 8.292 uren.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan bijvoorbeeld (spaar)verlofaanspraken.

Niet uit de balans blijvende bezittingen

Bij de liquidatie GR Ekkersrijt per 1 januari 2013 zijn de gronden "Ekkersrijt Oost" om niet overgedragen aan de gemeente Eindhoven en Son en Breugel. Dit betreft voor de gemeente Son en Breugel 42.000 m² die niet in de balans zijn opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma's

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Interne en externe dienstverlening	3.109	220	-2.889	3.096	299	-2.797	3.650	409	-3.241
Programma 2. Sociale leefomgeving	22.929	4.548	-18.381	30.666	11.154	-19.512	31.018	13.275	-17.744
Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving	9.879	4.906	-4.973	10.690	5.168	-5.522	10.561	5.142	-5.420
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	5.285	3.828	-1.457	6.803	5.570	-1.233	3.817	1.845	-1.972

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
Totaal programma's	41.202	13.501	-27.701	51.255	22.192	-29.064	49.046	20.670	-28.377

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Algemene uitkering	0	28.745	28.745	0	29.562	29.562	0	29.638	29.638
Dividenden	1	56	55	1	56	55	1	55	54
Lokale heffingen	162	5.500	5.338	162	5.734	5.572	213	5.845	5.632
Overige algemene dekkingsmiddelen	599	150	-449	23	246	223	0	246	246
Treasury	-303	67	370	-248	71	320	118	60	-58
Totaal algemene dekkingsmiddelen	459	34.519	34.060	-62	35.670	35.732	332	35.844	35.512

Onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onvoorzien	80	0	-80	80	0	-80	1	0	-1
Overhead	7.984	219	-7.765	8.978	255	-8.722	8.704	450	-8.253
Vennootschapsbelasting	4	0	-4	-155	0	155	-310	0	310
Totaal onvoorzien, overhead en Vennootschapsbelasting	8.068	219	-7.849	8.903	255	-8.647	8.395	450	-7.945

Totaal saldo van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Totaal saldo van baten en lasten	49.729	48.239	-1.490	60.096	58.117	-1.980	57.774	56.964	-809
Totaal saldo van baten en lasten	49.729	48.239	-1.490	60.096	58.117	-1.980	57.774	56.964	-809

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties programma 1	0	39	39	1.056	1.789	733	1.056	1.688	632
Mutaties programma 2	0	607	607	1.118	1.505	387	1.118	1.497	379
Mutaties programma 3	77	301	223	77	1.011	933	77	776	699
Mutaties programma 4	250	20	-230	370	231	-139	370	113	-257
Totaal toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	327	966	639	2.622	4.536	1.914	2.622	4.075	1.453

Het geraamde versus het gerealiseerde resultaat

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat	50.057	49.206	-851	62.718	62.653	-65	60.395	61.039	644
Het geraamde versus het gerealiseerde resultaat	50.057	49.206	-851	62.718	62.653	-65	60.395	61.039	644

Het overzicht van baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1. Interne en externe dienstverlening									
0.10 Mutaties reserves programma 1	0	39	39	1.056	1.789	733	1.056	1.688	632
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-851	0	851	-65	0	65	644	0	-644
0.1 Bestuur	2.113	2	-2.111	2.064	2	-2.062	2.548	2	-2.546
0.2 Burgerzaken	996	218	-778	1.032	297	-735	1.102	407	-695
0.4 Overhead	7.984	219	-7.765	8.978	255	-8.722	8.704	450	-8.253
0.5 Treasury	-302	124	425	-247	128	375	119	115	-4
0.61 OZB woningen	108	2.814	2.706	108	2.806	2.698	149	2.901	2.752
0.62 OZB niet-woningen	24	2.676	2.652	24	2.918	2.894	31	2.934	2.903
0.64 Belastingen Overig	30	10	-20	30	10	-20	33	10	-24
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	28.745	28.745	0	29.562	29.562	0	29.638	29.638
0.8 Overige baten en lasten	679	150	-529	103	246	143	1	246	245
0.9 Vennootschapsbelasting (Vpb)	4	0	-4	-155	0	155	-310	0	310
Totaal Programma 1. Interne en externe dienstverlening	10.786	34.997	24.212	12.928	38.013	25.085	14.077	38.392	24.315
Programma 2. Sociale leefomgeving									
0.10 Mutaties reserves programma 2	0	607	607	1.118	1.505	387	1.118	1.497	379
4.2 Onderwijshuisvesting	1.218	196	-1.022	1.254	337	-917	1.164	182	-983
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	957	20	-938	599	9	-590	690	24	-666
5.1 Sportbeleid en activering	271	85	-187	271	85	-187	303	92	-210
5.2 Sportaccommodaties	807	138	-669	1.062	138	-924	1.142	186	-956
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	587	135	-452	780	255	-525	797	258	-539
5.4 Musea	7	0	-7	7	0	-7	2	0	-2
5.5 Cultureel erfgoed	222	26	-196	252	26	-227	150	25	-125
5.6 Media	75	0	-75	475	16	-458	454	16	-437
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.843	496	-3.347	9.354	6.896	-2.458	8.901	8.297	-603
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	767	0	-767	767	0	-767	1.500	13	-1.487
6.3 Inkomensregelingen	3.786	3.193	-593	4.063	3.193	-870	3.993	3.595	-399
6.4 WSW en beschut werk	791	0	-791	814	0	-814	806	0	-806
6.5 Arbeidsparticipatieinstrumenten gericht op toeleiding naar werk	615	0	-615	615	0	-615	618	0	-618
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.362	0	-1.362	1.337	0	-1.337	845	0	-845

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
6.71A Huishoudelijke hulp (WMO)	1.437	0	-1.437	1.588	0	-1.588	1.551	0	-1.551
6.71B Begeleiding (WMO)	690	0	-690	688	0	-688	679	0	-679
6.71C Dagbesteding (WMO)	286	0	-286	203	0	-203	186	0	-186
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	245	186	-60	216	126	-90	258	134	-124
6.72A Jeugdzorg begeleiding	913	0	-913	1.273	0	-1.273	1.396	0	-1.396
6.72B Jeugdzorg behandeling	744	0	-744	784	0	-784	756	5	-751
6.72C Jeugdhulp dagbesteding	443	0	-443	468	0	-468	482	0	-482
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	415	0	-415	577	0	-577	517	0	-517
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	800	0	-800	1.245	0	-1.245	1.490	336	-1.154
6.74A Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	450	0	-450	550	0	-550	583	0	-583
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	37	0	-37	49	0	-49	236	0	-236
6.74C Gesloten plaatsing	-4	0	4	91	0	-91	139	0	-139
6.81A Beschermd wonen (WMO)	2	0	-2	2	0	-2	0	6	6
6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	2	0	-2	14	0	-14	13	0	-13
6.82A Jeugdbescherming	247	0	-247	332	0	-332	352	0	-352
6.82B Jeugdreclassering	4	0	-4	12	0	-12	9	0	-9
7.1 Volksgezondheid	907	74	-834	922	74	-848	1.010	106	-904
Totaal Programma 2. Sociale leefomgeving	22.929	5.154	-17.774	31.785	12.659	-19.125	32.137	14.772	-17.365
Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving									
0.10 Mutaties reserves programma 3	77	301	223	77	1.011	933	77	776	699
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	1.040	0	-1.040	992	0	-992	1.005	0	-1.005
1.2 Openbare orde en Veiligheid	930	10	-920	930	10	-920	835	21	-814
2.1 Verkeer en vervoer	1.966	33	-1.933	2.617	33	-2.584	2.430	75	-2.355
2.2 Parkeren	10	0	-10	6	0	-6	4	1	-4
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.774	79	-1.695	1.799	121	-1.678	1.938	100	-1.837
7.2 Riolering	921	1.602	681	951	1.650	699	1.001	1.619	617
7.3 Afval	2.170	2.730	561	2.170	2.735	566	2.328	2.935	607
7.4 Milieubeheer	1.068	451	-617	1.225	618	-607	1.020	391	-629
Totaal Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving	9.956	5.206	-4.750	10.767	6.179	-4.588	10.639	5.918	-4.721
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling									
0.10 Mutaties reserves programma 4	250	20	-230	370	231	-139	370	113	-257
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	412	279	-132	573	367	-206	432	347	-85
3.1 Economische ontwikkeling	149	98	-51	149	48	-101	227	43	-185
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	11	0	-11	72	10	-62	36	11	-25
3.3 Bedrijfsloket en -regelingen	43	21	-22	36	21	-15	46	11	-35
3.4 Economische promotie	93	27	-66	101	27	-74	108	14	-94
7.5 Begraafplaatsen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8.1 Ruimte en leefomgeving	943	63	-879	1.193	713	-479	1.067	517	-550
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.713	2.692	-20	3.758	3.737	-20	524	272	-252
8.3 Wonen en bouwen	923	647	-276	923	647	-276	1.376	630	-746

Omschrijving	Primaire begroting 2024			Begroting na wijziging 2024			Realisatie 2024		
Totaal Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	5.535	3.848	-1.687	7.173	5.802	-1.372	4.187	1.957	-2.230
Totaal	49.206	49.206	0	62.653	62.653	0	61.039	61.039	0

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Vennootschapsbelasting

Op 1 januari 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen ingegaan. De aangiften tot en met 2019 zijn definitief opgelegd en met de belastingdienst zijn we in een overleg over de afwikkeling vanaf 2020 over de verliesvoorziening die is opgenomen in de voorlopige aangiften. Er is geen recht op verliescompensatie in het kader van de vennootschapsbelasting en t/m 2019 zijn de aanslagen definitief opgelegd.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, evenals de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, de toereikendheid van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn”.

Afwijkingen betreft het college in de rechtmatigheidsverantwoording. Mogelijke afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting zijn in het onderstaande stroomschema uit de kadernota rechtmatigheid samengevat.

Overschrijding van lasten en/of investeringen

De toets op rechtmatigheid richt zich op de beschikbare lastenbudgetten en de werkelijke lasten. Uit het onderstaande overzicht van lasten blijkt dat er ten opzichte van de begroting na wijziging op 2 programma's overschrijdingen zijn.

Bedragen x €1.000

Programma	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Afwijking budget 2024
Programma 1. Interne en externe dienstverlening	12.993	13.433	440
Programma 2. Sociale leefomgeving	31.785	32.137	352
Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving	10.767	10.639	-129
Programma 4. Economische en ruimtelijke ontwikkeling	7.173	4.187	-2.986
Resultaat	62.718	60.395	-2.323

Op grond van de Financiële verordening gemeente Son en Breugel 2023 zijn een aantal overschrijdingen acceptabel. In onderstaande tabel is per programma aangegeven welk deel van de overschrijding acceptabel is.

Begrotingscriterium	Overschrijding	Waarvan acceptabel
Overschrijding lasten programma's:		
Programma 1 - Interne en externe dienstverlening	440.000	440.000
Programma 2 - Sociale leefomgeving	352.000	
Subtotaal programma's	792.000	440.000
Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	43.000	0
Totaal overschrijding	835.000	
Totaal overschrijdingen die passen binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee acceptabel zijn.		440.000
Resterend saldo begrotingsonrechtmatigheden	395.000	

Bij de jaarrekening 2023 zouden de acceptabele overschrijdingen de begrotingsonrechtmatigheid opheffen. Omdat de overschrijdingen niet in de tussentijdse rapportage gemeld konden worden, waren dat acceptabele overschrijdingen geweest. Echter in oktober 2024 is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 verschenen. Op grond van die nota, en dus in tegenstelling tot vorig jaar, heffen de acceptabele overschrijdingen de onrechtmatigheid niet meer op.

Toelichting lastenoverschrijdingen per programma en investeringen

Programma 1 - Interne en externe dienstverlening

Er heeft voor de voorziening wethouderspensioenen op basis van de actuariële berekening (waarbij de rekenrente t.o.v. vorig jaar gedaald is van 3,16% naar 2,325%) een aanvullende storting van € 329.000 plaatsgevonden. Deze berekening kan alleen bij jaareinde gemaakt worden. Omdat de lastenoverschrijding op dit programma nog niet in de tussentijdse rapportage gemeld kon worden, betreft dit een acceptabele overschrijding.

Daarnaast is er een voorziening gevormd voor wachtgeld bestuurders waarbij een storting van € 226.000 plaatsgevonden. Deze berekening kan alleen bij jaareinde gemaakt worden. Omdat de lastenoverschrijding op dit programma nog niet in de tussentijdse rapportage gemeld kon worden, betreft dit een acceptabele overschrijding.

Programma 2 - Sociale leefomgeving

De lastenoverschrijding wordt met name veroorzaakt door extra personeelslasten (inhuur). Zoals uit de "Algemene toelichting en inleiding bij programma's" blijkt zijn deze voor de gehele jaarrekening niet overschreden. Desondanks blijft deze overschrijding niet acceptabel.

Begrotingsrechtmatigheid investeringen en projecten

In het overzicht van investeringen en projecten staan 4 kredieten met een budgetoverschrijding kleiner dan de rapporteringsgrens van € 50.000,- met een totaalbedrag van € 43.000,-.

Over- en onderschrijdingen van de baten en onderschrijdingen van lasten en investeringen

De gemeenteraad heeft op 30 januari 2025 het volgende besluit genomen:

"Het melden van over- en onderschrijdingen van de baten en onderschrijdingen van lasten en investeringen in de jaarrekening wordt als tijdig beschouwd."

In de analyse per programma bij "Wat heeft het gekost" worden de onder- en overschrijdingen op de baten en lasten toegelicht. De onderschrijdingen op de investeringen zijn toegelicht in het "Overzicht van investeringen en projecten". Met de toelichtingen in deze jaarrekening maken die geen onderdeel uit van de begrotingsonrechtmatigheid.

De belangrijkste over- en onderschrijdingen die niet meetellen voor de begrotingsrechtmatigheid zijn hieronder per programma opgesomd.

Programma 1 - Interne en externe dienstverlening

In dit programma is er een overschrijding op de ontvangsten van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds.

Daarnaast is er een lastenonderschrijding op de lasten voor het onderhoud van het Combigebouw, de post onvoorzien niet is in gezet en omdat de voorlopige aanslagen Vennootschapsbelasting verminderd zijn.

Programma 2 - Sociale leefomgeving

De lastenonderschrijdingen betreffen de Wmo en de Bijstandsverlening.

Programma 3. Fysieke en veilige leefomgeving

In dit programma is er een lastenonderschrijding op het gebied van gladheidsbestrijding en planmatig onderhoud civiele kunstwerken en verkeersmaatregelen.

Programma 4 - Economische en ruimtelijke ontwikkeling

De hogere verkoop voor reststroken groen zorgen voor een overschrijding op de baten.

Analyse overzicht van baten en lasten

Toelichting

Voor de toelichting op de analyse overzicht van baten en lasten verwijzen wij naar de programma's. In ieder programma is na het onderdeel 'wat heeft het gekost?' een analyse opgenomen.

Overzicht onvoorzien

Er is in 2024 geen aanspraak gemaakt op de post onvoorzien.

Beginstand onvoorzien	80.000
Stand na wijzigingen	80.000

Overzicht van de incidentele baten en lasten

Omschrijving	Baten	Lasten
Programma 1 Interne en externe dienstverlening		
Vennootschapsbelasting	310.056	
Vermindering voorlopige aanslagen 2021 en 2022.		
Vorming voorziening wachtgeld bestuurders		280.627
Programma 2 sociale leefomgeving		
80 jaar bevrijding		133.305
Organisatie evenement.		
Onderzoek perspectief zwembadvoorzieningen		38.100
Eenmalig onderzoek om te bepalen hoe wij om willen gaan met zwembadvoorzieningen.		
Opvang van Oekraïense vluchtelingen	2.465.596	1.190.377
Voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen zijn kosten gemaakt, zoals voor huisvesting en leefgeld. Daarvoor hebben we Rijksbijdrages ontvangen.		
TGO Ekkersrijt	5.292.000	4.129.198
Kosten voor de tijdelijke opvanglocatie in Ekkersrijt.		
Bedragen kleiner of gelijk aan 25.000		29.161
Programma 3 Fysieke en veilige leefomgeving		
Vorming voorziening wegen		361.976
Zie hieronder onttrekking egaliseringsreserve wegen omzetting reserve naar voorziening.		
Programma 4 Economische en ruimtelijke ontwikkeling		
Grondexploitatie	-272.058	523.618
Alle baten en lasten van de grondexploitatie zijn incidenteel van aard.		
Reststroken	118.344	56.398
Het saldo op het budget verkoop reststroken.		
Implementatie omgevingswet		332.649
Dit zijn kosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van de omgevingswet.		
Plan van aanpak Wvg-gebied Breeakker		42.500
Kosten voor het opstellen van het plan van aanpak.		
De raad wil hier een Wet voorekursrecht gemeenten vestigen in het gebied Breeakker.		
Anterieure overeenkomsten	475.000	0
Incidentele opbrengst grondverkoop.		
Subtotaal voor mutaties reserves	8.388.938	7.117.909
Mutaties reserves		
Programma 1 Interne en externe dienstverlening		
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte resultaat meerjarenbegroting	821.617	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte resultaat 1e bestuursrapportage	800.456	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte organisatieontwikkeling	17.976	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte opleiding raad en griffier	4.841	
Storting reserve vrije bestedingsruimte Vennootschapsbelasting		158.863
Storting reserve vrije bestedingsruimte resultaat 2e bestuursrapportage		795.022
Storting reserve Centrumontwikkeling Son en Breugel 1e bestuursrapportage groeipad		65.755
Onttrekking reserve I&A vrijval reserve	8.097	
Programma 2 sociale leefomgeving		
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte onderzoek perspectief zwembadvoorzieningen	38.100	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte opstellen IHP	5.000	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte jeugdzorgplus	15.000	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte instandhouding zwembad	175.000	
Onttrekking reserve Centrumontwikkeling BTW Dommelhuis	229.700	
Storting reserve Dommelhuis techn installaties		229.700
Onttrekking reserve Centrumontwikkeling nazorg en restpunten Dommelhuis	38.613	
Storting reserve Centrumontwikkeling nazorg en restpunten Dommelhuis		38.612
Onttrekking reserve Centrumontwikkeling Bongerd	350.000	
Storting reserve Bongerd bouwkosten		350.000
Opheffen reerve coronacrisis t.g.v. reserve vrije bestedingsruimte	151.504	151.504
Onttrekking reserve vluchtelingen leerlingenvervoer Oekraïne	13.940	
Storting reserve vluchtelingen 2e bestuursrapportage		500.000
Programma 3 Fysieke en veilige leefomgeving		
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv dekkings bijdrage VRBZO	11.374	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte amendement verkeersveiligheid	147.681	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte uitvoeringsplan verkeer	31.412	

Onttrekking egalisereserve wegen omzetting reserve naar voorziening	361.976	
Storting reserve infrastructurele werken Ekkersrijt groeipad		77.438
Onttrekking reserve uitvoering groenbeleidsplan	15.104	
Onttrekking reserve duurzaamheid energiescans SonEnergie	9.375	
Storting reserve nieuwbouw brandweerkazerne en werf		36.343
Programma 4 Economische en ruimtelijke ontwikkeling		
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv mobiliteitsvisie	66.850	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv bedrijfsvoering Ekkersrijt	11.500	
Onttrekking reserve vrije bestedingsruimte tbv omgevingswet	47.649	
Storting reserve vrije bestedingsruimte kosten omgevingswet		120.000
Storting reserve infrastructurele werken Ekkersrijt verbetering bereikbaarheid regio		250.000
Totaal mutaties reserves	3.372.764	2.773.237
Totaal	11.761.702	9.891.146

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Omschrijving	Toevoegingen	Onttrekkingen	Reden
Dekkingsreserve nieuwbouw sporthal		98.520	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve nieuwbouw brandweerkazerne en werf		75.613	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve dak Emiliusschool		16.751	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve vijfverbergschool		10.038	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve optimalisatie sportpark SBC		37.738	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve verleden		101.816	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve renovatie kunstgrasvelden SBC		100.899	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve gemeentehuis losse werkplekinrichting		35.394	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Nieuwbouw sporthal de Bongerd		4.755	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Ruysdaelstraat kst omgeving school		1.440	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve slowlane Ekkersrijt		1.258	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve fietsoversteek Bestseweg		5.939	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve aankoop units bibliotheek		36.338	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Dommelhuis losse inrichting		122.624	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Dommelhuis tech install en tribunes		180.035	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve renovatie de Boerderij		19.381	dekking afschrijving investering
Dekkingsreserve Dommelhuis nazorg en restpunten		4.715	dekking afschrijving investering
Totaal	0	853.254	

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Son en Breugel. Het toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000,-.

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Gegevens 2024		
bedragen x € 1	J. Wesselink	M. Weerts
Functiegegevens	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	124.067	73.755
Beloningen betaalbaar op termijn	20.461	11.397
<i>Subtotaal</i>	<i>144.528</i>	<i>85.152</i>
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	233.000	207.137
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedragen	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	144.528	85.152
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2023		
bedragen x € 1	J. Wesselink	M. Weerts
Functiegegevens	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	119.094	71.165
Beloningen betaalbaar op termijn	21.107	10.366
<i>Subtotaal</i>	<i>140.201</i>	<i>81.531</i>
Individueel toepasselijke bezoldigings-maximum	223.000	198.247
Bezoldiging	140.201	81.531

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording jaarrekening 2024

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 30 januari 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 604.000,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 1.859.000,- bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 604.000,-. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 440.000,- acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Nr.	Begrotingscriterium	Bedragen x € 1.000
1A	Overschrijding lasten programma's	792
1B	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	43
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de gemeenteraad zijn gemeld.	0
	Totaal begrotingsonrechtmatigheden	835
4	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	440
	De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	
	Voorwaarden criterium	
5	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	1.024
	Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium	
6	Geen bevindingen	0
	Totaal onrechtmatigheden	1.859
	Waarvan acceptabel	440
	Waarvan niet acceptabel:	1.419

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Overzicht van investeringen en projecten

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld	Gerealiseerd t/m 31-12- 2023	Gerealiseerd 2024	Restant	Afsluiten / Loopt door
70081	Bloembak bordes gemeentehuis	55.000		8.262	46.738	Loopt door
	De bloembak is hersteld, het bordes wordt nog opgepakt.					
70010	Bovenbouw Zandstr en Tailerstraat	1.000.000			1.000.000	Loopt door
	De voorbereiding kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan. Dit wegenproject hangt samen met het rioolproject 71701.					
70028	Ren. zijstraatjes Begoniastr ivm ontw Nieuwe Vloed	180.000			180.000	Loopt door
	Het project is stilgevallen als gevolg van het ontbreken van personele bezetting.					
70090	PWR 2023 Rioolvervangingen incl relining 2024	1.000.000		93.362	906.638	Afsluiten
	De uitvoering van vervangingsmaatregelen hangt af van uitgevoerde rioolinspecties. In oktober 2024 is het contract 'reiniging en inspectie' definitief gegund. Het bestek voor werkzaamheden aangaande 'renovatie en reparatie' moet nog worden opgesteld en aanbesteed. Er zijn in 2024 wel incidentele vervangingen uitgevoerd, maar geen grootschalige vervangingsmaatregelen gerealiseerd naar aanleiding van de uitkomsten van de jaarlijkse inspectieronde. Het project kan worden afgesloten.					
70091	PWR 2023 Vervanging electromech gemalen 2024	200.000		59.539	140.461	Afsluiten
	Vervangingen aan het drukriool worden ten laste van dit budget gebracht.					
71701	GRP 2016 GM01 Rioolverzwaring div str (Taylorstr)	785.000	22.373		762.627	Loopt door
71701	Inkomsten	0			0	
	De voorbereiding kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan. Dit rioolproject hangt samen met het wegenproject 70010.					
71932	Fietsstr. Gentiaan Z - Doormanlaan Zuid Riolering	266.000			266.000	Loopt door
	De voorbereiding kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan. Het project kan niet worden afgesloten.					
71935	Gebiedsvisie Gentiaan -Riolering	907.000	876.921		30.079	Afsluiten
71935	Inkomsten	-400.000	-400.000		0	
	De sloot Gentiaan is gerealiseerd.					
70038	Vervangen textiel- en afvalbakken	38.000			38.000	Loopt door
	Het beheer van textiel- en afvalbakken is ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling BLINK.					
70058	Aanpassen Milieustraat	745.638	20.416	585.798	139.424	Loopt door
	Werkzaamheden milieustraat zijn nog niet geheel afgerond. Herstelwerkzaamheden worden nog uitgevoerd door opdrachtnemer. Eindafrekening vindt plaats na herstelwerkzaamheden.					
70092	Verv ondergrondse en bovengrondse containers 2024	100.000		27.783	72.217	Loopt door
	Beheer containers overgenomen door gemeenschappelijke regeling BLINK					
70093	Vervangen KCA unit Milieustraat	121.750		142.401	-20.651	Afsluiten
	Dit project is gerealiseerd en kan daarmee worden afgesloten.					
70098	Verzamelaars 't Harde Ven	63.000		59.778	3.222	Afsluiten
	Dit project is gerealiseerd en kan daarmee worden afgesloten.					
70048	Braecklant	2.800.000	1.398		2.798.602	Loopt door

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld	Gerealiseerd t/m 31-12- 2023	Gerealiseerd 2024	Restant	Afsluiten / Loopt door
	Realisatie voorzien in 2027/2028, oplevering uiterlijk 2028					
70064	Verbeteren toegankelijkheid de Landing	40.000			40.000	Loopt door
	Is meegenomen in de aanpassingen aan de Landing. Uitvoering is voorzien in 2025-2026.					
71920	Planvorming Braecklant	50.000	22.934	17.679	9.386	Loopt door
	Vorbereidingskrediet wordt in 2025 geheel aangewend.					
70014	Vervangen brug Dommelpas	853.000	70.172	63.888	718.940	Loopt door
	Brug en fietspad worden in 2025 gerealiseerd.					
70045	Brug Dommelpas onderdeel fietspad	170.000		19.944	150.056	Loopt door
	Brug en fietspad worden in 2025 gerealiseerd.					
70036	Doorstromingsmaatregelen Gentiaan Bestseweg VRI	175.000		93.768	81.232	Loopt door
	VRI Gentiaan is vervangen, VRI Bestseweg moet in 2025 vervangen worden.					
70046	Groenvisie Ekkersrijt	325.000		28.222	296.778	Loopt door
	Deel 1 van het groenplan wordt in 2025 opgeleverd. Deel 2 wordt in 2025 opgestart.					
70063	Terugkoop brandweer kazerne	946.014		949.589	-3.575	Afsluiten
	Terugkoop is gerealiseerd.					
70066	Pumptrack	100.000	16.000		84.000	Loopt door
	Pumptrack wordt in 2025 in uitvoering gebracht.					
70059	Vervangen 3 bedrijfsauto's	166.257	2.683	164.819	-1.244	Afsluiten
	Dit project is afgesloten bij de 2e bestuursrapportage 2024.					
70083	Tractor John Deere	70.000			70.000	Loopt door
	De aanbesteding van de nieuwe tractor is opgestart. Het project kan niet worden afgesloten.					
70084	Twee sneeuwplogen Nido universal HYL240EPZ	35.000			35.000	Loopt door
	Materieel is geleverd maar financiële afwikkeling is nog niet afgerond. Project kan niet worden afgesloten.					
70085	Strooier stratos 3 maal	160.000			160.000	Loopt door
	Materieel is geleverd maar financiële afwikkeling is nog niet afgerond. Project kan niet worden afgesloten					
70086	Sneeuwploug SNK240 EPZ FLEX PRESS	16.000			16.000	Afsluiten
	Materieel is geleverd, kosten zijn ondergebracht bij projectnummer 70084. Project kan worden afgesloten.					
70087	Sneeuwborstel Danline M25-200	23.000			23.000	Afsluiten
	Uit onderzoek blijkt dat sneeuwborstelen minder effectief is dan schaven met een sneeuwploug. Daarom wordt de huidige sneeuwborstel niet vervangen. Project kan worden afgesloten					
70088	Zoutoplosser	32.000			32.000	Loopt door
	De zoutoplosser is besteld maar nog niet geleverd. Project kan niet worden afgesloten					
70089	Groenbeleid jaarschijf 2024	93.000		61.146	31.854	Afsluiten
70089	Inkomsten	0		-8.500	8.500	

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld	Gerealiseerd t/m 31-12- 2023	Gerealiseerd 2024	Restant	Afsluiten / Loopt door
	Voor de realisatie van een voet-fietspadverbinding tussen de Kanaaldijk Noord en de Begoniastraat is met de aannemer een herplant verplichting van diverse bomen en heesters afgesproken. Omdat het door het mogelijk realiseren van een buurttuin niet duidelijk is waar en wanneer de bomen en heesters kunnen worden geplant is deze verplichting door de aannemer afgekocht. Het planten zal op later termijn in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd. We stellen voor om de middelen toe te voegen aan project 70112 Groenbeleid jaarschijf 2025. Dit project is in 2025 geopend. Het project voor 2024 kan worden afgesloten.					
70067	Grondaankoop Sonniuswijk 5, 32-34	1.353.139	1.308.728	38.594	5.817	Loopt door
	Voor deze aankoop loopt nog een rechtszaak, dit brengt nog kosten met zich mee. Uitspraak wordt in 2025 verwacht.					
70077	Aank. Sonniuswijk 9	747.000	2.771	594	743.636	Loopt door
	Voor de aankoop van dit perceel is een principebesluit genomen in 2023. De koopovereenkomst is in het eerste kwartaal van 2025 gesloten. Levering zal naar verwachting in 2025 plaatsvinden.					
70078	Aank. Sonniuswijk 7	24.237	2.098	247	21.892	Loopt door
	Voor de aankoop van dit perceel is een principebesluit genomen in 2023. De koopovereenkomst is in het eerste kwartaal van 2025 gesloten. Levering zal naar verwachting in 2025 plaatsvinden.					
70079	Aankoop auto toezicht en handhaving	38.743		29.139	9.604	Afsluiten
	Is gerealiseerd.					
70018	Routegeb. Prjct Bereikbaarheidsakk - 2024	920.705		-90.000	1.010.705	Loopt door
70018	Inkomsten	0		90.000	-90.000	
	Het betreft onze bijdrage aan de uitvoering van regionale afspraken in het Bereikbaarheidsakkoord. Voor ons betekent dit de realisatie van 2e aansluiting Ekkersrijt. Overleg met gemeente Eindhoven vindt plaats voor het zetten van de vervolgstappen.					
71814	Slowlane Ekkersrijt deel 2	1.490.085	709.209	74.906	705.970	Afsluiten
71814	Inkomsten	-1.382.534	-709.209	-74.906	-598.419	
	Dit project is afgesloten bij de 1e bestuursrapportage 2024.					
71927	Inprikker Eindhovenseweg	203.000	197.436		5.564	Afsluiten
71927	Inkomsten	-203.000	-197.436		-5.564	
	Dit project is afgesloten bij de 1e bestuursrapportage 2024.					
70057	Fietsparkeren BS De Ruimte	50.000		22.750	27.250	Loopt door
	Deels gerealiseerd. Afronden zal in 2025 plaatsvinden. Budget is tot nu toe toereikend.					
70096	Uitbreiding BS De Ruimte	1.800.781	536.305	1.059.858	204.618	Loopt door
	Bouw is afgerond. Er wordt nog gewacht op de onderhoudstermijnen met de aannemer, daarna kan het project worden afgesloten. Budget is tot nu toe toereikend. Project loopt door.					
71914	Uitbreiding BS De Bloktempel	3.258.822	287.907	62.895	2.908.019	Loopt door
	I.v.m. vertragingen is de startbouw verschoven naar verwachting 2e helft 2025. Financiële impact i.v.m. indexeringen en kosten tijdelijke huisvesting wordt momenteel inzichtelijk gemaakt. Project loopt door.					

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld	Gerealiseerd t/m 31-12- 2023	Gerealiseerd 2024	Restant	Afsluiten / Loopt door
71915	Nieuwbouw BuitensteBinnen	5.242.698	4.570.826	139.995	531.876	Loopt door
71915	Inkomsten	0	-6.576		6.576	
	Bouw is afgerond en onderhoudstermijnen zijn verstreken. Laatste financiële afronding wordt in 2025 gedaan, daarna kan het project worden afgesloten. Budget is tot nu toe toereikend. Project loopt door.					
71918	Kinderopvang Harlekijn	616.000	585.200	48.649	-17.849	Afsluiten
	Overschrijding i.v.m. toegenomen bouwkosten. Kosten zijn gedeeld door kinderopvang en schoolbestuur. Project is afgerond en kan worden afgesloten.					
70032	Ecologische verbindingszone Ekkersrijt	349.500	7.570	9.070	332.859	Loopt door
70032	Inkomsten	-294.500			-294.500	Loopt door
	Voor het project EVZ wordt eerst een uitgebreide watersysteemanalyse uitgevoerd om de waterhuishouding van industrieterrein Ekkersrijt en het bovenstroomse watersysteem beter in kaart te brengen. De resultaten vormen de basis voor de verdere uitwerking en realisatie van het project.					
70033	Grondaankopen Dommeldal uit de verf 2.0	3.010.000		8.654	3.001.346	Loopt door
70033	Inkomsten	-2.558.500			- 2.558.500	Loopt door
	De gesprekken met potentiële verkopers lopen nog. Komend jaar blijft de focus op minnelijke verwerving van gronden en het verplaatsen van (semi-)agrarische functies naar locaties buiten het NNB.					
70071	Ontwikkelingsvisie Nieuwe Heide & Oud Meer	160.000	297	1.541	158.162	Loopt door
	De komende jaren blijven we inzetten op projecten die het bos klimaat robuuster maken, de hydrologie verbeteren en de natuurbeleving versterken.					
70041 t/m 70044	Bongerd	2.867.426	184.590	2.682.836	0	Loopt door
	Oplevering en afronding van MFA de Bongerd volgt in 2025.					
70104	Aanpassing en inrichting Heistraat 6	356.200			356.200	Loopt door
	Ontwerpfase is afgerond. De werkzaamheden starten in 2025 en zullen naar verwachting ook in 2025 worden afgerond.					
70041 t/m 70044	Bongerd	10.630.190	2.880.223	6.604.033	1.145.934	Loopt door
	Inkomsten	-656.212	-283.451	-216.720	-156.041	Loopt door
	De oplevering en afronding vindt in 2025 plaats. De huurcontracten en exploitatieovereenkomsten worden opgesteld.					
70102	Aankoop Ballonhal	181.500			181.500	Loopt door
	Ondertekening van de koopovereenkomst voor de ballonhal, staat geprognostiseerd voor Q2 / Q3 2025, waarna de ballonhal volledig in eigendom van gemeente Son en Breugel komt.					
70103	Vorbereidingskrediet sporthal de Landing	28.250			28.250	Loopt door
	De voorbereiding voor sporthal de Landing lopen door in 2025. Start van fase 1 van de renovatie staat geprognostiseerd voor Q2 / Q3 2025.					
70108	Renovatie, verduurzaming de Landing (installaties)	0			0	Loopt door

Nr.	Projecten	Beschikbaar gesteld	Gerealiseerd t/m 31-12- 2023	Gerealiseerd 2024	Restant	Afsluiten / Loopt door
	Start fase 1 van de renovatie staat geprognostiseerd voor Q2 / Q3 2025. Fase 2 loopt door in 2026, in deze fase worden ook nog een aantal installaties vervangen en verduurzaamd.					
70109	Renovatie, verduurzaming de Landing (gebouw)	0			0	Loopt door
	Start fase 1 van de renovatie staat geprognostiseerd voor Q2 / Q3 2025. Fase 2 loopt door in 2026, in deze fase worden ook nog een aantal installaties vervangen en verduurzaamd.					
70094/70095	Aankoop grond en pand Van den Elsenstraat 36	728.000	81.611	645.915	474	Afsluiten
	Dit project is afgesloten bij de 1e bestuursrapportage 2024.					
70101	Percelen F211/223 nabij Kwadestraat/Kanaal	471.235		471.049	186	Loopt door
	Dit project is afgesloten.					
70037	Aanbrengen en onderhouden Fietsbewegwijzering	82.000			82.000	Loopt door
	Aanvulling bij/na aanleg snelfietsroutes F58 en F50					
70039	Regionale en lokale verkeersmaatregelen	15.000	436		14.564	Loopt door
	Wordt verder uitgewerkt na vaststelling van het mobiliteitsplan.					
70040	Fietsbewegwijzering Slowlane	20.000			20.000	Loopt door
	Uitvoering kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan in combinatie met aanleg en doorontwikkeling fietsnetwerk.					
71709	Parkeren centrum Son en Breugel	567.500	333.076	45.000	189.424	Loopt door
	Afstemming i.c.m. centrumvisie en op te stellen parkeerbeleid.					
71921	Fietsstr. Dommelpas (Breugel&Son incl. Brug)	160.000			160.000	Loopt door
	Uitvoering kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan in combinatie met aanleg en doorontwikkeling fietsnetwerk.					
71923	Fietsstr. Krommenhoek	65.000			65.000	Loopt door
	Uitvoering kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan in combinatie met aanleg en doorontwikkeling fietsnetwerk.					
71924	Fietsstr. Verb. Van Gentlaan - Tweelingenlaan	65.000			65.000	Loopt door
	Uitvoering kan pas starten na vaststelling van het mobiliteitsplan in combinatie met aanleg en doorontwikkeling fietsnetwerk.					

Reserves en voorzieningen

Overzicht van reserves en voorzieningen

Reserves

Bedragen x €1.000

Reserves	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Algemene reserves						
Algemene reserve grondexploitatie	1.184	638	0	0	0	1.822
Reserve vrije bestedingsruimte	6.487	2.456	0	2.194	0	6.749

Reserves	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Algemene reserve	3.000	0	0	0	0	3.000
Totaal Algemene reserves	10.671	3.095	0	2.194	0	11.571
Bestemmingsreserves						
Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	863	128	0	618	0	373
Egalisatiereserve wegen	362	0	0	362	0	0
Reserve I&A	8	0	0	8	0	0
Reserve projectmatig werken	56	0	0	0	0	56
Reserve infrastructurele werken Ekkersrijt	2.073	419	0	0	0	2.492
Reserve uitvoering groenbeleidsplan	58	0	0	15	0	43
Reserve rijkscompensatie coronacrisis	152	0	0	152	0	0
Reserve natuur en landschap	476	0	0	0	0	476
Reserve duurzaamheid	358	0	0	9	0	348
Reserve reststroken	126	0	0	0	0	126
Reserve vluchtelingen	2.075	500	0	14	0	2.561
Wet reserve toekomst pensioenen	0	193	0	0	0	193
Totaal Bestemmingsreserves	6.607	1.240	0	1.178	0	6.668
Dekkingsreserves						
Reserve nieuwbouw sporthal	2.857	0	0	99	0	2.759
Reserve renovatie de Bongerd	0	0	0	0	0	0
Reserve nieuwbouw brandweerkazerne + werf	2.298	36	0	76	0	2.258
Reserve dak Emiliusschool	235	0	0	17	0	218
Reserve Vijverbergschool	60	0	0	10	0	50
Reserve optimalisatie sportpark SBC	377	0	0	38	0	340
Reserve verledden	1.951	0	0	102	0	1.849
Reserve parkeren Centrum Son	568	0	0	0	0	568
Reserve renovatie kunstgrasvelden	706	0	0	101	0	605
Reserve slowlane Ekkersrijt	133	0	0	1	0	131
Reserve fietsoversteek Bestseweg	119	0	0	6	0	113
Reserve gemeentehuis losse werkplekinrichting	106	0	0	35	0	71
Reserve nieuwbouw sporthal De Bongerd	185	0	0	5	0	180
Reserve ruysdaelstraat kst omgeving school	29	0	0	1	0	27
Reserve aankoop units bibliotheek	57	0	0	36	0	21
Dekkingsreserve losse inrichting Dommelhuis	665	0	0	123	0	543

Reserves	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Dekkingsreserve Dommelhuis technische installaties en tribunes	2.264	230	0	180	0	2.314
Dekkingsreserve renovatie De Boerderij	461	0	0	19	0	442
Dekkingsreserve De Bongerd losse inrichting	61	0	0	0	0	61
Dekkingsreserve technische installaties De Bongerd	1.422	0	0	0	0	1.422
Dekkingsreserve bouwkosten De Bongerd	2.517	350	0	0	0	2.867
Dekkingsreserve Dommelhuis nazorg en restpunten	150	39	0	5	0	184
Totaal Dekkingsreserves	17.221	655	0	853	0	17.022
Totaal reserves	34.499	4.989	0	4.226	0	35.262

Voorzieningen

Bedragen x €1.000

Voorzieningen	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's						
Voorziening pensioenoverdracht wethouders	1.299	379	0	0	23	1.655
Voorziening verlofsparen	78	107	0	0	0	185
Voorziening wachtgeld bestuurders	0	281	0	0	0	281
Totaal Voorzieningen verplichtingen, verliezen en risico's	1.377	766	0	0	23	2.120
Voorzieningen onderhoud en egalisatie						
Voorziening onderhoud gebouwen	947	91	0	0	129	909
Totaal Voorzieningen onderhoud en egalisatie	947	91	0	0	129	909
Voorzieningen door derden beklemd middelen						
Voorziening riolering	2.252	0	186	0	0	2.066
Voorziening afval	577	0	372	0	0	205
Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	112	0	0	0	0	112

Voorzieningen	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Totaal Voorzieningen door derden beklemd middelen	2.941	0	558	0	0	2.384
Totaal voorzieningen	5.265	857	558	0	152	5.413

Totaal reserves en voorzieningen

Bedragen x €1.000

Staat van reserves en voorzieningen	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Onttrekkingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Totaal reserves en voorzieningen	39.764	5.846	558	4.226	152	40.674

Toelichting op de reserves

Inleiding

In deze toelichting richten wij ons hoofdzakelijk op de vermogensmutaties die betrekking hebben op 2024. Ook lichten we toe waarvoor de reserves bedoeld zijn.

Reserves

De reserves vallen uiteen in algemene reserves, bestemmingsreserves en dekkingsreserves. Algemene reserves fungeren als buffer, voor het opvangen van verliezen van algemene aard. Bestemmingsreserves daarentegen zijn gevormd voor een specifiek doel. Dekkingsreserves staan ter dekking van de afschrijvingslasten van enkele grote projecten/ investeringen.

Algemene reserves

Algemene reserve grondexploitatie

Bedragen x €1.000

Algemene reserve grondexploitatie	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Algemene reserve grondexploitatie	1.184	638	0	1.822
Algemene reserve grondexploitatie	1.184	638	0	1.822

De algemene reserve grondexploitatie is een buffer voor conjuncturele risico's en exploitatierisico's binnen het grondbedrijf en zorgt voor voeding van de voorziening dekking verliessaldi grondbedrijf. De toevoeging van € 638.330,- betreft het jaarrekening resultaat van 2023.

Reserve vrije bestedingsruimte

Bedragen x €1.000

Reserve vrije bestedingsruimte	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve vrije bestedingsruimte	6.487	2.456	2.194	6.749

Reserve vrije bestedingsruimte	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Totaal reserve vrije bestedingsruimte	6.487	2.456	2.194	6.749

De reserve vrije bestedingsruimte is bedoeld voor het opvangen van jaarrekeningtekorten of andere financiële tegenvallers. Hierin wordt het niet bestemde resultaat van de jaarrekening gestort. Deze middelen kan de raad inzetten voor het overbruggen van incidentele tekorten.

De toevoegingen betreffen:

- Resultaatbestemming 2023 Jeugdzorgplus € 15.000,-
- Resultaatbestemming 2023 opheffen reserve Coronacrisis € 151.504,-
- Resultaatbestemming 2023 resultaat na 2e berap € 1.216.059,-
- Vpb € 158.863,-
- 2e bestuursrapportage kostem omgevingswet € 120.000,-
- 2e bestuursrapportage resultaat € 795.022,-

Onttrekkingen betreffen:

- Onttrekken begrotingssaldo € 821.617,-
- RV onderzoek perspectief zwembadvoorziening € 38.100,-
- Dekking bijdrage VBZO € 11.374,-
- Jaarrekening mobiliteitsvisie € 66.850,-
- Resultaat 1e bestuursrapportage 2024 € 800.456,-
- Resultaatbestemming 2023 jeugdzorgplus € 15.000,-
- Jaarrekening 2023 opleiding raad en griffier € 4.840,-
- Amendement verkeersveiligheid € 147.681,-
- Jaarrekening 2023 uitvoeringsplan verkeer € 31.412,-
- Bedrijfsvoering Ekkersrijt € 11.500,-
- Bijdrage instandhouding zwembad € 175.000,-
- Kosten opstellen IHP 2024 € 5.000,-
- Kosten organisatieontwikkeling € 17.976,-
- Kosten omgevingswet € 47.649,-

Algemene reserve

Bedragen x €1.000

Algemene reserve	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Algemene reserve	3.000	0	0	3.000
Algemene reserve	3.000	0	0	3.000

De algemene reserve heeft als functie afdekking van bestaande en toekomstige risico's. Het gaat dan om risico's waarvoor geen voorziening kan worden gevormd, omdat geen inschatting gemaakt kan worden van het bedrag van de schade of verlies dat ermee gemoeid kan zijn. Voor verder toelichting over deze reserve verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

De minimum omvang is € 2.500.000,- van de algemene reserve. Deze reserve is onderdeel van de incidentele weerstandscapaciteit en de gewenste omvang is bepaald op 10% van de structurele algemene uitkering uit gemeentefonds en wordt afgerond naar boven op een veelvoud van € 500.000,-.

Bestemmingsreserves

Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel

Bedragen x €1.000

Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	863	128	618	373
Totaal reserve centrumontwikkeling Son en Breugel	863	128	618	373

Het doel van deze reserve is om als dekkingsbron te dienen voor het uitvoeren van initiatieven/ontwikkelingen in het centrum van de gemeente Son en Breugel.

De toevoegingen betreffen:

- Resultaatbestemming 2023 groeipad centrumontwikkeling € 62.320,-
- 1e Bestuursrapportage 2024 groeipad centrumontwikkeling € 65.755,-

De onttrekking betreffen:

- Jaarrekening 2023 BTW Dommelhuis € 229.700,-
- Jaarrekening 2023 nazorg en restpunten Dommelhuis € 38.613,-
- Raadsvoorstel V275240 Bongerd onttrekking reserve € 350.000,-

Egalisatiereserve wegen

Bedragen x €1.000

Egalisatiereserve wegen	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Egalisatiereserve wegen	362	0	362	0
Totaal egalisatiereserve wegen	362	0	362	0

Deze reserve is gevormd om de in de exploitatie resterende middelen voor wegen beschikbaar te kunnen houden. De lasten in de exploitatie zijn daardoor in de jaren gelijkmatig. De onttrekking betreft de omzetting van deze reserve naar een voorziening.

Reserve I&A

Bedragen x €1.000

Reserve I&A	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve I&A	8	0	8	0
Reserve I&A	8	0	8	0

Deze reserve heeft als doelstelling het bekostigen van toekomstige investeringen uit het informatiebeleid (I&A) in Dienst Dommelvallei.

Bij het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen 2022 is besloten om de naam te wijzigen van reserve samenwerking I&A aandeel Son naar reserve I&A.

De onttrekking betreft het vrijvallen van deze reserve.

Reserve projectmatig werken

Bedragen x €1.000

Reserve projectmatig werken	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve projectmatig werken	56	0	0	56

Reserve projectmatig werken	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Totaal reserve projectmatig werken	56	0	0	56

Deze reserve is bedoeld om verdere concrete invulling te kunnen geven aan het concept “projectmatig werken”.

Reserve infrastructurele werken Ekkersrijt

Bedragen x €1.000

Reserve infrastructurele werken Ekkersrijt	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve infrastructurele werken Ekkersrijt	2.073	419	0	2.492
Totaal reserve infrastructurele werken Ekkersrijt	2.073	419	0	2.492

Deze reserve dient voor het bekostigen van toekomstige infrastructurele ontwikkelingen. Deze reserve dient onder andere voor infrastructurele werken zoals het aanleggen van ontbrekende schakels in het fietsnetwerk op Ekkersrijt en voor de tweede ontsluiting van Ekkersrijt op het hoofdwegennet.

De toevoeging betreft:

- Resultaatbestemming 2023 €91.366,-
- Storting groeipad € 77.348,-
- Verbetering bereikbaarheid regio € 250.000,-

Reserve uitvoering groenbeleidsplan

Bedragen x €1.000

Reserve uitvoering groenbeleidsplan	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve uitvoering groenbeleidsplan	58	0	15	43
Totaal reserve uitvoering groenbeleidsplan	58	0	15	43

Onze gemeente heeft een bijzonder groene uitstraling. Deze groene identiteit vinden we belangrijk en de grote waarde van de omringende natuur willen we bewaken en waar mogelijk versterken. Om dit te kunnen doen is een groenbeleidsplan gemaakt met daaraan gekoppeld een uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma van het groenbeleidsplan heeft een doorlooptijd van 10 jaar. Voor uitvoering van dit programma is een reserve uitvoering groenbeleidsplan gevormd. Hiervan zijn tot dusver diverse groenomvormingen in lijn met het beleidsplan uitgevoerd.

Voor de kosten van de uitvoering van het groenbeleidsplan is € 15.109,- onttrokken in 2024.

Reserve rijkscompensatie coronacrisis

Bedragen x €1.000

Reserve rijkscompensatie coronacrisis	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve rijkscompensatie coronacrisis	152	0	152	0
Reserve rijkscompensatie coronacrisis	152	0	152	0

Het doel van deze reserve is het bekostigen van coronamaatregelen.
De onttrekking betreft het opheffen van deze reserve.

Reserve natuur en landschap

Bedragen x €1.000

Reserve natuur en landschap	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve natuur en landschap	476	0	0	476
Reserve natuur en landschap	476	0	0	476

Deze reserve is in 2021 gevormd vanuit de reserve natuurcompensatie, reserve bosbeheer en de algemene reserve vrije bestedingsruimte. Het doel is de vorming van robuuste natuur- en landschapsontwikkelingen en het vergroten van de biodiversiteit. Deze doelen zullen worden behaald door het verwerven van gronden die van belang zijn voor de ontwikkeling van natuur en landschap. Vervolgens worden de gronden ook daadwerkelijk ingericht als natuur.

Reserve duurzaamheid

Bedragen x €1.000

Reserve duurzaamheid	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve duurzaamheid	358	0	9	348
Reserve duurzaamheid	358	0	9	348

Bij de 2e berap 2021 is besloten deze reserve te vormen om continuïteit te bieden aan onder andere de versnelling van de energietransitie.

De onttrekking betreft de energiescan SonEnergie voor € 9.375,-

Reserve reststroken

Bedragen x €1.000

Reserve reststroken	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve reststroken	126	0	0	126
Reserve reststroken	126	0	0	126

Deze reserve is in 2022 gevormd vanuit de resultaatbestemming van de jaarrekening 2021 voor € 126.216,-. Het doel van de reserve reststroken is het bekostigen van toekomstige nadelen vanuit het reststrokenproject.

Daarnaast wordt de reserve ingezet om de toekomstige voordelen en nadelen te egaliseren voor het netcongestie project.

Reserve vluchtelingen

Bedragen x €1.000

Reserve vluchtelingen	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Reserve vluchtelingen	2.075	500	14	2.561
Reserve vluchtelingen	2.075	500	14	2.561

Deze reserve is bij de 2e bestuursrapportage van 2023 gevormd voor de kosten van opvang van vluchtelingen.

De toevoeging betreft de storting van € 500.000,- volgens de 2e bestuursrapportage 2024.

De onttrekking van € 13.940,- betreft de kosten voor leerlingenvervoer Oekrainers.

Wet reserve toekomst pensioenen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Onttrekkingen	Balanswaarde 31/12/2024
Baten				
Bestemmingsreserves	0	193	0	193
Totaal Baten	0	193	0	193
Resultaat	0	193	0	193

Deze reserve is bij de resultaatbestemming 2023 gevormd vanwege de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp). Vanaf 1 januari 2028 worden de pensioenen van de (ex-)wethouders ondergebracht in het nieuwe pensioenstelsel (bij het pensioenfonds ABP). Op dat moment zullen er andere rekenregels van toepassing zijn, waardoor verwacht wordt dat de voorziening wethouderspensioenen die wij nu hebben, ontoereikend is. Het bedrag van € 192.733 is gebaseerd op een voorlopige berekening. Bij de toekomstige overdracht van de pensioenen naar het ABP biedt deze reserve dan dekking.

Dekkingsreserves

Onderstaande dekkingsreserves zijn gevormd ter dekking van de kapitaallasten van de genoemde investeringen. Hiervoor hebben we geen aparte toelichting opgenomen. De onttrekkingen zijn gedaan ter dekking van de afschrijvingskosten van genoemde projecten of investeringen.

- Reserve nieuwbouw sporthal
- Reserve renovatie de Bongerd
- Reserve nieuwbouw brandweerkazerne + werf
- Reserve dak Emiliusschool
- Reserve Vijverbergschool
- Reserve optimalisatie sportpark SBC
- Reserve verleden
- Reserve parkeren centrum Son
- Reserve renovatie kunstgrasvelden SBC
- Reserve slowlane Ekkersrijt
- Reserve fietsoversteek Bestseweg
- Reserve gemeentehuis losse werkplekinrichting
- Reserve nieuwbouw sporthal de Bongerd
- Reserve ruysdaelstraat kst omgeving school
- Reserve aankoop units Bibliotheek
- Reserve losse inrichting Dommelhuis
- Reserve Dommelhuis techn install en tribunes
- Reserve renovatie de Boerderij
- Reserve de Bongerd losse inrichting
- Reserve de Bongerd techn install
- Reserve de Bongerd bouwkosten
- Reserve Dommelhuis nazorg en restpunten.

Toelichting op de voorzieningen

Voorzieningen

Voorziening pensioenoverdracht wethouders

Bedragen x €1.000

Voorziening pensioenoverdracht wethouders	Balanswaarde 01/01/2024	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorziening pensioenoverdracht wethouders	1.299	0	379	23	1.655
Totaal voorziening pensioenoverdracht wethouders	1.299	0	379	23	1.655

Voor zittende wethouders moet op grond van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) pensioen worden opgebouwd. Dit pensioen is afhankelijk van de diensttijd als wethouder en komt tot uitkering na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

De hoogte van de voorziening wethouderspensioren wordt bepaald op basis van zogenaamde actuariële waardeberekeningen. Bij deze berekeningen is een rekenrente gehanteerd van 2,325%. Vorig jaar bedroeg deze 3,16%. De stijging van de rekenrente leidt tot een daling van de berekende voorziening (en omgekeerd). Ten opzichte van de berekening van vorig jaar is de rekenrente dus gedaald. Dit heeft geleid tot een aanvullende storting van € 328.871,-.

De aanwending betreft de uitbetaling pensioenverplichting € 22.777,-

De toevoeging betreft de storting in de voorziening conform begroting 2024 van € 50.000,- en daarnaast is dus nog aanvullend € 328.871 gestort. Hiermee komt de totale storting 2024 op € 378.871,-.

Voorziening wachtgeld bestuurders

Bedragen x €1.000

Voorziening wachtgeld bestuurders	Balanswaarde 01/01/2024	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorziening wachtgeld bestuurders	0	281	0	281
Totaal voorziening wachtgeld bestuurders	0	281	0	281

Deze voorziening voor wachtgeld voor bestuurders is bij de jaarrekening 2024 gevormd om toekomstige wachtgeldverplichtingen van bestuurders te bekostigen.

Voorziening verlofsparen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Balanswaarde 01/01/2024	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorziening verlofsparen	78	0	107	0	185
Gerealiseerd resultaat	78	0	107	0	185

Deze voorziening is in 2023 gevormd voor personeelsleden die het verlof gaan sparen. Hiervoor is in 2024 € 106.735,- gestort.

Voorziening onderhoud gebouwen

Bedragen x €1.000

Voorziening onderhoud gebouwen	Balanswaarde 01/01/2024	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorziening onderhoud gebouwen	947	0	91	129	909
Totaal voorziening onderhoud gebouwen	947	0	91	129	909

In de raad van 2 december 2015 is het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) gebouwen in de gemeenteraad vastgesteld. De actualisatie voor het nieuwe MJOP gebouwen staat gepland voor de 2023. Jaarlijks wordt conform begroting € 75.000,- toegevoegd aan de voorziening. Daarnaast is de SIM subsidie van € 18.162,- gestort in deze voorziening.

De aanwending betreft:

- Sporthal de Landing € 14.686,-
- Combigebouw € 22.380,-
- De Bongerd € 179,-
- Oude Raadhuis € 4.464,-
- Mutifunctioneel gebouw St Genovevastraat € 15.118,-

Voorziening riolering

Bedragen x €1.000

Voorziening riolering	Balanswaarde 01/01/2024	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorziening riolering	2.252	186	0	0	2.066
Totaal voorziening riolering	2.252	186	0	0	2.066

In 2016 is het vGRP opgesteld waarin het college haar visie heeft neerlegt voor de komende zes jaar. Hierin is een overzicht van benodigde investeringen voor verbeter- en vervangingsmaatregelen opgenomen. De voor riolering ontvangen middelen blijven via deze voorziening beschikbaar voor riolering.

Voorziening afval

Bedragen x €1.000

Voorziening afval	Balanswaarde 01/01/2024	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorziening afval	577	372	0	0	205
Totaal voorziening afval	577	372	0	0	205

De voor afval ontvangen middelen blijven via deze voorziening beschikbaar voor afval.

Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties

Bedragen x €1.000

Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	Balanswaarde 01/01/2024	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwending	Balanswaarde 31/12/2024
Voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	112	0	0	0	112
Totaal voorziening afgesloten complexen grondexploitaties	112	0	0	0	112

Deze voorziening is in 2019 ingesteld om kosten vanuit al afgesloten complexen van het grondbedrijf te dekken.

Bijlage Single Information Single Audit (SISA)

OCW

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			0	0	Nee	Nee	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			€0	€0				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€0	€0	€0	€0	€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtraject en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)

OCW

			Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i>	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/24</i>	
							€0	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C92/05</i>	
			€ 15.000	€ 1.433	1	202	5	

OCW

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04 <i>Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05</i>	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 146.325	€ 14.765	€ 0	€ 12.681	€ 0	€ 0
		Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
		1						
		2						
		100						
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			

OCW

			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			€ 24.007	€ 1.019	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)			
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06		Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07	
			€ 0	€ 11.109	€ 0		Ja	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen		Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10		Aard controle R Indicator: D14/11	
			1					
			2					
			10					
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 060772 Gemeente Eindhoven	31189856/5000006133	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			15					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.			

OCW

			Indicator: E44B/07	Indicator: E44B/08	Indicator: E44B/09			
			1 060772 Gemeente Eindhoven	31189856/500 0006133	Nee			
			2					
			15					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingsn ummer	Naam/numm er maatregel			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12			
			1 060772 Gemeente Eindhoven	31189856/500 0006133	project 1 wateroverlast sparrenlaan en fietstraat zandstraat			
			2					
			15					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_geme entedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente I.1 Participatiewe t (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoo rziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongesc hikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorz iening oudere en gedeeltelijk arbeidsongesc hikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorz iening oudere en gedeeltelijk arbeidsongesc hikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoo rziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongesc hikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicator: G2/01	Indicator: G2/02	Indicator: G2/03	Indicator: G2/04	Indicator: G2/05	Indicator: G2/06
			€ 2.654.574	€ 115.622	€ 102.697	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderh oud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderho ud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensu bsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubs idie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiew et in (jaar T) i.v.m. de hersteloperati e kinderopvang toeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlen ing zelfstandigen 2004 (levensonder houd) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverleni ng zelfstandigen 2004 (levensonderh oud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiew et (PW)

OCW

			Aard controle R Indicator: G2/07	Aard controle R Indicator: G2/08	Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
			€ 0	€ 2.215	€ 512.090	€ 973	€ 0	€ 0
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewe t (jaar T) i.v.m. de hersteloperati e kinderopvang toeslagaffaire Gemeente Participatiewe t (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14					
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) _gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstr ekking Gemeente Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/02	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/03	Besteding (jaar T) Bob Gemeente Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/05	Besteding (jaar T) onderzoeksk osten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderh oud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstre kking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderh oud en kapitaalverstr ekkingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstre kking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

OCW

			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire		
			Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstreking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 21.661	€ 1.093
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.538	€ 264
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 3.764	€ 174
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.013	€ 126
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 31.976	€ 1.657
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstreking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		

OCW

			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/08	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/09	Gemeente Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10	
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	0	0		
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	0	0		
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	0	0		
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	0	0		
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	0	0		
6	Totaal	0	0	N.v.t.			
	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstre- kking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstr- ekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstre- kking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskost en (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15		
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		

OCW

			Kopie regeling	Levensonderh oud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderho ud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangt oeslagaffaire	Levensonder houd- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijs te schelden schulden levensonderh oud Tozo i.v.m. de hersteloperati e kinderopvang toeslagaffaire	Kapitaalverstre kkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstre kkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangt oeslagaffaire	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	Gemeente <i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			<i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
			€ 175.948	€ 0	Ja		

OCW

SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslag affaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvang toeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Totale werkelijke berekende uitkering Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 52.919	€ 743.940				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting

OCW

			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08
			1 Nieuwbouw	€ 697.594	€ 697.594			
			2 Aankoop duurzame roerende zaken	€ 221		€ 221		
			3 Dienstverlening door derden	€ 27.319			€ 27.319	
			4 Beheer en exploitatie	€ 18.805	€ 18.805			
			5					
		100						
VWS	H21	Specifieke uitkering cliëntondersteuning	Gerealiseerde activiteit Inzet projectleiding en/of Onderzoek lokale versterking functie (in jaar T) (Ja/Nee)	Toelichting - indien bij H21/01 indicator Nee is ingevuld is een toelichting verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H21/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/02	Aard controle R Indicator: H21/03	Aard controle R Indicator: H21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H21/05	
			Ja		€ 23.976	€ 53.398	Ja	
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 10.181	€ 12.135	€ 25.067	Ja	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 69.695	€ 73.237	€ 136.976	Ja	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 15.662	€ 20.440	€ 24.997	Ja	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 12.530	€ 14.853	€ 25.979	Ja	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 3.916	€ 10.082	€ 19.480	Ja	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 13.704	€ 15.572	€ 26.096	Ja	Ja
			7 Valpreventie	€ 37.197	€ 52.368	€ 79.073	Ja	Ja

OCW

			8	Leefomgeving	€ 7.831	€ 18.951	€ 28.918	Ja	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 1.957	€ 2.611	€ 4.490	Ja	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 28.191	€ 35.140	€ 61.962	Ja	Ja
			11	Mantelzorg	€ 7.831	€ 7.831	€ 17.672	Ja	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 7.831	€ 8.250	€ 16.825	Ja	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 7.439	€ 8.199	€ 12.333	Ja	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 1.957	€ 1.879	€ 3.757	Ja	Ja
			15	Coördinatietoestellen regionale aanpak	€ 5.717	€ 6.044	€ 10.668	Ja	Ja
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07					
				Nee					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede		Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
				Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			465		€ 10.210	€ 159.439	0	€ 0	€ 37.307

OCW

			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			55	€ 14.260	€ 24.680			
			Het aantal kleine gasbesparen de maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbe sparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparen de maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuuris olatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbe sparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/ energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekeni ng verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			0	0	0	0	181	0
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkings nummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen , inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t.	Aard controle R	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R

OCW

			Indicator: J94/01	Indicator: J94/02	Indicator: J94/03	Indicator: J94/04	Indicator: J94/05	Indicator: J94/06
			1 LAI23-03596743	€ 0	0	0	0	€ 0
			2 LAI24-03747084	€ 0	0	0	0	€ 0
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
		1	€ 0	€ 0	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			
		100						
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
		1	2023-0000096176	0	Ja	0	Ja	€ 175.000
		2						
		20						
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
		1	2023-0000096176	€ 175.000	Ja		14	Ja
		2						

OCW

			20						
				Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1	2023-0000096176	Nee				
			2						
			20						
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid		Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
				Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06
				€ 92.993	€ 55.251	€ 93.509	€ 392.126	€ 1.020	€ 6.909
				Eindverantwoording (Ja/Nee)					
				Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07					
				Nee					
LNVN	L6	Regeling specifieke uitkering uitvoering Subsidieregeling sanering varkenshouderijen		Besteding (jaar T-1 +T-2)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
				Aard controle R Indicator: L6/01	Aard controle R Indicator: L6/02	Aard controle R Indicator: L6/03	Aard controle n.v.t. Indicator: L6/04	Aard controle n.v.t. Indicator: L6/05	
				€ 26.150	€ 595	€ 26.745	Nee		
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne		Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)

OCW

Gemeenten			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
			€ 2.411.208			€ 0	€ 0	€ 52.548
		Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)		Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten en per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 vermindert met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
		Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11		
		€ 0	€ 1.840	€ 0	€ 2.465.596	€ 7.774.398		

Subsidie Bereikbaarheidsakkoord

FINANCIELE VERANTWOORDI NG ROUTE GEBONDE N projecten 2024															
				Begroting (beschikt)		Project realisatie			Project vaststelling			Saldo BBA subsidie	Indicatoren		
Projectnr.	Project omschrijvi ng	subsidie aan gemeent e	datum verlenin g	Totale subsidabe le kosten (begroot)	Subsidie Bereikbaarheidsakko rd (BBA provincie) 25%	Gerealiseer de projectkost en (subsidiabel) t/m 2023	Gerealiseer de projectkost en (subsidiabe l) 2024	Gerealiseer de projectkost en (subsidiabel) cumulatief	Proje ct gereee d (J/N)	Vastgestel de subsidie t/m 2023	Lopend e bested e subsidi e t/m 2024	verleende subsidie -/ vastgesteld e subsidie t/m 2024 (nog lopende projecten)	plannin g jaar afrondin g	GGA projectco de	mijlpalen - toelichtin g project
011k	Bundelroute s 2e ontsluiting Ekkersrijt	Son en Breugel	19-12- 2023	360.000	90.000	117.784	-	117.784	N	-	29.446	60.554	2025		
				360.000	90.000	117.784	-	117.784		-	29.446	60.554			

Controleverklaring

Bijlagen

Subsidieoverzicht

Professionele organisaties	Verleend in 2024
LEV groep	934.326
Lumens	592.161
Bibliotheek Dommeldal	416.390
MEE	301.752
GGZe	112.814
Stichting Leergeld	54.432
Jongerencentrum Oase	17.857
Stichting Dommelhuis	98.000
Harmonie Pro Honore et Virtute	10.520
IVN Afdeling Son en Breugel	10.647
Stichting Carrousel	342
Slachtofferhulp	6.630
Stichting Alzheimer Cafe	1.666
Stichting Meedoen Son en Breugel	2.796
Stichting Meedoen Werkt (vaste bijdrage)	37.772
Stichting Meedoen Werkt vaststelling variabel deel 2023	32.227
SonenBreugelVerbindt	91.725
Sport en Scouting	Verleend in 2024
Scouting Dutmella	22.904
Scouting Bekkersgroep	13.102
Voetbalvereniging SBC	37.348
Hockeyvereniging HTC Son	14.371
HTC Son Tennis	3.476
Tennisvereniging Son en Breugel	3.796
Tennisvereniging Pieter Breughel	3.592
Korfbalvereniging De Corridor	9.872
Badmintonvereniging Scarabee	8.066
Volleybalvereniging Pieter Breughel	5.943
Handbalvereniging Apollo	17.829
Dioscuri	2.760
Show en Dansvereniging Avanti	1.620
Boksvereniging Xhofleer-Weber	6.300
Sociaal Cultureel	Verleend in 2024
HOi-Huis	7.000
De Boerderij	112.330
Stichting gemeenschapsvoorziening Gentiaan (Braecklant)	28.138
Lokale Omroep Son en Breugel	12.394
Erfgoedvereniging Son en Breugel	2.229
Smartlappenkoor Rawazzi	1.000
Sons Kamerkoor	1.000
Gemengd Zangvereniging Een van Zin	1.000
Vestzakkomedie	1.000
Toneelgroep Maan	1.000
Theatergroep Sincere	1.000
Dichtvereniging Dichtbij	500
PVGE	5.000
KBO Son	1.000
KBO Breugel	1.000
Vrouwenvereniging Scala Breugel	500
VrouwActief	500
KVB Son en Breugel	500
Stichting Vrienden van de Beiaard	5.000
Stichting Lazy Sonnie Afernoon	1.000

Stichting Orgelkring Vollebregt Orgel Breugel	1.000
Zorg Maatschappelijk	Verleend in 2024
Adviesraad Sociaal Domein	9.011
Seniorenraad Son en Breugel	6.500
Stichting C & G Son Platform	1.500
Stichting Belangenbehartiging Mantelzorgers Son en Breugel	1.500
Stichting Dommeldal voor Elkaar (Schuldhulpmaatje Son en Breugel)	1.500
Stichting Voedselbank Best eo.	5.000
Zonnebloem afdeling Son en Breugel	1.000
Buurtbusvereniging Nuenen-Best	1.000
Madelief Bijna Thuis Huis	1.000
Stichting Vrijwillige Mantelzorg	2.300
Stichting Goud voor Oud	1.000
EHBO vereniging	1.000
Stichting HartSave	10.000
Stichting Doorpakken Wonen	1.500
Stichting Vier het Leven	1.000
Buurtvereniging Kanaalstraat	500
Stichting KerstpakkettenActie Son en Breugel	1.000
Stichting Vrienden van Berkenstaete	1.000
Stichting Met je Hart Son en Breugel	1.000
Buurtgemeenschap Elsenkes	500
Buurtvereniging D'n Beemd	500
Bewonerscommissie Traverse	500
Evenementen	Verleend in 2024
Stichting Sixties-Seventies	2.500
Stichting Kinderactiviteiten Son en Breugel	2.750
Stichting Sint Nicolaascomite	2.800
Stichting Breugels Festijn	4.000
Stichting Oranjeviering Son en Breugel	7.800
Breugelse Rommeldag	889
Stichting Giggut	2.000
BACK commissie	4.100
Incidentele subsidie 2024	Verleend in 2024
Oprichting Breugelse Bridge Club	300
Eindejaarsmuziekshows in het Dommelhuis (muziekuitvoeringen leerlingen) Key4Music	1.000
Buurtmiddag Limburglaan	500
Inrichting en onderhoud kabouterpad bossen Zonhove	250
Muziekuitvoering in het Dommelhuis Music Dock	413
Kerstshows in het Dommelhuis (muziekuitvoeringen leerlingen) Key4Music	1.000
Buurt BBQ Beatrixstraat	375
Burendag Kleine Beerlaan-Poolsterlaan	500
Buurt BBQ Neptunusstraat	348
Totaal	3.138.463

Jaarverslag bezwaarschriftencommissie en juridische zaken 2024

Bezwaarschriftencommissie *Inleiding*

De gemeente Son en Breugel beschikt over een onafhankelijke bezwaarschriftencommissie. De bezwaarschriftencommissie adviseert de burgemeester, het college en de gemeenteraad ten aanzien van ingediende bezwaarschriften van natuurlijke personen en rechtspersonen tegen besluiten van de gemeente.

Middels dit jaarverslag geeft de bezwaarschriftencommissie inzicht in het aantal door haar behandelde bezwaarschriften en in de uitgebrachte adviezen. Er wordt inzicht gegeven in hoeveel bezwaarschriften er per onderwerp zijn behandeld.

Samenstelling van de bezwaarschriftencommissie

De bezwaarschriftencommissie is een onafhankelijke commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De voorzitter en de leden van de commissie zijn externen. Ze maken geen deel uit van en zijn niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van een tot de gemeente Son en Breugel behorend bestuursorgaan.

De bezwaarschriftencommissie bestaat uit de volgende personen:

- De heer mr. W.A.M. Waarma, voorzitter;
- De heer mr. P.A.J.S. Lathouwers, lid;
- De heer mr. A.H.C.P. Spapens, lid;
- De heer mr. J.F.H.M. van der Velden, lid;
- De heer mr. B. de Clonie MacLennan, lid.

De commissie wordt ondersteund door een ambtelijke secretaris, mevrouw mr. S.M.A. Glaudemans. Zij maakt geen deel uit van de commissie, maar ondersteunt de commissie bij haar werkzaamheden.

Werkwijze

De commissie is bevoegd om te adviseren ten aanzien van alle bezwaarschriften, met uitzondering van bezwaarschriften die zijn ingediend tegen besluiten die te maken hebben met belastingen en heffingen. Bezwaren over belastingen en heffingen worden behandeld door de heffingsambtenaar.

Als een bezwaarschrift binnenkomt, wordt altijd eerst gekeken of het bezwaarschrift op informele wijze kan worden opgelost. Soms kan uitleg van het bestreden besluit er voor zorgen dat de bezwaren worden weggenomen. Ook kan het zijn dat er aanleiding is om tot een ander besluit te komen. Als de bezwaren blijven bestaan, wordt de bezwaarprocedure voortgezet.

De bezwaarmaker wordt dan uitgenodigd voor een hoorzitting bij de bezwaarschriftencommissie om het bezwaar mondeling toe te lichten. Voor deze hoorzitting worden alle betrokken partijen uitgenodigd. Dit zijn veelal de bezwaarmaker(s), vertegenwoordiger van het bestuursorgaan en andere belanghebbenden zoals een vergunninghouder. De hoorzittingen zijn in de regel openbaar.

Van elke hoorzitting wordt een verslag gemaakt.

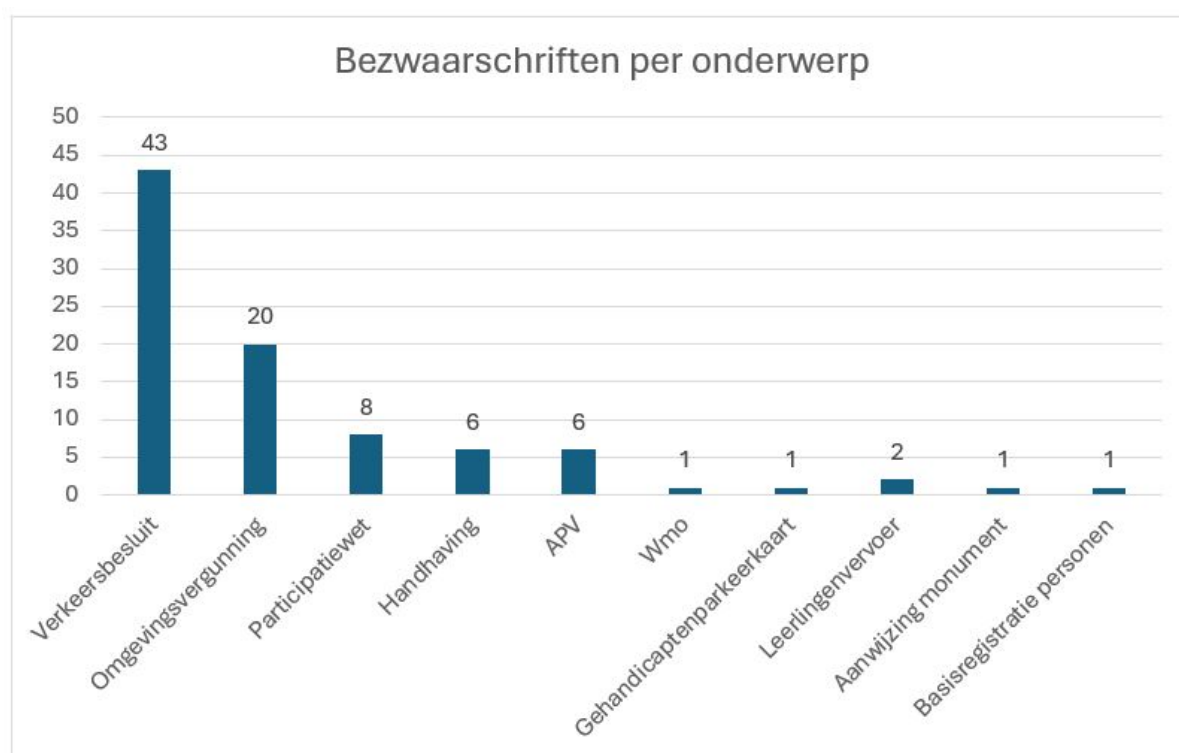
Na de hoorzitting brengt de bezwaarschriftencommissie advies uit. Dit advies wordt toegezonden aan het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan neemt vervolgens een beslissing op het bezwaarschrift.

Hierbij kan het bestuursorgaan het advies van de bezwaarschriftencommissie overnemen. Het bestuursorgaan kan echter ook besluiten om af te wijken van het advies. Dit moet dan wel goed worden gemotiveerd.

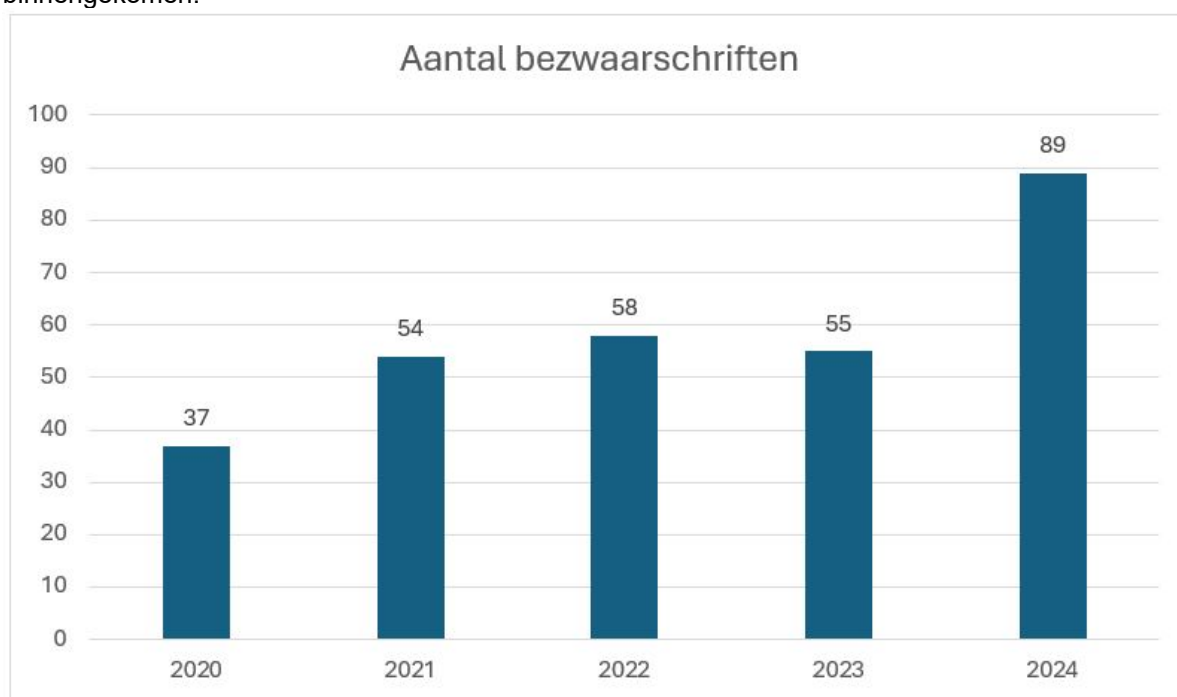
De beslissing op het bezwaarschrift wordt toegezonden naar de bezwaarmaker en eventuele andere belanghebbenden. Bij de beslissing op bezwaar zit het advies van de commissie en het verslag van de hoorzitting.

Aantal bezwaarschriften

In 2024 zijn er in totaal 89 bezwaarschriften ontvangen. In onderstaand overzicht is opgenomen hoeveel bezwaarschriften er per onderwerp zijn binnengekomen.

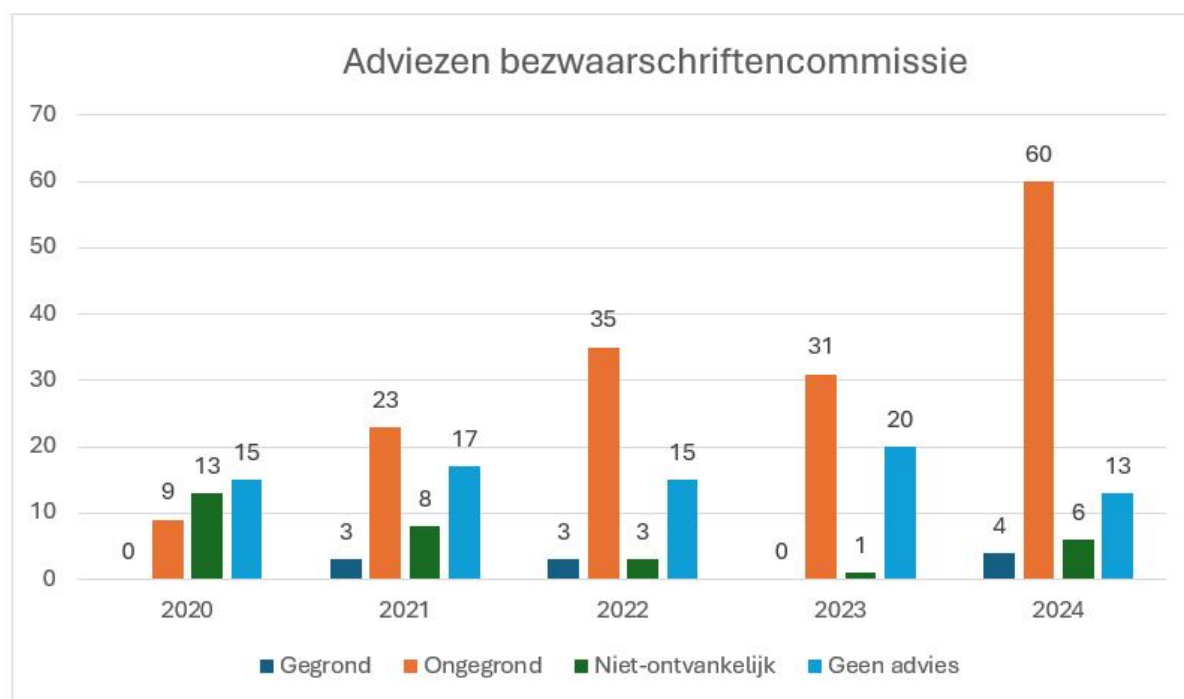
In onderstaand overzicht is opgenomen hoeveel bezwaarschriften er in de voorgaande jaren zijn binnengekomen.

In 2024 zijn er meer bezwaarschriften binnengekomen dan in de voorgaande jaren. Dit is te verklaren door het aantal bezwaarschriften dat gericht is tegen verkeersbesluiten voor het reserveren van parkeerplaatsen voor het laden van elektrische voertuigen. Daarnaast zijn er ook dubbel zoveel bezwaarschriften binnengekomen tegen omgevingsvergunningen. Het aantal bezwaarschriften dat per jaar binnenkomt is afhankelijk van het aantal en de soort besluiten die genomen worden.

Adviezen

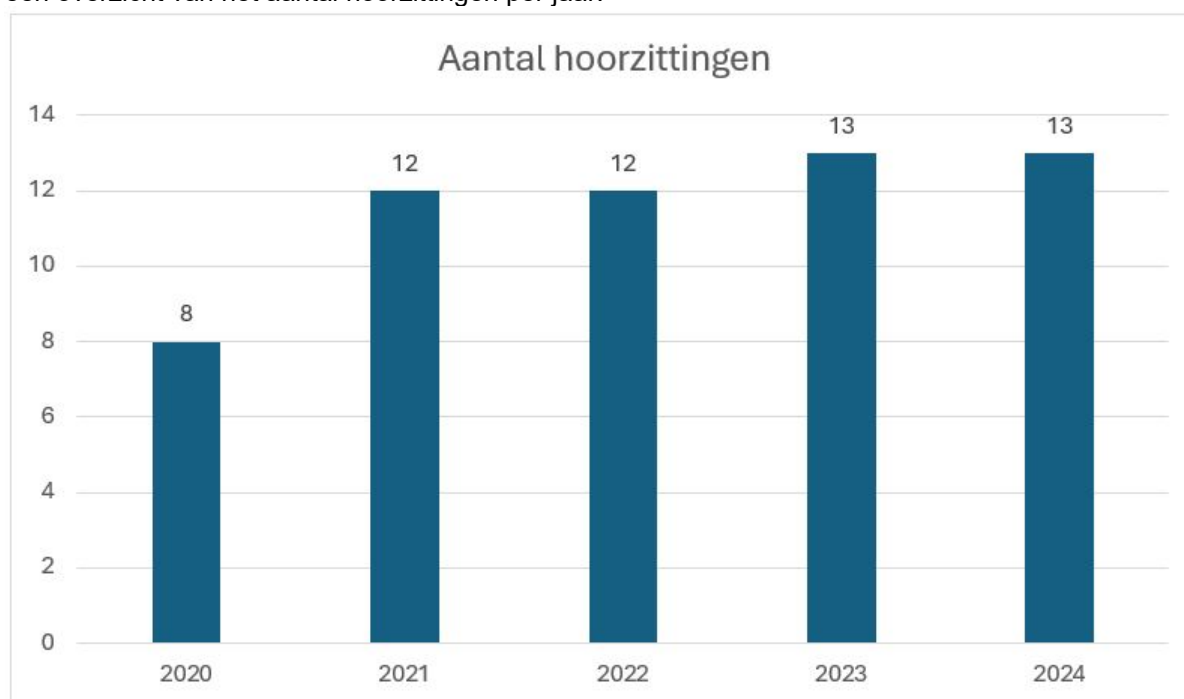
De bezwaarschriftencommissie heeft de volgende adviezen gegeven in 2024. Hierbij zitten nog 3 bezwaarschriften die in 2023 zijn ontvangen.

De aantallen bij 'geen advies' hebben betrekking op ingetrokken bezwaarschriften. Bezwaarschriften worden veelal ingetrokken na een bemiddelend gesprek met iemand van de vakafdeling waarin het bestreden besluit nog eens wordt toegelicht. Het komt soms ook voor dat gedurende de procedure meer informatie bekend wordt, waardoor het bestreden besluit wordt aangepast. Als dit aangepaste besluit aan het bezwaar tegemoet komt, wordt het bezwaar meestal ingetrokken.

Aantal hoorzittingen

In 2024 is de bezwaarschriftencommissie 13 keer bijeengekomen voor hoorzittingen. Zie hieronder een overzicht van het aantal hoorzittingen per jaar.

Juridische zaken

Klachten

De klachtbehandeling is geregeld in Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Klachtenregeling gemeente Son en Breugel 2009 (klachtenregeling). Een klacht kan worden ingediend over de wijze waarop een bestuursorgaan, een lid van het college van B&W of een ambtenaar van de gemeente zich in een bepaalde gemeentelijke aangelegenheid jegens die persoon heeft gedragen.

De klachtbehandeling kent drie fasen. De eerste fase is de informele behandeling van de klacht. De informele behandeling houdt in dat er (informeel) contact wordt opgenomen met de klager om te bekijken of het mogelijk is om de klacht op te lossen en/of de klager tevreden te stellen. We hechten veel waarde aan de informele klachtbehandeling. Het is namelijk belangrijk om met de klager in gesprek te gaan naar aanleiding van de klacht en te bekijken of er tot een oplossing kan worden gekomen. In de regel worden klachten tijdens de informele klachtbehandeling afgehandeld. De tweede fase is de formele behandeling van de klacht. Daarbij wordt er een hoorzitting ingepland, waarvoor beide partijen worden uitgenodigd. In het kader van hoor en wederhoor wordt dan gesproken over de klacht. Ook maakt dit onderdeel uit van het onderzoek dat naar de klacht wordt gedaan. Na de hoorzitting wordt er een rapport van bevindingen opgesteld door de klachtbehandelaar. Dit rapport van bevindingen gaat met een advies en eventuele aanbevelingen naar het verantwoordelijke bestuursorgaan. Vervolgens wordt er een beslissing genomen op de klacht. Nadat het verantwoordelijk bestuursorgaan een beslissing heeft genomen op de klacht is de tweede fase afgerond. De klager heeft daarna de mogelijkheid om zijn of haar klacht binnen een jaar voor te leggen aan de Nationale ombudsman. Dit betreft de derde fase van de klachtbehandeling en dit wordt ook wel de formele behandeling in tweede instantie genoemd.

In 2024 zijn er 20 klachten ingediend die volgens de klachtenregeling zijn behandeld. Het aantal klachten is licht gedaald ten opzichte van het aantal klachten in 2023. In 2023 zijn er 27 klachten ingediend. Er zijn in 2024 geen klachten formeel in tweede instantie, door de Nationale ombudsman, behandeld. Zie hieronder een overzicht van de ingediende klachten in 2024.

Onderwerp	Procedure	Afhandeling
Ontevreden over het contact met de gemeente.	Informele klachtenprocedure	Er is besloten om de klacht niet in behandeling te nemen. Het belang van behandeling van de klacht weegt niet op tegen de inspanningen die de gemeente moet verrichten om de klacht te behandelen.
Het handelen van een medewerker van de gemeente bij de behandeling van een dossier.	Formele klachtenprocedure	De klacht is ongegrond verklaard. Als aandachtspunt is opgenomen dat er meer aandacht kan zijn voor duidelijke communicatie.
Zich niet gehoord voelen bij melding over gevaarlijke situatie.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen met de indiener van de klacht en de klacht is afgehandeld.
Persoonsgegevens gedeeld, zonder dat van te voren aan te geven.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen met de indiener van de klacht en de klacht is afgehandeld.
Geen actie ondernemen op melding over een onveilige situatie.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is een brief gestuurd naar de indiener van de klacht. De situatie is uitgelegd.
Communicatie over melding.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en de klacht is afgehandeld.
De duur van een project dat uiteindelijk niet door gaat.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen, de situatie is uitgelegd en de klacht is afgehandeld.
De wijze van de behandeling van een aanvraag om subsidie en de wijze van communiceren.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is met de indiener van de klacht gesproken. Uiteindelijk is de subsidie verleend en de klacht ingetrokken.

Uitspraken die zijn gedaan tijdens een gesprek.	Formele klachtenprocedure	De klacht is ongegrond verklaard. Er is niet vast komen te staan dat de gestelde uitspraken zijn gedaan tijdens het gesprek.
Onvriendelijk te woord gestaan over brieven over overlast. Daarnaast is er geen schriftelijke reactie gegeven, terwijl dit wel was toegezegd.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen met de indiener van de klacht en er is alsnog naar de situatie gekeken. De indiener van de klacht is hierover geïnformeerd en de klacht is hiermee afgehandeld.
Het lukt niet om een melding in te dienen.	Informele klachtenprocedure	De melding is via het klachtenformulier opgepakt. Er is contact opgenomen met de indiener van de klacht en de klacht is afgehandeld.
De communicaties over controles en het optreden van een toezichthouder.	Formele klachtenprocedure	De klacht is ongegrond verklaard. Er is binnen de wettelijke kaders gehandeld en de controles zijn op juiste gronden uitgevoerd. Als aandachtspunt wordt meegenomen dat er duidelijk wordt gecommuniceerd over en tijdens de controles.
Geen reactie op ingediende meldingen	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is alsnog gereageerd op de meldingen.
Slechte communicatie en het niet houden aan afspraken	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er heeft een gesprek plaatsgevonden. De klacht is besproken en afgehandeld.
Het onderhoud van het groen en de communicatie van de gemeente	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er heeft een gesprek plaatsgevonden. De klacht is besproken en afgehandeld.
Communicatie en wijze van behandeling over een bouwvergunning	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en er is gesproken met de indiener van de klacht. Er is uitleg gegeven over de procedure.
Geen reactie op terugbelverzoeken.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en de vragen zijn beantwoord.
Er wordt geen terugkoppeling gegeven en er komt geen reactie op e-mails.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en excuses aangeboden voor het laat reageren.
Klacht over de werkwijze en behandeling van een dossier.	Informele klachtenprocedure	De behandeling van deze klacht is nog niet afgerond.
Niet tijdig reageren op terugbelverzoek of e-mail.	Informele klachtenprocedure	Er is contact opgenomen en de klacht is afgehandeld.

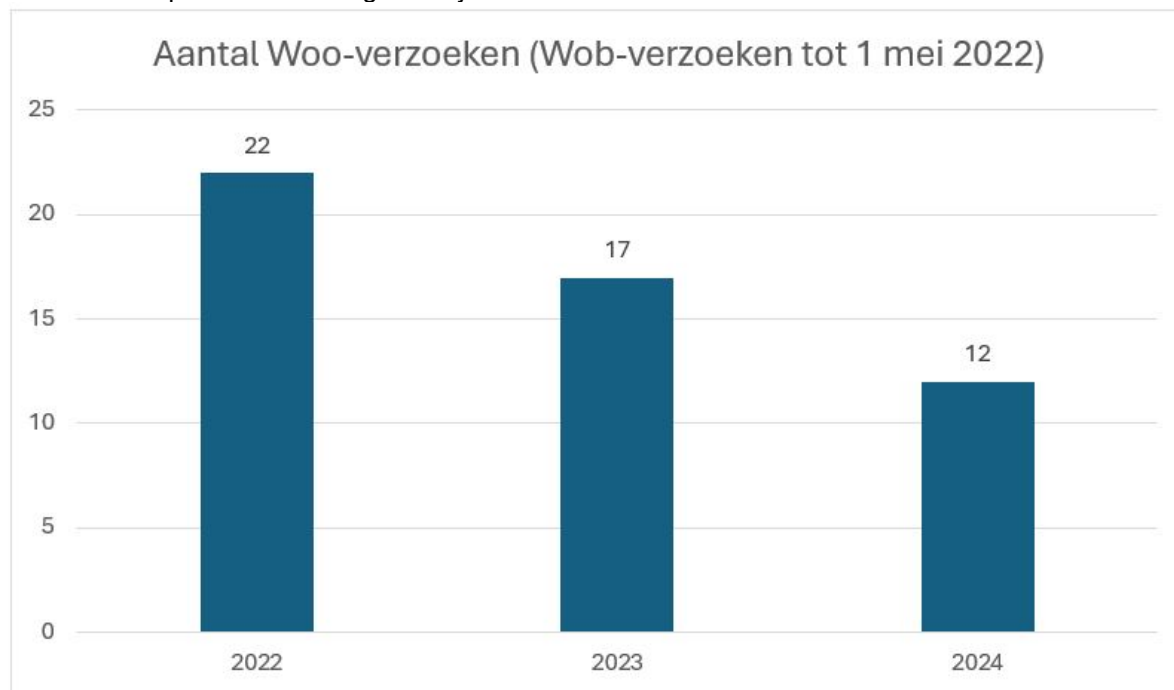
Wet open overheid (Woo)

De Woo gaat over het openbaar maken van informatie. Het doel is een meer transparante en actief openbaar makende overheid.

Op grond van de Woo kan iedereen een verzoek om publieke informatie richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf. Uitgangspunt van de Woo is dat publieke informatie vervat in een document openbaar is, tenzij er sprake is van een van de uitzonderingsgronden van artikel 5.1 van de Woo of een van de beperkingen van artikel 5.2 van de Woo.

Het afhandelen van verzoeken in het kader van de Woo kan veel tijd in beslag nemen. De informatie waar naar wordt gevraagd, moet verzameld worden en er moet worden getoetst of er uitzonderingsgronden van toepassing zijn. Een beslissing op een Woo-verzoek moet binnen vier weken worden genomen. Deze beslistermijn kan eenmalig gemotiveerd met twee weken worden verlengd.

In onderstaand overzicht is te zien hoeveel Woo-verzoeken er in 2024 zijn ontvangen en hoe zich dit verhoudt ten opzichte van voorgaande jaren.

In bovenstaande grafiek is te zien dat het aantal ontvangen Woo-verzoeken is gedaald ten opzichte van het aantal Woo-verzoeken in de jaren 2022 en 2023. Dit kan diverse redenen hebben. Allereerst is het uitgangspunt dat informatie zoveel mogelijk wordt verstrekt. Een Woo-verzoek kan daar mogelijk al mee worden voorkomen. Daarnaast worden bepaalde documenten sinds 2024 actief gepubliceerd op de website <https://open.sonenbreugel.nl>. Dit kan als gevolg hebben dat informatie minder snel wordt opgevraagd.

De Woo-verzoeken in 2024 hebben betrekking gehad op zeer uiteenlopende onderwerpen. Dit kan te verklaren zijn door een ruime betrokkenheid en interesse van de burger in gemeentelijke processen. In 2024 is er 1 verzoek niet binnen de wettelijke termijn afgehandeld, vanwege de omvang en de complexiteit van het verzoek. De verzoeker is hiervan op de hoogte gesteld. Verder zijn alle Woo-verzoeken in 2024 binnen de wettelijke termijn, inclusief eventuele verlenging, afgehandeld.

Juridische kwaliteitszorg

Binnen de gemeente Son en Breugel worden veel besluiten genomen die impact hebben op inwoners, ondernemers en andere organisaties. Het handelen van de gemeente kan ingrijpend zijn. Het is daarom belangrijk om aandacht te hebben voor de juridische kwaliteit van onze producten en diensten. In 2024 is er wederom aandacht besteed aan juridische kwaliteitszorg. Bij juridische kwaliteitszorg gaat het om de vraag naar de organisatie van de juridische functie, over de kwaliteit van de governance en het risicomanagement. Het gaat ook om de organisatorische vormgeving (kennis, bewustzijn, sturing en processen) en de cultuur die ervoor zorgen dat de juiste inhoud wordt geleverd. Hieronder worden enkele voorbeelden gegeven om een indruk te geven wat we in 2024 hebben gedaan aan juridische kwaliteitszorg:

- **Cursussen**

In 2024 zijn er vanuit juridische zaken diverse cursussen verzorgd om de kennis van de medewerkers binnen de gemeente actueel te houden. Onder andere de cursus Algemene wet bestuursrecht en gemeenterecht is gegeven. In deze cursus is ingegaan op de bevoegdheden van de verschillende bestuursorganen binnen de gemeente en de juridische procedures.

- **Contractenbank**

In Contractenbank moeten alle contracten worden opgenomen die binnen de gemeente Son en Breugel zijn overeengekomen en waar een vervolg aan zit. Via Contractenbank kan worden bijgehouden wanneer een contract afloopt en wanneer een contract eventueel kan worden verlengd. Wanneer het contract dreigt af te lopen, wordt een signalering gestuurd naar de betrokken medewerkers. Deze medewerkers weten dan dat het contract binnenkort afloopt en dat daar wellicht iets mee moet gebeuren. Op deze wijze beogen we de juridische – en daarmee samenhangende financiële – risico's nog verder te verminderen.

De beheerders van de Contractenbank komen periodiek bijeen om de contractgegevens door te lopen en up-to-date te houden en om duidelijke afspraken te maken over de verwerking van de contractgegevens in het beheersysteem.

- **Informatiepagina Juridische zaken op social intranet**

In 2024 zijn een aantal pagina's op de pagina Juridische zaken op social intranet (de interne intranet-pagina) toegevoegd of vernieuwd. Deze pagina is er voor bedoeld om collega's te informeren over bepaalde juridische onderwerpen, zoals de Wet open overheid, het mandaatregister en gemeentelijke regelgeving. Op deze manier wordt gewaarborgd dat informatie, relevant voor veel medewerkers, op een centraal punt te vinden is. Als er vragen zijn over deze onderwerpen, kunnen medewerkers terecht bij de collega's van juridische zaken.

- **Mandaatregister**

In het mandaatregister zijn bevoegdheden opgenomen die het college en de burgemeester gemandateerd hebben naar de organisatie. In 2024 is het mandaatregister geactualiseerd.

- **Juridisch overleg**

Eén keer in de zes weken vindt er een intern juridisch overleg plaats. Hierbij bespreken de juristen binnen de organisatie de actuele ontwikkelingen, jurisprudentie en lopende casussen. Ook wordt besproken welke opleidingen en cursussen mogelijk interessant zijn.

Daarnaast is er één keer in de vier weken een overleg tussen de juristen van de gemeente Son en Breugel, Nuenen c.a. en Geldrop-Mierlo en een afgevaardigde van Dienst Dommelvallei. Tijdens dit overleg wordt gesproken over juridische onderwerpen die binnen Dienst Dommelvallei spelen.

Daarnaast worden zaken besproken die door alle vier de organisaties kunnen worden geharmoniseerd.

Jaarverslag bestuurlijke en ambtelijke integriteit 2024

Meldingen bestuurlijke integriteit

In 2024 zijn geen meldingen vermoeden van integriteitsschendingen door politiek ambtsdragers ingediend, zoals bedoeld in het "Protocol vermoedens integriteitsschendingen politiek ambtsdragers gemeente Son en Breugel 2012".

Tweejaarlijkse themabijeenkomst integriteit

Volgens het in 2015 vastgestelde Beleidskader integriteit gemeente Son en Breugel vindt iedere twee jaar een themabijeenkomst integriteit plaats voor raads- burger- en collegeleden. Voor 2024 stond er geen themabijeenkomst op de planning.

Meldingen vermoeden misstand

Ingevolge de Regeling melding vermoeden misstand wordt jaarlijks een rapportage opgesteld over de uitvoering van deze regeling, waarin in geanonimiseerde vorm gerapporteerd wordt over het aantal en de aard van de meldingen van een vermoeden van een misstand. In 2024 zijn dergelijke meldingen niet ontvangen; nog intern noch bij het externe meldpunt, de Afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenluiders.